

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ANADOLU SAHASI HALK HİKÂYELERİNDE
KAPATILMA/TUTSAKLIK
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Kübra SAÇAKLI
DANIŞMAN
Doç. Dr. Adem BALKAYA
KARS-2022**

T.C.

KAĞAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI

ANADOLU SAHASI HALK HİKÂYELERİNDE

KAPATILMA/TUTSAKLİK

HAZIRLAYAN

Kübra SAÇAKLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Adem BALKAYA

Doç. Dr. Mehmet Emin BARS

Dr. Öğr. Üyesi Zehra KIMIŞOĞLU

KARS-2022

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Kübra SAÇAKLI tarafından hazırlanan “Anadolu Halk Hikâyelerinde Kapatılma/Tutsaklık” başlıklı bu çalışma, *[Savunma Sınavı Tarihi]* tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *[başarılı/başarısız]* bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak (oy çokluğuyla/birliğiyle) kabul/red edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan	:	İmza:
Üye	:	İmza:
Üye	:	İmza:

ONAY

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../2022 tarih ve .../... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yaşar KOP
Enstitü Müdür

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “**Anadolu Halk Hikâyelerinde Kapatılma/Tutsaklık**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Scientific Ethic Statement

I declare that I have meticulously complied with scientific ethics and academic rules in the process from the proposal stage to the completion of the study titled "**Confinement/Captivity in Anatolian Folk Stories**", which I prepared as a master's thesis, that I have obtained all the information in the thesis within the framework of scientific ethics and tradition, that I have prepared the study in accordance with the thesis writing rules, that I have cited every quotation I have made directly or indirectly, and that the works I have benefited from are only those shown in the bibliography.

... / ... / 2022

Kübra SAÇAKLI

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
KISALTMALAR.....	v
GİRİŞ.....	1
1. HALK HİKÂYESİ.....	3
1.1. Halk Hikâyesinin Tanımı.....	3
1.2. Halk Hikâyelerinin Şekil Özellikleri.....	5
1.3. Halk Hikâyelerinin İçerik Özellikleri.....	6
1.4. Halk Hikâyelerinin Anlatım Özellikleri.....	7
1.5. Halk Hikâyelerinin İcra Edildiği Mekânlar.....	8
2. KAVRAMSAL TEMELLENDİRME.....	10
2.1. Kapatılma ve Tutsaklık Nedir?.....	10
2.2. Kapatılmanın Türleri.....	11
2.2.1. Uyku/ Rüya.....	11
2.2.2. Yalnızlık.....	14
2.2.3.Çocuksuzluk.....	15
2.2.4.Engellenme.....	16
2.2.5.Yabancılaşma.....	17
2.2.6.Korkutulma/Korku.....	18
2.2.7.Kaçma/Kaçırılma.....	19
2.2.8. Şiddet.....	20
2.2.9.Gurbet/Ayrılık.....	21
2.2.10.Sürgün.....	23
2.2.11.İletişimsizlik.....	24
2.2.12.Delilik.....	25
2.2.13.Hapsedilme.....	26
2.2.14.Aşk.....	27
2.3.Kapatılma/Tutsaklık Nedenleri.....	29
2.3.1.Tedbirsizlik.....	29
2.3.2.Toplumsal Yapı.....	30
2.3.3.Gelenek ve Kültür.....	31

2.3.4.Düşmanlık	32
2.3.5.Kız Kaçırma/Kız İsteme	33
2.4.Kapatılma/Tutsaklık Kaynakları ve Uygulayıcıları	33
2.4.1.İlahi/ Dini Kaynak	34
2.4.2.Töre.....	35
2.4.3.Resmi Kaynak-Hukuk.....	37
2.4.4. Düşman/Rakip	38
2.5.Kapatılma/Tutsaklık Mekânları.....	39
2.5.1. Dağ.....	40
2.5.2.Mağara	42
2.5.3.Sandık	43
2.5.4.Ev/Kulübe	44
2.5.5.Mahzen.....	44
2.5.6.Hapishane.....	45
2.5.7.Kuyu	46
2.2.8.Orman	47
2.2.9.Farklı Boyutlar	48
2.6.Kapatılma/Tutsaklık Mekânlarının Somut Şartları	49
2.6.1.Karanlık Olma	49
2.6.2.Sessiz/Issız Olma.....	49
2.6.3.Dar ve Kapalı Olma	50
2.6.4.Yer Altında Olma	50
2.7. Kapatılma/Tutsaklıktan Kurtuluş	51
2.7.1.Olağanüstü Varlıklar Yardımıyla Kurtuluş.....	51
2.7.2.Hayvanlar Yardımıyla Kurtuluş	52
2.7.3.Farklı Kişilerin Yardımıyla Kurtuluş.....	53
2.8.Kapatılma/Tutsaklık Sonuçları.....	54
2.8.1.Olumsuz Sonuçları	54
2.8.2.Olumlu Sonuçları.....	55
3. ANADOLU SAHASI TÜRK HALK HİKÂYELERİNDE	
KAPATILMA/TUTSAKLIK	59
3.1. Halk Hikâyelerinde Kapatılma/Tutsaklık Türleri.....	59
3.1.1.Uyku/Rüya	59

3.1.2.Yalnızlık.....	61
3.1.3.Çocuksuzluk.....	63
3.1.4.Engellenme.....	64
3.1.5.Yabancılaşma	66
3.1.6.Korkutulma/Korku.....	68
3.1.7.Kaçma/Kaçırılma.....	69
3.1.8.Şiddet	71
3.1.9.Gurbet/Ayrılık	73
3.1.10.Sürgün.....	74
3.1.11.İletişimsizlik	76
3.1.12.Delilik	77
3.1.13.Hapsedilme.....	79
3.1.14.Aşk	82
3.2. Kapatılma/Tutsaklık Nedenleri	84
3.2.1.Tedbirsizlik	84
3.2.2.Toplumsal Yapı	86
3.2.3.Gelenek ve Kültür.....	88
3.2.4.Düşmanlık	90
3.2.5. Kız Kaçırma/Kız isteme.....	92
3.3.Kapatılma/Tutsaklık Kaynakları ve Uygulayıcıları	93
3.3.1.İlahi/Dini Kaynak	93
3.3.2.Töre.....	95
3.3.3.Resmi Kaynak-Hukuk.....	98
3.3.4.Düşman/Rakip	99
3.4. Kapatılma/Tutsaklık Mekânları.....	102
3.4.1.Dağ.....	104
3.4.2.Mağara	106
3.4.3.Sandık	107
3.4.4.Ev/Kulübe	108
3.4.5.Mahzen.....	110
3.4.6.Hapishane	111
3.4.7.Kuyu	112
3.4.8.Orman	114

3.4.9.Farklı Boyutlar	116
3.5. Kapatılma/Tutsaklık Mekânlarının Somut Şartları	118
3.5.1.Karanlık Olma	118
3.5.2. Sessiz/İssız Olma	119
3.5.3. Dar ve Kapalı Olma	120
3.5.4.Yer Altında Olma	121
3.6.Kapatılma/Tutsaklıktan Kurtuluş	122
3.6.1.Olağanüstü Varlıklar Yardımıyla Kurtuluş	123
3.6.2.Hayvanlar Yardımıyla Kurtuluş	126
3.6.3.Farklı Kişilerin Yardımıyla Kurtuluş	128
3.7.Kapatılma/ Tutsaklık Sonuçları	130
3.7.1.Olumsuz Sonuçları	130
3.7.2. Olumlu Sonuçları	133
4.KAPATILMA/TUTSAKLİK İLE İLGİLİ TESPİTLER.....	136
SONUÇ	342
KAYNAKÇA.....	344
EKLER.....	350

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ANADOLU HALK HİKÂYELERİNDE KAPATILMA/TUTSAKLIK
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Kübra SAÇAKLI
Doç. Dr. Adem BALKAYA
2022 – V + 356

ÖZET

Bu çalışmadaki temel konu ve amaç bireylerin farkında olarak veya olmayarak içinde bulunduğu/bulunmaya zorlandığı kapatılmanın Anadolu Halk Hikâyeciliğine yansıyan izlerini tespit etmektir. Türleri, nedenleri, uygulayıcıları, mekânları, sonuçları gibi başlıklar altında inceleyeceğimiz bu kavram, psikoloji ve sosyoloji disiplinleri çerçevesinde de ele alınmış olup çalışmada yer almaktadır.

İncelenen Anadolu sahası halk hikâyelerinde kapatılmanın çeşitli boyutlarda kendine yer bulduğu görülmektedir. Kapatılmanın bireyler ve toplumlar üzerindeki etkileri, bunların hikâyelerde ele alınış şekilleri bulunarak yorumlanmıştır. Kapatılmanın maddesel boyutun dışına çıkarak psikolojik ve sözlü olarak da bireyler üzerinde etkide bulunabileceğine dikkat çekilmektedir. Anadolu sahası halk hikâyelerinde kendisine önemli bir yer edinmiş olan bu konu hakkında yeterli çalışmaya rastlanılmaması konunun ele alınması ve incelenmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Halk Hikâyeleri, Kapatılma, Tutsaklık, İnsan, Toplum.

KAFKAS UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCES INSTITUTE
DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE
MASTER’S THESIS
CONFINEMENT/CAPTIVITY IN ANATOLIAN FOLK STORIES
Kübra SAÇAKLI
Assoc. Prof. Dr. Adem BALKAYA
2022 – V + 356

ABSTRACT

The main subject and aim of this study is to determine the traces of the confinement in which individuals are consciously or unconsciously in or forced to be in Anatolian Folk Storytelling. This concept, which we will examine under the titles such as its types, causes, practitioners, spaces, and effects, has also been discussed within the framework of psychology and sociology disciplines.

It is seen that confinement exists in various dimensions in the analyzed Anatolian folk stories. In the study, the effects of confinement on individuals and societies have been interpreted by determining the way they have been handled in the stories. It is pointed out that confinement can go beyond the material dimension and affect individuals psychologically and verbally. Since there are not enough studies on this subject, which has an important place in Anatolian folk stories, it is important to discuss and examine the subject.

Keywords: Folk Stories, Confinement, Captivity, People, Society.

ÖNSÖZ

Anadolu Sahası Halk Hikâyelerinde Kapatılma/Tutsaklık konulu dört bölümden oluşan bu çalışma, halk hikâyelerinde tespit edilen kapatılma/tutsaklık eylemlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Birinci bölümde halk hikâyelerinin tasnifi ve tanımlaması yapılarak halk hikâyelerinin şekil, içerik, konu ve kaynakları incelenmiştir.

İkinci bölümde kapatılma/tutsaklığın kavramsal temellendirilmesi yapılmış kavramların anlamı üzerinde durulmuştur. Aynı bölüm içinde kapatılmanın/tutsaklığın temellerine inilmiş kapatılma/tutsaklık türleri, nedenleri, kaynakları ve uygulayıcıları, mekânları, mekânların somut şartları, kapatılan/tutsak edilen kahramanın kurtuluşu ve son olarak sonuçlarının psikoloji-sosyoloji kaynaklarıyla açıklanmaya çalışılmıştır.

Tezin ana kısmı olan üçüncü ve dördüncü bölümde kapatılma/tutsaklık belirlenen konu başlıkları çerçevesinde incelenen halk hikâyeleri üzerinden yorumlanmıştır. Kapatılma/tutsaklığın halk hikâyelerinde nasıl yer bulduğu, sebepleri ve işlevleri incelenerek sonuç kısmı oluşturulmuştur. Halk hikâyeleri üzerine yapılan birçok çeşitli çalışma olmasına karşın çalışmalarda bu denli fazla yer bulan kapatılma/tutsaklığa az yer verilmiş olması bir eksiklik olarak düşünülmüş ve bu çalışma ele alınmıştır.

Kapatılma/tutsaklık bireylerin bir nedene bağlı olarak yahut bir neden olmaksızın tabi tutuldukları durumdur. Kapatılma/tutsaklık bireylerin farklı şekillerde karşısına çıkabildiği gibi olumlu ve olumsuz sonuçlar doğurduğu da görülmektedir. Kapatılma/tutsaklıktaki asıl amaç bireyin uslanması, özgürlüğünün kısıtlanması, iktidarının elinden alınmasıdır. Bu durumun çeşitli türleriyle karşılaşan birey aklını, sabrını kısaca yetilerini dikkatli kullanabilirse durumun olumlu sonuçlarıyla karşılaşır. Birey eğer bunu yaparsa eski durumundan, halinden daha iyi bir vaziyette ortaya çıkar. Ancak aksini gerçekleştiren bireyler bu durumun olumsuz sonuçlarıyla karşılaşarak kimliklerini kaybederler. Halk hikâyelerinde kapatılma/tutsaklık en çok ele alınan konulardan biridir. Hikâyelerde sıklıkla karşılaştığımız çocuksuzluk durumu hikâyelerde rastlanan kapatılma/tutsaklık motiflerinden yalnızca biri ve en belirginidir. Bunun yanı sıra kahramanların aşık olmaları, sevgililerine kavuşma

uğruna çıktıkları yolculukta yaşadığı maceralar, yaşadığı toplumda karşılaştıkları durumlar kapatılma/tutsaklığın işlendiği ana konulardır.

Çalışmada iki yüz civarında Anadolu Sahası Halk Hikâyesi incelenmiş olup, yazılı metni elimizde bulunan ve konumuza daha iyi örnek oluşturacak ayrıntıları olan hikâyeler tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra motif benzerliğinden dolayı hepsi ayrı ayrı örneklendirilmemiş tespitlerin fazla olduğu hikâyelere yer verilip bu hikâyeler incelenmiştir.

Eğitim hayatım boyunca üzerimde emekleri olan değerli öğretmenlerime teşekkürü borç bilirim. Hedeflediğim bu yolda ilerlerken desteğini üzerimden esirgemeyen, bu yolda ilerlerken bana güvenen ve her konuda yardım eden, tezi yazmamda ve sunmamda elinden gelen her şeyi yapan değerli ve çok kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Âdem BALKAYA'ya, sevgili hocam Dr. Öğr. Üyesi Zehra KIMIŞOĞLU'na, Arş. Gör. Fırat ALTAY'a en içten duygularıyla minnetimi ve teşekkürümü bildirmek isterim.

Maddi ve manevi her şekilde desteklerini üzerimde hissettiğim, bu yolda beni başaracağıma inandıran çok kıymetli annem, babam ve kardeşlerime sonsuz sevgi ve şükranlarımı dile getirmek isterim.

.../.../2022

Kübra SAÇAKLI

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
AKM:	Atatürk Kültür Merkezi
akt.	Aktaran
bk.	Bakınız
c.	Cilt
ev.	Çeviren
ed.	Editör
haz.	Hazırlayan
s.	Sayfa
ss.	Sayfa sayısı
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK.	Türk Dil Kurumu
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerkleri
yl.	Yüksek Lisans
y.y.	Basım yeri yok

GİRİŞ

İnsanların tutum ve davranışları, bunların nedenleri insanlık tarihi boyunca merak edilip araştırma konusu olmuştur. İnsan davranışları, bunların altında yatan sebepler ve sonuçları çeşitli bilim dalları tarafından incelenerek çeşitli açıklamalar yapılmıştır. Hz. Âdem'in yasak meyveyi yemesi üzerine dünyaya atılmasından itibaren insanoğlunun istemeyerek geldiği ve yine gitmeyi istemediği dünya bir cezalandırma/kapatılma mekânı olmuştur. Mekânsal açıdan incelenmesinin yanı sıra insan üzerindeki etkisi açısından da kapatılma konusu önemli bir konudur. Bu nedenle konu incelenirken psikolojik, sosyolojik, sosyo-kültürel alanlardan da faydalanılmıştır.

Kapatılma/tutsaklık mekânsal, fiziksel ve psikolojik açıdan insanlar için çoğu zaman kapalılığı, kötülüğü ifade ettiği gibi yeniden doğumu, yenilenişi ve tazelenmeyi de içerisinde barındırır. Böylelikle bu kavramları iki uçlu kavramlar olarak değerlendirmek mümkündür. Bu değerlendirme için insanların yaşadıkları dönem ve yaşam standartları başta olmak üzere hayati etkenler dikkate alınmalıdır. Bir dönem için sığınma korunma mekânı olan yerler zamanla bir hapsedilme, cezalandırma mekânına dönüşebilmektedir. Yahut bir cezalandırma, engellenme mekânı olarak düşünülen yerler ise bir aydınlanma, erginlenme mekânına dönüşebilir.

Kapatılma/tutsaklık, özgür, bağımsızlığına düşkün Türk toplumu için kabul edilemez bir durumdur. Kapatılıp/tutsak edilen kahramanlar içinde bulundukları durumdan kurtulmak için her yolu denerler. Kadınlar ağlayıp feryat figan ederken bir çözüm yolu da bulmaya çalışır ancak yine de bireyi içinde bulunduğu kapatılma/tutsaklık durumundan kurtarmak genellikle erkeklerin görevidir. Bu unsurlar kültürümüzün yansıtıcısı olan Dede Korkut anlatılarında da ele alınmaktadır. Halk hikâyelerinde de kapatılma/tutsaklık konusu önemli bir yer kaplamaktadır. Hikâyelerin konularına göre çeşitlilik gösteren bu konu genellikle başkahramanların veya onların yakınlarının başından geçen epizotlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazen bir sevgili veya bir kahramanlık uğruna çıkılan yolda kahramanın başından geçen olaylar silsilesi içinde meydana gelen kapatılma/tutsaklık onun değişip-dönüştüğü, yenilendiği, güçlendiği bir mekân olabildiği gibi etkisiz hale getirilip engellendiği ve kısıtlandığı bir durum halinde de görülmektedir. Araştırmanın konusu

kapatılma/tutsaklık mekânlarını, nedenlerini, sebeplerini incelemeye yönelik olup halk hikâyeleri üzerinde bu durumları değerlendirmeye, incelemeye yöneliktir.

1. HALK HİKÂYELERİ

Halk hikâyeleri Türk Edebiyatının geniş yelpazesinde zengin konuları ve özel karakterleri ile önemli bir yer tutmaktadır. Türk toplumunun yaşadığı geniş coğrafyalarda farklı isimler, farklı konular ve farklı icra şekilleriyle halk hikâyeleri var olmuş; söz ve yazı aracılığıyla günümüze kadar ulaşmışlardır. İlk hallerine sözlü kültür ortamında rastladığımız hikâyeler daha sonra gelişen ve değişen yaşam şartlarıyla birlikte yazılı kültürde de kendini göstermeye başlamıştır. Ancak bu geçişlerde veya aktarımlarda değişikliklere, yeniliklere uğramışlardır. Çalışmada halk hikâyesi tanımına, şekil, içerik ve anlatım özelliklerine, halk hikâyelerinin sınıflandırılmasına yer verilmiş olup kapatılma ve tutsaklığın halk hikâyelerindeki izlerine değinilecektir.

1.1. Halk Hikâyesinin Tanımı

Sözlü kültür ortamında ortaya çıkmış geleneksel bir anlatı türü olan halk hikâyeleri araştırmacılar tarafından incelenip araştırılmış ve birçok farklı isimlerle adlandırılmıştır. “... Türk boyları arasında daha çok destan türünün bir alt türü olarak ele alınıp incelenen ve “muhabbet destanı, ‘hekaye’, ‘liro-epos’, ‘romanik’, ‘ışki-romanik’ ‘ğışıktık cır’ gibi isimlerle bilinen halk hikâyeleri, Türkiye sahasında ‘âşık’, ‘hikâyeci âşık’, ‘meddah’, diğer Türk bölgelerinde ‘akın’, ‘sesen’, ‘destançı’, ‘bahşı’, ‘hekatçı’ gibi terimlerle adlandırılan halk sanatkârları tarafından yaratılıp anlatılmışlardır.”¹ Farklı adlandırmalar yalnızca araştırmacılar tarafından yapılmamış, bölgeden bölgeye, yaşanılan zamanlara göre de değişiklik göstermiştir. “Halk hikâyesi genel kavramı çevresinde topladığımız tür, hangi Türk sahasında ve grubunda, hangi adla adlandırılmış olursa olsun; bozkır medeniyet hayat tarzından tarım toplumu hayat tarzına geçiş sürecinden itibaren dönüşen, teşekkül eden, başka kültür alanlarından ödünçleme alınarak uyarlanan ve Türk anlatı geleneği içinde; mekân ve zamana bağlı olarak inanç ve geleneklerle örülmüş, mensur-manzum olarak tasnif ve icra edilen, âşıklık geleneğinin ürünü olan anlatılardır.”² Bunun yanı sıra birçok yerde halk hikâyelerinin destan olarak adlandırıldığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak halk hikâyelerinin destandan sonra çıkan bir tür olması ve

¹Aça, Mehmet vd., “Anonim Halk Edebiyatı, **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**, (Ed. M. Öcal Oğuz), Ankara, Grafiker Yayınları, 2015, s.184.

² İsmet Çetin, **Türk Halk Hikâyeciliği**, Ankara, Nobel Yayınları, 2020, s.7.

destanın yerini alması gösterilebilir. Bu konuyla ilgili Boratav şunları söyler; “...yeni ve orijinal bir nev’i karakteri alarak meydana gelen halk hikâyeleri, yerini tuttuğu destanın birçok vasıflarını hala taşımaktadır.”³ Bunun yanı sıra halk hikâyelerinde destan döneminin etkilerini de görmek mümkündür. İşlenen konular ve yer verilen çeşitli motifler buna örnektir.

Çetin, halk hikâyelerinin zamana ve mekâna göre değişim göstermesini şöyle yorumlar: “Halk hikâyesi genel kavramı çevresinde topladığımız tür, hangi Türk sahasında ve grubunda, hangi adla adlandırılmış olursa olsun; bozkır medeniyet hayat tarzından tarım toplumu hayat tarzına geçiş sürecinden itibaren dönüşen, teşekkül eden, başka kültür alanlarından ödünçleme alınarak uyarlanan ve Türk anlatı geleneği içinde; mekân ve zamana bağlı olarak inanç ve geleneklerle örülmüş, mensur-manzum olarak tasnif ve icra edilen, âşıklık geleneğinin ürünü olan anlatılardır.”⁴

Halk hikâyeleri sözlü kültür ortamından yazılı kültüre geçişin ardından değişen konuları, yapıları ve çevreyi ele almış anlatıcıları ile geniş bir alana yayılmıştır. “Yerleşik hayata geçiş, devlet ve imparatorluk kurma gibi mücadeleleri tamamlayan ve İslamiyet’in kabulüyle yeni bir kültür ve medeniyet anlayışına sahip olan Batı Türkleri arasında değişen halk anlatıcıları ve şairlerine bağlı olarak, destan yaratma ve anlatma işi artık yerini daha yeni konulara bırakmış, bireyin toplum ve milleti için mücadelesi, bireyin kendi iç dünyası ve duygularına yönelik konuların anlatımına geçilmiştir.”⁵ Bu geçiş döneminde ortaya konulan hikâyelerin zengin içerikleri dönemin dini, tarihi, sosyal kaynaklarından beslenerek ortaya koyulmuşlardır. Geçiş döneminin en önemli ürünleri arasında görülen ve aynı zamanda halk hikâyelerinin en eski örneği sayılan Dede Korkut Hikâyeleri, Oğuzların başından geçen maceraları ele alır ve bunu yaparken de dönemin sosyal, kültürel ortamının da yansımalarına yer verir. Dede Korkut Hikâyeleri’nin her bir hikâyesinin boy olarak adlandırıldığı, bu hikâyelerin anlatıcıları olarak bilinen ozanların yerini ise zamanla “âşık” adı verilen halk sanatçılarının aldığı görülmektedir. İlk başlarda ele alınan kahramanlık konusuna aşk konusu da eklenmiş ve aşk konusu daha sonra tamamen kahramanlık konusunun yerini almıştır.

³ Pertev Naili Boratav, **Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği**, İstanbul, Numune Matbaası, 2002, s.46.

⁴ Çetin, **Türk Halk Hikâyeciliği**, s.7.

⁵ Öcal Oğuz, vd., **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**, Ankara, s.183.

Halk hikâyeleriyle ilgili araştırmacıların tanımları çeşitlilik gösterir. Örneğin, Timur Yılmaz’a göre, “*Halk hikâyesi, âşıkların tabiriyle, geçmişte kalan söylentilerin, insanların başından geçen maceraların toplanıp bir araya getirilmesidir.*”⁶

Ali Berat Alptekin ise hikâyeyi tanımlarken, “*Göçebelikten yerleşik hayata geçişin ilk mahsullerinden olup; aşk, kahramanlık, vb. gibi konuları işleyen; kaynağı Türk, Arap-İslam ve Hint-İran olan, büyük ölçüde âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılan nazım nesir karışımı anlatmalardır.*”⁷ İfadelerini kullanır.

Hikâyeler içerdikleri konu ve bu konuların işlenişi itibarıyla okuyucunun dikkatini çekmek, dinleyicinin dikkatini diri tutmak üzere şekillenir, bu yönüyle konumuzun ele alınması açısından da önem arz etmektedir. Çünkü kapatılma/tutsaklık durumu dinleyici veya okuyucunun hayatında sıkça karşılaşılabileceği bir durumdur. Dinleyici ya da okuyucu kendini hikâye kahramanlarıyla özdeşleştirerek kendi sorunlarına da çözümler bulabilir.

1.2. Halk Hikâyelerinin Şekil Özellikleri

Halk hikâyeleri nazım-nesir karışık bir yapıya sahiptir. “*Hikâyenin anlatım ve tasvir kısmı (olaylar) mensur, duygu ve heyecanı ifade eden bölümler ise manzum olarak söylenir.*”⁸ Hikâye anlatıcısı olaylar kısmında anlatıya bağlı kalarak istediği değişiklikleri yapabilir, eğer beğenmediği noktalar varsa çıkarır ve isterse yenilerini ekler. Ancak manzum kısımda bunu yapamaz çünkü burada yer alan ifadeleri olduğu gibi vermek durumundadır.

Hikâyelerin giriş kısımlarında kalıplaşmış ifadeler, sonunda ise kalıplaşmış dualar bulunmaktadır. Fakat bu bölüm sözlü ve yazılı varyantlarda farklılık göstermektedir: “*Hikâyelerin özellikle giriş kısmında, aslında olmayan, anlatıcı tarafından sonradan eklenen manzum parçalara rastlanabilir. Bu bölüme selçuk, peşrov, sersuhane gibi adlar verilir.*”⁹

Sözlü olarak var olan hikâyelerin dilleri sade, açık ve anlaşılırken yazma hikâyelerde dil daha ağırdır. Buna karşın sözlü varyantlar kısa, yazma kaynaklar ise daha uzundur.

⁶ Timur Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri 1*, Ankara, Eğiten Kitap Yayınları, 2011, s. IX.

⁷ Ali Berat Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1997, s.7.

⁸ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.23.

⁹ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.28.

Hikâyelerde kahraman tasvirleri, hareketleri ve olaylar kalıplaşmış sözlerle ifade edilmektedir. Halk hikâyeleri içerisinde diğer türlere; atasözü, bilmece, fıkra vb. gibi türlere de rastlanılmaktadır.

1.3. Halk Hikâyelerinin İçerik Özellikleri

Halk hikâyelerinin konularına bakıldığında zaman aşk konulu hikâyelerin, kahramanlık hikâyelerinin sayısından fazla olduğu görülmektedir. Ancak bazı hikâyelerin aşk ve kahramanlık konusunu birlikte işledikleri de görülür.

Halk hikâyelerinde gerçekleşen olaylar gerçeğe yakın, yaşanmış olaylardır. *“Bu sebeple teşekkül ettikleri devrin tarihi olayları bazen aynı şekilde, bazen de hikâyeye gerçekliği içinde yer alır.”*¹⁰ Gerçek olayların yanı sıra olağanüstülükler yer veren hikâyelerinin de varlıkları söz konusudur.

Halk hikâyelerinin geçtiği mekân dünya üzerindedir. Bu mekân kimi zaman uçsuz bucaksız bir genişliğe sahipken kimi zaman da dar ve sınırlandırılmış bir mekândır.

Kahramanlar genellikle önemli kimselerin çocukları olarak doğarlar. Ancak bu doğum olağanüstü bir şekilde gerçekleşir. Çeşitli dualar, ritüeller yoluyla dünyaya gelen çocukların yaşamlarında da olağanüstülükler görmek mümkündür.

Kahramanın dünyaya gelmesinde önemli rol oynayan ihtiyar, bilge kişiler daha sonra kahramanın yaşamının önemli safhalarında; ad verme, eğitim, sevgiliye ulaşma gibi zamanlarda da kahramana yardımcı olurlar.

Kahramanların âşık olmaları dört şekilde gerçekleşir, bunları şu şekilde sıralamak mümkündür: bade içerek, kardeş olmadıklarını öğrenerek, resme bakarak ve ilk görüşte.

Kahramanların yaşamlarında yahut bir maceraya adım attıklarında onlara yardım eden doğaüstü canlıların da varlıklarından söz etmek mümkündür. Bunlar bazen ihtiyar, bilge kimseler olduğu gibi bazen de hayvanlar âleminden canlılar olabilir. Hayvanlar âleminde bu anlamda en çok ön plana çıkan hayvan attır: *“Hikâyelerde kahramanın en büyük yardımcısı, Hazreti Hızır’dan sonra attır. Kahramanın her*

¹⁰Alptekin, **Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı**, s.32.

zaman yanında bulunan at, onun kederine de sevincine de ortaktır. Çok hızlı giden bu atlardan bazıları uçma özelliğine de sahiptir.”¹¹

Kahramanların hikâyesinin gidişatına göre ettikleri dua ve beddualar mutlaka kabul olur. Onlar kimi zaman bir kuş olup uçarlar, kimi zaman bir taş olup kalırlar.

Hikâyelerde yer yer dinleyici ve okuyucular için dualar mevcuttur. Bu duaları anlatıcı bir gün öncesinde tamamlayamayıp yarım kalan hikâyesini tamamlamak için başlarken, günün belirli vakitlerinde ve sevenler birbirine kavuştuktan sonra yapar.

Halk hikâyeleri genellikle mutlu sonla bitmektedir. Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi okuyucu ve dinleyicilerin kötü sonla hoşlanmamalarıdır. Ancak buna rağmen kötü sonla biten hikâyelere de rastlamaktayız.

1.4. Halk Hikâyelerinin Anlatım Özellikleri

Sözlü gelenekte halk hikâyeleri âşıklar tarafından dinleyicilere aktarılır. Âşık bu anlatımı yaparken söz konusu anlatımı fasıl, döşeme, asıl hikâye ve duvak kapama olmak üzere dört bölümde gerçekleştirir. Fasıl; saz eşliğinde söylenen şiirlerin oluşturduğu kısımdır. *“Fasıl; umumiyetle divani tarzında olup aruzun fâilâtün / fâilâtün / fâilâtün / fâilün vezni ile söylenir. Ancak hikâyeci âşıklar, aruz veznini bilmedikleri için divani nazım şeklini hece şekline uydurmaya çalışırlar. Böylece 4+4+4+3; 8+7=15 duraklı bir nazım şekli ortaya çıkar.”¹²* Bu kısımda âşık dinleyiciyi hikâyeye hazırlamayı ve ona ipuçları vermeyi amaçlar. Ayrıca o sorular sorarak dinleyicinin dikkatini de çekmeye çalışır.

Döşeme (soylama) kısmında mensur tekerlemeler söylendiği görülür. Âşık bu kısımda olması mümkün olmayan durumlardan komik bir üslupla bahseder ve sanki kendi başından geçmiş gibi dinleyiciye aktarır.

Hikâyede asıl olayların anlatımına geçilmeden önceki bölümde kalıplaşmış ifadelerin yer aldığı dualar, iyi dilekler bulunmaktadır. Çeşitli meselelerde dualar edilip iyi dilekler söylendikten sonra hikâyeye başlanır. Hikâyeler manzum ve mensur olarak karşımıza çıkmaktadır: *“Manzum kısımlar: Halk hikâyeciliği geleneğinde bu bölümün değiştirilmesi genellikle uygun değildir.”¹³* Âşık saz eşliğinde geleneğe

¹¹ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.40.

¹² Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.43.

¹³ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.45.

bağlı kalarak manzum kısımları ifa eder. Diğer kısım ise mensur kısımlar kısmıdır: *“Mensur kısımlar: Bu bölüm değiştirilebilir. Hikâyeci âşık tarafından asıl hikâyenin arasına yenileri ilave edebilir. Biz bu küçük hikâyelere karavelli adını veriyoruz.”*¹⁴ Bu kısımda âşık anlatım serbestliğiyle, günlük konuşma diliyle çeşitli olay ve durumları tasvir eder, anlatır. Dilerse konuşan, uyuyan kişilere ceza da verebilir.

Duvak kapamada âşık sevdalıları birbirine kavuşturur, düğünlerini yapar ve muratlarına erdirir. Böylece mecliste bulunanlara neşeli güzellemler söyler. *“Bu bölüm hem sözleri hem de makamı bakımından oynak, neşeli bir türküdür. Bu türkülere Doğu Anadolu Bölgesinde toy adı verilmektedir.”*¹⁵ Ancak eğer hikâyedeki sevdalıları kavuşmaz yahut kahramanlar öldürülürse acıklı bir türkü söylenir. Hikâyeyi bitiren âşık dualar edip iyi dileklerde bulunarak anlatımını bitirir.

1.5. Halk Hikâyelerinin İcra Edildiği Mekânlar

Türk coğrafyasının geniş alanlarında yaşayan anlatıcıların halk hikâyelerini icra ettiği ortamlar birbirine benzemektedir.

Başlangıçta göçebe bir yaşam süren Türk’lerde ozanlar halk hikâyelerini toy ve çeşitli törenlerde icra ederlerdi. Bu ortamlarda anlatıcı dinleyicinin dikkatini çekmek için çeşitli dans gösterileri de yapardı.

Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte icra için yeni mekânlar da oluşmaya başladı. Köy meclisleri bu mekânların başında gelmektedir. Âşıklar köylerde kurulan bu meclislerde hikâye anlatımları yaparak hem geleneğin devamını sağlamış hem de geçimlerini sağlamak için gelir elde etmişlerdir.

Bir diğer mekân ise kahvehanelerdir. Kamusal bir mekân olan kahvehaneler insanları bir araya getiren buluşma noktalarıdır. Ancak sosyal statü, farklı etnik gruplar vb. sebepler nedeniyle kahvehanelerin bazı farklılıklara göre ayrıldığını görmekteyiz: *“Bunların içinde âşık kahvehaneleri ve semai kahvehaneleri, âşık tarzı edebiyat geleneğinin temsilcilerinin sanatlarını icra ettikleri belli başlı kahvehanelerdir.”*¹⁶

Gelişen ve değişen yaşamla birlikte hikâyelerin yerlerini sözlü kültür ortamından sonra yazılı kültür ortamının aldığı görülmektedir. Daha sonra teknolojinin

¹⁴ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.45.

¹⁵ Alptekin, *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, s.46.

¹⁶ Çetin, *Türk Halk Hikâyeciliği*, s.55.

gelişimiyle elektronik ortamlarda da halk hikâyelerinin icra edildiğini ve bu yolla daha geniş kitlelere yayıldığını görmek mümkündür: “1960’lı yıllara kadar taş plaklarla tespit edilen folklor ürünleri, bu yıllardan sonra plak ve teyplerle tespit edilmiştir. Plak ve teybin yaygın olarak kullanılması, âşıkların seslendirdikleri eserlerinin; şiir ve hikâyelerinin bu araçlar vasıtasıyla yayılmasını sağlamıştır.”¹⁷

Bunun yanı sıra internet kullanımının yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte anlatıların bu ortamda da icrası görülmeye başlanmıştır: “Başta plak, kaset, CD, DVD vasıtasıyla yayılan, daha sonraki dönemlerde, özellikle toplumun her kesimi tarafından internetin yoğun kullanılmaya başlanması hem âşıklık sanatını hem bunun ürünleri olan şiir ve hikâyelerin daha çok yaygınlaşması ve anlatılmasına imkân sağlamıştır.”¹⁸ Değişen, gelişen dünyaya ayak uyduran halk hikâyeleri birçok alana ve insana ulaşmış varlıklarını bu yolla devam ettirmiştir.

¹⁷ Çetin, **Türk Halk Hikâyeciliği**, s.59.

¹⁸ Çetin, **Türk Halk Hikâyeciliği**, s.60.

2. KAVRAMSAL TEMELLENDİRME

2.1. Kapatılma ve Tutsaklık Nedir?

İnsan kendinden güçlü olan doğaya karşı koyabilmek veya farklı amaçlara daha çabuk ve kolay ulaşabilmek adına diğer insanlarla değişik birliktelikler kurarak kolektifi oluşturmuştur. Ancak oluşan bu toplumda farklı fikirlerin, görüşlerin ve yapıların var olması sorunları da beraberinde getirmiştir. Ortaya çıkan bu sorunların önüne geçmek adına çeşitli düzenler oluşturulmuş, kurallar konulmuştur. Bir noktada insanın özgürlüğünü kısıtlayan bu düzen ve kurallar bireyleri daha saldırgan ve yıkıcı olmaya itmiştir. Kendinden ödün vermek istemeyen bu bireyler yaptıklarının sonucunda farklı şekillerde ve mekânlarda kapatılmış, tutsak edilmiştir. Bu durumun yaşanılan topluma, zamana ve kültürel değerlere göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Kapatılmak Türkçe sözlükte “1.Kapatma işine konu olmak veya kapatma işi yapılmak. 2. Ortadan kaldırılmak, feshedilmek. 3. Bir yerde tutulmak, hapsedilmek.”¹⁹ olarak geçerken ilkel zamanlarda yalnızca suçlara özgü olduğu bilinen kapatılmanın tarihinin daha eskilere dayandığı görülmektedir. Bunun ilk örneği ruhların bedenlere kapatılmasıdır. Bezm-i elest ifadesiyle tanımlanmaya çalışılan bu durum ruhun asıl yerinden alınarak tene yani bedene kapatılmasıyla gerçekleşmektedir. İkinci örneği ise birçok toplumun yaratılış mitolojilerinde bulunan yasak meyveyi yiyen Âdem ile Havva ve Tanrı’ya başkaldıran şeytanın cezalandırılmak için dünyaya ve yer altına kapatılmalarıdır. Tanrı’nın katından dünyaya atılmanın ilk insanlara çeşitli görev ve sınırlamalar getirmesi kapatılma, tutsaklığın bir boyutudur. Kapatılmak bireyin alıkonulması, sıradanlaştırılması olarak tanımlanabilir. Kapatılmak ayrıca, “kişinin kendi hayatı ve faaliyetleri üzerinde etkisiz olması”²⁰ şeklinde de tanımlanabilir. Öyle ki dünyaya kapatılan Âdem ve Havva’nın ölümsüzlükleri ellerinden alınmış, Havva’ya çocuk doğurma, Âdem’e ise çalışmak zorunda bırakılma cezası verilmiştir. “Küçük, masum bir günahın sonucu olarak dünya ve yaşamın ağına takılan insan, dünya ve yaşamdan istediğini bulamamıştır. Bundan dolayı insan içine atıldığı dünya ve yaşamda bırakılmış

¹⁹ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2019, s.1305.

²⁰ Işık Ergüden, **Hapishane Çağı-Kapatılan İnsan**, İstanbul, Sel Yayınları, 2017, s.110.

duygusunu kökensel olarak hep hisseder."²¹ Dünyaya kapatılan âdemoğulları bu cezanın bitmesi, Tanrı'ya ulaşma yoluna gidilmesi için kendilerini kapatmış ve bir kural uygulayıcı yahut cezalandırıcı kimselere ihtiyaç duymadan yaşamsal faaliyetlerini sınırlandırmıştır. Kahramanın kendini çeşitli faaliyetlerden sınırlandırması, çevreyle olan iletişimini kesip, toplumdan uzaklaşması kapatılma değil, kapanma olarak değerlendirilebilir. Kapanmak Türkçe Sözlükte "*Dışarı ile ilişkisini kesmek*"²² olarak tanımlanmaktadır.

Tutsak "*1.Savaşta ele geçen düşman, esir. 2.Gitmesine, serbestçe hareketine engel olunan.*"²³ Olarak tanımlanır ve kahramanların çeşitli sebeplerden dolayı tutsak edildikleri görülmektedir. En büyük nedenlerinden biri olarak düşmanlığı söylemek mümkündür. Ortak menfaatler nedeniyle birbirine karşı düşmanlık besleyen taraflar diğer tarafı alt etmek, onun ve sevdiklerinin canını yakmak, iktidarını ele geçirmek amacıyla o kişiyi tutsak eder. Bu doğrultuda kahramanların çeşitli davranışlar sergilediği görülmektedir. "*halk kültüründe mevcudiyetini koruyan geleneksel davranış biçimleri, ak çıkarıp kara giymek, ağlaşıp böğürmek, al yanağı çekip yırtmak, kargı gibi kara saçı yolmak, yakasını yırtmak vb. şeklindedir.*"²⁴ Tutsaklık kahramanların özgürlüklerini sınırlayan, çevreyle etkileşimlerini azaltan bir durum olarak karşımıza çıkarken, anlatılarda da örneklerine rastlanılmaktadır.

2.2. Kapatılmanın Türleri

2.2.1. Uyku/ Rüya

Uyku, "*Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.*"²⁵ olarak tanımlanmaktadır. İnsan ömrünün üçte birini oluşturan uykuyu kapatılmanın bir türü olarak ele almak mümkündür. Öyle ki kültürlerde ve anlatılarda yer alan uyku nedeniyle kahramanların yaşamsal faaliyetlerinin kısıtlandığını görmekteyiz. Uyku birey için gerekli olsa da gerekli ölçüde olmaması yani az veya

²¹ Veysel Şahin, "Ferit Edgü'nün 'Kaçınılmaz' Adlı Küçürek Öyküsünde Bırakılmışlık Bunaltısı", **Türk Dili**, Sayı: 690, (2009), s. 492.

²² TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 1305.

²³ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 2392.

²⁴ Seyran GAYİBOV, "Kitab-ı Dede Korkut'taki 'Tutsaklık' Durumu Karşısında Oğuz'un Tutumu", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 1/3, 2008, s.134.

²⁵ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 2428.

fazla olması durumunda kişinin yaşamsal faaliyetlerinin aksamasına hatta engellenmesine yol açar: “Yeterince uyunmadığında fiziksel ve bilişsel çökkünlük olduğu bilinmektedir. Hayvan deneylerinde de toplam uyku yoksunluğunda (deprivasyon) 6-7 haftadan sonra nedeni açıklanmayan ölümler ortaya çıkmaktadır.”²⁶ Uykunun insan yaşamındaki önemine bağlı olarak çeşitli yönleriyle destanlarda, hikâyelerde de ele alındığı görülmekte, tasavvufta ise nefsin terbiyesi, ilahi kaynaktan çok uzaklaşmama adına az uyutulması gerektiği vurgulanmaktadır. Halk anlatılarımız arasında yer alan ve yedi uyurlar olarak bilinen Ashab-ı Kehf uyku metaforunun en iyi örneklerindendir. Zalim yöneticilerinin baskısından kaçan bu kişiler bir mağaranın içinde uyuyarak etraflarına karşı kapanmış olurlar. Bunun yanı sıra sözlü kültür ortamından yazılı kültür ortamına geçişin ilk örneklerinden olan Dede Korkut hikâyelerinde de uykunun birey üzerinde oluşturduğu etkiyi görmekteyiz. Göçebe bir yaşam süren Oğuzlar yaşam tarzları nedeniyle düşmanla karşılaşma durumuna her daim hazırlıklı olmak zorundalardı. Akınlarda, savaşlarda günlerce mücadele ettiklerinden dolayı güç ve enerji toplamaları gerekiyordu, bunu da uyku aracılığıyla yapmaktaydılar. Oğuzların uykusu bahadırılık uykusuydu. Ancak uyuyan bireyin yaşamsal faaliyetleri sınırlanır, iktidar sahibi olan kahramanın iktidarı devrettiği ve bilinçaltının faaliyete geçtiği görülür ve bu uyku onları çevreye, yaşadıkları dünyaya karşı kapatır. Bu kapatılma sonucu tutsak edildikleri bile görülmektedir. Uykunun belirlenen etkileri itibarıyla o, ölüme de benzetilmektedir. Ölmüş ve uyuyan kişi fiziksel olarak aynı özelliklere sahipken dıştan gelen uyarılara karşı ölen kişi tamamen, uykudaki kişi ise kısmen tepkisiz, kayıtsızdır. Anlatı kahramanlarının uyku ile sınanması bundan dolayıdır.

Uyku esnasında gördüğümüz rüyaları da kapatılma türü olarak ele almak mümkündür: “Uyku sırasında yaşanan görmeye, işitmeye ve benzeri algısal tecrübeler elde etmeye veya bir başka deyişle uykuda kişisel olarak elde edilen görüntü, duygu ve düşüncelerin tümüne rüya adı verilmektedir.”²⁷ Uyku esnasında görülen rüyalar bireylerin dış/gerçek dünyayla ilişkilerini azaltan bir durumdur. Tıpkı uyku gibi rüyalar da bireyin kapatılmasına/tutsaklığına neden olabilmektedir. Bu yalnızca bireyin uyku durumunda gördüğü rüya anına mahsus değildir. Kişilerin

²⁶ Metehan Irak, “Farklı Bir Bilinçlilik Durumu: Uyku”, **Pivolka**, Sayı: 6/20, (2011), s. 3.

²⁷ Ayşe Duvarcı, , “Uyku Folklorü”, **Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri**, Adana, 2012, s.505.

rüyada gördükleri, bu gördüklerinin yorumlanması yaşamlarının sonraki süreçlerini de kapsayacak şekilde kapatılma/ tutsaklığın devam ettiğini göstermektedir. Rüyasında bade içen, âşık olan bir kahraman günlerce kendine gelemeyi; geldikten sonraki süreçte ise rüyasının etkisindedir ve yalnızca sevgilisine kavuşmak, ona ulaşmak arzusuyla dış dünyada olup biteni görmemekte ve aslında pek de önemsememektedir. Uyku/rüya örneklerine yalnızca halk hikâyelerinde değil dini hikâyelerde ve Kuran'da da rastlamaktayız: *“İslam anlayışına göre Hz. Muhammed'e vahiy ilk olarak rüya şeklinde gelmeye başlamış ve her gördüğü rüya, ertesi gün aynen gerçekleşmiştir. Bu yüzden de rüya, peygamberliğin bir cüzü olarak değerlendirilir.”*²⁸ Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etmesi gerektiği de ona rüyasında bildirir ve bu durum onu günlerce etkisi altına alır, kapatır. Hz. Yusuf'un daha küçük bir yaşta gördüğü rüya yalnızca onu değil babasını da etkisi altına alır; kardeşlerine karşı kendini korumaya, sakınmaya çalışsa da olacakların önüne geçemez. Yine bir zaman sonra Hz. Yusuf'un zindana atılması ve buradaki zindan arkadaşlarının gördükleri rüya da kapatılmaya verebileceğimiz örneklerdendir. Anlatılarda görülen rüyalar kahramanlar için erginleşmelerini sağlayacak olan bir başlangıç noktasıdır: *“Bade içerek âşık olunan rüyaların tek amacı kahramanları birbirine âşık etmek değildir. Âşık olmanın yanında saz şairi yapmak ve âşığı ödüllendirmek rüyaların diğer amaçlarıdır. Bade içerek âşık olma motifinde sevgili, kahramana değişik şekillerde gösterilir. Din ulusu, sevgiliyi yanında getirebileceği gibi, sevgiliyi iki parmağının arasından veya bir aynadan gösterebilir. Bazen sevgilinin sadece adı ve nerede yaşadığı söylenir.”*²⁹ Anlatılarda uykunun ve rüyanın çoğunlukla beraber ele alınan bir konu olmakla birlikte ayrı olarak da yer aldığı ancak her türlü birey üzerinde bir etki bıraktığı görülmektedir. Kahramanın genelde bir su, çeşme başında ya da ıssız bir yerde uyuyakaldığı görülmektedir. Bu esnada kahramanın rüyasında gördüğü bir pir veya Hızır gibi olağanüstü kişilerin kahramana sundukları bade ise onların uyandıktan sonra da rüyaların etkisinde kalmalarını sağlar.

²⁸ Hidayet Aydar, “Kur'an'da Rüya ve Rüyanın Hayata Yansımaları”, **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Sayı: 5(4), (2005). s.39.

²⁹ Çelepi, M.S. (2012). **Türk Halk Kültüründe Rüya**. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Muğla. s.75.

2.2.2.Yalnızlık

Yalnızlık kavramı insanın tek başına yaşaması halindeki durum için kullanılır. Sözlükte “Yalnız olma durumu, kimsesizlik.” olarak geçmekte ve buna ek olarak “...Bir insanın tek başına yaşaması halindeki somut yalnızlık, kendi toplum grubuna yabancılaşma biçiminde yaşanan yalnızlık, çevresi tarafından itilme sonucu yaşanan yalnızlık, bir insanın çevresiyle ilişkilerini en aza indirerek kendi seçimi ile yaşadığı yalnızlık ve insanın kendisini anlaşılmamış ve kimsesiz hissettiği gerçek yalnızlık gibi birbirinden çok farklı yaşantıların tümü ‘yalnızlık’ sözcüğüyle dile getirilir.”³⁰ şeklinde tanımlanır. Bu tür yalnızlıklarda bireyin çevreyle uyumunun bozulduğu görülmektedir, zaten bireyi yalnızlığa iten başlıca sebepler de toplumdan ve onun oluşturduğu yapılardan kaynaklanır: “Yalnızların sosyal ilişkilerde uğradıkları bozgun, onlarda reddedilmişlik, değersizlik, yetersizlik ve hayal kırıklığı oluşturur ki, bu duygular, yalnızlığın önemli sebeplerindendir.”³¹ Yalnızlık her bireyin yaşamının belli aralıklarında farklı oranlarda hissettiği bir duygudur. Birey her şeyinin karşılandığı ve güvende olduğu anne karnından ayrılırken ilk yalnızlığı hisseder ve o ilk andan bilinçaltına yerleşen duygu yaşamı boyunca onunla beraberdir. Böylece her ayrılık bir yalnızlık korkusunu doğurur. Sosyal bir varlık olan insan için yalnızlık bir ceza, bir dışlanmadır. Bireyin yalnız kalması, yalnız hissetmesi durumunda çeşitli hastalıkların, negatif duyguların ve görüşlerin açığa çıktığı görülmektedir: “Yalnız, birliği bozabilecek bir potansiyel, farklı, düşünebilen, uyumsuz, toplumun günah keçisi, ismi konulmamış bir kaçaktır.”³² Tüm bunların aksine bireyin toplumdan kendi isteğiyle uzaklaşarak yalnız kalması ise daha olumlu ve yaratıcı sonuçlar doğurur. Bu yalnızlık bireyin kendini keşfetmesi, yaratıcılığının artmasına sebep olur: “Yalnızlık acı verici, kaçınılmaz, olumsuz fakat bireysel olgunluk ve gelişim için de gereklidir.”³³ Bundandır ki çeşitli sanatçılar kendilerini zaman zaman toplumdan soyutlayarak yalnız kalmayı tercih eder ve eserlerini bu zamanlarda oluştururlar. Farklı dinlerde de nefsi terbiye etmek, maneviyatın artması ve Tanrıyla bütünleşmek için yalnız kalmaya yönelik eğilimler bulunmaktadır. Şamanizm’de olduğu gibi tasavvufta da bireyler halvete girerek belli bir süre boyunca kendilerini dış dünyadan

³⁰ Engin Geçtan, **İnsan Olmak**, Metis Yayınları, 2017, s.108.

³¹ M. Ruhat Yaşar, “Yalnızlık”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:1 , (2007), s.249.

³² Yaşar, “Yalnızlık”, s. 239.

³³Paula Karnick; Selçuk Zengin, Muhammed Kizilgeçit. "Yalnızlık Hissi: Teorik Yaklaşımlar", **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Sayı: 11.3, (2011), s.223.

soyutlar, ibadet etmek ve dünyevi arzulardan uzaklaşmak için yalnızlığı seçerler. Bu yalnızlık ise onlara arınmışlığı ve yeniden doğuş hissini verir. Halk hikâyelerinde yalnızlık kahramanların yüzleşmek zorunda olduğu olgulardan biridir. Ailesinin ölmesi yahut kahramanların çocuk sahibi olmayışı onları yalnızlığa iten en büyük durumlardandır. Kahramanların sevgiliye ulaşmak ve çeşitli zorlukları aşmak için sınavlardan geçebilmesi gerekir. Bu gereklilik kahramanı yalnızlığa iter, onu toplumun dışına konumlandırır. Bu ve benzeri durumlarda yalnız kalan kahraman için yalnızlık bir dönüşüm sebebidir. Bu dönüşüm olumlu yönde olabildiği gibi olumsuz da olabilmektedir.

2.2.3.Çocuksuzluk

Gerçek hayatta da karşılaştığımız bir durum olan çocuksuzluk bireyin toplum karşısında eksik görülmesine, dışlanmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda birey kendini kapatır, çevreye küser. Çocuk soyu devam ettirecek olan varlık, adı taşıyacak olan kişidir, bu sebepten dolayı toplumda önemli bir yere sahiptir. Bu varlığa sahip olmayan kahramanların üzüntüsü, olmayan bu varlığın eksikliği anlatılarda karşımıza çıkan önemli epizotlardır. Hikâyelerin birçoğuna çeşitli mala-mülke sahip olan bireyin en büyük eksikliğinin çocuk olduğu belirtilerek başlanır. Bu durum hem konunun önemini vurgulamak hem de doğacak çocuğun farklı olduğunu belirtmek içindir. Bu sayede hikâyenin unsurlarına zenginlik katılmaktadır. Çocuksuzluk çoğu hikâyede çeşitli anlatımlarla yer alır: “... ‘çocuksuzluk’ teması değişmemekte; ancak bunun ifade kalıpları değişmektedir.”³⁴ Kimi zaman çocuksuz olan kişiler koca servetler sahibi bir padişah ya da beyken kimi zaman yoksul ve yaşlı kimselerdir. Bu kişilerin bir çocuğa kavuşması için yemekler dağıtması, dualar etmesi, çeşitli yiyecek ve ritüelleri gerçekleştirmesi kullanılan farklı kalıplara örnektir. Genellikle bu durumdan kurtulmak için olağanüstü bir güce veya nesneye ihtiyaç duyulmaktadır: “Kahramanın, annenin veya babanın, çocuk sahibi olabilmek için elmalı yerlerde yuvarlanıp su pınarlarında geceleme gibi mitolojik unsurlar barındıran bazı pratikleri yerine getirmesinden; borçluların borçtan kurtarılması, açların doyurulması, çıplakların giydirilmesi gibi hayır işlerinden; aksakal, derviş, Hızır gibi bir olağanüstü gücün yardıma gelmesinden, babanın bir kahramanlık göstermesinden sonra dünyaya gelme de,

³⁴ Naciye Yıldız, “Türk Destanlarında Çocuksuzluk”, **Milli Folklor**, Sayı:21, (2009), s.80.

*gelenekte, destan kahramanının diğer insanlardan farklı olduğunu vurgulamak üzere kurgulanır.*³⁵ Çocuksuz olan kahraman yapılması gereken her şeyi dener, çünkü bu durumdan, toplum karşısındaki ezilmişliğinden kurtulmak ister. Bu dışlanmışlığın, toplumdan soyutlanmışlığın en iyi örneğini Dede Korkut anlatılarında görmekteyiz. Hanlar hanı Bayındır Han'ın yılda bir kez düzenlediği büyük ziyafetinde erkek çocuğa sahip olanlar için ak otağ, kızı olanlar için kızıl otağ, oğlu ve kızı olmayanlar için ise kara otağ kurdurduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise çocuksuz olanların Tanrı tarafından kargışlandığını ve böylece toplum tarafından da hoş karşılanmayacağı şeklinde açıklanır. Halk hikâyelerinde de çocuksuz olan kahramanlar bu durum için kendilerini ve eşlerini suçlar, işledikleri bir suçun cezası olarak mı bu durumla sınıandıklarını sorgularlar.

2.2.4.Engellenme

Türkçe sözlükte engel *“Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mani, mahzur, müşkül, pürüz, mania, handicap.”*³⁶ olarak yer almaktayken engellenmeleri iki farklı başlıkla ele almak mümkündür. Bunlar, içsel ve dışsal engellenmelerdir. Dış engellenmeleri çevresel ve sosyal engellemeler oluşturur, doğal afetler, savaşlar, toplum baskısı ve ölüm buna örnektir. İçsel engellenmeler ise bireyin yetersizliği ve aşağılık hissinden kaynaklanır. Çeşitli hastalıklar ve fiziksel eksiklikler de içsel engellenmeye sebep olan unsurlardandır. Engellenmenin içsel veya dışsal olmasının birey üzerinde yaratacağı etki neredeyse aynıdır. Engellenme, özellikle değişmez, katı kuralları ve değer yargıları olan toplumlarda baskın olan bir durumdur. Bireyin kendini gerçekleştirme, duygu ve görüşlerini ifade etmesi bile böyle toplumlarda engellenir. Bu tarz toplumlarda bireylerin istedikleri çağdaşlık ve ilerilik olmadığı için bozuk, sağlıksız bir yapı ortaya çıkar ve baş kaldırılır. Bazen de bu toplum yapısı insanları sindirip içine kapatır: *“Baskıcı, reddedici, aşırı koruyucu ya da aşırı hoşgörülü bir ortamda yetişen insanlar özerk bir varlık olmayı öğrenemezler.”*³⁷ Bu insanlar en nihayetinde toplum tarafından dışlanırlar. Sürekli engellenme ile karşılaşacağını düşünen birey saldırganlaşır, sorun çözücü değil sorun yaratan kişi konumuna düşer: *“Bireyin engellenmeye karşı geliştirdiği duygu öfkedir. Öfke*

³⁵ Yıldız, “Türk Destanlarında Çocuksuzluk”, s.87.

³⁶ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.800.

³⁷ Geçtan, **İnsan Olmak**, s.157.

*duygusu, genellikle kişiye atılım yapmağa ya da saldırgan davranışlara yöneltir. Eğer sık sık engellemelerle karşılaşır, öfke duygusu düşmanlık duygusuna dönüşür.*³⁸ Halk hikâyelerinde engellenmeyi özellikle kahramanın sevgilisine ulaşmak için çıktığı yolda görmekteyiz. Geçit vermez dağlar, düşman-arabozucu tipler, aile, kıskançlık ve yalanlar bu engellenmelerden yalnızca birkaçıdır. Engellenmeler kahraman için zorlu süreçleri ifade etse de kahramanın değişip dönüşmesi için her engel bir eşiktir. Önemli olan bu engellenmeler karşısında bireyin zekâsını iyi şekilde kullanması ve bu eşikleri aşmasıdır.

2.2.5.Yabancılaşma

Yabancılaşmak Türkçe sözlükte “1.Tanımaz, bilmez duruma gelmek, yabancı olmak, bigane düşmek. 2. Alışmamak, yadırgamak, yabancılık çekmek.” olarak tanımlanmaktadır. Yabancılaşmayı kapatılmanın bir türü olarak ele almak mümkündür: “Yabancılaşma bireysel ve toplumsal sürecin birlikte ortaya çıkardığı psikolojik bir sorundur. Temelinde insanın özü ile varlığının çelişmesi yatmaktadır.”³⁹ Doğduğumuz andan itibaren yasa ve kuralların mevcut olduğu dünya düzenine ayak uydururuz. Bu kural ve düzenlerin oluşturulmasında etkili olan sosyal çevre çoğunlukla insanın özüyle uyuşmamaktadır: “... çağdaş psikoloji ve sosyolojide yaygın olarak kişinin kendisine, içinde yaşadığı topluma, doğaya ve başka insanlara karşı duyduğu yabancılık hissi olarak tanımlanmıştır.”⁴⁰ Cennetten hiç bilmediği bir dünyaya gelen ve burada hayatta kalmak için çabalayan insan bu duruma yabancıdır ve bu onu çevreye karşı yabancılaştırır. Yaşamın bir düzene sokulması, yerleşik hayata geçiş, birlikte yaşama ve tehlikelere-dış güçlere karşı birlik olma fikrini her birey kabul edemez ve bu hayat tarzına ayak uyduramaz. Öyle ki bu durumda toplumun amacı bireyi kendi değerlerinden, gerçeklerinden ayırıştırarak kendi norm ve kurallarına uygun şekilde onu yeniden var etmektir: “...yabancılaşma kavramı gerçek özden vazgeçme sonucu ortaya çıkan kişisizlikleşme ve kimlik kaybı duygularıyla da tanımlanabilir. İnsansal özün elverişsiz koşullar tarafından çarpıtılması, insana nevrotik; yabancılaşmış bir yaşam

³⁸ Sıral Ülkü, Nimet Bilgin. “Stress (Psikolojik Zorlanma)”, **Eğitim ve Bilim**, Sayı:7, (1983), s.22.

³⁹ Hüseyin Akyıldız, “Bireysel ve Toplumsal Boyutlarıyla Yabancılaşma”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı: 3, (1998), s.163.

⁴⁰ Macit Balık, “Edip Cansever’in Tragedyalarında Yalnızlık, Bunalım ve Yabancılaşma”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı:18, (2011), s.9.

biçimine sürüklemektedir."⁴¹ Bu yaşam biçiminde bireyler karşılaştıkları güçlüklerle diğer insanların baş edebildiği gibi kolayca baş edemez ve bunları aşamaz. Yalnızca sorunlar karşısında değil, günlük yaşamında, düşünce ve yaratıcılığında, hayata bakışında kendi öz eğilimlerini kullanıp gerçekleştiremez ve çeşitli psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalır. Halk hikâyelerinde yabancılaşma farklı konular altında işlenmiştir. Sürgün, sevgiliye ulaşamamak ya da bir amaç için çıkılan yol kahramanı yalnızlaştıran ve yabancılaştıran bir durum olduğu için hikâyelerde üzerinde en çok durulan konulardandır.

2.2.6.Korkutulma/Korku

İnsan, gücünün sınırlarının yetmediği evrende yaşarken bildiklerinden değil bilmediklerinden, açıklayamadıklarından korkar. O, bu yüzden toplumla yaşama gerekliliği duyar ancak bu gereklilik de onda yeni korkular doğurur: "*Korku, içinde bulunduğumuz duruma değil, bu durum için geliştirdiğimiz düşüncelerimize verdiğimiz bir reaksiyondur.*"⁴² Bireyin korkularını iki şekilde ele almak mümkündür. Bunlar onun iç dünyası ve dış dünyasıdır. Birey yaşadığı toplum ve çevrenin değişmeyen düşünce kalıplarından, bunlara bağlı olarak yargılanıp ötekileştirilmekten ve yalnız kalmaktan korktuğu gibi kendi iç dünyasından ve düşüncelerinden de korkabilmektedir. Öyle ki bireyin dışsal, toplumsal korkularının temelini de bireysel korkuları oluşturmaktadır. Bireyin çevresinde duyduğu ve gördüğü şeyler korkularının kaynağı olan düşünceleri değiştirir: "... *korku kişilerin içinde bulundukları durum için geliştirdikleri tehlike düşünceleriyle ortaya çıkan ve krizle sonuçlanabilen duygusal bir reaksiyondur.*"⁴³ Bireyin yaşadığı topluma aykırı olan yaşayışı, davranışları ve düşünceleri karşında toplumun vereceği tepkiler bireyde korkuyu yaratır. Özellikle namus gibi yiğitlik gibi belli konularda yapılabilecek hatalar sonucunda kişi göreceği tepkiden, yaklaşımdan korkar, hatta bu durum onu intihara kadar sürükleyebilir. Bunlara ek olarak kişilerin yaşam tarzları/mekânları, düşünce ve yapısal özellikleri gereği karşıt görüşlü kimselerin, düşmanlara ve rakiplere sahip olmaları yer yer onları tedirgin eder, kendilerine ve ailelerine gelecek bir zarardan dolayı korkarlar. Halk hikâyelerinde, bahsedildiği

⁴¹ Akyıldız, "Bireysel ve Toplumsal Boyutlarıyla Yabancılaşma", s.166.

⁴² Tülin Gençöz, "Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Baş Etme Yolları", **Kriz Dergisi**, Sayı: 6, (1998), s.9.

⁴³ Gençöz, "Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Baş Etme Yolları", s.12.

üzere kahramanların bir düşmana sahip olmaları, yaptıkları işler, düşman ülkesine yakın bir yerde konaklamaları, kahramanların erginlenmeleri için çıktıkları yollar kahramanda korku oluşturan sebeplerden yalnızca birkaçıdır.

2.2.7.Kaçma/Kaçırılma

Kaçma, bireyin kendi rızası dahilinde gerçekleştirilen bir eylemken; kaçırılma, zorla, zorbalıkla gerçekleştirilen bir eylemdir. Türkçe sözlükte kaçmak “*Kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.*”⁴⁴ Kaçırarak ise “*Zor kullanarak yanında götürmek.*”⁴⁵ olarak tanımlanmaktadır. Toplumun kendini yenilemesi, devamının sağlanabilmesi için evlilik bir gereklilik olarak görülür. Kaçma/kaçırılma kırsal kesimde var olan evlenme durumudur. Aile bireylerinin izni olmadan gerçekleştirilen, bu sebeple de düşmanlığa kadar varan bir eylemdir. Aile baskısı, bireyin küçük görülmesi, yaşından büyük sorumluklar yüklenme, sevdiği kişiye karşı çıkma gibi etkenler bu eylemi tetikleyen başlıca unsurlardır. Kaçma/kaçırılma sonucu bireyler dış dünyaya karşı kendilerini kapatırlar. Sosyal çevrenin değer yargılarına uygun olmayan bu durum onlar için aşağılayıcı ve küçük düşürücü bir mesele olabilir. Kaçma/kaçırılma süreci sonunda kadının bu eylemi gerçekleştirdiği kişiler karşısındaki konumu onu daha da içine kapanık ve sıradanlaştırılmış hissettirir: “*Kaçırılan ve şiddete maruz bırakılan kadınların ifadelerinde iştahsızlık, uyku sorunları, içe dönüklük, kendine zarar verme düşünceleri gibi depresyon belirtileri görülmektedir.*”⁴⁶ Kızlar kendi iradeleri ya da dışarıdan bir baskı neticesinde ev dışına çıkarlarsa cezalandırılır, kapatılırlar. Bunun nedenlerinden bir tanesi korumak zorunda oldukları namus kavramı, diğeri de bağlı olduğu otoritesi, çatısı altında barındığı eve ve aile büyüklerine karşı koruyamadığı tavidir: “*Kız kendisine ait yeni bir aile edininceye kadar, babasının himayesinde, otorite baskısı altında ve ev içinde edilgen bir biçimde kapalı tutulmaktadır.*”⁴⁷ Bu durum bireyin kendini gerçekleştirememesine neden olur, bir birey olarak var olmasının önüne geçmektedir. Ancak kaçma/kaçırılma yalnızca evlilik durumu için

⁴⁴ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.1256.

⁴⁵ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.1255.

⁴⁶ Gözde Keşgin, Yunus Kara, A. Ufuk Sezgin, Güntülü Tercanlı Metin. “Kaçarak ve Kaçırılarak Evlenen Kadınlar: Niteliksel Çalışma”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 12/66, (2019), s. 694.

⁴⁷ Evrim Ölçer Özünel, **Masal Mekânında Kadın Olmak**, Ankara, Geleneksel Yayıncılık, 2017, s.39.

gerçekleştirilen bir eylem değildir. Yaşadığı toplumdan uzaklaşmak isteyen, işlediği bir suç karşısında alacağı cezadan korkan, karşılaştığı sorunlar karşısında çaresiz kalan bireyin de kaçtığı görülmektedir. Yahut aşığın yaşadığı aşkın şiddeti onu toplumun bir bireyi olmaktan alıkoyar ve toplumda uyumsuz bir birey haline getirir. Derdi topluma uymak olmayan âşık da aşkının şiddetini daha çok hissedebileceği kaçış mekânları olan dağlara kaçar. Kaçırılma ise genellikle düşman taraflar arasında gerçekleşen bir eylemdir. Düşman taraflar rakiplerini ya da onların soyundan kimseleri kaçırarak bu düşmanlıkta bir üstünlük elde ettiklerini düşünürler. Halk hikâyelerinde kahramanların veya aile mensuplarının düşmanları, rakipleri tarafından kaçırılıp tutsak edildikleri görülmektedir. Böylece kahramanın iktidarını ele geçirmeye, ulaşmak istedikleri hedef karşısında bireyi çaresiz bırakmaya çalışmaktadırlar.

2.2.8. Şiddet

Türk Dil Kurumu sözlüğünde şiddet *“bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğnilik, sertlik; hız mec. (duygu ve davranış için) aşırılık ve karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma”*⁴⁸ olarak tanımlanmaktadır. Yaşamda karşılaştığımız problemler, bireylerin psikolojik ve biyolojik yapıları şiddeti ortaya çıkaran unsurlardandır. Şiddetin varlığını sadece fiziksel olarak belirlemek mümkün değildir. Sözlü şiddet ve psikolojik şiddet de bireye zarar veren şiddet türlerindendir. Fiziksel olarak uygulanan şiddet bireyin bedenine zarar verirken, sözlü ve psikolojik şiddet bireyin ruhuna, kişiliğine zarar vermektedir. Şiddetin bireye ya da bireylere uygulanmasının sebebi onların iktidarını ele geçirmek, korkutmak ve bastırmaktır; kasıtlı olarak gerçekleştirilir ve zarar vermeyi amaçlar. Şiddet bireye birçok yönden olumsuz etkiler: *“Şiddet, insanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici bir edimdir. Mala, cana, sağlığa, bedensel bütünlüğe, birey özgürlüğüne karşı bir tehdit oluşturması mümkündür.”*⁴⁹ İncelendiğinde şiddet yalnızca bireye uygulanmaz, kişinin malına, kültürel değerlerine ve geleneklerine de uygulanır. Böylece şiddetin yalnızca bir eylem olarak ve bireysel olarak değil bir tepki ve toplumsal olarak da varlığından söz etmek mümkündür: *“Şiddetin ortaya çıkması da başka bir kişiye ihtiyaç duyduğu*

⁴⁸ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.2223.

⁴⁹ Artun Ünsal, “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”, **Cogito**, Sayı 6-7, 1996, Kış-Bahar, s.29-36.

*için toplumsaldır. Tahrik gerektiren durumları kollayan şiddet başkası olmadan ortaya çıkmamaktadır. Bireyin kutsalına ve özeline yapılan fiziki, psikolojik ya da sözlü şiddet unsurları toplumun içinde gerçekleşir ve topluma aitlik gerektirir.”*⁵⁰

Bunun yanı sıra şiddet yalnızca dış bir güç tarafından bireye uygulanan eylem değildir. Bireyin kendine zarar vermesi, intihar vs. eylemleri de şiddete girmektedir. Şiddetin ilk izlerine Habil ve Kabil örneğinde rastlamaktayız. Dini literatürde karşımıza çıkan bu olay büyük kardeş Kabil’in kıskançlık, kin gibi kötü duygularla kardeşine yaklaşması ve onu öldürmesiyle sonuçlanmıştır. Şiddet o günden başlamış mevcudiyetini zamana ve mekâna uydurarak sürdürmektedir. Halk hikâyelerinde kahramanların maddi durumlarının iyi olmaması, çocuk sahibi olamamaları ya da sevdiği kıza ulaşma yolunda çeşitli engellerle karşılaşmaları onları şiddete yönelten temel unsurlardandır. Bunun yanı sıra kahramanların düşmana sahip olmaları da onlara karşı uygulanan şiddetin bir diğer boyutudur.

2.2.9.Gurbet/Ayrılık

Bireylerin çeşitli sebeplerden dolayı ailesinden, sevdiklerinden ve yurdundan uzak kalması gurbet olarak tanımlanabilir. Sözlükte ise gurbet *“Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, gurbetlik.”*⁵¹ olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram göçebe bir yaşam süren Türk topluluklarının hayatına ancak yerleşik yaşam düzenine geçmeleriyle birlikte girmiştir. Bu geçiş döneminin ürünü olan Dede Korkut anlatılarında ilk olmak üzere sonrasında oluşturulan halk hikâyelerinde bu kavramın ele alındığını söylemek mümkündür. Gurbet hikâyelerde kahramanın sınındığı bir durum olarak işlev görür: *“... adına “gurbet” dediğimiz ve “sıkıntı”, “parasızlık”, “kimsesizlik”, “açlık”, “evden, aileden ve memleketten uzak olma hali”, “sürgün” vb. zorlukları ve eziyetleri ifade eden bu kavram, hikaye kahramanı için bir çeşit imtihandır.”*⁵² Gurbetteki kişi kendisini garip olarak görür. Gittiği yere ve insanlara karşı yabancıdır. Öyle ki hastalık, ölüm gibi düşkünlük yaşadığı zaman hayvanlardan veya çevreden medet umar. Ancak gurbet yalnızca bir yerlere gitmek zorunda kalmak değildir, kişinin bulunduğu yer, duygu ve düşünce dünyası ve ölüm de birey için gurbet olarak nitelendirilebilmektedir. Bu konuyla ilgili Nesrin Köse, *“Bazan da*

⁵⁰ Daşdemir, S. (2018). Anadolu Sahası Türk Halk Hikâyelerinde Şiddet. Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kars, s. 31.

⁵¹ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.992.

⁵² Nesrin Köse, **Türk Halk Hikâyelerinde Gurbet**, Ankara, Milli Folklor Yayınları, 1997, s. 14.

gurbet, aşışın çeşitli zaman ve durumlardaki halet-i ruhiyyesinin bir ifadesi olarak karşımıza çıkar. Nitekim sevgilisine çok yakın olduğu halde ona kavuşamayacağını bilmesi aşışın kendini gurbette hissetmesine sebep olabilir."⁵³ der. Gurbete gitmek, gurbet yolu gözlemek yalnızca kahramana verilen bir olgu değildir. Kahramanların anne-babaları, kız kardeşleri ve sevgilileri de bu motifle imtihan edilir, kapatılırlar.

Ayrılık, bireylerin doğumda ve sonraki yaşamlarının belli dönemlerinde hissettikleri bir olgudur ve Türkçe sözlükte "Birinden uzak düşme, fırak, firkat." olarak tanımlanır. Bireyin en güvenli mekânından, anneye olan birebir bağından kopması onun daha doğar doğmaz tattığı ilk ayrılıktır. Ancak bireyin yaşadığı bu duygu insanlığın yaşadığı ilk ayrılık değildir. Zira ruhların ruhlar âleminde ayrılarak beden denilen kafese/hapishaneye girmesi yahut cennetten ayrılarak dünyaya atılma bunun en ilk örnekleridir: "...ruh Hakk'tan ve asli vatandan kopup zaman ve mekânla sınırlı olan kesret âlemine düşmüştür. Bu, daha önce deneyimlenmiş olan birlik ve bütünlüğün kaybına, parçalanmış bir kimliğe neden olmaktadır. Bu sebeple de ruh hep bir arayış içerisinde." "⁵⁴ Genellikle olumsuz çağrışımları akla getiren ayrılık, halk hikâyelerinde daha çok bireyin memleketinden, ailesinden ve sevdiğinden uzaklaşması halinde karşımıza çıkmaktadır. Bu ayrılıklar kimin zaman bireyin erginleşmesini de sağlayabilir: "Ayrılma, ayrılık ya da yalıtılmışlık duygusu varoluşçu yaklaşım açısından insan varlığının temelinde olan bir duygu olarak kabul edilmekte..." "⁵⁵ Bireyler kimi zaman sevgiliye ulaşmak için gurbete çıkar, aileden ayrılır kimi zaman da sevgiliye kavuşamama derdiyle gurbete gider, düzeninden ayrılır. Yahut para kazanmak, çalışmak, vatani görevini gerçekleştirmek için de ayrılık yaşadıkları görülmektedir. Kahramanların istemeyerek belli bir mecburiyet doğrultusunda gurbete gitmeleri, ya da bir ayrılık yaşamaları kişiliklerinin oluşumunu engelleyen, bireyin duygu ve düşünce dünyasının ifadesini yer yer yasaklayan bu kavramlar onları kapatan bir durumlardır. Gurbet/ayrılık halk hikâyelerinde yer alan en belirgin kapatılma türlerinden bir tanesidir.

⁵³ Köse, **Türk Halk Hikâyelerinde Gurbet**, s.29.

⁵⁴ Feride Deniz, (2020), Modern Ve Sufi Psikolojide Doğum Travması: İlkel Birlik Ve Ayrılık, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s.71.

⁵⁵ Davut Ceylan, "Said Nursi'de Ayrılık Kaygısıyla Başa Çıkmada İman Deneyimi", **Katre**, Sayı:8, (2019), s.81.

2.2.10.Sürgün

Bireyi bulunduğu yerden isteği dışında başka bir yerde yaşamak zorunda bırakmak sürgün olarak değerlendirilebilir ve Türkçe sözlükte “*Ceza olarak belli bir yerin dışında veya belli bir yerde oturtulan kimse*”⁵⁶ olarak tanımlanmaktadır. İnsanın kendi isteği dışında dünyaya gönderilişi ve yine isteği dışında dünyadan da gönderilecek olması sürgünün en belirgin örneklerindendir. Sürgün fitratında özgürlük taşıyan birey için olumsuz bir durumdur: “*...fert olarak sürgün edilen kişi, ilk etapta bunu kabullenemez, sindiremez ve dolayısıyla değişik yollara başvurur. Ancak zaman geçtikçe durum değişir. Sürgün kişi geldiği mekânı ve birçok şeye alıştığı gibi tam tersi de olabilir. O bazen kimliğini yitirebilir. Bunu yaşarken yeni bir kimlik arayışı içine girer. Bu sırada içinde büyük çatışmalar olur. Önce mekâna alışamamak, yerleşememek, kimliğini yitirmemek için direnir. Geçmişle, memleketiyle bağ kurmaya çalışır. Geçmişini canlı tutan öğeler, yaşamında olumsuz yer etse de yeryüzü haritalarında yeni kimliğinin adını arar...*”⁵⁷ Sürgün, yani bu zorunlu eylem bireyi alışkanlıklarından, yurdundan, sevdiklerinden uzaklaştırır. Bireyin üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı gibi onun çevreye karşı tutumunu da değiştirmektedir. Bireylerin genellikle sergilemiş olduğu bu tutumların zemininde alışkanlıklardan vazgeçememe, gittiği ortamdan dışlanma ya da kabul görmeme korkusu gibi sebepler yatmaktadır. Bu korkularla birlikte bir de gitme olayının bireyin iradesi dışında yaşanması, bireyin hem zihinsel olarak hem de sosyolojik açıdan zorlanmaya ve ruhsal buhrana itilmesine neden olmaktadır. Tüm bu etkilerinin yanında sürgünü, bir nevi kişinin kendi kimlik arayışının ilk ve ciddi adımı olarak da nitelemek mümkündür. Sürgün sonucunda kişinin yeni mekâna alışması, yeni kişilerle ilişki kurması, geçmişi ile muhasebesini kapatıp eksiklerinin gidermesi durumunda birey olumsuzluklar taşıyan sürgün ifadesiyle büyük bir erginlenme yaşar: “*Sürgün yaşayan kişiler, onun kendileri üzerinde bırakacağı olumlu-olumsuz etkileri zamanla anlarlar. Yine tarihi süreç içinde sürgün edilen kişiler, bulundukları mekânda bir farklılık yaşanacağını ilk anda göremezler. Çünkü onlar, sürgün edildikleri yerlerde, geçmiş muhasebesini yapıp bir iç hesaplaşma*

⁵⁶ TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.2185.

⁵⁷ Kemal Timur, “Bilinmez Diyarın Garip Misafiri: Sürgün ve Bireye Etkisi”, **Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi**, Sayı: 3/7, (2017), s. 30.

sonucu bir buhran yaşarlar ve uzun süre bunları üstünden atamazlar.”⁵⁸ Bireyler bu yüzden yeni kimlik arayışlarına girer, kendi benliklerini yeniden bulmaya çalışırlar. Fakat bu arayış boşunadır, bireyin sahip olduğu özelliklerin silinip yerine yenisinin konulması mümkün değildir. Bunu anlaması üzerine sürgünlüğü kabul eder ve onunla yaşamayı öğrenerek gelişimini tamamlar. Sürgün, halk hikâyelerinde kahramanların dönüşümlerinin ilk adımıdır. Bir anlaşmazlık yahut uyuşmazlık nedeniyle kahramanların yalnız başına bazen de aileleriyle birlikte yurtlarından başka yerlere sürgün edildikleri görülmektedir. Sürgün edilen kahraman toplumun dışladığı, soyutladığı kimselerdir.

2.2.11.İletişimsizlik

İletişimsizliğin ne olduğunu bilmek için önce iletişimin ne ifade ettiğini bilmek gerekmektedir: *“En basit tanımıyla, iletişim bir kişiden diğer kişi veya kişilere, bilgi veya anlayışın aktarılmasıdır. İnsanın kendini sosyal bir varlık olarak ifade etmesi için zorunluluktur. Onun her davranışı, konuşması, susması, duruşu ve oturma biçimi, kendini ifade etmesidir; yani çevresine mesaj iletmesidir. İletişim, bilgi üretme, iletme ve algılama sürecidir ve bu süreçteki asıl amaç, anlaşılabilir mesajların gönderilmesi, karşı tarafın tutum ve davranışlarında değişiklik yapmasıdır.*”⁵⁹ İletişimsizlik ise bunun aksine bireyin yaşadığı zamana ve topluma bağlı olarak şekillenen bir yapıdır ve iletişimsizliğe neden olan pek çok faktör vardır. Bunlardan bazıları bireyin kendisiyle ilgili ilken bazıları ise toplumla ilgilidir. Bireyin kendi problemleri daha çok bireyin psikolojik durumuyla ilgilidir ve bu durum henüz çocuk yaştan itibaren oluşan bir durumdur. Bireyin bebekken anne ve babasına karşı kendisini nasıl konumlandığı onu çekirken, içe kapanık ve toplumla uyumsuz bir birey haline getirebilir. Toplumla ilgili nedenler ise daha çeşitlidir. Bireyin kendi kimliğini tanımlama şekli eğer toplumun o anki normlarıyla uyuşmuyorsa bu durum birey ile toplum arasında iletişim aksaklığına sebep olabilir. Örneğin dindar bir birey, dindar olmayan bir toplumla ortak bir iletişim dili yakalayamazsa zamanla toplumdan dışlanır ve iletişim kopar. Bu durum böyle devam ettikçe aradaki duvarlar daha güçlü ve aşılmaz hale gelir ve iletişimsizlik

⁵⁸ Timur, “Bilinmez Diyarın Garip Misafiri: Sürgün ve Bireye Etkisi”, s. 30.

⁵⁹ Uğur Gündüz, “Kafka Metinlerinde İletişim, İletişimsizlik ve Yabancılaşma Olgusu Üzerine”, *Selçuk İletişim*, 7,1 (2011): s.84.

sorunu ortaya çıkar ki bu da kalabalıklar içindeki yalnızları doğurur. Fikirler, inançlar, hayata bakış açıları, yaşam tarzları gibi birçok konuda farklılıkların olması durumunda eğer makul bir noktada birleşilmemişse iletişimsizliğin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Tüm bunların yanında bireyin yaşadığı zamandaki teknoloji ve ulaşım şartları da iletişimsizliği doğuran sebeplerdendir. Toplumun yaşadığı dönemdeki iletişim ve haberleşme imkânlarının kısıtlı olması kişilerin toplumdan soyutlanıp içine kapanmasına neden olan bir unsurdur. Bu durum hem iletişimin zor olmasından kaynaklı sorunlar doğurur hem de iletişimin manipüle edilmesine zemin hazırlar. Bu manipülasyonlar sonucu kahraman yanlış yönlendirilebilir ve sevdiklerine olan güven duygusunu kaybedebilir. Hikâyelerde de bireyin çıktığı gurbette, yolculukta ailesinden haber alamaması onu endişe ve kaygıya düşürür. Bunun yanı sıra kahramanın geride bıraktığı ailesine düşman kişiler, rakipler tarafından çeşitli yalanlar söylenerek onun ailesine, eşine göz dikilir ve elde etmek amaçlanır. Kahramandan haber alamayan aile bu saptırılmış, manipüle edilmiş haberlere inanır ve ilişkilerine, düzenlerine zarar verecek şekilde düşmanla bir olur.

2.2.12.Delilik

Toplum tarafından dışlanmış olma, ötekileştirilmedir. Deli, sözü dinlenmeyen, aykırı davranışları olan, düşünceleri yadırganan kimselerdir. Önemli olan sorulardan ikisi bu kişilerin neden ve nasıl bu konumda olduklarıdır. Yaşanılan toplumun hızlı değişimleri, bireyin bu hıza ayak uyduramayarak geri planda kalması ve daha sonra kendine bir yer bulamaması en büyük nedenlerinden biridir: *“Bireyin sistem içerisindeki yerini hiçe indirgeyen böylesi bir dünyanın insanda yarattığı kopukluk bazen davranış bozukluklarına neden olmaktadır.”*⁶⁰ Bir diğer nedeni ise bu kişilerin çocukluk dönemlerinde yaşadıkları travmalardır: *“Çocukluk döneminde olumsuz çevre koşullarının yarattığı engellerle karşılaşan insan, yetişkin yaşam için gerekli yetenekleri geliştiremez ve zorlanma durumlarına karşı geliştirmiş olduğu yöntemler yetersiz kalır.”*⁶¹ Çocukluktan gelen bu kalıntılar bireyin yaşamının belli bir süresinde varlığını belli etmese de kişinin bilinçaltında mevcudiyetini korumaktadır: *“Nörobiyoloji alanında yapılan araştırmalar, bir insanın doğduğu andan başlayarak yaşadığı tüm olayları ve onlara eşlik eden duyguları, bazı beyin hücrelerindeki*

⁶⁰ Geçtan, **İnsan Olmak**, s.31.

⁶¹ Engin Geçtan, **Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar**, İstanbul, Metis, 2020, s.16.

*bellek moleküllerinde bir arşiv gibi sakladığını göstermektedir.”*⁶² Deli/delilik toplumsal yasalara ve kurallara uygun olmayan kişiler (örneğin yaşlılar, sakatlar, meczuplar, eşcinseller) için kullanılan bir terimken, modern zamanla birlikte bu durumlar için ayrıma gidilmiştir. Delilik yaşanan toplum tarafından kabul edilmeyen hatta tehlikeli görülen bir durumdur. Deliliğin zıttı akıllı olmaktır. Ancak burada akıllı olmaktan kasıt zeki olmak değildir. Akıllı olmak, toplumsal kurallar ve normlara uyumlu davranmaktır. Deli, toplum düzenine zarar vereceği anlaşıldığı anda kapatılma adayı haline gelir. Bu anlamda burada delilikten kasıt zekâ ile ilgili bir problem değil uyum ile ilgili bir problemdir. Hatta çok zeki insanlar da bazen uyumsuz ya da deli diye nitelendirilip akıl hastanelerine kapatılabilir. Toplumsal kabullere aykırı davranan herkes deli diye nitelenebilir. Toplumsal kabullere aykırı olmamanın sınırı da makul davranmaktır. Yani aslında bir birey eğer takıntı derecesinde aşırı bir kuralcılık gösteriyorsa o bile zaman zaman deli olarak nitelendirilebilir. Delilik bu anlamda toplum kuramcılarının "makul, orta halli, ılımlı" diye nitelendirdiği birey modelinden ne kadar uzaklaştığıyla doğru orantılı olarak artar ya da azalır. Örneğin aşk yaşayan bir birey bunu makul düzeyde yaşıyorsa toplum bunu yadırgamaz ancak eğer birey bunu çok şiddetli seviyede yaşıyor ve bunu eylemlerine yansıtıyorsa bu birey toplumdan bir şekilde dışlanır. Leyla ile Mecnun hikâyesinde Mecnun'un yaşadığı durum buna benzer durumdur. Normal sözcüğünün kökeni de zaten normalin yani makulün norma uyan olduğunu göstermektedir. Yaşanılan küçük yerlerde deli kimselerin varlığından söz etmek mümkündür. Orada toplum içinde bir kapatılma söz konusudur çünkü deli diye nitelenen bireyin rolleri kısıtlanır, normal bir insandan beklenenlerle bu bireyden beklenenler arasında farklılık oluşur. Bu da deliye toplumda ona özgü ancak sınırlı bir alan bırakır ve bu alan da aslında kapatılma alanı olarak değerlendirilebilir. Kapatılma bakış açısıyla deliliğin sınırlarını bu şekilde belirlemek mümkündür, denilebilir.

2.2.13.Hapsedilme

Hapsedilme bir cezalandırma, kişiyi işlediği suç sebebiyle alıkoymaktır: *“Hapishaneye, tımarhaneye kapatma; kişi üzerinde bir dizi işlemde bulunabilmek amacıyla bir mekân içinde zorla tutulması şeklinde bir tür “içe” alma, aslında “dış”*

⁶² Geçtan, **Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar**, s.17.

lamadır. Toplumlar ve kurumlar norma aykırı olanları, gündelik hayat süreçlerine uyum sağlayamayanları dışına çıkarır, “dış” arda tutmanın bir biçimi olarak da içe” alır, kapatır.”⁶³ Yaşanılan evrende güçlü olmak, hayatta kalabilmek, çeşitli gereksinimleri karşılayabilmek için toplum olarak yaşanmaya başlandığından beri belli kurallar düzenler oluşturulmuştur. Kurallar, yasalar en ilkel toplumlardan günümüze kadar seçilerek gelmiştir. Bu kurallar, düzenlemeler sonucunda içinde yaşanılan toplum ve ortam kaostan sıyrılmış ya da sıyrılması adına çalışmalar sıklıkla düzenlenmiş ve denetlenmiştir. Bu düzenlemelerden biri cezalandırma, hapsedmektir. Hapis ve ceza kavramları aynı anlama gelmezler: “*Hapis, bir cezalandırma, ceza ise bir suçun karşılığıdır. Suç ve ceza insanlık tarihi kadar eskidir. Hapsedmek, bireyi çeşitli şekil ve oranlarda hürriyetinden mahrum bırakma; akla hemen hapishaneyi getirmektedir. Ancak insanlık tarihi boyunca bunun tatbiki, her toplumun kabul ve beklentileri doğrultusunda farklılık göstermiştir.*”⁶⁴ Hapsedilmenin en önemli iki sebebi arasında kişinin işlediği suçtan ötürü cezalandırılması ve aynı hatayı bir daha yapmaması, ıslah olması görülmektedir. Ancak “*Karşındaki kişiyi “iyileştirilecek”, “ıslah edilecek” biri olarak görmek demek, onu, “hasta”, “anormal” konumuna indirmek ve bu konumu nedeniyle de onun üzerinde kendine tasarruf hakkı tanımak demektir.*”⁶⁵ Böylece bireyin yalnızca hak ve özgürlükleri sınırlanmaz, o aşağılık ve sıkıntılı kimse olarak damgalanır. Halk hikâyelerinde bir suçun, cezanın karşılığı olarak hapsedilmenin yanında kahramanın çeşitli sebeplerden dolayı da hapsedildiğini görmekteyiz. Aynı zamanda gerek halk hikâyelerinde olsun gerek sosyal hayatta olsun hapsedilme mekânı sürekli değişiklik gösterir. Bu hapsedilme mekânlarında esir olan kişi genellikle başkahraman olup, oradan kurtulması için olağan veya olağanüstü yardıma ihtiyaç duyar. Hapis mekânı durumdan uzaklaştırılma, mahrum bırakılma mekânı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin eğer bir kavga yaşandıysa taraflardan biri bir süre belli bir mekânda hapsedilebilir.

2.2.14.Aşk

Aşk, bir kimseye karşı duyulan yoğun sevgi ve bağlılık duygusudur. Evren yaratıldığı andan itibaren aşkın varlığından söz etmek mümkündür. Öyle ki tasavvufi

⁶³ Ergüden, **Hapishane Çağı-Kapatılan İnsan**, s.75.

⁶⁴ Şahin Köktürk, “Türk Destanlarında Hapsedilme Motifi”, **TÜBAR**, Sayı:9, (2006), s.386.

⁶⁵ Mustafa Eren, **Kapatılmanın Patolojisi (Osmanlı’dan Günümüze Hapishanenin Tarihi)**, İstanbul, Kalkedon, 2014, s.289.

anlayışa göre Allah Hz. Muhammed'e duyduğu aşk ve muhabbetten dolayı tüm yeryüzünü yaratmıştır. Yaratılan canlılar Allah'a karşı büyük bir aşk ve sevgi duymuş, Allah da yarattığı kullar için bu duyguyu beslemiştir. Dünyaya gönderdiği kullara yol göstermesi için daima peygamberler ve mesajlar göndermesi bundandır. Kulların ise Allah'ı sevmesi var olduğu canlı sınırlılığına sığdırılmaya çalışılmıştır. Tanrı'ya duyduğu büyük aşk ve muhabbetten dolayı bireyin kendini masivadan uzaklaştırdığı görülmektedir. Bu da dini boyutta bir kapanmayı gerektirir. İlahi olarak başlayan bu aşk zamanla kendini beşeri aşka da evirmiştir. Tıpkı ilahi aşkta olduğu gibi beşeri aşkta da birey kendini sevgilisi dışında olan her şeye kapatır. Yahut sevgiliye ulaşma yolunda da bireyin kapandığı görülmektedir. Bu kapalılık sevgiliye olan bağlılıktan ve ona ulaşana kadarki sürecin yoğunluğundan ve yoruculuğundandır. Aşk bir duygu olarak yaşamda ve anlatılarda da kendisine sıklıkla yer bulmuştur. Aşk, hikâyelerin ana temasını oluşturur ve bu sayede kahramanın onu değiştirip dönüştürecek, sevgiliye kavuşturacak olan macerası başlar. Halk hikâyelerinde kahramanların çeşitli şekillerde âşık oldukları görülmektedir ama bunlar en net şeklinde şöyle sıralanabilir: bade içerek, aynı evde büyüüp kardeş olmadıklarını öğrendiklerinde, resim görerek ve ilk görüşte aşk... Kahraman ıssız bir yerde uykuya dalar ve rüya görür. Bu rüyada ona olağanüstü yardımcıları tarafından bade içirilir ve hikâyenin aksiyonu böylece başlatılır: *“Rüya, sanat gücünü harekete geçiren aşk duygusunun uyanışını sağlar, zaman itibarıyla de 13-17 yaşları arasında, erginlik çağına rastlar ve şehit mezarı gibi kutsal yerde görülür.”*⁶⁶ Kahramanın âşık olması onun yaşamındaki dönüşümünün ana noktasıdır. Sevgiliyi rüyasında gören kahraman ona ulaşmak ve kavuşmak adına bütün mücadelelere göğüs gerer, çeşitli sınavlardan geçer. Sevgiliye ulaşana kadar âşık kendinde değildir, ona ulaşması imkansızla doğru ilerledikçe kahraman hastalanır hatta delirir, kendini dağlara vurur, öyle ki canına kıymayı bile düşünür: *“Sevgi ve aşk da "delilik" ile beraber karşımıza çıkabilecek kavramlardandır. Aşkı için hayatından vazgeçen, ona kavuşmak için insanüstü çaba sarf eden kişiler hep kahramanlaştırılmıştır. Aşktan akıl sağlığını yitirene mecnun denmiştir.”*⁶⁷ Sevgiliye ulaşma yolunda düşman rakiplerle karşılaşan kahraman onlarla mücadele yoluna girer. Ancak bu mücadele yalnızca savaşarak, dövüşerek değildir. Kahraman aklını,

⁶⁶ Süleyman Kazmaz, “Türk Halk Edebiyatında Rüya Ve Aşk Badesi Motifi”, **Erdem, Sayı: 1(1), s.206.**

⁶⁷ Ali Eren Demir, “Anadolu 'da Delilik: Deli Emin”, **Düşünbil Dergisi, s.2.**

zekâsını kullanarak, dara düştüğünde olağanüstü yardımcılardan yardım alarak mücadeleyi kazanmaya çalışır. Örneğin âşık bir hileye başvurarak ya da don (kıyafet) değiştirerek sevdiğine kavuşabilir: *“Halk hikâyelerinde de kahramanların tebdil-i kıyafet ile gayelerine ulaştıklarını görmekteyiz. Kahraman bazen Osmanlı kabası giyerek elinde saziyla meydana çıkar bazen de derviş elbisesi giyerek sevdiğine kavuşmaya çalışır.”*⁶⁸ Aşk tüm bu yönleriyle kapatılma/ tutsaklığın anlatılardaki en belirgin türlerinden biridir.

2.3.Kapatılma/Tutsaklık Nedenleri

2.3.1.Tedbirsizlik

Bireylerin kendi varlıklarını koruyabilmeleri, sürdürebilmeleri için dışardan gelen olumsuz etkilere karşı çeşitli tedbirler, önlemler almaları gerekmektedir. Bu tedbir, önlem alınmadığı zaman bireylerin canları ve malları tehlike altına girer. Öncesinde insanlar tarafından tecrübe edilmiş olaylar geleceğe aktarılırken atasözleri, deyimler, mesellerle anlatılır, böylece uyarılmış olurlar: *“Toplum bu uyarıların bireyler tarafından dikkate alınmasını ister. Anlatının içinde uyarıları ciddiye alanlar ödüllendirilir, uymayanlar ise cezalandırılır. Sözü edilen süreç, halkın toplumsal teamüllerin sürekliliğini sağlamak amacıyla aldığı tedbirler olarak değerlendirilebilir. Toplum bu uyarıların bireyler tarafından dikkate alınmasını ister. Anlatının içinde uyarıları ciddiye alanlar ödüllendirilir, uymayanlar ise cezalandırılır. Sözü edilen süreç, halkın toplumsal teamüllerin sürekliliğini sağlamak amacıyla aldığı tedbirler olarak değerlendirilebilir.”*⁶⁹ Halk hikâyelerinde kahramanların başına gelen olayların çoğunun tedbirsizlikleri yüzünden geldiği görülmektedir: *“Köroğlu Destanı’nda ve diğer birçok halk anlatılarında tutsak düşmenin nedenlerinden biri kahramanın tedbirsizliğidir. Köroğlu Destanı’nda olduğu gibi birçok zorluğun üstesinden gelen kahraman anlık bir dikkatsizliğinin cezasını çekmektedir. Öyle ki yaptığı anlık bir hata onun genellikle en verimli çağı - gençlik çağı- nı yok etmekte ve kahraman bu süreçte yaptığı hatadan ders almaktadır. Kahramanının henüz tam anlamıyla tecrübesiz olduğunun işareti olan*

⁶⁸Nebi Çelik, “Mesnevi Ve Halk Hikâyelerinin Yapı (Zaman, Mekân, Kişi) Ve Motif Açısından Mukayesesi.” **Journal of International Social Research**, Sayı.9.42, (2016), s.110.

⁶⁹Aysun Dursun, "Efsanelerin İşlevlerinden Biri Olarak Tedbir." **Motif Akademi Halkbilimi Dergisi**, Sayı:13.32, (2020), s.1280.

*tedbirsizlik de içeceğin/yiyeceğin içerisine madde katılması veya uyuması bunun en önemli nedenlerindendir. Bu dönemde, kahraman yaptığı hatanın farkına varıp dünyaya daha dikkatli bakacaktır, diyebiliriz.”*⁷⁰ Tedbirsizlik, bireyin olgunlaşması için yaşayacağı olaylar dizgesinin başlangıcıdır diyebiliriz.

2.3.2.Toplumsal Yapı

Bireyler yaşadığı toplumun değer yargıları içinde kişiliklerini oluşturmayı amaçlarlar. Ancak *“toplumun ait olduğu kültür ve din o toplumlun insanlarına bir kader tayin etmiştir.”*⁷¹ Bir de buna toplumun kendi yaratımları eklenmiş, toplumlar temelini kültür ve geleneğe dayandırdıkları bir yapı oluşturmak istemişlerdir. Fakat bu yapı bireyi çoğu zaman tamamlamaz, tanımlamaz: *“Tutucu ve değişmez görüşleri olan bazı toplumlarda bir insanın olağan bireyleşme çabaları bile engellenir ya da her şeye karşın bireyleşme sürecini sürdürmekte direnen kişiler toplum dışı kalabilirler.”*⁷² Oysaki toplum oluşturduğu bu yapıyla bireyleri bir düzene tabi tutacağını düşünür. Bireyin düşüncelerine, yaşamına, değerlerine, farklı olan görüşlerine karışır, kendisi için uygun olmayanları yasaklar, engeller. Bu durum da bireyi olumsuz etkiler: *“Sosyal engellenmeler toplumun davranışlarımıza koyduğu çeşitli kısıtlamalar ve kurallarla ilişkilidir. Bu kuralları bozduğumuz zaman çarpıtıldığımız cezalar bir stres yaratır.”*⁷³ Örneğin toplumsal yaşam ahlak kurallarına çok önem verir ve bu bireylerin onurlu ve namuslu yaşamasını gerektirir. Aksi bir durumda birey toplumun normları dışında kaldığından kendisini soyutlar, olumsuz düşüncelerle varlığını suçlar ve hatta yok etmeye çalışır. Kendi doğrularını yaşatmaya çalışan bireyler aynı zamanda bu yapı içinde kaybolma kaygısı da yaşarlar. Her ne kadar bireyin kendi özgür iradesi, düşüncesi olsa da birey çoğu zaman toplum içinde kalma, toplum tarafından kabul görme, dışlanmama adına kendi düşünce ve benliğini arka plana atarak kendinden ödün vermektedir. Yani toplumun normlarına uygun yaşamaya çalışarak varlıklarını idame ettirmeye çalışır. Anlatılarda da durum aynıdır. Bireyler eğer toplumun örf ve adetlerine uymamış, toplumsal

⁷⁰ Mehmet Alptekin, "Köroğlu Destanı'nın Anadolu Kollarında Tutsak Olma Ve Tutsaklıktan Kurtulma Motifi." *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 20, (2018), s.220.

⁷¹ Filiz Güven, "Kars Kültüründe Kız Kaçırma/Kaçışma Geleneğinin Sosyokültürel Arka Planı." *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 4.8, (2016), s.203.

⁷² Geçtan, *İnsan Olmak*, s.114.

⁷³ Ülkü, Bilgin. "Stress (Psikolojik Zorlanma)", s.21.

hayatın düzenini bozacak davranışlar sergilemişlerse toplum tarafından cezalandırılırlar.

2.3.3.Gelenek ve Kültür

Gelenek ve kültür toplumları ifade eden iki önemli yapıdır. Tüm dünya toplumlarında var olmuş ve var olacak olan kolektif bilincin kendisidir: “*Gelenek bir diğer ifadesini sosyal norm kalıbında bulmaktadır. Buna göre gelenek sözlü kültürün toplum ruhunda ve hafızasında bıraktığı kurumsallaşmış töresinin ifadesidir.*”⁷⁴ Kültürü ise bireylerin yaşamları boyunca ortaya koyduğu şeyler olarak tanımlamak mümkündür: “*Kültür bir bakıma insanoğlunun doğayla ve birbirleriyle girmiş oldukları etkileşim süreçleri sonucunda ortaya çıkardıkları her şeydir. Kültür konusunun, maddî kültür ve manevî kültür olarak ayrımına tabi tutulmasının sebebi, kültürün insanlar tarafından, tarihin erken dönemlerinden itibaren hem soyut hem de somut olarak yapılmakta olduğunu göstermek içindir.*”⁷⁵ Bu bağlamda gelenek ve kültürün arasındaki sıkı ilişki anlaşılmaktadır. Öyle ki toplumların oluşturduğu geleneklerin kültür tarafından şekillendiği görülmektedir: “*Kültür ile geleneğin karşılıklı ilişkisi, hem bireyin sosyalleşmesi esnasında, hem de büyük geleneklerin kendilerini yeniden üretilip yaymaları esnasında karşımıza çıkmaktadır. Eski devirlerden itibaren gelen gelenek, kendisini sözlü kültüre adapte ederek, yaşamasını ve nesiller boyunca babadan oğula, dededen toruna geçerek sürekliliğini korumasını bilmiştir.*”⁷⁶ Bu sebepten dolayı da bireyler geleneksel ve kültürel yapıya karşı olumsuz yargılar üretmeden, kolektifin binlerce yıllık tecrübesine boyun eğerek kendilerini kapatırlar: “*Çünkü toplum içerisinde yaşayan bireyler, kendilerinden önce var olan kural ve kaidelere, atalarından kalmış değerli kanunlar, miraslar hissiyatıyla bakarak, kendi kimliklerini ve kişiliklerini içinde yaşadıkları topluma uygun olarak düzenlerler.*”⁷⁷ Örneğin geleneksel aile yapısı içinde otoriteye bağlı, denetim ve gözlem altında büyüyen bireyler kendilerini gerçekleştirmek için uygun zamanı ve fırsatı yakalayamazlar: “*Geleneksel aile, bireyleşmeye olanak tanımayan*

⁷⁴ Serdar Uğurlu, (2010), Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, Yayımlanmış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.13.

⁷⁵ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.336.

⁷⁶ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.15-16.

⁷⁷ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.21.

bir yapıya sahiptir.”⁷⁸ Bireyleşme için asıl mekân olarak görülen ev geleneksel aile yapılarında aynı özelliğe sahip değildir. Kişinin bireyleşmesi için ev dışına çıkması, otoriteden uzaklaşması gerekmektedir. İçinde yaşanan toplum bu duruma karşı çıkar, özellikle kız çocuklarının kendilerini geliştirmek için attıkları her adım kınanır ve ayıplanır. Gelenek ve kültürün taşıyıcıları olan toplumun baskısı ve keskin çizgileri bireyin içine kapanmasına, iletişimsizliğe, çeşitli psikolojik rahatsızlıkların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Halk anlatılarında kahramanların gelenek ve kültür bağlamında davranışlarının şekillendiği ve değiştiği görülmektedir.

2.3.4.Düşmanlık

Düşman kahraman karşısında duran toplum düzenine aykırı, gelenek ve inançlara bağlı olmayan, ahlaka karşı davranan kişidir. Düşman hikâyelerde her zaman olumsuz çağrışımlarla yer alır: *“Düşman tipi, toplumda kötü olanın temsilcisidir. Düşman tipi, kötü kişiler, kötü olaylar, sıkıntılar, çaresizlikler, felaketler vb. gibi pek çok şeyin ayna tutulmuş halleridir. Onlar, düzensiz ve başıboş kimselerdir, toplumun çözemediği sorunların kişileşmiş halleridir. O, gelenekleri ve inançları yok sayan, düzene ve intizama uymayan; kendi zevki için değil toplumun kendisine yüklediği kötü özelliklerden dolayı düşman tipi olarak adı çıkandır.”⁷⁹ Düşmana sahip olmak birey için çoğunlukla endişe ve kaygı sebebidir. Birey her ne kadar cesur ve güçlü olsa da ailesi ve sevdikleri adına düşman kişilerden, düşmanlıktan dolayı kendini kapatır. Ancak ne yazık ki düşmanlık her zaman dışardan gelen bir olgu değildir. Bireylerin anne-babaları, kardeşleri ve yakın arkadaşları da düşman olarak karşımıza çıkan kimselerdendir, düşmanlıklarının en büyük sebebi ise iktidarı ele geçirme amacı ve intikamdır. Bu yüzden bireye karşı her türlü zararı vermek planlanır. Halk hikâyelerinde düşman tipi kahramanın yakınlarından, dışardan biri olabildiği gibi olağanüstü varlıklar da olabilmektedir: *“Kahramanlık konulu Türk halk hikâyelerinde düşman tiplerin eylemleri, “vurdulu, kırdılı, ölümle” sonuçlanan sahneleri içermektedir. Düşmanlık nedenleri ise daha çok “dinler arası çatışma, düşmanı yurttan temizleme, hâkimiyet mücadelesi, boylar arasında geleneklerden kaynaklanan anlaşmazlıklar” vb. şeklinde sıralanabilir. Aşk konulu Türk halk**

⁷⁸ Geçtan, **İnsan Olmak**, s.47.

⁷⁹ Mehmet Özdemir, “Aşk ve Kahramanlık Konulu Türk Halk Hikâyelerinde Düşman Tipi”, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:10.18, (2018), s.249-250.

*hikâyelerinde ise düşman tipinin eylemleri “sihir unsurlarına ve ekonomik kısıtlamalara başvurmak, duygusal çıkmazları kullanmak, siyasal çekişmelere yönelmek, sevgili ve aşığı ayırmak için âşığı ülke içi ya da dışına sürgüne göndermek ya da sevgiliyi âşıktan uzaklaştırmak” vb. şekilde gerçekleşmiştir.”*⁸⁰ Düşman tipi her ne kadar kahraman için kapatıcı bir unsur olsa da bireyi kahramanlaştıracak, yüceltecek olan gölge arketiplerinden biri olarak da işlev görür. Düşman akıllı ve güçlü olan kahraman karşısında hilebaz ve kurnazdır. Böylece kahramanın kendisini geliştirmesini sağlar.

2.3.5.Kız Kaçırma/Kız İsteme

Kız kaçırma, kaçma eylemleri toplumun var oluş tarihi kadar eski olgulardandır. Birbirlerini seven kişilerin kavuşması için çeşitli örf ve adetler öncülüğünde isteme eylemi gerçekleştirilir. Büyüklerin müsaadeleri alınarak evlenme işi için bir adım atılması gerekmektedir. Ancak çeşitli bahaneleri ileri süren zalim ebeveyn figürü sevenlerin kavuşmasına izin vermez ve onları ayırır. Kız kaçırma da bireyler karşısına çıkan engelleri, kişi unsurlarını, düşmanı, zalim olan anne ve baba gibi figürleri aşamayıp evlenmek maksadıyla tercih edilen bir yoldur. Yani bireyler bir çözüm yolu olarak kaçma eylemini gerçekleştirirler. Zalim ebeveynler kızlarını vermedikleri zaman böyle bir olayın yaşanabileceği düşüncesiyle onu cezalandırır, kapatır, özgürlüğünü kısıtlar: *“Bu cezalandırmanın ilk gerekçesi, kadınların birinci derecede korumakla yükümlü oldukları namus kavramıdır...”*⁸¹ Bu kapatılmada bireyin yaşam süresi ve kişilik gelişimi aile tarafından kontrol altına alınmaya çalışılır. Fakat yalnızca iki sevenin yaptığı bir eylem değildir, kimi zaman düşmanın ya da rakibin de aşık için kız kaçırdığını görürüz.

2.4.Kapatılma/Tutsaklık Kaynakları ve Uygulayıcıları

Sosyal bir varlık olan birey yaşamını sürdürebilmesi için bir topluma ihtiyaç duyar. Çeşitli ihtiyaçlarını karşılaması, dışardan gelen güçlere karşı bir noktada zorunluluk anlamına da gelir. Ancak durumun böyle olması bireylerin toplum içinde yaşayarak kendiliğinden oluşan bir düzene dahil oldukları anlamına gelmemektedir. Kıskaç ve bencil bir yapıya sahip olan birey, yaşadığı toplum içerisinde ayakta kalabilmek,

⁸⁰ Özdemir, “Aşk ve Kahramanlık Konulu Türk Halk Hikâyelerinde Düşman Tipi”, s.254.

⁸¹ Özünel, **Masal Mekânında Kadın Olmak**, s.41.

toplumu bir arada tutabilmek için çeşitli kurallar ve düzenler oluşturmuştur. Bu kural ve düzenlemeler sosyal normları oluşturmuş ve bu normların dışına çıkan, bu normlara karşı çıkan bireyler ise cezalandırılmıştır. Bu normlardan, alışılmış, bilindik olandan kopma, düzeni kuran bireylere rahatsızlık vermiş, kendilerini ve düzeni güvence altına almak istemişlerdir. Bu güvenceyi gelenek, örf, adet ve ahlak kuralları çerçevesinde oluşturmaya çalışmışlardır. Toplumun gelişmişlik düzeyleri arttıkça oluşturulan eski yapıları temel alan yeni hukuk sistemleri oluşturulmuştur: “... *ahlak ide olarak “iyi” ye; örf ve adetler “alışlagelmiş olanın sağlayacağı davranış kolaylığına” din kuralları “mutlak iyi olan Tanrı’ya”, hukuk kuralları ise “adalet” yönelmiş olma ile belirginleşirler.*”⁸² Bu bağlamda kuralların uygulayıcılarını ise dört farklı şekilde ele almak mümkündür. Bunlar şu şekildedir: İlahi/Dini Kaynak, Töre, Resmi Kaynak- Hukuk.

2.4.1.İlahi/ Dini Kaynak

Evreni yaratan ve ona bir ruh bahşeden Tanrı, yaşamın başlamasıyla birlikte varlığını canlılar üzerinden çekmemiştir: “*Evreni, tanrısal bir nedenin ürünü olarak, Tanrı’nın da bütün doğanın içinde akla uygun, planlı bir sistem biçiminde kendini gösterdiğini düşünen içkinlik tasavvurunda Tanrı, evrenin yaratılışına seyirci gözüyle bakan ve yaratılan varlıklarca anlaşılamayan, evrene yabancı olan ve onun dışında kalan bir varlık değildir.*”⁸³ Yüce bir varlık olan Tanrı yarattığı evrende bireyleri denetler ve onların davranışları sonucu bazı tepkilerde bulunur: “*Tanrı’nın hem var eden hem yok eden yüce bir varlık olduğu Türk anlayışında; Tanrı, var ettiğine bazı özellikler vererek onları denetler, ödüllendirir veya gerekirse cezalandırır.*”⁸⁴ Bu cezaların ilkinin cennette bir sefa süren Âdem ve Havva’ya verildiğini görmekteyiz. Kutsal yasağı çiğnemelerinin bir sonucu olarak dünyaya gönderilerek cezalandırılan bu ilk insanlar ve onların soyları daha sonrasında da tekrar cennete girmek için çeşitli kural ve yasaklara tabi tutulmuş, uymayanlar içinse yine cezalar belirlenmiştir. İşte din ve dini/ilahi kaynaklar bu noktada belirleyici ve düzenleyici bir rol oynamaktadır: “*Gelenegin aradığı kabul edilebilir otorite, bu*

⁸² Yasemin Işıktaç, (1991), Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, s.25.

⁸³ Mahmut, Ay "Tanrı Tasavvurlarının Politik Tasarımlara Yansıması." **KADER Kelam Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 6.2, (2005), s.62.

⁸⁴ Ayten Akcan, “Eski Türklerde Devlet Yönetiminde Hâkimiyetin İlahi Temelleri”, **Mecmua**, Sayı:20, (2020), s. 307.

noktada birinci sırada-seviyede ilahi dinden ya da kutsaldan gelmektedir. Tarih boyunca Türk ya da yabancı geleneklerin geleneksel yaşamları, toplum hayatının yanında siyasi, idari ve hukuk alanlarını da düzenlemesi ve belirlemesi, kutsallığın geleneğe verdiği otoriteyi göstermesi bakımından önemlidir.”⁸⁵ Kaynaklar tarafından uygulanan cezalandırılmalar gerçek hayatta kendilerini farklı şekillerde gösterirken halk hikâyelerinde genellikle çocuksuzluk olarak karşımıza çıkar. Kahraman her türlü güce sahiptir ancak Tanrı tarafından çocuk verilmeyerek yoksun bırakılmıştır. Bu da onun için en büyük bir cezalandırmadır. Bunun yanı sıra kahramanların yalan söylemeleri, büyüklere karşı saygısız davranmaları, tabiatüstü varlıklarla temasta bulunmaları, ahlaki ve dini yasaklar gibi yasakları çiğnemeleri neticesinde de dini/ilahi kaynak tarafından cezalandırıldıkları görülmektedir.

2.4.2.Töre

Yazılı olmayan hukuk kuralları olarak bilinen töre toplumun düzeni ve yaşamı için önemlidir: “İlkel topluluklarda yazılı yasalar yoktur ama töreler bireyin davranışlarını denetler ve onun ikinci bir kişiliği durumuna gelir.”⁸⁶ Yazılı olmayan hukuk kuralları sayılan törenin menşei örf ve adetlerdir. Özellikle Anadolu kültüründe örf ve adetler birey ve toplumların hayatını doğrudan etkileme gücüne sahiptir. Birey ya da toplumun bu örf ve adetleri reddetmesi kolay değildir. Ancak birey ve toplum bunları reddetse bile aslında bunların etkisinden kurtulma imkânına sahip olamaz. Bu nedenle törenin sosyal hayat üzerindeki etkisinin çok önemli olduğu söylenebilir. Özellikle Türk toplumunda törenin gücü ve etkisi sadece sosyal hayat üzerine değildir. O insanla ilgili olan hemen hemen her kurumu ve davranışı etkileme potansiyeline sahiptir. Nitekim bu konuda Serdar Uğurlu şöyle der: “Töre bir anayasadır ve diğer bütün normları bünyesinde toplar. Sosyal norm olarak hüküm süren törenin dışında, devlet ve siyaset geleneğine yön veren yasa hükmündeki töreler de mevcuttur.”⁸⁷ Bir toplumun yazılı hukuk kuralları yazılırken bile o toplumun kültürü ve töresi mutlaka göz önüne alınır. Türk toplumu hem halk seviyesinde hem de devlet seviyesinde en çok kültür ve törenin etkisinde kalan toplumlardan biridir. Bunun nedeni ise töre-devlet, töre-toplum hatta töre-Tanrı

⁸⁵ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.61.

⁸⁶ Geçtan, **İnsan Olmak**, s.21.

⁸⁷ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.47.

ilişkisinin Türklerde köklü bir tarihe sahip olmasıdır: *“Türklerde töre en önemli devlet yönetme düzenidir. Töre, düzeni sağlayan kanunlar ve yasalardır. Devletin işleyişinin sağlıklı olabilmesi törenin işletilmesine bağlıdır. Bu nedenle gerek İslam öncesi ve gerekse de İslam sonrası Türk hükümdarları töre ve yasaları egemen kılmaya çalışmışlardır.”*⁸⁸ Töre, kolektif bir bilincin inanç ve uygulamalarından oluştuğu için nesilden nesile aktarılmış ve Türk toplumlarını tarihin çeşitli dönemlerinde etkilemeye devam etmiştir. Töre Türk toplumunun bir arada yaşaması için tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir potansiyele sahiptir: *“...toplumun birlikte yaşamasını sağlayacak bütün dinamikler mevcuttur.”*⁸⁹ Eski Türk anlayışında Tanrı doğrudan bir şekilde değil de araçlar ve temsilcilerle yaşama müdahalede bulunmaktadır. Bu araçlar, temsilciler Kağan, Hakan gibi ideal düzeni sağlamaya çalışan, bunu tanrının verdiği kutla, töreyle gerçekleştiren yönetici kimselerdir. Töreyle, göreneklere uymayan kişiler bu yöneticiler tarafından cezalandırılır. Öyle ki uymayan kişiler yöneticiler dahi olsa belirli cezaya tabi tutulurlar. Anadolu sahası Türk hikâyelerinde töre ile ilişkili kapatılmalar daha çok bireyin örf ve adetler nedeniyle kendini toplumda sınırlaması üzerine yoğunlaşır. Birey töreye ters düşecek bir eylemde bulunursa töre kendisini anne, baba, kardeş, hoca vs. gibi bireylerle onun karşısına çıkarır. Birey ya da kahraman töreye karşı bir eylemde bulunduğu bu bireyler bazen onu uyarır, bazen onu cezalandırır hatta bazen öldürür. Ancak bunlardan hangisi olursa olsun, sonuç kahraman için bir kapatılmadır. Kahraman bunlar sonucunda ya hapse girer ya içine kapanan bir birey haline gelir ya da öldürülür. Diğer bir seçenek de töreye boyun eğip uyumlu bir birey haline gelmektir. Bu durumda da birey özgürlüğünden yani istediğini yapmaktan vazgeçerek bir kapatılmaya maruz kalır. Örneğin hikâyelerde bazen birey töre gereği evli olduğundan bahsedemez. Günümüzde de bazı toplumlarda babanın çocuklarını veya eşini kendi anne babasının yanında sevmemesi törenin birey üzerindeki etkisine örnek olarak verilebilir. Töre özellikle tabuların oluşmasına neden olduğu için birçok birey bu tabuların etkisiyle gizli eylemlerde bulunur ve bu durum aslında bireyin toplum içindeki özgürlük alanının kısıtlandığını ve onun bir anlamda toplumun bazı alanlarına karşı kapatıldığını gösterir.

⁸⁸ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.51.

⁸⁹ Uğurlu, Gelenek Ve Kimlik İlişkisi, s.22.

2.4.3.Resmi Kaynak-Hukuk

Toplumsal düzeni sağlamak adına oluşturulmuş olan resmî kaynak/hukuk bireylerin yapması ve yapmaması gereken eylemlere, ifadelere yönelik sınırları belirterek uzlaşmayı sağlamaktadır: *“Hukuk, temelde toplum hayatının zorunlu ilişkilerinin bir düzene bağlanmasını amaç edinmiştir. En ilkel insan topluluklarında bile bir düzen, bir otorite, belirli olaylar karşısında belirli tepkilerden oluşan bir yaşam düzenine gereksinim vardır. İşte hukuk tam bu düzenin kendisidir ve bu alanı diğer sosyal normlarla birlikte düzenler.”*⁹⁰ Hukuka duyulan ihtiyaç durumun bir boyutunu ifade ederken toplumların ya da bireylerin hukuka tepkileri ise durumun diğer boyutunu ifade eder. Toplumun ya da bireyin hukuka ne kadar ayak uydurabildiği bir yandan hukukun işlerliğini belirlerken diğer yandan da toplum ya da bireyin üzerinde önemli etkilerde bulunur. Toplumların ya da bireylerin hukuka verdikleri tepki eğer olumsuzsa bu durum onlar için bir tür kapatılma anlamına gelir. Özellikle hukukla birlikte doğal olarak gelen yasaklar toplumları ve bireyleri birçok alanda kısıtlayabilir. Toplum ya da bireylerin yasaklar karşısında istediği gibi yaşayamaması onlarda bazı travmatik durumlara sebep olabilir. Halk hikâyelerinde bu türden kapatılma örnekleri sıklıkla görülür. Hukukun insanlar üzerindeki etkisine başka bakış açısıyla da bakılabilir. Örneğin bazı toplum ya da bireyler hukuk kurallarına fazlasıyla riayet eder ve bu durum da zamanla onların bir kapatılma durumuna girmesine sebep olabilir. Örneğin toplum kurallarına fazlasıyla bağlı bir birey toplum tarafından takıntılı veya aşırı titiz gibi etiketlerle damgalanarak dışlanabilir. Buna benzer örnekler halk hikâyelerinde de mevcuttur. Hukuk-insan ilişkisinde bir diğer önemli husus hukukun insanlara nasıl iletildiği ile ilgilidir: *“Hukukta aslolan açıklık ve biçimciliktir. Çünkü bireyin özgürlüklerinin sınırları alanında düzenlemeler yapan hukuk ister istemez bu alanda bazı zorlamalar koyar. Bireyce bu sınırların bilinmesi hukukun maddileşmesi ve anlaşılabilir olmasını sağlar.”*⁹¹ Ancak hukuktaki açıklık ve biçimcilikte belli bir standart yoktur. Aynı toplum içerisinde bile kurallarla ilgili kafa karışıklıkları ve soyut durumlar söz konusu olabilir. Hukuk kurallarındaki bu belirsizliğin de bazen insanları olumsuz etkilediği görülür. Örneğin eğer bir yasak çiğnendiği için belli bir ceza belirlenmiş ancak bu cezanın uygulanmasında ihlaller söz konusu olmuşsa bu kural belli bir zaman sonra belirsizleşir ve hukuka uyan

⁹⁰ Işıktaç, Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku, s.20.

⁹¹ Işıktaç, Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku, s.22.

bireyler bile zamanla uymamaya başlar. Veya eğer kural koyucular hukukun gereği gibi hareket etmezse bireyler bu kural hakkında kafa karışıklığı yaşayabilir. Yazı hukukun iletişim dilinde önemli bir gelişim olarak kabul edilir: *“Hukukun en açık biçimde bulunmasını sağlayan ve çeşitli kullanım kolaylıkları taşıyan yazılı şekil, çoğu kez hukukun en temel kaynağı olarak kabul edilir.”*⁹² Ancak hukukun yazılı biçimiyle ilgili de bazı sorunlar söz konusudur. Burada en temel sorunlardan biri hukukî dilin halk tarafından anlaşılamamasıdır. Diğer bir sorun ise yazılı şeklin özellikle kırsal alanlarda yaygın olmaması veya kırsal alanlarda okuma yazma oranının düşük olmasıdır. Bu gibi sebepler hukukun olması gerektiği gibi uygulanmasını zorlaştırır ve bu durum bireyler üzerinde önemli etkilere sebep olabilir. Resmî kaynağın/hukukun uygulama alanındaki sorunları bireyin hayatında bazen doğrudan bazen dolaylı etkilerde bulunması yönüyle önemli kapatılma sebeplerinden biri olarak değerlendirilebilir.

2.4.4. Düşman/Rakip

Yaşamın özünde bulunan iyilik ve buna karşıt olarak kötülük evrenin zıtlıklar üzerine kurulduğunun bir göstergesi olarak var olmaktadır. Kötülük vardır ki iyilik anlaşılabilir ve değerli kılınabilir. Bu iyilik ve kötülüğün varlığı çatışmayı meydana getirmektedir. Çatışma ise bu zıt olguların, zıt karakterlerini oluşturmaktadır. Kötü tipler vardır ki, iyi kahramanlar ortaya çıksın ve yüceltilsin. Bu doğrultuda düşman/rakip kişilerin çeşitli vasıflara sahip olduğu görülmektedir. Düşman/rakip türü yer aldığı bağlama göre sürekli değişiklik gösterebilir. Eğer aşk söz konusuysa aynı kişiyi seven iki aşık birbirine düşman ya da rakip olabilir. Ya da örneğin eğer aynı toprak söz konusuysa iki devlet ya da toplum birbirine düşman ya da rakip olabilir. Ancak halk hikayelerinde düşman veya rakip tipinin en keskin özellikleri otoriter kişiliklerde görülür: Kahraman her zaman bu düzen ve tipler karşısında yer almaktadır. Bu tipler yalnızca dışarıdan kimseler değil kahramanın ailesi ve akrabaları da olabilmektedir. Onları karşı safta tutan ise “biz” den olmayışları, öteki olmalarıdır. Bu öteki olmanın altında ise geleneklere, töreye, topluma uygun olmayış yatmaktadır. Düşman tipinin özelliklerini genel olarak şöyle özetlemek mümkündür: *“Düşman tipler, toplumda kötü olanın temsilcisidir. Düşman tipi, kötü kişiler, kötü olaylar, sıkıntılar, çaresizlikler, felaketler vb. gibi pek çok*

⁹² Işıktaç, Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku, s.53.

*şeyin ayna tutulmuş halleridir. Onlar, düzensiz ve başıboş kimselerdir, toplumun çözemediği sorunların kişileşmiş halleridir. O, gelenekleri ve inançları yok sayan, düzene ve intizama uymayan; kendi zevki için değil toplumun kendisine yüklediği kötü özelliklerden dolayı düşman tipi olarak adı çıkandır.”*⁹³ Düşman/rakip tipler kahramanların hedeflerine ulaşmada karşılarına çıkan en büyük engelleyicilerdendir ve olayların şekillenmesinde de etkileri büyüktür. Bu tipler güçlü, varlıklı ve ordulara sahip kimselerdir. Kahramanı alt edebilmek için çeşitli kurnazlıklar ve hileler düşünürler. Kara, kafir, dinsiz, keşiş gibi sıfatlar onların kötülüğünü betimlemektedir. Bu düşman tipler olağanüstü kişiler yahut farklı toplumlardan kimseler olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu düşman tiplerinin varlığı halk hikâyelerinde neredeyse bir zorunluluktur. Hikâyede yüceltilecek değerlerin ön plana çıkması için karşıt unsurların yer alması önemlidir. Ayrıca düşman tipi kahramanın olgunlaşması aşamasında da gerekli bir unsurdur. Kahraman bu tip sayesinde sürekli tetikte olur ve güzergahını nasıl belirlemesi gerektiğini buna göre kararlaştırır. Ancak kahraman eğer düşmanla nasıl başa çıkacağını bilmiyorsa düşmanın varlığı onun kapatılmasına neden olabilir. Eğer düşman karşısında kahraman kendisini çaresiz ve güçsüz hissediyorsa düşmanın olgunlaştırıcı anlamdaki olumu özelliği kullanılamaz ve düşman kahramanın kapatılma sebebine dönüşür. Aşk hikayelerinde düşman daha çok aynı kişiyi seven başka bir aşık olarak kurgulanır. Burada kahramanın sevgiliye olan ilişkisi rakibin onun için ne kadar sorun olacağının boyutunu belirler. Kahraman eğer sevgiliye kavuşmuşsa rakip büyük bir sorun olarak görülmez. Ama eğer kahraman rakip yüzünden sevgiliden ayrı kalmışsa rakibin varlığı kahramanı içine kapatır.

2.5.Kapatılma/Tutsaklık Mekânları

Kapatılma/ tutsaklık mekânlarının ilki dünyadır. Dünya insanoğlunun üzerinde yaşadığı bir sınav mekânıdır: *“Zaten dünya kelimesi “deni” yani alçak, en düşük yer anlamına gelmektedir. Dolayısıyla “düşüşle” bir cezalandırmanın yanı sıra, insan olmanın önemli bir rüknü de tamamlanmış olur. İniş yayının dip noktası konumundaki bu erginlenme mekânı, çıkış yayının nihayetindeki aşkın âleme giden bir mükemmelliğin tamamlayıcı unsurudur.”* Bu erginlenme mekânına geliş ve burada bireyin tabi tutulduğu sınavlar kapatılma, sürgün olarak

⁹³ Özdemir, “Aşk ve Kahramanlık Konulu Türk Halk Hikâyelerinde Düşman Tipi”, s.249.

değerlendirilmektedir: “Dünya, eşref-i mahlûkat olan insanın bir sürçme neticesinde aşkın (transandantal) âlemden düştüğü sınırlı bir mekândır. Düşüş, ilk insan olan Âdem’in cennette bulunduğu sırada kendisine yasak kılınan kutsal ağacın meyvesini yemesi ile vuku bulur.”⁹⁴ Bu açıdan dünyaya bakıldığında aslında geleneğe, kurallara, dogmalara bağımlı ve bağlı olmak zorunda olan insanın, ufak bir başkaldırısının sonuç bulmuş halidir de denilebilir. Bu sonuçla birlikte dünyaya bırakılan/atılan bireyler bununla da kalmamış çeşitli cezalara da tabi tutulmuşlardır: “Yasak meyvenin yenilmesinden sonra insanın ölümlü olması ve insan neslinin türemesi olayları gerçekleşmiştir. Nitekim yasak meyvenin yenilmesinden sonra Tanrı kadına doğurma cezasını vermiştir. Simgesel olarak insan soyunun artması ve tarihi zamana geçiş yasak meyvenin yenilmesiyle belirlenir.”⁹⁵ İnsanoğlunun kendi isteği dışında geldiği dünya işlediği suç nedeniyle bir sınama mekânıdır. Ayrıca dünya kavramı, yüzyıllar boyunca çok farklı unsurlarla sembolize edilmiştir. Genellikle fiziki ve coğrafi bir varlık olmaktan ziyade insanların ona yüklediği anlamlarla değerlendirilmiştir. Bu da dünya kavramının ahlaki bir kavram olarak incelenmesine neden olmuştur. Bu anlayıştan dolayı şiirlerde, romanlarda, halk hikâyelerinde dünya, çoğunlukla uzak durulması gereken bir unsur olarak telakki edilmiştir ve dünya kavramına ilişkin yapılan benzetmeler de bu doğrultuda yoğunlukla olumsuz nitelikte olmasına sebebiyet vermiştir. Fakat dünya iyisiyle, kötüsüyle, benliğin oluşturulmasıyla, kişinin kimlik kazanımıyla tüm hesapların görüldüğü mekândır. Halk anlatılarında çeşitli sıkıntılar çeken kahramanların dünyaya gelişlerinin ceza, eziyet olduğunu bilmeleri üzerine bu kapatma mekânına yönelik sitem ettikleri, düzene karşı çıktıkları görülmektedir. Hikâyelerde geçen farklı kapatılma mekânları da dünyanın içerisinde olan mevcut mekânlardandır. Bu sebeple tespitler kısmında her hangi bir mekan belirtmeyen yerler için de mekan olarak dünya verilmiştir.

2.5.1. Dağ

Göçebe bir yaşam süren Türk toplulukları yerleşik yaşama geçmeleriyle birlikte birçok değişiklikler ve geçişler yaşamışlardır. Sözlü kültürden yazılı kültüre

⁹⁴ Ahmet Doğan, “Bireyleşim/Kemalat Sürecinde Kapalı ve Dar Mekânlar”, **Dergipark**, Sayı:37, (2006), s.118.

⁹⁵ Fuzuli Bayat, "Ezoterik Bilgi Kaynağında Yasak Meyve." **Electronic Turkish Studies**, Sayı:3.5 (2008), s.621.

geçmeleri de böyle bir zamana denk gelen Türk toplumları yazılı kültürde vermiş olduğu bu eserlerde önceki yaşamlarını, gelenek görenek ve kültürlerini de eserlerine yansıtmışlardır. İşte bu mekânlardan bir tanesi eserlerde çeşitli yönleriyle ele alınan ve farklı durumları temsil eden dağdır. Eski şaman inancının önemli varlıklarından biri olan dağ yüksek ve ulaşılmaz oluşu nedeniyle Tanrıya en yakın yerlerden biri olarak düşünülmüş ve saygı duyulmuştur: “... Dağlar, erişilemeyen ve sonsuzluğu ile Tanrıya ev sahipliği yapan göğe en yakın dolayısıyla Tanrıya ulaşmak isteyen için de mutlak bir vasıta olarak düşünülmüştür.”⁹⁶ Bunun yanı sıra dağlar, ulaşılmaz ve ıssız oluşlarıyla da korku duyulan yerler olmuştur. İncelenen hikâyelerde ise bir engel unsuru, barınılacak yer olarak karşımıza çıkmaktadır: “Âşık dağı sevgilisine ulaşmada bir engel görse de onu yine sever. Çünkü o yurtseverdir. Dağ da bu yurdun bir parçasıdır. Onu doğanın güzel bir parçası olarak görüp över.”⁹⁷ Âşık ya da hikâye kahramanı dağ ile söyleşir, ona sitem eder, yeri gelir dertleşir. Ve onu bir sığınma yeri olarak görür. Yalnız kaldığı zaman dağlarla konuşur kaderini sorgular, ondan bir medet umar: “Âşık gün olur dağlarla sohbet eder, gün olur sohbet eder, gün olur sitem eder, dağ âşık için dertleşeceği insan gibidir.”⁹⁸ Dağ, aynı zamanda kahramanın kendi ruh haline benzettiği bir varlıktır. Kahraman dertliyse dağ başı dumanlı, taş bağırlıdır. Kahraman bazen dağı bir kaçış mekânı olarak görür. Kötülüklerden ya da kötü insanlardan dağa sığınması onun korkaklığından değil dağın yüce ve tanrısal olarak görülmesindendir: “Âşıklarca, dağa çıkmak aslında korkaklık değil, kaçmak değil, dağın yüceliğinden, gücünden güç alıp dönüp zalimden öç almaktır. Aşığın başı, sığındığı dağ gibi diktir. Kimse ona baş eğdiremez.”⁹⁹ Dağın yüceliğinin ve tanrısal olarak görülmesinin en önemli sebeplerinden biri de insan eli değmeden oluşturulmuş olmasıdır: “Dağları belki önemli kılan özelliklerinden biri de insan eli değmeden ve ya tanrının kudreti ile sonradan değil ilk baştan beri var edilmiş olmalarıdır.”¹⁰⁰ Halk anlatılarında dağ bir engel unsuru olarak karşımıza çıkar ve kahramanların erginleşme aşamasında bulunan mekânlardan biridir.

⁹⁶ Âdem Balkaya, **Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları**, Erzurum, Fenomen, 2017, s.163.

⁹⁷ Mehmet Yardımcı, “Halk Edebiyatı Ürünlerinde Âşıkların Dilinde ve Köroğlu’nda Dağ”, **Edebiyat Tarihi Çerçevesinde Âşık Edebiyatı Araştırmaları**, (2008), s.252.

⁹⁸ Yardımcı, “Halk Edebiyatı Ürünlerinde Âşıkların Dilinde ve Köroğlu’nda Dağ”, s.252.

⁹⁹ Yardımcı, “Halk Edebiyatı Ürünlerinde Âşıkların Dilinde ve Köroğlu’nda Dağ”, s.256.

¹⁰⁰ Balkaya, **Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları**, s.162.

2.5.2.Mağara

Halk hikâyelerinde karşımıza çıkan mağara motifi çeşitli sembolleri ifade etmesiyle dikkat çekmektedir. Mağara ilk insanların kötü hava koşullarından, yırtıcı hayvanlardan korunmak için sığınıp saklandıkları bir mekândır. Ve bu mekân onları dış etkenlerden koruduğu gibi içsel olarak değişip dönüşmelerini de sağlamaktaydı: *“Çünkü mağara, insanın kendisini yeniden gerçekleştirdiği, kendi benini bulduğu, dönüşüm geçirerek hayata yeniden başladığı bir doğum noktasıdır.”*¹⁰¹ Yaşamın neredeyse her döneminde bireylerin çeşitli durumlar sebebiyle toplumdan uzaklaştıkları, soyutlandıkları görülür. Bu uzaklaşma ve soyutlanma bireyin kendisini daha iyi tanıması için bir fırsattır. Mağara, insanların kaçtıkları topluma daha iyi bir dönüş yapmaları için var olan bir mekândır. İlk bakışta insanlar için sığınma mekânı olan mağara aydınlık, ferah ve eşsizdir. Ancak zamanla bu anlamın yerini daralmış, sıkılmış-sıkıştırılmış, karanlık ve kapalı bir mekân anlamı almıştır. Bu sebepten dolayı artık varılmak istenen değil de kaçınılan bir mekân konumuna düşmüştür. Onun karanlık, ıssız ve sessiz olması doğaüstü varlıkların, kötü ruhların da mekânı olarak düşünülmesine sebep olmuştur: *“İlkelik, karanlık ve karanlığın getirdiği darlık, kuşatılmışlık ve kapalılık imgeleriyle, bazen de söylencelerin hafızamıza kazıdığı doğaüstü yaratıklarla mağara, istenmeyen bir mekân halini alır.”*¹⁰² Tüm bu ifadeler doğrultusunda mağarayı yalnızca fiziki özellikleri bağlamında değerlendirmek doğru olmaz. Mağara ilk olarak karanlık, korkutucu ve dar bir mekân olarak tasavvur edilse de kişinin/kahramanın ruh haline göre karanlık-kapalı ya da aydınlık-açık bir mekâna da dönüşebilmektedir. Bu mekânın içinden kahraman kendi aklını ve varoluşunu kanıtlayarak çıkmaya çalışır: *“Mağara özdür, çekirdektir. Bireyin bu merkeze, çekirdeğe yaklaşması, kendini tam anlamıyla bulmasını sağlar. Mağaranın içine girebilmek ve orada kalabilmek, mağara içinde yeni keşifler yapabilmek, bireye verilmiş bir şanstır. Birey bu şansı doğru kullanırsa olgunlaşma yolunda doğru adım atmış olur.”*¹⁰³ Çoğu zaman kahramanın isteği dışında girmiş olduğu bu mekânda onun düşüncesi ve mücadelesi öne çıkar. Kahramanın kötü, karmaşık, karamsar ruh durumu mağara ile bütünleşerek kişinin mücadele mekânına dönüşür. Böylece kahramanın mağaradan çıkışı kendini

¹⁰¹ Glda Çetindağ, “Türk Kültüründe Mağara Motifi”, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika alışmaları Kongresi, Sayı:1, (2007), s.443.

¹⁰² Doğan, “Bireyleşim/Kemalat Sürecinde Kapalı ve Dar Mekânlar”, s.123.

¹⁰³ Çetindağ, “Türk Kültüründe Mağara Motifi”, s.444.

buluşunun kanıtı haline gelir: “İnsanın bilinçaltını sembolize eden mağara, bir muhasebe mekânıdır. İnsan mağarada yani bilinçaltında iyi ve kötü taraflarını tespit ederek kendisiyle hesaplaşır. Bu şekilde kahraman ruhunu dinler ve dinlendirir. Mücadeleden galip çıkarsa kendisini olgunlaştırmış, ruhunu dinlendirmiş olarak kabul edilir. Dolayısıyla mağaradan çıkan kahraman, bilinçaltı mücadelesini tamamlamış bir şekilde özgürlüğe kavuşur.”¹⁰⁴ Bir değişip dönüşme mekânı olan mağara sembolik açıdan anne karnını ifade eden dişil bir ilkedir: “Mağara, insanın doğuşunun yeniden gerçekleştiği yer, kuluçkaya yatıp, yenilenmek üzere kapatıldığı bir oyuktur. Her kim bilinçdışına yani mağaraya girerse, dönüşüm sürecinin de içine girmiş olur. Bundan sonra kendisine olumlu ya da olumsuz değişiklikler olabilir.”¹⁰⁵ Tıpkı bir bebeğin gelişimi gibi mağarada kalan kahramanın gelişimini ve dönüşümünü görebiliriz: “Mağara anne karnı, dolayısıyla doğma, büyüme, yayılma, sığınma, korunma özelliklerini taşır.”¹⁰⁶ Mağaraya kapanma, kapatılma bireyin dünyaya gelmesiyle benzerlik gösterir. Çoğunlukla istemsiz girilen bir mekân olan mağara dünyaya atılmanın; mağaradaki karanlıkla, sınavlarla mücadele ise kişinin dünyadaki mücadelelerinin sembolüdür. İnsanın temel amacı sonunun bilinmediği dünya yaşamında kendini yetiştirmesi, olgunlaştırmasıdır. Anlatılarda kimi zaman bir ceza yeri, kimi zaman da bir ödüllendirme yeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Mağara hem karanlık hem aydınlık hem kapalı hem açık hem tutsaklaştıran hem de özgürleştiren bir mekândır. Anlatılarda kahramanların bu mekânda saklandığı, tutsak edildiği, dinlendiği yahut karanlık olmasının bir getirisi olarak olumsuz varlıklara ve işlere bir sığınak, yuva olduğu görülmektedir.

2.5.3.Sandık

Sandık özellikle geçmişte birbirinden farklı türleriyle çeşitli amaçlar için kullanılmış bir eşya ve dolayısıyla maddî olan bir kültür ürünüdür. Bu doğrultuda nazım ve nesir şeklindeki anonim türlerde, geleneksel tiyatrodan ve halk inanışlarında birçok işlevle kendine yer bulmuştur. Özellikle halk anlatılarında bazen sıradan bir eşya özelliğinden sıyrılarak simgesel bir anlam kazanmış ve etrafında çeşitli birçok motif oluşmuştur. Sandık göçebe toplumlarda düşmanı ya da suçluyu cezalandırmak,

¹⁰⁴ Çetindağ, “Türk Kültüründe Mağara Motifi”, s.447.

¹⁰⁵ Çetindağ, “Türk Kültüründe Mağara Motifi”, s.452.

¹⁰⁶ Çetindağ, “Türk Kültüründe Mağara Motifi”, s.453.

kapatmak için kullanılan eşyalardan birisidir. Sürekli hareket halinde olan toplumların bu bireyler için binalar inşa etmesi pek de olanaklı değildir. Bu sebepten dolayı hem kapatıcı hem de yer değişikliği sırasında yanlarında taşıyabilecekleri bir nesne işlevi görür: “Sandık özellikle de çok daha eksiksizce egemen olduğumuz kutucuk, bir açılan nesnedir.”¹⁰⁷ Genellikle günlük hayatta bir eşyayı saklama gizleme nesnesi olarak kullanılsa da halk hikâyelerinde sandık kişi veya kişileri gizleme aracı olarak nitelendirilen eşyalardan biridir. Kahramanlar sandıkları ya taşır ya da sandıklar içinde taşınır.

2.5.4.Ev/Kulübe

Ev içinde barındığımız, aynı zamanda bize ait olan yerdir: “...ev ve aile, geleneksel toplumlarda bireysel ve toplumsal yaşamın temeli olmanın yanında kâinatın mikro ölçekteki bir modelini teşkil etmektedir. Bu nedenle evin ve ailenin yaşatılması, evrendeki kozmosun da sürdürülmesi anlamına gelmektedir.”¹⁰⁸ Dış dünyada olanlara karşı bizi koruyan, iç dünyamızda olanlara karşı bizi var eden bir mekândır: “Ev hem beden hem de ruhtur. İnsan varlığının ilk dünyasıdır.”¹⁰⁹ Halk hikâyelerinde yer alan ev kahraman için bir sığınma bir kaçış mekânıdır. Evinde olan kahraman kendini güvende hisseder ve bireyleşir. Ancak ev ile ilgili en önemli husus onun kahramanın psikolojisini nasıl etkilediğiyle ilgilidir. Eğer kahraman üzerinde olumlu bir etkiye sahipse o zaman ev açık, ferah bir mekana dönüşür ama eğer kahraman üzerinde olumsuz bir etkiye sahipse o zaman kapalı ve dar bir mekana dönüşür ve böylece bir kapatılma mekanı haline gelir.

2.5.5.Mahzen

Gece gündüz karanlığın hâkim olduğu mekân olan mahzen önemli ve en bilinen kapatılma mekânlarından: “Mahzen, evin dinginlik veren yapısı içerisinde onun toprağın altında kalan kısmı, bir yer altı deposudur. Toprağın altında kalması sebebiyle gece gündüz daima karanlık olan mahzen, insan muhayyilesinde hep bir korkuyu, bilinmeyen doğüstü güçleri, cinleri vb. olumsuzlayıcı özelliğe sahip şeyleri çağırıştırır. Bu sonu gelmez çağrışımlar dünyası içerisinde mahzen, karanlık,

¹⁰⁷ Bachelard, G. (2008). *Uzamın Poetikası* (Çev. Alp Tümertekin), İstanbul: İthaki, 1957, s.139.

¹⁰⁸ Cemalettin Yavuz, “Çuvaş Halk Anlatılarında Evin Ve Ailenin Koruyucu Güçleri”, *İdil-Ural Araştırmaları Dergisi*, Sayı:1, (2019), s.59.

¹⁰⁹ Bachelard, G. (2008). *Uzamın Poetikası* (Çev. Alp Tümertekin), s.41.

sınırlayıcı, kuşatıcı, dar ve kapalı bir mekân özelliği arz eder.”¹¹⁰ Bilinmezi, karanlığı ifade eden mahzen kullanılmayan, işe yaramayan eşyaların konulduğu bir mekân olarak da bilinmektedir. İşte bu durum mahzene kapatılan kişinin bilinçaltını da ifade eder: “... Mahzen öncelikle, evin karanlık varlığıdır, yer altı güçlerinden pay alan bir varlıktır. Mahzeni düşlediğimizde derinliklerin us dışılığıyla uzlaşırız.”¹¹¹ Halk hikâyelerinde hikâyenin kahramanı âşık olur, sevgilisine kavuşma yolunda çeşitli maceralara girer, sonunda kavuşur veya kavuşamaz ama genellikle erkek olmasının yanında âşık olan kişi aşkı uğruna hedefleri uğruna cezalandırılma, sınanma yoluna sürüklenir. Mahzen de bu yolların uğrak noktalarından biridir: “Mahzenin merdivenlerini hep ineriz. Anılarımızda hep bu inişi koruruz, bu merdivenin düşselliğine işte bu iniş damga basar. Odaya çıkan merdivenleri hem çıkar hem ineriz.”¹¹² Halk edebiyatında kahramanlar, kimi zaman gurbete çıktıklarında kimi zaman da doğrudan düşmanları tarafından sevgililerine kavuşmalarının engellenmesi amacıyla mahzene gönderilirler. Hikâye kahramanları hak etmedikleri biçimde burada cezalandırılmaktadır. Mahzen genel olarak kişilerin fiziksel özgürlüklerinin kısıtlanmasının yanında âşıkların birbirine kavuşmasını engellemek, kıskançlık, cezalandırma vb. unsurların bir sonucu olarak “gönderilen yer” ibaresiyle karşımıza çıkmaktadır.

2.5.6.Hapishane

Hapishaneler şehir merkezlerinden oldukça uzağa inşa edilmiş, yüksek duvarlarla çevrili içeriden dışarının görülmesinin neredeyse imkânsız olduğu büyük yapılardır: “Hapishane bir algı nesnesi olarak oradadır ve ‘içeri(de) varlık’ın kişisel tarihine, ahlak anlayışına, siyasal tercihiine göre bu algı değişir: ceza mekanı, sabır mekanı, zorbalık mekanı, direnme mekanı, uzlaşma-teslimiyet mekanı...”¹¹³ Kapatılan birey bu mekânda kendi benliklerinden, kimliklerinden soyutlanıp kapatanın kişiliğine dönüştürülmeye mecbur bırakılmaktadır. Hapishanedeki kurallar, bu dönüşümün destekleyici unsurlarındandır. Yalnızca kurallar değil mekân da bireyi dönüştürmek üzere tasarlanmış bir yapıya sahiptir: “Mekân daraltılmış, tekleştirilmiş, (kapatılan

¹¹⁰ Doğan, “Bireyleşim/Kemalat Sürecinde Kapalı ve Dar Mekânlar”, s.120.

¹¹¹ Bachelard, G. (2008). Uzamın Poetikası (Çev. Alp Tümerterkin), s.55.

¹¹² Bachelard, G. (2008). Uzamın Poetikası (Çev. Alp Tümerterkin), s.64.

¹¹³ Ergüden, **Hapishane Çağı**, s. 129.

için) işlevsiz ve eşyasız kılınmıştır.”¹¹⁴ Kapatılan insan için iç-dış algısı oluşmuş, dışarda bıraktıklarıyla içerde yaptıklarını ayıran bir mecburiyete düşmüştür. Kapatılan insanın mecburiyeti kapatan tarafından ağırlaştırılıp, zorlaştırılmakadır: “Hapishaneye, tımarhaneye kapatma kişi üzerinde bir dizi işlemde bulunabilmek amacıyla bir mekân içinde zorla tutulması şeklinde bir tür ‘içe’ alma, aslında ‘dış’lamadır. Toplum ve kurumlar norma aykırı olanları, gündelik hayat süreçlerine uyum sağlamayanları dışına çıkarır, ‘dış’arda utmanın bir biçimi olarak da ‘içe’ alır, kapatır.”¹¹⁵ İlkel zamanlarda, göçebe toplumlarda toplumların eylemlerini düzenleyici olarak oluşturulan kanunlar neticesinde bireylerin cezalandırılması için belirli mekânlar oluşturulmamıştır. Ancak din-devlet görevlilerinin evleri ya da hali hazırda bulunan, kullanılmayan evler, kuyular, göçebe toplumlar için sandık gibi mekânlar hapishane olarak kullanılmıştır. Çağın yenileşmesi ve modern yaşam gereği oluşturulan hapishaneler modernite ürünü kapatma mekânlarındandır.

2.5.7.Kuyu

Kuyu yeryüzünde bulunan dar, karanlık ve kapalı mekânlardan biridir. Yer altında bulunması sebebiyle kötü ruhların ve varlıkların mekânı olarak da düşünülmektedir. Bu yüzden anlatılarda bir cezalandırma mekânı olarak da karşımıza çıkmaktadır. O, dar-kapalı, cezalandırma ve kapatma mekânı olmasının yanı sıra değişim, dönüşüm ve erginleşmenin de gerçekleştiği bir mekândır: “Kuyular çoğu zaman bir tür cezalandırma olarak nitelense de aslında yeni bir başlangıç için bir tür kuluçka görevi görürler.”¹¹⁶ Kuyular da mağaralarda belirttiğimiz üzere dışıl bir mekân ve anne rahminin temsilcilerindendir: “Kuyu her zaman bir doğumu imleyecek şekilde karşımıza çıkar. Bunun en güzel örneğini Kur’an-ı Kerim’ de kıssaların en güzeli olarak değerlendirilen Yusuf Suresi’nde görürüz.”¹¹⁷ Kardeşleri tarafından kuyuya atılan Yusuf ailesinden ayrılmış, özgürlüğü kısıtlanmıştır ancak onun kuyuya atılışı ve görünürdeki kapatılması aslında Yusuf’un dönüşmesiyle neticelenecektir. Kendilerince kardeşlerinden kurtulmaya çalışan kardeşlerin başvurduğu bu hile onlara daha pahalıya mal olmaktadır. Yusuf kuyudan erginlenmiş bir hükümdar

¹¹⁴ Ergüden, **Hapishane Çağı**, s. 100.

¹¹⁵ Ergüden, **Hapishane Çağı**, s.75.

¹¹⁶ Âdem Balkaya, “Halk Anlatılarında Kuyunun İşlevselliği Üzerine Bir Okuma”, **Milli Folklor Dergisi**, Sayı: 102, (2014), s. 58.

¹¹⁷ Doğan, “Bireyleşim/Kemalat Sürecinde Kapalı ve Dar Mekânlar”, s.124.

olarak çıkacaktır: “Her ne kadar ceza veya hile ile ilgili tasavvur edilse de aslında kuyular birer yenilenme ve erginlenme mekânlarıdır. Kahramanın kuyuya atılışı bu erginlenme ve yenilenmeyi başlatan sürecin ilk ayağıdır.”¹¹⁸ Kuyuya ilk giriş karanlık ve karmaşayla simgelenir ancak daha sonra bu karanlığın yerini bireyin tavrı ve tutumu sayesinde ışık alabilir. Bu da kaostan kozmosa geçişi sembolize eder: “Kaos ile kozmosun sınırları çoğu zaman karanlık ve ışık ile belirlenir. Bu yönü ile kuyuya kaotik bir özellik atfedilir.”¹¹⁹ Halk anlatılarında kahramanların kuyuya atılması karşılaşılan motiflerden bir tanesidir. Kahraman kuyuya atılarak tüm hakları elinden alınır ve özgürlüğüne kast edilir: “... Zira her kuyuya atılış bir iktidarın elden alınması ve başkasına/yardımcıya devredilmesi anlamını taşır. Bu durum kahramanın iktidarına yapılmış geçici bir müdahaledir.”¹²⁰ Kuyuya atılan, düşen kahraman için bu mekân çoğunlukla bir eğitim, değişim-dönüşüm yeri olarak düşünülebilir, öyle ki kuyuya atılan kahraman kuyudan güçlenerek eski haline nazaran değişip dönüşerek çıkar.

2.2.8.Orman

Halk hikâyelerinde diğer önemli unsurlar gibi mekân unsuru da önem arz etmektedir. Kimi zaman kişilerin erginlenme yaşamasına vesile olan yer olarak karşımıza çıkan mekânlar kimi zamanda cezalandırma aracı ve yeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Mekânsal bağlamda “orman” toplumun, kişilerin daha da perspektifi daraltacak olursak bireyin doğayı, evreni hatta kendi öz benliğini anlama anlamlandırma mekânı olarak incelenebilir: “Yeni bir hayat, yeni bir kahraman, yeni bir düzen “yaratmak” veya “değişme/ilerlemek” isteyen anlatılar “kaos-kozmos” yönlü değişme/ ilerleme ilkesi bağlamında hareket eder; çünkü bunların hepsinin temelinde “yaratım” söz konusudur.”¹²¹ Ormanın deviniminden yola çıktığımız takdirde birey için orman mekânı kişinin erginlenme, yeniden doğuş, değişim-dönüşüm, kendi kimlik ve benlik oluşumunun tamamlandığı mekân olarak nitelendirilebilir. Aynı zamanda insanoğlu var olduğu günden bu yana pek çok mekânı kutsal ve önemli saymış bu önemi dile döktükleri gibi edebi anlamda da aksettirmişlerdir. Tüm bunların yanı sıra “Türk

¹¹⁸ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.125

¹¹⁹ Balkaya, “Halk Anlatılarında Kuyunun İşlevselliği Üzerine Bir Okuma”, s.58.

¹²⁰ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.125

¹²¹ Aynur Koçak, “Bir Kahraman Modeli Olarak Karaçuk Çoban”, *Dede Korkut ve Geçmişten Geleceğe Türk Destanları Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, (2011), s.4.

mitolojisinde orman “çokluk, kötülük, karmaşa” ifade etmektedir”.¹²² Olumlu olguların aksine bazı halk hikâyelerinde de karamsarlığı, kargaşayı, yalnızlığı sembolize etmektedir. Orman, kahramanın yalnız bırakılmak istendiği, cezalandırmak için gönderildiği, korkunun, esaretin yaşandığı mekân olma özelliği de taşımaktadır. “Türk kültüründe orman iyi şeyleri çağrıştırmaz. Kutsal ağaç-hayat ağacının Tanrı’nın tekliğini, birliğini sembolize etmesinin aksine, ormanlar, çokluğun, kargaşanın, kötülüğün, sembolü olmuştur ve kötü ruhların yaşadığı, tekin olmayan yerlerdir. Ancak, Türkler onu, ruhların özelliklerine bağlı olarak iki gruba ayırmaktadır.”¹²³ Sonuç olarak Türk kültüründe, aynı zamanda halk hikâyelerinde orman, bireylerin yaşadıkları dönem, içinde bulundukları olay, dini inanış, kapsamında şekillenmiştir. Bu doğrultuda bazı olaylarda ve hikayelerde olumlu bir metaforik anlam taşıırken bazılarında ise iç karartıcı cezalandırılma, yalnızlaştırılma mekânı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2.9.Farklı Boyutlar

Halk hikâyelerinde genellikle soyut mekânlar, anlatı kahramanlarının yükseliş noktalarının başlangıcını oluşturmaktadır. Büyülü ve devasa bir geçişin, yeniden doğmanın, benlik oluşumunun mekânı olarak var olmaktadır. Kahraman bu özel ve eşsiz mekânlarda kendi benliği ile bilinçdışı arasında ilişki kurmaktadır. Fakat kahraman bu unsurları kendi benliğinin parçaları olarak kabul edip özümseyebilirse o devinimi sağlayabilirse erginleşme öyküsünü tamamlayabilmekte ve yeni bir kişi olarak yeniden doğabilmektedir. Aslında bir nevi kahramanın doğması için ölmesi gerektiği bu yerler metaforik birer semboldür. Kahramanın ölmesiyle gittiği asıl mekân kahramanın bilinçdışının dışı vurumu söz konusu olup yeniden doğuş arketipinin varoluşuna sebebiyet verir: “Kişi böyle bir ruhsal süreçten geçmeyi başardıktan sonra eski alışkanlıklarından, bağlarından koparak adeta yeniden doğacaktır. Psikanalitik düzlemde ise bu sistem sırasıyla kendiliğin kaybı, kendiliğin kaybı (bilinçdışı ile bilincin birbiriyle ayrılması), içe dönüş (bilinçdışıyla yüzleme) ve bütünlüğün sağlanmasını (bilinçdışı ve bilincin bir araya gelerek dengeli bir bütünlük oluşturmaları) ifade etmektedir.”¹²⁴ Halk hikâyelerinde soyut mekânlarda

¹²² Pervin Ergun, “Türk Kültüründe Ruhlar ve Orman Kültü”, **Millifolklor**, Sayı:87, s.113.

¹²³ Pervin Ergun, “Türk Kültüründe Ruhlar ve Orman Kültü”, s.114.

¹²⁴ Seval Kasımoğlu, “Şehriyar’ın Bin Bir Masal Gecesi Balinanın Karnı Sembolünün Bir Örneği Olarak Masal Diyari”, **Folklor/Edebiyat**, Sayı:23(90), (2017), s.62.

kahramanın istek ve arzularının ortaya çıktığı, kapatılma/tutsaklığın belirdiği görülmektedir. Ve bu mekâna geçiş genellikle kahramanın uyumasıyla gerçekleşir. Soyut mekânda bulunan kahraman, orada bulunan doğüstü güçlerle iletişime geçer ve onların dediklerini yaparak, onları dinleyerek bu soyut âlem içinde kaybolur. Bu durum sevgililerini görmek için ellerini uzattıklarında, duvarın eğrilğine bakmak istediklerinde düştükleri yerden kalkana kadar sürer.

2.6.Kapatılma/Tutsaklık Mekânlarının Somut Şartları

2.6.1.Karanlık Olma

Kapatılma mekânlarının genel özelliklerinden bir tanesi o yerlerin karanlık olmalarıdır. Karanlık, mekân içinde bulunan birey için bir korku oluşturur. Karanlık, bilinmemelik, belirsizliktir. Karanlık kötü varlıkları çağrıştıran bir olgudur. Bu gibi mekânlar insanın bedeninin dış mekâna karşı barınak sağladığı yer olmasının yanında, aklını ve ruhunu da barındırdığı, benliği ile ilişki kurduğu kimlik edinimini sağladığı yerlerdir. Tüm bunların yanında *“kara rengin de Türk mitolojisine dayanan anlamlar ifade ettiği ve fakat tarihî seyir içerisinde bu rengin olumludan olumsuzu çok değişik anlamlarda kullanıldığı bilinmektedir.”*¹²⁵ Mekân esasen insanın yaşadığı süreçte iç dünyasındaki; bedenden ruha oradan da düşünce ve düşlere geçiş halinde olduğu hareketlidir.

2.6.2.Sessiz/Issız Olma

Genellikle gerek halk hikâyelerinde olsun gerek diğer alanlarda olsun sessiz ve ıssız ortamlar/mekânlar kahramanın tek bırakıldıkları, cezalandırma amacıyla gönderildikleri alanlardır. Bu tarz mekânlarda kahramanların ya da kişilerin çevrelerini nasıl algıladıkları, anlamlandırdıkları ve bunun sonucu olarak davranış motifleri önem arz etmektedir. Sessiz, ıssız alanlar genellikle kişinin asıl benliğiyle baş başa kaldığı, ruhun anlam kazandığı, iç hesaplaşmaların ve iç sesiyle konuşmaların yaşandığı ortamlardır. Bu alanlar genellikle orman, mahzen, zindan, hapisane vb. yerlerde tezahür eder. Sessizlik bir nevi kimsenin olmayışı sadece

¹²⁵ Reşat Genç, “Türk İnanışları İle Millî Geleneklerinde Renkler Ve Sarı - Kırmızı – Yeşil”, **Erdem**, Sayı: 9(27), (2009), s.1101.

ben'in varlığının hissedilişi ve geçmişle hesaplaşmaların olmasına ön ayaktır da denilebilir.

2.6.3.Dar ve Kapalı Olma

Mekânsal bağlamda bu gibi dar ve kapalı yerler insanda olumlu etkilerden ziyade olumsuz nitelik taşımaktadır. Bu tarz mekânlar genellikle bireyde ruhsal daralma, korku, gerilme, endişeye kapılma gibi duygu ve düşüncelerin oluşumuna sebebiyet vermektedir. Halk hikâyelerinde genellikle bu ortamlar birer cezalandırma, hikâyelerdeki kahramanların kapatılma/ tutsak edilme mekânları olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü geniş alanlar nasıl ki ferahlığı, rahatlamayı, huzuru simgeliyor ve bu gibi duyguları hissettiriyorsa; kapalı ve dar mekânlar da kişi veya bireylerde içsel rahatsızlık, bunaltı, sıkıştırılma, boğulma gibi duygu ve düşünceleri barındırmaktadır. Bu sebepten ötürü düşman halk hikâyelerinde bu tarz mekânlara kahramanı kapatmayı, kahramanı böyle mekânlarda tutsak ederek engellemeyi tercih etmektedir.

2.6.4.Yer Altında Olma

Halk hikâyelerinde ve edebiyatında bu gibi mekânlar genellikle kötü ve iç karartıcı alanları, duyguları çağrıştırmaktadır. Ağırlıklı olarak zindan, kuyu, mahzen gibi mekânlar yer altında olmasının yanı sıra gerek mitolojide gerek halk hikâyelerinde benzerdir ve birçok anlamı içinde barındırmaktadır. Üçlü mekân prensibine göre Erlik, yani şeytanın mekânı yer altındadır ve şeytana uyup onun yaptıklarına benzer veya aynı olan şeyleri yapan kişiler de onun yanında yani yer altında yer almalıdır. Bu gibi mekânların en belirgin ve net olan özellikleri; sessiz, ıssız, karanlık mekân olmalarıdır. İç karartıcı, kötücül ve şeytani tüm duygular ve düşünceler bu mekânda yani yer altında tezahür eder. Her hangi bir kapısı, penceresi, ışık veya hava alan herhangi bir yeri yoktur. Bu bağlamda dış dünyayla, var olan ve yaratılmış olan güzelliklerle bağlantının kesildiği mekân olarak karşımıza çıkar. Diğer mahzen, zindan gibi yeraltı mekânları cezalandırılma mekânları olup tüm karanlık ve kötücül duyguların ve davranışların toplandığı alan olma özelliği taşımaktadır.

2.7. Kapatılma/Tutsaklıktan Kurtuluş

Belli bir mekâna, duruma bağlı olan, kapatılıp tutsak edilen bireyler kurtuluş için başkalarına ihtiyaç duyarlar. Halk anlatılarında kahraman sınanır, iktidarı elinden alınır, bir sınava tabi tutulur böylece bu durum karşısındaki tutumu ele alınır. Kahraman aklını doğru kullanırsa bir yardımcıya ihtiyaç duymadan içinde bulunduğu durumdan kurtulabilir. Ancak bazen aklını doğru kullansa da dışsal bir yardıma ihtiyaç duyar: *“Yardımcıya duyulan ihtiyacın bir diğer türü de yine kahramanda bulunan başka bir eksikliğin giderilmesi şeklindedir. Kahraman fiziki olarak tam donanımlı olabilir, maddi anlamda her şeyin üstesinden gelebilir ancak elde olmayan çoğu zaman tanrı tarafından bahşedilmesi ile elde edilebilecek bir şeyden yoksun bırakılabilir.”*¹²⁶ Anlatı kahramanı neyi temsil ediyorsa yardımcıları da onda olanın aksini ya da olmayanı temsil ederek karşımıza çıkar. Ve bu yardımcıları yalnızca insan değildir. İnsanın gücünün yetmediği durumlar, aşılamayan güçlükler için doğaüstü yardımcıların da devreye girdiğini görmekteyiz. Kahraman için aşılması oldukça güç olan bu durumlar, bu doğaüstü yardımcıları sayesinde kolayca aşılar. Yardımcılar kahramanın yol arkadaşı, akıl hocası ve öncüsüdür. Anlatılarda bu yardımcıların kahramanın sıkıntıyla yüzleştiğinde ya da öncesinde ortaya çıktığı görülmektedir: *“Kahramanın yardımcıları çoğu zaman rüya motifi ile anlatıya dâhil edilirler. Kahraman rüyasında biri tarafından uyarılır veya geleceğe dair hazır bilgiyle uyanır.”*¹²⁷ Kahramana öncülük eden, kurtarıcı olan bu yardımcıları ister bir birey ister bir hayvan ya da bir nesne olsun özel bir anlatıma ihtiyaç duymadan belirirler ve yok olurlar. Bu yardımcıları üç ayrı başlık altında ele almak mümkündür. Bunlar aşağıda belirtilen şekildedir.

2.7.1.Olağanüstü Varlıklar Yardımıyla Kurtuluş

İnsan yaşadığı dünya üzerinde yapabilecekleri sınırlı olan bir varlıktır. Onun gücünün yetmediği durumlar söz konusu olduğunda olağanüstü varlıklar yardımıyla bu durumlar çözüme kavuşturulur. Özellikle dini taraflarıyla öne çıkan, olağanüstü özelliklere sahip olan yardımcıların kendilerine ait farklı yetenekleri vardır: *“Derviş, pir, aksakallı gibi göstergeler öncelikle her iki açıdan düşünülmelidirler. İlki*

¹²⁶ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.38.

¹²⁷ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.49.

kendileri ile ilgili sunulan zamansallıktır. Zira yaşanmışlıkları ve tecrübeyi dolayısıyla da bilgiyi taşıdıkları anlaşılır. İkinci bir gönderim dini çağrışımdır ki kahramana yardım eden bu kişilikler aynı zamanda etraflarında bir inanma ve kabullenmeyi gerektirirler.”¹²⁸ Halk hikâyelerinde olağanüstü yardımcıları kahramanın doğumundan itibaren karşılaştığımız kişilerdir. Bu yardımcıları kahramanın doğumunda anne ve babasına yardımcı olduğu gibi kahramana ad vermede, kahramanın ihtiyaç duyduğu zamanlarda da onunla beraber olduğu görülmektedir. Bu kahramanlar bazen de kutsal özellikleriyle ortaya çıkarlar: “*Türk halk hikâyelerinde, kahramanların rüyalarında gördüklerinin tümü din ulularıdır. Din uluları önce ailelerin rüyasına girer ve bir çocuk müjdesi verirler veya nasıl çocuk sahibi olunacağına dair yol gösterirler. Din uluları daha sonra kahramanın rüyasına girerek ona bade içirirler. Kahraman âşık olduktan sonra seyahate çıkar. Bu seyahatte zor durumda kaldığında rüyasında yine din uluları kendisine yardım eder. Dolayısıyla, kahraman doğumundan ölümüne kadar rüyasında din ulularının desteğini alır.*”¹²⁹ Genellikle kutsalın temsilcileri olan pir, hızır, derviş, kırklar bu yardımcıların halk hikâyelerinde geçen en belirgin örnekleridir. Bu yardımcıları farklı kılıklarda görülebilir, yardım etme ve kurtarma özellikleri olduğu gibi cezalandırıcı bir işlevleri de vardır. Bunlar kahramanları kapatılma/tutsaklıktan kurtaran en belirgin yardımcılarıdır.

2.7.2. Hayvanlar Yardımıyla Kurtuluş

Bireyler yaşamları boyunca çeşitli zorluk ve sıkıntılarla karşılaşır. Bu durumlarda onlara yardımcı olarak olağanüstü varlıkları gördüğümüz gibi hayvanları da görebilmekteyiz. Hayvanların yardımı bireye doğrudan ulaştığı gibi dolaylı olarak da bahsedilebilir. Buna Dede Korkut Hikâyeleri’ndeki Boğaç Han ve boğanın mücadelesini örnek olarak vermek mümkündür. Öyle ki Boğaç’ın ad almasında, kahramanlık kazanmasında en büyük yardımcı boğadır. Anlatılarda kahramanların kurtarılmasında, erginlenmesinde de çeşitli hayvanların rol aldığı görülmektedir. Bu hayvanların başında at gelir: “*Atlar, tıpkı pir, derviş, aksakallı, eren vs gibi gizli bir bilginin taşıyıcısıdır...*”¹³⁰ Kahramanın her anında yanında olup onunla yalnızca

¹²⁸ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.97.

¹²⁹ Çelepi, M.S. (2012). *Türk Halk Kültüründe Rüya*, s.79.

¹³⁰ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.116.

yolculuklarda değil zor zamanlarda da beraber olan, bilgiyi ve yardımı ona ulaştıran kaynaktır: *“Atlar, birçok anlatıda yardımcı misyonu dışında gücün ve iktidarın bir tür temsilcisi konumundadırlar.”*¹³¹ Özellikle atlı-göçebe bir yaşam süren Türkler için at çok önemlidir. Bireyin yoldaşı, arkadaşdır. Bunun yanı sıra anlatılarda kuş, kurt, geyik gibi hayvanların da yardımcı olarak anlatılarda yer aldığı görülmektedir.

2.7.3.Farklı Kişilerin Yardımıyla Kurtuluş

Anlatılarda kahramanların zorda kaldıklarında ya da bir yardıma ihtiyaç duyduklarında olağanüstü yardımcıları ve hayvanların yanı sıra farklı kişilerden de yardım aldıkları görülmektedir. Bu farklı kişiler gelişigüzel seçilmiş, sıradan kimseler değildir. Öncelikli olarak birilerine yardım etmek için belli bir bilgi birikimine ihtiyaç duyulur. Bu doğrultuda da bilgiyi, tecrübeyi sembolize eden yaşlı, ihtiyar kişilerin karşımıza çıktığını görmekteyiz. Bu sembolizmin sebebini Âdem Balkaya şu şekilde ifade etmektedir: *“Bilginin elde edilmesi için zamanın harcanması gerektiğini belirtirken bir taraftan da farkında olmadan zamanla ilgili bir ölçüden bahsediyoruz.”*¹³² Anlatılarda karşımıza en çok çıkan yardımcıları ihtiyar bilgilerdir. Tıpkı yaşlıların sahip olduğu gibi geniş bilgilere sahip olan çobanlar da kahramana yardım etmesi açısından önemli rol oynamaktadırlar. Peygamber mesleği olarak tanımlanan çobanlık bilgiyi kutsalın kaynağından, doğadan aldığı için önemlidir. Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda anlatılarda yardımcı kahraman olarak karşımıza çıkan çobanlar kendi mesleğini icra ederken değil, kahramanlara yön gösterip, uyarıda bulunurken karşımıza çıkmaktadırlar. Öyle ki onların sürüsünden ya da uğraşısından bahsedildiği görülmez. Anlatıların bir diğer yardımcı kişileri ise kadın kahramanlardır. Bu kadınlar kimi zaman kahramanın eşi, sevgilisi kimi zaman da annesi veya kardeşidir. Anlatıda erkek kahramanlar kurgunun temelini oluşturuyormuş gibi görünseler de kadın kahramanlar olmadan anlatı yetersiz kalabilmektedir: *“Kadınlar en iyi saklayıcı ve muhafaza edicidirler. Gizi kadınlar daha çok bilir ve giz kadınlarda yaşar. Bu yönleri ile anlatılara dâhil edilirler. Kahramana yardım edecek olan bilgiyi veya nesneyi ancak kadın bir yardımcı saklayabilir.”*¹³³

¹³¹ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.119.

¹³² Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.71.

¹³³ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.87.

Bunların yanı sıra savaşçı kahramanlar, yer yer maddi olarak sıkıntı çekenlere yardım eden, kurtaran, padişahlar ise yardımcı kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

2.8.Kapatılma/Tutsaklık Sonuçları

Kapatılma/tutsaklık bireyler üzerinde farklı etkilere sahip olan olgulardandır. Bu durumun iki farklı sonucundan söz etmek mümkündür. Bunlardan ilki olumsuz sonuçlar, diğeri ise olumlu sonuçlardır.

2.8.1.Olumsuz Sonuçları

Çeşitli türlere bağlı olarak çeşitli mekânlarda ya da durumlarda gerçekleştirilen kapatılma/tutsaklık bireyler üzerinde olumsuz etkiler bırakabilmektedir. Kapatılan/tutsak edilen bireyler kendi benlikleri, bilinçaltılarıyla mücadele edemezlerse bu durum onlar üzerinde olumsuz sonuçlar doğurur.

Kapatılma/tutsaklık çoğu zaman bir mekân üzerinde olduğu için birey bu mekânla kurduğu bağ ile psikolojik durumunu bağdaştırır. Kapatılma/tutsaklık yalnızca mekânlarla sınırlı kalmaz; bireyin içinde bulunduğu toplum, bireyin duyguları da kapatmanın/tutsaklığın farklı türleri olarak ele alınabilir. Anlatılarda çeşitli sebeplerden dolayı memleketinden, sevdiklerinden uzaklaşmak zorunda olan birey yalnızlaşır ve içinde bulunduğu çevreye yabancılaşır. Yaşadığı toplumun baskıcı ve engelleyici olması bireyin hareketlerini sınırlar ve bu durum bireyin kaygı, küskünlük, öfke gibi çeşitli olumsuz duygulara sahip olmasına sebep olur.

Özgürlüğü, varlığı elinden alınan, sevdikleri ve çevresinden ayrı konulan birey bu eksiklik ve engellenme neticesinde üzüntü duyar ve depresyona girer. Depresyon, *“Bir kimsenin bir şeyden yoksun bırakılması ya da bir kayba uğraması ve yoksun bırakıldığı ya da kaybettiği şeyden ötürü kolay kolay teselli bulamaması durumunda kendini açığa vuran bir duygudur.”*¹³⁴ Yaşmış olduğu bunalım sebebiyle birey önce kendiyse sonra da çevresiyle ilişkisini keser ve bu yalnızlık onu daha içinden çıkılmaz bir serüvene iter. Bu yolda ilerleyen birey direncini kaybeder, hastalanır. Hatta daha ileri seviyelerde bu durum ölüm-intiharla sonuçlanabilir. İntihar,

¹³⁴ Alfred Adler, (2020), **İnsanı Tanıma Sanatı**. (Çev. Kamuran Şipal), İstanbul: Say Yayınları, s.310.

kapatılma, soyutlanma, dışlanma sonucu ortaya çıkan olumsuz bir durumdur. Bireyin yaşam karşısındaki zayıflığının ve buna karşı direnemediğinin bir göstergesidir. İntihar bireyin kendine yönelik bir eylem olmasının yanı sıra çevreye karşı bir tutum, bir başkaldırıdır: *“İntiharın nedenleri arasında psikiyatrik hastalıklar, ailesel risk etkenleri, stresli yaşam olayları, sosyal faktörler, biyolojik yatkınlık, psikolojik etkenler, genetik yatkınlık, fiziksel hastalıklar, şizofreni, alkol bağımlılığı, madde bağımlılığı, kişilik bozukluğu vb etmenler yer alır.”*¹³⁵ İntihar-ölüm bireyin içinden başarısızlıkla çıktığı mücadelenin bir sonucudur. Ve bu tepki yalnızca kendisine karşı değil yaşadığı topluma karşı da büyük bir tepkidir. Kapatma/tutsaklık sonucu birey içinde yaşadığı sosyal yapıyı cezalandırır, ona ve kurallarına karşı olan tepkisini bu yolla dile getirir. Bu duruma bir örnek olarak aşk hikayeleri verilebilir. Aşk hikayelerinde kahraman engellenmesi durumunda toplumun kurallarını yok sayabilir veya ona karşı bir tepki gösterebilir: *“Halk anlatılarında aşk ve onun etrafında oluşan kavramlar, olay örgüsünü şekillendiren önemli unsurlar arasında yer alır. Bu unsurlar anlatı kahramanlarının yaşam ile ölüm arasındaki çizgisini belirler. Aşk konulu anlatılarda kıskançlık, arabozucu tipler ve çeşitli engeller dolayısı ile kahramanlar sevdiğine kavuşamaz ve bunları protesto etmek için de âşıklar canına kıyar.”*¹³⁶ Toplumsal normlar ve kurallar genellikle çok güçlüdür ve birey bunlar karşısında genellikle yenilgiye uğrar. Bu durumun kaçınılmaz sonuçlarından biri de intihardır denilebilir. Bunların yanında birey eğer toplumsal yapıya karşı çıkacaksa başka alternatifler de geliştirebilir. Halk hikayelerinde bu bazen uzlete çekilmek olarak tezahür eder. Ancak uzlete çekilmenin olumlu ve olumsuz anlamda iki türlü sonucu ortaya çıkabilir. Olumlu anlamda bu bir ruhsal olgunluk sağlayabilir. Olumsuz anlamda ise budurum bir anarşist veya topluma karşı savaşmayı bir amaç edinen bir eşkıya yaratabilir.

2.8.2.Olumlu Sonuçları

Kapatılma/tutsaklık her zaman olumsuz sonuçlar doğurmaz. Kapatılma/tutsaklık mekânları birey için düşünme, öze dönme mekânları olarak da değerlendirilebilir. Önemli olan bireyin bu mekânlara girdiğinde ya da bu durum içinde olduğunda

¹³⁵ Özmen, “Halk Anlatılarında İntihar (Özyıkım) Olgusu ve Psiko-Sosyal Açıdan Değerlendirilmesi”, s.582.

¹³⁶ Özmen, “Halk Anlatılarında İntihar (Özyıkım) Olgusu ve Psiko-Sosyal Açıdan Değerlendirilmesi”, s.582.

değerlendirmeyi bilmesidir. Kapatılma/tutsaklık sonucu bireylerin duygu ve hayal dünyasında zenginleşmeler söz konusu olur. Nitekim halk hikâyelerine bakıldığında kahramanın bir özelliğe sahip olarak bu mekândan ya da durumdan çıktığı görülmektedir.

Kapatılma/tutsaklık mekânları ya da durumları bireyin kendini tanıma süreçleri için belki de en uygun mekânlardır. İçinde bulunduğu bu sınanma bireyin aklını ve gücünü kanıtlama imkânı bulduğu bir fırsattır. İlk bakışta zarar verici yıpratıcı olarak görülse de daha iyiye yol açacağı için kapatılma olumlu olarak da değerlendirilebilir. Kişinin bireyselleşmesi böyle bir durumda gerçekleşir: “*Gerçek bireyleşme süreci – kişinin kendi iç merkeziyle (psişik çekirdeğiyle) ya da benliğiyle bilinçli olarak karşı karşıya gelmesi- genellikle kişiliğin yaralanması veya buna refakat eden bir acı ile başlar*”¹³⁷ İnsanın kendini tanıması, ruhsal olgunluğa erişmesi ve zorluklarla başa çıkma yetisi elde edebilmesi için acı çekmenin gerekliliği insanlık tarihinde birçok kültürde yer alan bir olgudur. Bu konuda en iddialı yorumlardan biri Kierkegaard’a aittir. O acı çekmenin insanı hayvandan ayıran temel farklardan biri olduğunu söyler: “*İnsanı hayvandan üstün kılan, onun acı çekmesinin gerekliliğidir.*”¹³⁸ Acıya sebep olan kapatılma/tutsaklığın olumlu mu yoksa olumsuz mu sonuçlanacağını acı çekmenin verdiği rahatsızlığa bireyin nasıl tepki vereceği belirler. Eğer birey bu süreçten karakterini güçlendirip ruhunu olgunlaştırarak çıkarsa bu kapatılmanın olumlu sonuçlandığını gösterir. Ama kişi eğer acının verdiği rahatsızlığa teslim olup pasif bir tutum sergilerse bu durumun delirme, intihar, toplumdan dışlanma gibi olumsuz sonuçları olabilir.

Kapatılmaya birey penceresinden değil de toplum penceresinden bakılırsa onun olumlu tarafları daha çok ön plana çıkabilir. Çünkü toplum kurallarla ve normlarla yönetilir, bir arada kalır ve işleyişini bunlar sayesinde sürdürür. Bu işleyişin bozulmaması için kapatılma toplum adına olumlu olarak değerlendirilebilir. Hapse atılan suçlular bu duruma en güzel örnektir. Yine akıl hastanesine yatırılan deliler de örnek olarak gösterilebilir. Toplumda düzen bozucuların kapatılma durumları her zaman hapisane ya da akıl hastaneleriyle de sınırlı değildir. Bazen örneğin psikolojik bir sorun yaşayan bir işçiye belli bir zaman boyunca işe gelmeme izni

¹³⁷ Jung, C.G, (2015). İnsan ve Sembolleri (Çev. Hatice Mukaddes İlgün). İstanbul: Kabalcı, s.162.

¹³⁸ Kierkegaard, S. (2021). Ölümçül Hastalık Umutsuzluk (Çev. Mukadder Yakupoğlu). Ankara: Doğu Batı, s.23.

verilir ve bu sürede onun kendisini toparlaması beklenir. Özellikle kırsal toplumlarda ise toplum düzenini bozma potansiyeline sahip bireyler ya eve kapatılır ya da aile bireyleri tarafından eylemleri sınırlandırılır. Bu durumlar düzeni bozma potansiyeli taşıyan birey için pek sevimli görünmese de toplum için olumlu durumlardır. Birçok toplum bu tür kararları ve durumları destekler.

Kapatılmanın olumlu sonuçlarından biri de özgürlük konusundadır. Her ne kadar modern toplumda sınırsız özgürlük konusunda yükselen bir talep olsa da aslında sınırsız özgürlük bir noktada özgürlüğün sonu anlamına geleceği için özgürlüğü kısıtlayan kapatılmayı bazı durumlarda olumlu değerlendirmek mümkündür. Örneğin halk hikayelerinde sık görülen kız kaçırma konusu ele alınırsa bu durum aşıklar için özgürlüğün gerçekleşmesi olarak değerlendirilebilir. Ama bu aynı zamanda aileler için de kızlarının geleceğiyle ilgili irade gösterme gücünü elinden alarak özgürlüklerinin kısıtlanması anlamına gelir. Burada özgürlüğün o toplum için ne ifade ettiği meselesi de önemlidir. Bu anlamda düşünülürse engelleme, kısıtlama, özgürlüğü sınırlandırma anlamında kapatılmanın aslında salt bir olumsuzluk olarak değerlendirilmemesi gerektiği sonucu çıkar.

Halk hikayelerinde kapatılma türleri arasında en çok görülen durumlardan biri de gurbet/ayrılık durumudur. Gurbet/ayrılık anlamındaki kapatılmanın da sonuçları her zaman olumsuz olmaz. Bu durumun nispeten daha az yaşandığı modern çağa bakılırsa ne demek istendiği daha iyi anlaşılabilir. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte gurbet/ayrılık durumları eskiye oranla daha az sorun haline gelmeye başlamıştır. Ulaşım ve iletişim son derece kolaylaşmış ve insanlar gurbet/ayrılık hissini olabildiğince az hissetmeye başlamıştır. Ancak bu durum da duygu ve hislerin yüzeyselleşmesi, sığlaşması tehlikesini doğurmaktadır. Modern çağda en çok şikayet edilen durumlardan bir tanesi duygu ve hislerin arka planda kalmasıyla insana olan yaklaşımın değişmesi ve insanın maddi bir varlık olarak değerlendirilmeye başlanmasıdır. Bu bakış açısıyla bakılırsa halk hikayelerinde sık görülen gurbet/ayrılık anlamındaki kapatılmanın aslında bireylerin duygularının derinleşmesi ve kökleşmesinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Gurbet/ayrılık anlamındaki kapatılmaya bu bakış açısıyla bakılırsa bu kapatılma türü olumlu olarak da değerlendirilebilir.

İnsanlık tarihinde en çok kabul gören teorilerden biri insanın ve varlığın zıtlıklardan oluştuğu teoridir. Kapatılma/tutsaklığa da bu bakış açısıyla bakılırsa bunun insan için hem kaçınılmaz bir durum olduğu hem de bazı durumlarda gerekli ve olumlu bir durum olduğu söylenebilir. Çünkü birey, çoğu zaman kapatılma türleri sayesinde hayatını daha olgun, daha faydalı ve daha olumlu yaşayabilir. Yani aslında birey iyunin değerini kötü sayesinde anlayabilir ve böylece hayatına daha bilinçli ve faydalı bir yön verebilir.

3. ANADOLU SAHASI TÜRK HALK HİKÂYELERİNDE KAPATILMA/TUTSAKLIK

3.1. Halk Hikâyelerinde Kapatılma/Tutsaklık Türleri

Kapatılma/tutsaklık bireylerin özgürlüklerini kısıtlama, kendine ait yaşamda ve hareketlerinde etkisiz bırakma ifadesini taşır. Kapatılma/tutsaklık bireyleri çoğunlukla işledikleri bir suç veya düşmanlık nedeniyle iyileştirme, ıslah etme amacıyla olsa da bunu uygulamak için gerçekleştirilen davranışlar ve uygulama mekânları daha katı ve serttir. Halk hikâyelerinde kapatılma/tutsaklık örneklerine sıklıkla rastlanılmaktadır.

Halk Hikâyelerinde uygulanaşına göre kapatılma/tutsaklığı aşğıdaki şekilde incelenebilir.

3.1.1.Uyku/Rüya

Canlıların yaşam faaliyetlerinden birisi olan uykunun az veya fazla olması bireyin hayatında çeşitli değışikliklere sebep olmaktadır. Halk hikâyelerinde kahramanların uyumaları sebebiyle başlarına çeşitli olayların geldiğı görölmektedir. Uyku esnasında kahraman düşman tarafından yakalanıp tutsak edilebilir, kaçırılabilir yanı sıra kahramana geleceğı dair bilgiler verilebilir veya uyku esnasında bir ödöl bahşedilip hayatının aşkı gösterilebilir.

Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesinde Abdullah lalasının uyarılarına, düşmanın üstlerine geldiğini bilmesine rağmen uykusundan vazgeçemez ve savaşa da netice de düşman tarafından yakalanır:

*“Yok, Lala, benim uykum gelince ben bir adım öteye gidemem.
Gelirlerse gelsinler, ben de bir silahşorum. Yani ben onlardan
korkacak değılim.”¹³⁹*

Bu mücadele olmadan da uyku nedeniyle kahramanların düşmana, askerlere yakalandığı görölmektedir:

¹³⁹ Timur Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, Ankara, Eğiten Kitap Yayınları, 2011, s.42.

“Böyle deyüp varıp bi pınar başında İki âşık uyuya kaldılar. Yatarken İlik Hanım uyanıp baksa ki dört etrafını asker almış, iş işten geçti.”¹⁴⁰

Bir işçi olarak çalıştığı yerde uyurken hırsızlık yapmış gibi gösterilen ve bu sebepten hapishaneye atılan Fırat durumun en iyi örneğidir:

“Sabahleyin lokantanın sahibi gelip baktı ki lokanta ne hale gelmiş: kasa açılmış, paralar yok. "Yahu bu Fırat burada değil miydi," deyip hemen Fırat'ın yanına gider, bakar ki, yastığın altında paralar var. "Demek ki bu işte onunda bir parmağı var," diye düşünür, çocuğu uyandırır ve onu sorgusuz sualsiz o zamanın polisine, zabıtasına teslim eder, "böyle bir hırsız buralarda yaşamaktansa hapislerde çürüsün daha iyi," diye düşünür. Fırat'ı hapse atarlar.”¹⁴¹

Kahramanın âşık olacağı kimsenin uyku/ rüya esnasında bir pir ya da derviş tarafından gösterilmesi hikâyelerdeki en önemli metaforlardandır. Kahraman rüyada resmi gösterilen kıza âşık olur ve onun için yollara düşer, çeşitli sıkıntılar atlatır. Aslında bu durum kahraman için bir çağrıdır. Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesinde bu durum aşağıdaki gibi ifade olunur:

“Hamza Han ava çıkmadan önce gece bir rüya görür. Rüyasında bir kız görür. Kız kim; aynı şehrin hükümdarının kızı, Hâllü Dilber.”¹⁴²

Uyku esnasında kahramanın gördüğü rüyada pirlar, aksakallar, dervişler ona bade uzatarak kahraman için yeni bir dönem başlatırlar. Bu bade kimi zaman bir kadehle kimi zaman bir kâseyle sunulur. Ercişli Emrah bir mezarda uyurken bu durum gerçekleşir:

“Emrah, bir mezar taşına başını koymuş, öylece uyumuştı. Rüyasına üç tane pir geldi; piri fani, yeşil sarıklı:

-Oğlum Emrah, al şu badeyi iç, dediler ve bir kâse uzattılar.”¹⁴³

Uyku kimi zaman kahraman için bir çağrıdır. Hayatla ilişkilerin sınırlandırıldığı esnada kahramana gelen bilgi onun için hayati önem taşımaktadır ve kahraman

¹⁴⁰ Doğan Kaya, M. Sabri Koz, **Halk Hikâyeleri I**, İstanbul, Kitabevi, 2000, s.120.

¹⁴¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s. 15.

¹⁴² Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.271.

¹⁴³ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.358.

mutlaka bu çağrıya uyar. Bu durumun en iyi örneklerinden biri Gülizar Sultan ile Çoban Süleyman Hikâyesinde görülmektedir:

“Günler böyle geçerken, bir gün Padişah bir rüya gördü. Rüyasında bir derviş yanına geldi, "ey Gülzem Şah." dedi. "şehrin dışında, birkaç kilometre uzağında bir çeşme var, yarın o çeşmenin başına gel."”¹⁴⁴

Bir kahramanın halk hikâyelerinde en büyük noksanlıklardan birisi çocuksuzluktur. Kahramanın çocuk sahibi olabilmesi ancak olağanüstü güçler sayesinde gerçekleşir. Hikâyelerde uyuyan kahramanın rüyasına gelen bu olağanüstü kişilikler bu noksanlığın giderileceğine dair müjdelere, güzel haberler verir:

“O, hanımıyla beraber bu mutlu hayatın arkasında yaşayadursun: Hızır, rüyasında gelip buna müjdelere ki:

- Ey Maya Sultan, senin bir oğlun olacak.”¹⁴⁵

Halk hikâyelerinde kapatılmanın bir türü olarak ele aldığımız uyku/rüya kahramanlar için engelleyici, özgürlüklerini sınırlayıcı bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapatılma sonucu verilen örneklerde de belirtildiği üzere kahramanlar kimi zaman kısıtlanmaya devam edebildiği gibi kimi zaman özgürlüklerine kavuşmakta hatta istediklerini elde etmektedirler.

3.1.2.Yalnızlık

Yalnızlık sosyal bir varlık olan insan için bir kapatma, cezalandırmadır. Yerleşik hayata geçmenin ve modernleşmenin sonucu bireyin somut olarak yaşadığı çevresinden, sosyal yaşamdan yalıtılmış olması durumu olan yalnızlık hikâyelerde kendine yer bulan bir konudur.

Çocuğu olmayan kahraman tüm mal varlığına zenginliğine rağmen yalnızdır, bu durumdan kurtulmak için her yolu denemektedir:

“Senan ülkesinde Mürşit Şah diye çok selametli, çok merhametli bir şah varmış. Gel gör ki, Şahın yeryüzünde hiçbir zürriyeti, bir evladı yokmuş.”¹⁴⁶

¹⁴⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.409.

¹⁴⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.331.

Yalnızlık sadece çocuğu olmayan kahramanlarda görülen bir durum değildir. Hikâyelerde annesi babası olmayan kimsesiz kahramanların varlığından da söz etmek mümkündür:

“Saraç İbrahim'in yeryüzünde hiç kimsesi yoktu. Ne babası var, ne anası var; bir iğne, bir iplik.”¹⁴⁷

Gurbete giden erkekler, hanımlarını ve çocuklarını yalnız bırakmak istemezler. Çünkü bu onlar için tehlikeli olabilecek bir durumdur düşmanlar bu durumu fırsat olarak görmektedir. Anlatılarda kahramanların bu tehlikeyle karşılaştığı görülmektedir:

“Nene, diyarı gurbete gitmek istiyorum; ama diyorum ki, Yemen Hanım sana, sen Allah'a emanet. Ben sana Yemen Hanım'ı emanet verip gidiyorum. Ben gelene kadar sakın ha sakın, Yemen Hanım'ı yalnız bırakmayasın.”¹⁴⁸

Kahramanların yalnızlığı incelenen bazı hikâyelerde birebir verilmemiştir ancak kahramanın davranışlarından ve serzenişlerinden bunu anlamak mümkündür. Yalnız kalan kahramanlar problemlerini paylaşacak, içlerini dökecek kimseler bulamadıkları için kâh bir hayvanla kâh doğayla konuşur:

*“Gülmemişim ne kara bir yazım var
Karlı dağlar ben ne yana gideyim
Yavrularım aş erir çifte kuzum var
Karlı dağlar ben ne yana gideyim”¹⁴⁹*

Yalnızlık kimi zaman da kahraman tarafından tercih edilen bir durumdur. Kahraman yalnız kalarak içinde bulunduğu durumu sorgular, kendiyle yüzleşir:

“Yalnız kalmak istiyordu. Yalnız kalmak ve düşünmek... Kendini dağlara vurdu. Düşünceleri, duyguları, hayalleri, öfkeleri, özlemleri, umutları paramparça yürüdü.”¹⁵⁰

¹⁴⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.179.

¹⁴⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.255.

¹⁴⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.165.

¹⁴⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.327.

Kapatılma/tutsaklık türlerinden biri olan yalnızlık kahramanın yaşamını etkileyen önemli unsurlardandır. İncelenen hikâyelerde kahramanların çocuk sahibi olamadıkları, öksüz-yetim olmaları ve sevgiliye kavuşmak adına çıktıkları yolda yalnız kaldıkları görülmektedir. Hikâyelerde yalnızlık çoğunlukla tercih edilen bir durum olmamış, kahramanların karşılaştıkları bir kapatma türü olarak yer almıştır.

3.1.3.Çocuksuzluk

Çocuksuzluk, bireyin soyunu devam ettirmesi için ondan sonra gelen neslin eksikliğidir. İncelenen halk hikâyelerinin neredeyse hepsinde mevcut olan bir konu olduğunu söylemek mümkündür. Anlatı kahramanları yıllar geçmesine rağmen bir çocuk sahibi olamazlar ve bu durum onları üzer. Kahraman, ister bir padişah ister zengin bir ağa olsun çocuğu olmadığı için kendini eksik ve toplum karşısında dışlanmış hisseder:

“Allah bize dünyadaki tüm güzellikleri nasip etti çok şükürler olsun, şükrediyorum ama bize yuvamızı şenlendirecek, ocağımızı tüttürecek bir çocuk nasip etmedi bende bu yüzden efkârlandım, moral bozukluğumun sebebi budur.”¹⁵¹

Tahir ile Zühre hikâyesinde her türlü varlığa sahip olan padişahın bir çocuğa sahip olmadığı ve bu durumun onu kaygılandığı dile getirilmektedir:

“Bu padişahın malı, mülkü, hâzinesi, askeri kısaca dünyada her şeyi vardı. Ancak çocuğu olmadığı için acı ve kederden kurtulamıyordu. Tek düşüncesi, tek kaygısı çocuktı.”¹⁵²

Hüseyin ile Senem hikâyesinde uzun süre çocukları olmayan çifti görmekteyiz. Kayınpederiyle atışan Senem çocuklarının olmayışının ondan kaynaklandığını söyleyen kayınpederine Hüseyin’ de kusur bulur. Babası ve eşi arasındaki konuşmaya şahit olan Hüseyin evini yurdunu terk eder:

“Senem anlatmıştı Hüseyin’in darıldığını, o da peşinden içeriye girdi. Hüseyin’in çantasını hazırladığını gördü, "nereye gidiyorsun," diye

¹⁵⁰ Necdet Ekici, **Arzu ile Kamber**, Ankara, Akçağ, 2019, s.42.

¹⁵¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.295.

¹⁵² Türkmen Fikret, **Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin)**, Ankara, 2015. s.207.

sordu. "Eh, artık bana yol göründü Senem," dedi Hüseyin, "sen beni babama şikâyet ettin, senin oğlunda erkeklik yok dedin."¹⁵³

Durumun böyle olması yani kahramanın çocuğunun olmaması sonradan dıştan gelen yardımlar sonunda dünyaya gelecek olan çocuğun farklılığını vurgulamak içindir. Kahramanlar bu durumdan kurtulmak için ellerinden gelen her şeyi yaparlar. Gezmedikleri doktor, hekim kalmaz:

*"Ama Cenabı Hak ki kimseyi imtihanlara salmasın; bunların imtihanı da ağır olmuştu tabii. 10 yıl çocukları olmadı. Götürmediği, getirmediği gelip de çare bulacak diye uğraşmadığı hekim sayısı çoğa çıktı; ama bir türlü bir evlat edinemedi."*¹⁵⁴

Çocuk sahibi olmak isteyen ve bunun için her yolu deneyen kahramanın Allah'a dua ve niyaz etmekten başka çaresi kalmaz. En sonunda yardımcı bir güç sayesinde kahramanlar çocuk sahibi olabilirler:

"İhtiyar peder o anda yeşil kuşağının altından bir elma çıkardı, Mürşit Şah'a uzattı. Mürşit Şah dedi ki:

-İhtiyar, bu nedir?

*-Şahım sağ olsun, bu elmayı götüreceksin, içindeki çiğitlere bıçak değmeden bu elmayı keseceksin; yarısını sen, yarısını hanım sultan yiyecek. İnşallah Cenabı Allah size belki bir evlat bağışlar."*¹⁵⁵

Çocuksuzluk halk hikâyelerinde en çok görülen motiflerdendir. Kahramanların çocuksuzluk nedeniyle üzgün, kaygılı ve yalnız oldukları görülmektedir. Bu durum kahramanlar için sinayıcı bir durum olabildiği gibi doğacak olan kahramanın farklı oluşunu da vurgulamaktadır.

3.1.4.Engellenme

Toplumun değişmez katı kurallarına karşın bireyin düşünce ve davranışları engellenir. Dışlanma ve reddedilme korkusuyla birey kendini ifade edemez,

¹⁵³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.27.

¹⁵⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.361.

¹⁵⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.181.

bireyselleşemez ve buna bağlı olarak olumsuz sonuçlar meydana gelir. Kahramanların davranışlarını gelenek, toplum yapısı gibi faktörlere uygun olarak yönlendirmesi istenir:

*"Aman yavrum, isminin lekelenmemesi için sen mecbursun böyle bir kadere razı olmaya," dedi Gülizar'ın anası Dilşah Hanım, "yavrum, seni evimize götürürsek, dul karı olduğun söylenilir, oradan buradan kötü haberler yayılır, bu da bizim için hiç iyi olmaz. Sen mecbursun kaynına varmaya."*¹⁵⁶

Toplumun değer yargıları, değişmez kuralları, gelenek ve kültür olarak adlandırılan olgular içinde kahraman ikinci plana atılır. Duygularını ifade edemez, kendini açıklayamaz:

"Ahmet paşa mektubu açıp okumaya başladı. Mektubun birkaç yerinde Telli'den, Kara'dan bahsediliyordu. "Yavrum, bu Telli kimdir," diye sordu Ahmet Paşa. "Efendim, Telli benim hanımımdır," dedi Necip. Ahmet Paşa şaşırdı, " sen evli miydin, evladım," diye sordu.

*"Evet, paşam," dedi Necip".*¹⁵⁷

Kahraman rüyasında pirlar tarafından gösterilen ya da gerçek hayatta görüp âşık olduğu kişiye kavuşana dek kendi yaşamına, kişiliğine karşı engellenir. Bu özellikler hikâyelerde şu şekilde yer almaktadır:

*"Öksüz, Gülendam Sultan'ı gördükten sonra bir karasevdaya yakalanır. Artık iştahı kesilmiş, gelen yemekleri yemeden Gülendam Sultan'ın bahçesini terk etmiş. Ama nereye gideceği meçhuldür."*¹⁵⁸

Halk hikâyelerinde özellikle birbirine âşık olan kahramanların birbirlerine kavuşması düşmanlar/rakipler tarafından engellenir ve bu en sık görülen motiflerden biridir:

"Fakat ne yazık ki amcası Necip'e kızını vermek istemedi. Gelgelelim, Karaca Bey'in karşı çıkışı, Necip ile Telli' nin birbirlerine sevdalarını,

¹⁵⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.212.

¹⁵⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.57.

¹⁵⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.29.

içlerini yakan bu ateşi söndürmek şöyle dursun onu daha da harlayıp alevlendirmekten başka bir şeye yaramadı. İkisinin de de sevdasının dumanı hâlâ başlarında tütüyordu.”¹⁵⁹

Kahramanların çıktıkları yolda karşılaştıkları çeşitli durumlar tarafından da engellendikleri görülmektedir. Ülker Sultan hikâyesinde kahramanın yolunu kaybettiği ve geri dönme konusunda engellendiği görülmektedir:

*“Ben buralardan, bu ormanlardan yol çıkarıp çıkamam dışarılara,” dedi şehzade atına, “Arap at, seni ve beni buraya getiren Yaradan nasıl biliyorsa öyle çıkarsın.”*¹⁶⁰

Benzer bir durum Âşık Kerem hikâyesinde de görülmektedir. Sevgilisine ulaşmak için çıktığı yolların bir engelleyici unsur olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Ve böylece kahramanın gideceği yere varması, sevgiliye ulaşması engellenir:

“...vara vara Ağrı Tağı’na dâhil oldılar. Bakdılar ki tağı duman kaplamış, bunlar yollarını şaşırıp Kerem, Sofu’ya sual itdi: “Bu tağı bilir misin?” “Bilmem, amma galiba Ağrı Tağı olmak gerekdir.” Biçare Kerem “Sofu kardaş, Getir şu sazı, bu tağa halimizi bildireyim, bize belki yol gösterir.”

Engellenme halk hikâyelerinde farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Kahramanların düşman/rakip tarafından, doğal unsurlar tarafından engellendiği görülmektedir. Böylece kahramanın amacına ulaşması geciktirilmekte ya da tamamen engellenmektedir.

3.1.5.Yabancılaşma

Yabancılaşma bireylerin toplumla birlikte oluşturduğu bir sorundur. Birey bu sorunla kendine ve topluma karşı yabancılik duygusu hissetmektedir. Halk hikâyelerinde kapatılma/tutsaklığın bit türü olarak ele aldığımız bu durumun örneklerine yeterli ölçüde rastlanmaktadır. Öksüz Vezir hikâyesinde kahramanın yabancılaşma hissiyatını şu dizelerle ifade ettiği görülmektedir:

¹⁵⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.51.

¹⁶⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.43.

*“Bir Öksüz'üm bu diyarda yok ulusum el benim
Öyle bir derde düşmüşem bak perişan hal benim
Yanaram aşkın için ey görsen müşkül hal benim”¹⁶¹*

Bireyin yaşamını sürdürdüğü çevre ve yaşamdan başka bir düzene geçmesi, onu görmesi de bu sorunu oluşturan önemli unsurlardandır:

*“Köyde sağıma soluma baktım, hiç hoşuma gitmedi köyün yerleşimi.
Çünkü bizde bazı şeyler vardır, Müslümanlara ait nişaneler vardır;
yani cami gibi, okul gibi, medrese gibi, her neyse. Baktım, orada
hiçbirini göremedim.”¹⁶²*

Kahraman uğradığı bir talihsizlik sonucunda variyetini kaybedip alışmaya, mücadele etmeye çalıştığı yeni yaşam da ona yabancı ve yabancılaştıran bir durumdur:

*“Hüseyin heybesini sırtına aldı, bindi bir ata. Nereye gidecekti şimdi
bu adam, çok zengin bir babanın oğlu, o güne kadar hiç mi hiç
çalışmamış, elini kalemden kıskanan bir adam, atına binmiş nereye
gidiyordu, gurbete. Arkasından ağlıyor, ağıtlar yakıyordu Senem
Hanım, ama nafile, Hüseyin gidiyordu.”¹⁶³*

Kahramanların aşık olmaları sonucu hissettikleri yoğun duygular nedeniyle de topluma yabancılaştıkları görülmektedir. Bunun örneğini Leyla ile Mecnun hikâyesinde şu şekilde görmekteyiz:

*"Senin ismin Mecnûn - dedi- Seni deli divane felek dağları
dolandıracah. Lakin, senin adın Gayıs, amma Mecnûn denildi. Sene
herkeş deli diyecek Mecnûn diyecek.”¹⁶⁴*

Yabancılaşma halk hikâyelerinde kahramanların yaşamak zorunda bırakıldıkları kapatılma/tutsaklık türlerinden bir tanesidir. Yabancılaşan birey toplumla birlikte yaşama konusunda bazı zorunlar yaşar ve bu durum onun kendisini kapatmasına neden olur.

¹⁶¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.32.

¹⁶² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.120.

¹⁶³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.27.

¹⁶⁴ Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, 1997. s.137.

3.1.6.Korkutulma/Korku

Birey sınırlı gücüyle çevrede olan bitene karşı bir mücadele vermek zorundadır ancak gücünü aşan durumlar karşısında hissettiği duygu olan korku onun kendini kapatmasına sebep olur.

Birey, bu kapanmayı kendini güvene almak için yapar, sonucunda ise olumlu ve olumsuz tepkilerle karşılaşabilir. Halk hikâyelerinde kahramanlar aşklarından, sevgililerinden vazgeçmeleri için korkutulur:

“Bu nasıl saygısızlıktır, bu ne cürrettir? Ben kızımın ismini yasaklamıştım. Sen kimsin ulan, konuşuyorsun kızımın adını? Derhal bunu çarmıha gerin, zindanlara atın, dedi.”¹⁶⁵

Kahramanlar dışardaki güçlere karşı eşlerinin, çocuklarının başlarına gelebilecek olan kötülüklerden daima korkarlar, bunun için askerleri vezirleri görevlendirseler de asıl düşmanın kim olduğunu ve ne yapacaklarını asla bilemezler. Ali Han Hükümdar ile Peri Hatun hikâyesinde ailesinin yanına giden eşini tehlikelerden korumak için adamlarını görevlendiren hükümdar asıl düşmanın en yakınındaki vezir olduğunu bilemez:

“Aman hatun, içimde öyle bir korku var ki, dikkat et. Onun için, senin yanına en güvendiğim adamımı, Kara Vezir'i vereceğim. Kara Vezir'in emrinde yüz tane de asker Çünkü dağlarda eşkıyalar var. Dağlarda zulüm var, dağlarda engeller var, dağlar tekin değildir.”¹⁶⁶

Kahramanlar kendilerinden çok ailelerinin başına geleceklerden korkarlar:

“Fakat Yakup Bey'in asıl korkusu Yusuf'un ölmesinden değildi, "düşman eline geçer de esir olursa, olur ya, bir gün bu çocuğu bize karşı koz olarak kullanırlar," diye düşünüyordu.”¹⁶⁷

Bazı hikâyelerde ise iktidarı kaybetme korkusu, aileye olan düşkünlükten ve onlara zarar gelmesinden daha ileridedir. Zira kahraman oğlunun koltuğunu ele geçireceği düşüncesinden korkar ve kendince önlemler almaya çalışır:

¹⁶⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.93

¹⁶⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.129.

¹⁶⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.150.

*"Eğer oğlum gelir ise benim tacı tahtımı elimden alır ve beni öldürür."
deyü kasavete daldı. "*¹⁶⁸

Anlatılarda zalim hükümdarlar, kötü yöneticiler de toplum ve birey için bir korku kaynağıdır. Kahramanlar bu kişilerin yapacaklarından korkarak kendilerince çeşitli önlemler alır, kaçarlar:

*"Kaçacağız. Gece eşyamızı yükleyip, kaçacağız. Yoksa Kuğu Han sabahtan benim başımı vurdurur. Sabahleyin evlerini yüklendiler, yola çıktılar. Neyi vardı ki o zaman ev olarak; iki tane ufak yatak, bir tane hasır kilim, bir tanede affedersiniz- eşekleri vardı. "*¹⁶⁹

Korkutulma/korku kahramanların çıktıkları yolculukta engelleyici, yaşamlarında kapatıcı bir olgudur. Birey bu duygu karşısında yurdunu yuvasını terk eder, sevdiklerinden uzaklaşır ya da kendini gerçekleştirme yolundaki adımlarını atmada çekingen kalır.

3.1.7.Kaçma/Kaçırılma

Bireyler kendilerine bir hayat kurmak için evlenirler. Ancak hikâyelerde bu evlilik düşünüldüğü kadar kolay değildir. Kahramanın sevdiği kişiyle evlenmesi için uzun ve tehlikeli yollar aşması, evleneceği kızın şah babasından mücade alması ve onun tabi tuttuğu sınavdan geçmesi gerekmektedir. Ancak incelenen hikâyelerde görülüyor ki kahraman istediği kadar zorlukların üstesinden gelsin evlenmek istediği kızın babası mücade vermeyebilir. Bu durumda kahramanın başvuracağı yol kaçırma'dır:

*"Sonunda, Necip'le Kara birlikte Telli'yi kaçırmaya karar verdiler. Necip yardım etmeleri için birkaç arkadaşına daha haber verdi. Nihayet, Necip'le arkadaşları Telli'yi kaçırmak için hazırlanmaya başladılar. "*¹⁷⁰

Bazı hikâyelerde ise ailenin çocukları kaçırdığı görülür. İstemediği bir evliliğin önüne geçmek için Aslı'yı kaçıran babası gibi:

¹⁶⁸ Kaya, Koz, **Halk Hikâyeleri 1**, s.156.

¹⁶⁹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.335.

¹⁷⁰ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.51.

*“Önden bildirelim, zalim Keşiş, Aslı'yı alıp kaçırır. Kimdir bu Keşiş; Aslı'nın babasıdır, adı Kara Melik'tir ve Şah'ın, yani Kerem'in babasının hazne darıdır.”*¹⁷¹

Benzer bir motife Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesinde de rastlamaktayız:

*“Emrah da köşkü yaptırtıyordu. Aradan böyle bir hafta kadar geçti. Hiç bilmiyordu ki, Selvi Han ile Nazlı kaçırılmış. Emrah öyle biliyordu ki, Selvi, kardeşlerinin evinde misafirliğe gitmiş. Ne bilsin? Öyle ya, insan başa gelecek şeyi bilmez; zaten bilse insan başına gelecek şeyi, tedbirini alır.”*¹⁷²

Anlatılarda kimi zaman bir mükâfat almak, ödüllendirilmek için de kaçırma yoluna başvurulduğu görülmektedir:

*“Zalim nene, çarşafının altından çıkarttığı alçıyla yapmış olduğu heykeli bırakır, bir koku verir çocuğun burnuna, çocuğu bayıltır, heykeli bırakır Şeyh Senan'ın yüzünü ipek tüllerle örter. Çocuğu alır kucağına, çarşafının altına koyar, oradan çıkar, yola düşer.”*¹⁷³

Kaçma/kaçırılma bunlara ek olarak düşman/rakipler tarafından da gerçekleştirilen bir eylemdir. Kahramanın sevgilisine göz koyan düşman/rakipler sevdiklerine kavuşmak için çözüm yolunu onu kaçırmada bulurlar. Bedri Sinan hikayesinde Kanlı Kasım arkadaşlarını toplayarak Mahperi'yi kaçırır.

*“...Kanlı Kasım arkadaşlarını alarak, kırk haramisini alarak gelip Maksut Bey' in elliğini bastı. Mahperi'yi saraydan çıkardı ve kardeşi Küçük Hasan Bey'in de başını kesti.”*¹⁷⁴

Kaçma/kaçırılma kahramanlar için çoğunlukla olumsuz sonuçlar doğuran bir eylemdir. Halk hikâyelerinde kaçan/kaçırılan kahramanlar için kan döküldüğü, çeşitli sorunlar yaşandığı görülmektedir.

¹⁷¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.201.

¹⁷² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.384.

¹⁷³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.184.

¹⁷⁴ Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa, *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, Ankara, 2016, s.84.

3.1.8.Şiddet

Şiddet canlıların fiziksel ya da psikolojik olarak gördükleri baskı olarak adlandırılmaktadır. Halk hikâyelerinde kahramanlara çeşitli sebeplerden dolayı şiddet uygulanmakta ve uygulanan şiddetin bazı anlatılarda daha ağır boyutlara ulaştığı görülmektedir. Hikâyelerde eğlenmek adına şiddet uygulandığını görmek mümkündür:

“Her yıl orada birçok gencin kellesi vuruluyordu, kalenin etrafında oluk oluk kan akıyordu. Kerimov' un eğlencesiydi bu, yoksa niyeti kızını evlendireceği yiğit bir adam bulmak filan değildi.”¹⁷⁵

Kahramanların içinde bulundukları durumu, açıklamalarını dinlemeden kendi düşünce ve görüşleri nedeniyle düşman kişilerin şiddet uyguladıkları görülür. Uygulanan bu şiddet kahramanın yaşamını uzun sürede olumsuz şekilde etkilemektedir.

“...madem bu ki bizim üstümüze güldü ha, senelerden beri bizim pulumuzu aldı da bizi şimdi taşlamaya alıyor, iki gözüne milcilere emir verdiler ki «Mil atın!»>. O zaman Köroğlu'nun babası olan Ürüşan Baba diz üstünde, kollar arkadan bağlı, iki gözüne mil atıldı.”¹⁷⁶

Celali ile Kenani hikâyesinde padişah oğlunu zindana attırır, zindancı Celali'yi bıçaklar ve o durumdayken zindana atar. Üstelik padişah oğluna uygulanan şiddeti yetersiz görerek onu direkt olarak öldürmeyi düşünür:

“Otuz dokuz gün geçti aradan. Padişah emir verdi:

Yarın benim oğlumun zindanda kalışının kırkinci günü. Alın, getirin onu, eğer ölmemişse, onu darağacına çekeceğim.”¹⁷⁷

Sinan Bey kızının ve karısının gece vakitlerinde birlikte oldukları bezirgânı öldürerek karısına olan bitenlerden haberi olduğunu şu şekilde anlatır:

¹⁷⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.78.

¹⁷⁶ Mehmet Kaplan, Mehmet Akalın, Muhan Bali, *Köroğlu Destanı*, Ankara, 1973. s.5

¹⁷⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.252.

“İki tane hizmetçi art arda içeri girer, her ikisinin elinde birer tepsi; birinde harami başının kellesi, birinde de onun yardımcısının kellesi. Üstlerinde bir tane bez örtülü vaziyette. Sinan Bey'in önüne kelleleri koyarlar ve çekilirler.”¹⁷⁸

Kahramanlar karşısında yer alan düşman/rakip tipler onlar kadar cesur ve yiğit olamayabilir. Bu nedenle onları zayıf anlarında yakalayarak ele geçirmek isterler:

“-Biz yatmah istiyoruk.

-Peki! Yatın, dedi.

O dedi ki:

-Şimdi bunun iki gullarını öldürerek. Tahir'in elbisesini de gana buluyah götürerek.

O zavallı gulları günahsız olarak ikisinin de gılıçnan vurdu başlarını kesdiler. Tahir de o sırada uyandı galhdı. Allah göstermesin. Tahir feryadeledi.”¹⁷⁹

Şiddet yalnızca dışardan bir güç tarafından uygulanan kapatılma türü değildir. Bireylerin kendilerine uyguladıkları, kendileri için düşündükleri çeşitli eylemlerde şiddet olarak değerlendirilir. Sevgilisine kavuşmayı bekleyen Gülistan kavuşmaması durumunda intihar etmeyi düşünür:

“Gülistan şunu düşündü: “Eğer son saatte, son dakikada derdimin dermanı, gönlümün sultanı Süleyman gelmezse, intihar etmekten başka çare kalmıyor.”¹⁸⁰

Şiddet kahramanlar için her zaman olumsuz etkilere sahip olan bir eylemdir. Halk hikâyelerinde kahramanların çeşitli şekillerde şiddete maruz kaldıkları ve bunların genelde olumsuz sonuçlar doğurduğu görülmektedir.

¹⁷⁸ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s.310.

¹⁷⁹ Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa, **Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri**, Ankara, 2009, s.277.

¹⁸⁰ Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, **Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri**, Ankara, 2017. s.362.

3.1.9.Gurbet/Ayrılık

Kapatma/tutsak etme türlerinden biri olan gurbet/ayrılık hikâyelerde sıkça karşılaştığımız bir olgudur. Gurbet kahramanın sıkıntılar çektiği, kimsesiz kaldığı bir yerdir. Öyle ki gurbette çektiği acının büyüklüğünü Kahraman Bey cansız, tepkisiz varlıkların dahi kaldıramayacağını söyleyerek ifade eder:

*“Ne kaldı gurbette gelmedi başa
Bende olan derdi yükselem taş
Taşlar dile gelir senden usandım ”¹⁸¹*

Çeşitli sebeplerden dolayı kahramanın yurdundan, ailesinden, sevdiklerinden ayrıldığı görülür. Bu ayrılışlardan bir tanesi savaş, zulüm karşısındaki bir ayrılıktır. Kahraman bu ayrılığı istemese de buna mecburdur. Hüseyin Bey ile Şahin Bey hikâyesinde bu durumun örneği şu şekildedir:

*“Tıpkı onlar gibi daha nice insanlar da o yöreyi terk ediyordu,
zalimin zulmünden kaçıp kurtulmak için. ”¹⁸²*

Büyük varlığa ve zenginliğe sahip olan kahramanların bir süre sonra elinde avucunda hiçbir şey kalmaz. Yoksulluktan kurtulmak için de kahramanların gurbete gittikleri görülmektedir:

*“Epey bir müddet sonra Mirza Han'la Hazer Hanım'ın elindeki servet
dağılır, o variyet elden gider. Mirza Han, öyle bir gün olur ki evde
çay, şeker dahi bulamaz.*

*-Ana müsadeden varsa, ben gurbete çalışmaya gideceğim, der Mirza
Han. ”¹⁸³*

Gurbet kahramanlar için sahipsiz kalacakları, başlarına her türlü aksilik ve belanın gelebileceği bir yerdir. Kahraman gurbetteyken hastalanabilir, ölebilir:

*“Anası Gamlı Sultan ise akciğer hastalığına yakalanmıştı. Oğlu
gurbette hasta, gelinleri karşı eve gelin olmuştu. ”¹⁸⁴*

¹⁸¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.111.

¹⁸² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.75.

¹⁸³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.68.

Gurbetin bu kötü çağrışımlarından dolayı çoğu zaman kahramanların geride bıraktıkları yakınları onlardan ümitlerini keser:

“Baba oğul birbirlerine sarılmışlardı, ama yine de bir türlü inanamıyordu Ali İzzet Ağa, "Yok, oğul, yok, benim kulaklarım duymaz, gözlerim görmez oldu artık, seçemiyorum seni yavrum," dedi, benim oğlum gurbet elde öldü, burada olamaz. Biliyorum, sen beni teselli etmek için Hüseyin olduğunu söylüyorsun, ama benim oğlum gurbet ellerde garip bir mezar oldu, sen benim oğlum değilsin.”¹⁸⁵

Gurbet/ayrılık kahraman için kimi zaman olumsuz etkiler bırakan bir durumken kimi zaman onu olgunlaştıran ve amacına ulaştıran bir eylemdir. Kahramanın gurbete çıkması kendinden çok etrafındakileri eşi ve ailesini etkilemektedir.

3.1.10.Sürgün

Zorunlu bir eylem olan sürgün bireyi yaşamından, alışkanlıklarından ve sevdiklerinden uzaklaştıran bir eylemdir. Halk hikâyelerinde kahramanların sürgün edildikleri yer tehlikeli ve kimsesiz yerlerdir:

Gardaşım, ben ne cinim, ne periyim; ben de senin gibi bir beni insanım. Bir zalimin zulmüne uğrayarak bu dağlara, bu ormanlara sürgün edildim.”¹⁸⁶

Sürgün kimi zaman ölümden hallice bir ceza olarak görülür. Kahramanın öldürülmesinden önce sürgün edilip uzaklaştırılması durumu gerçekleşir:

*“O yerde Zöhrap vezir dedi ki:
-Sultanım bunu öldürmek doğru deyil. Bu yerde mademki, bu senin gardaşın oğludu. Yalnız gel öldürmüyek. O ki itaat etmedi. O ki gizini da almah senin zoruna gidir. Babası öldü. Anası da öldü. Bunları yaptın. Bunu sürgün edek çekilsin gitsin, dedi.”¹⁸⁷*

¹⁸⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.60.

¹⁸⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.32.

¹⁸⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.125.

¹⁸⁷ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri*, s..273.

Sürgün bazen de kahramanın tabi tutulduğu bir sınavdır. Zira Yusuf kardeşlerinin intikamını almak için girdiği kalede Elif'e âşık olur ve onunla beraber olabilmek için Elif'in nedenini merak ettiği olayları araştırmak için o diyardan bu diyara sürülür:

“-Evet, Yusuf, bugün git istirahat et. Sonra sana ikinci şartımı, ikinci isteğimi söyleyeceğim, der.

*Yusuf oradan ayrılır. İstirahat etmeye başlar. Ama yine kafasını bir düşünce alır; "Acaba bu şartı neydi?" Elif Hanım, Yusuf'u hangi diyara sürecekti, başına neler gelecekti, bilmiyordu. Yusuf istirahatini tamamlıyordu.”*¹⁸⁸

Sürgün edilme aynı zamanda zalim hükümdarların, padişahların kahramanları korkutmak için söyledikleri bir tehdit ifadesidir. Eşref Bey hikâyesinde düşmanın kızını oğluna almak istemeyen hükümdarın ifadelerinde şu şekilde rastlamaktayız:

*“Her kim, Gandeher hükümdarı, o tegereden azmanın adını bene derse cellat ederem, sürgün ederem. Ben onun kızını oğluma alan degilem.”*¹⁸⁹

Hükümdarlar için elle tutulur, kesin ve doğru bir neden olmasa da istemeleri durumunda kahramanları sürgüne zorlayabilmektedirler:

*“-Ey Yakup Han! Benim etraftan duyduğum, topladığım haberlere göre, sen sülalemizin şeceresine göre bana babamızdan intikal eden, büyük oğula düşen hanlığı benim elimden almaya gayret ediyormuşsun! Ya seni şu anda öldürteceğim ya da bu memleketi terk etmek için yazdığım fermanı kabul edip imzalayacaksın!”*¹⁹⁰

Sürgün kahramanlar için öncelikli olarak korkutucu bir ifade olarak, sonrasında da kahramanın çeşitli sıkıntılar çekeceği, bir ödüle kavuşabilecekleri bir durum olabilir. Zira kahramanlar sürgün edildikleri yerlerde çeşitli sıkıntılar yaşayabildikleri gibi hayatlarının aşkına da kavuşabilirler.

¹⁸⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.300

¹⁸⁹ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s.18.

¹⁹⁰ Türkmen, Taşhova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri*, s.390.

3.1.11.İletişimsizlik

Anlatılarda kahramanların hastalık, gelenek, kültür, dönem şartları gibi sebeplere bağlı olarak iletişimsizlik yaşadıkları görülmektedir. Dönem koşulları nedeniyle iletişimin sınırlı olması, kahramanların ailelerinden ve onların başına gelenlerden haberdar olamamalarına neden olmaktadır:

“Ama deprem olduğu zaman Çoban Süleyman neredeydi, Garip Köyü'nde çobandı, bilmiyordu, depremin oluşundan bile habersizdi. Günün bir gününde bir haber alır, derler ki:

Çoban Süleyman, köyünüzde deprem olmuş, haberin var mı?”¹⁹¹

Kahramanların çıktıkları yolda, çektikleri sıkıntılarda yalnız kaldıkları görülmektedir. İçinde bulundukları sıkıntıları, problemleri anlatacak kimseler bulamazlar, herkes güvenilir olmayabilir ve bu sebepten de etraftaki nesneler, varlıklarla iletişime geçip sıkıntılarını anlatırlar:

“Filiz, bir taşın kenarına koydu çocukları, yüzünü dağlara döndü. Bir kadın, dağların ortasında, yalnız başına, o dertle, kime, ne söyleyebilirdi? Orada Filiz'in içini yakıp kavuran bu derdini söyleyebileceği sadece dağlar vardı, o da yüzünü dağlara döndü, "ey muhannet Seyfet, bana bunu mu yapacaktın, beni bırakıp gidecek miydin, sen beni böyle mi seviyor dun," diye yakardı, "dağlar, taşlar, akan nehirler, çayırlar, hele beni bir dinleyin, belki siz benim derdime ortak olursunuz.”¹⁹²

İletişimsizlik, kahramanların gurbete gittikleri zaman düşmanlarının onlara oynadığı oyunlarda da varlığını ortaya koymaktadır. Bir iletişimsizlik sorunu yaşayan kahraman ve ailesi düşmanlardan aldığı yanlış haberlerden dolayı birbirlerine dair ümilerini keser, karalar bağlarlar. Öksüz vezir hikayesinde düşman karakterlerden biri olan nenenin aşığa sevgilisinin öldüğünü söylemesi bunun en belirgin örneklerindendir.

“Sevdası kalbimde bıraktı sızı

¹⁹¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.3.

¹⁹² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.327.

Zulümle geçirdim gece gündüzü

Nene geldi dedi öldü şah kızı

Bir daha ki olup düştüm yorgana”¹⁹³

Bu olayın benzer bir örneğine Abdullah ile Gülizar hikâyesinde de rastlamaktayız. Askere giden kahramanın öldü haberinin evine ulaşması iletişimsizliğin en belirgin ifadelerinden olup bunun akabinde gelenek ve görenekler karşısında yapılan eylemler kapatılmanın bir ifadesidir.

“- Evladım, ne yapalım, ne bilelim? Günün birinde, bundan iki yıl önce birliğinden senin ölüm haberin geldi, yavrum.

- Ana, baba, nasıl olur bu?

- Evet, yavrum, biz de istemeyerek senin eşini geleneklere, törelere göre kardeşine vermek zorunda kaldık. Gülizar bu acıyla hakkın rahmetine kavuştu.”¹⁹⁴

İletişimsizlik kapatılmanın türlerinden biri olarak karşımıza çıkmakta, verilen örnekler de bu görüşü desteklemektedir. Zira kahramanların yaşadıkları iletişimsizlik durumu dahi onları kapatan bir durumken, iletişimsizliğin sebep olduğu sonuçlar da kahraman için, çevresi için de aynı şeyi ifade etmektedir.

3.1.12.Delilik

Davranış ve düşünceleri nedeniyle deli olarak adlandırılan kimselere hikâyelerde de yer verilmektedir. Hikâyelerde kahramanların düşünme yetilerinin ellerinden alınarak sınıandıkları görülmektedir:

“Eh, sevgili dostlar, düğünün son saatlerinde, en mutlu anlarını yaşayacakları zamanda, akıl terk etti Mehmet'i. Mehmet kaldı bir servetin umuduna. Damatlık elbiseleri içerisinde olan Mehmet tam bu

¹⁹³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.41.

¹⁹⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.217.

sırada bahçe içerisindeki kullanılmayan, odunluk kömürlük gibi bir yere uğrayıp dönmek üzere gitmişti ki, akıl çıktı firara.”¹⁹⁵

Delilik toplum düşüncesine, yaşayışına ters olsa da Allah’tan geldiği düşünülerek kabul edilmiş, bu duruma razılık gösterilmiştir ancak yine de kahramanı kısıtlayıp engellediği için kapatılma türlerinden biri olarak ele alınmaktadır. Durumu kabullenen Mehmet’in eşi şu ifadeleri kullanır:

“Ben bu eve gelinlikle girdim, kefenle çıkarım. Beni hiç kimsenin çıkarmaya hakkı yok, bu benim alnımın yazısı, bu benim kaderimmiş. Mehmet’in bakımını kendim üstlenmeliyim. Mehmet’e toz kondurmam, Mehmet’e hiç kimse karışmayacak ve bundan sonra onun tüm sorumluluğu bendedir, delide olsa o benim kocamdır, dedi.”¹⁹⁶

Kahramanları deli eden, akıllarını başlarından alan asıl meselelerden biri aşktır. Âşık olan kahramanların sevgilileri yüzünden, onlara kavuşamamaları yüzünden delirdikleri ifade edilmektedir:

*“Hele görsen Yaradan’ım neyledi
Bil görende beni deli eyledi
Bekle ana benim canım gelecek
Bu gecede Hızır Baba söyledi*”¹⁹⁷

Leyla ile Mecnun hikâyesinde de bu deliliğin ifadeleri şu şekilde yer almaktadır:

"Senin ismin Mecnûn - dedi- Seni deli divane felek dağları dolandıracaq. Lakin senin adın Gayıs, amma Mecnûn denildi. Sene herkeş deli diyecek Mecnûn diyecek." ¹⁹⁸

Kimi zamanda gerçekleştirilen eylemler neticesinde üzülen kahramanların aklını yitirip delirdikleri ya da delirme noktasına geldikleri görülmektedir:

“...Haramibaşı kıza öldürdüm deyi kanlı gömlek gösterdi. Andan sonra İlik Hanım’ın aklı başından gidip, ah edip, bunu söyledi.”¹⁹⁹

¹⁹⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.309.

¹⁹⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.310.

¹⁹⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.344.

¹⁹⁸ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II*, s.137.

Deli olma durumu bireyi yalnızca eylemlerinde değil, düşüncelerinde de kapatan/tutsak eden bir durumdur. Bu sebeple halk hikâyelerinde yer alan bu meseleyi kapatılmanın bir türü olarak ele almak mümkündür.

3.1.13.Hapsedilme

Bireyi özgürlüğünden, yaşamından kısıtlayarak gerçekleştirilen hapsedilme bireye bir ceza olarak verilmektedir. İncelenen halk hikâyelerinde sıklıkla rastlanan motiflerdendir. Kahramanların işlediği suçlardan dolayı zindana atıldıkları görülmektedir. Ancak suçlarının büyüklükleri hikâyelerin konusuna, anlatıcısına bağlı olarak değişmektedir. Padişah kızının ismini anması sebebiyle kahramanları zindana atar:

*“Ben sana ceza olarak zindan hayatı vereceğim. Cerrah ustayla beraber, kızımın ismini dediğinden dolayı seni zindanlara atacağım ve burada ki âşıkların hepsini imtihan edeceğim.”*²⁰⁰

Hikâyelerde özellikle âşıkların kavuşmasını engellemek için hapsedildikleri görülmektedir. Bunun en büyük sebeplerinden kızlarına eş olarak düşündükleri başka birinin varlığıdır:

*“Bu böyle olmaz, ben kızımı veremem buna, bunun hakkı zindandır. Bu nereden geldi de düşünümü zayi etti. Bunu atın zindana düşünce, Hızır Baba'nın dediği söz aklına geldi; "Önce Allah' Sonra beni unutma; dara düştün mü beni çağır," demişti. Akşam karanlığı çöker. Zindancı başı var, yüzüne bakanın işi rast gitmez.”*²⁰¹

Hapsedilen kişilerin tutsak oldukları mekânlarda türlü eziyetler gördükleri ve onları bekleyenler tarafından ölmüş oldukları düşünülmektedir. Ercişli Emrah ile Selvi Han hikâyesinde Emrah'ın hapsedilmesi ve orada gördüğü şiddet şu sözlerle ifade edilmektedir:

¹⁹⁹ Kaya, Koz, **Halk Hikâyeleri 1**, s.124.

²⁰⁰ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.95.

²⁰¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.224.

“Emrah'ı attılar zindana, zindanda elini kolunu bağladılar Eza ceza ediyordu zindancı Öyle eza ceza ediyordu ki, tırnaklarını çekiyordular, etini dağlıyordular.”²⁰²

Hapsedilme mekânlarında belirtildiği gibi şiddet ve baskı vardır. Hapsedilen kişinin çoğunlukla oradan sağ çıkamayacağı, ölmüş olacağı düşüncesi mevcuttur. Yine aynı hikâyede kahraman şu satırlarla yaşadığını ancak tutsak olduğunu belirtmektedir:

*“Adam gel ölmemişem selam gel
Kollarımda kelepçe
Zindanda tutsağam gel”²⁰³*

Babasıyla aynı kaderi paylaşmış olan Fırat’a Kürşat Yüzbaşı’nın söylediklerinde hapisaneye ait özelliklerin ve hapsedilmenin zorluğundan bahsettiği görülmektedir.

*“Demir kapı penceresi dar olur
Her gün erken künyeler sorulur
İkindi de frengiler kurulur
Oğul Fırat sen de düştün bu derde
...
Kubbesini ah u feryat bürümüş
Mesut çoban Süleyman'dan hür imiş
Burada nice pehlivanlar çürümüş
Yavrum Fırat sen de düştün bu derde”²⁰⁴*

Hapsedilme yalnızca işlenen bir suçtan ötürü değil kahramanın çevreden uzak kalması, eğitim alması gibi sebeplerden dolayı da gerçekleşmektedir. Kahraman babasının emriyle çocukluktan itibaren bir yardımcı veya hoca eşliğinde bir mekâna hapsedilerek eğitim alması amaçlanır:

“Ona belirli saatler dışında dışarı çıkmak yasaklandı. Yatması, yiyeceği, giyeceği hep içeriden temin edildi. Bir müddet hiç güneş

²⁰² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.394.

²⁰³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.387.

²⁰⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.18.

yüzü görmedi; sadece sarayı bir köşesinde eğitimini alıyor, bir de spor yapıyordu.”²⁰⁵

Eşi ve kızının bezirgânlarla eğlendiğini gören Sinan Bey onları sihirli çubukla bir güvercine döndürür ve bir adada yaşamak için hazırlıklar yapar. Elif ile Yusuf hikâyesinde geçen bu anlatıda kahramanın kendini hapsedtiği görülmektedir. Öyle ki adaya ulaşmak için kullandığı kayığı bile yakar:

“İşte o adaya bir şato yaptırır. Oraya hayvan taşır, koyun taşır, kuzu taşır, bağ bostan taşır. Oranın yapımı tam yedi sene sürer. Yedi senenin sonunda Sinan Bey; kızı ile hanımının kafesini alarak oradan bir kayığa biner ve o adaya gelir. Kayığı da yakar.”²⁰⁶

Hapsedilme bazen de bir kurtuluş yolu olarak görülür. Kendisini tehlikelerden korumak isteyen kahraman bir nesneye ya da mekâna kendini hapsederek içinde bulunduğu durumdan kurtulmaya çalışmaktadır. Tıpkı Sandıktaki Kız hikâyesinde olduğu gibi:

“...lakin padişah babamdan korkusundan ne yapacağını, beni nereye saklayacağını bilmedi. Nihayet ben dedim ki: ‘bari bir demir sandığa koy ve kilidini içinden yaptır, sandığı sattır, belki talihim beni bermurad eder,’ dedim.”²⁰⁷

Hapsedilme yalnızca insanlara karşı uygulanan bir tutum değildir. Nesnelerin ve hayvanların da hapsedildikleri görülmektedir. Murad Şah oğlunun görmemesi için elinde bulunan kâğıdı saklamak ister, bunun için kâğıdı minderin altına hapseder, saklar.

“Günlerden bir gün babasının elinde bir kâğıt sûreti var. Murad Şah’ dan sakınıp kâğıdı minder altına haps edip sakladı. Şimdi Murad Şah pederine sual edip pederi deyivermedi.”²⁰⁸

Ürüşan baba, oğluna iki atı bir zindana hapsederek onlara bakması gerektiğini söyler:

²⁰⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.45.

²⁰⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.313.

²⁰⁷ Özdemir Nutku, *Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 1997, s.230.

²⁰⁸ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri I*, s.134.

*“Oğlu ağlaya ağlaya Kır ile Doru çekti babasının tavlmasına. Dedi:
«Oğlum tavlanın pencerelerini bütün kapat. Bu iki hayvanı zindan
içinde besleyeceksin, ama nasıl besleyeceksin, ben sana nasıl tarif
edeceğim sen de benim tarifiye karşılık besleyeceksin.»”²⁰⁹*

3.1.14.Aşk

Halk hikâyelerinde karşımıza çıkan kapatılmanın önemli türlerinden biri de aşktır. Aşkın kapatılmanın bir türü olarak ele alınmasındaki temel esas âşık olan kahramanın artık eskisi gibi olmayışıdır. Çevreyle iletişimi en aza indiren, kavuşmak için yalnız başına diyar diyar gezdiren, bireyi kapatan, sevgiliyi bulmak için yeri geldiğinde tutsaklığı ve ölümü göze aldiren bir kavramdır. Anlatılarda çoğunlukla aşk, kahramanın hayatında gece vakti uykusunda gördüğü bir rüya ile girer. Dervişlerin kahramana bade sunup değişik şekillerde simasını gösterdiği sevgilileri kahramanı kapatıcı bir niteliğe sahiptir. Celal Bey ile İpek Sultan hikâyesinde kahraman aşk ateşiyle yanmasını şu şekilde anlatmaktadır:

*“Odama misafir geldi, garip insan bu gece
Sundu aşkın badesini bir dervişan bu gece.
Üç yüz altmış altı damar yandı aşk ataşına
Neler geldi bu başıma, halım yaman bu gece.”²¹⁰*

Çoğunlukla dervişler aracılığıyla kimi zaman da birebir görerek âşık olan kahraman sevgiliyi gördüğü ilk andan itibaren kapatılma gerçekleşmiş olur. Kahraman etrafındaki insanlarla iletişimini azaltır, yemez, içmez, gülüp eğlenemez bazen de bir hastalığa yakalanır. Öksüz Vezir hikâyesinde Gülendâd Sultan'ı gören Öksüz'ün içinde bulunduğu durum şu şekilde anlatılmaktadır:

*“Öksüz, Gülendâd Sultan'ı gördükten sonra bir karasevdaya
yakalanır. Artık iştahı kesilmiş, gelen yemekleri yemeden Gülendâd
Sultan'ın bahçesini terk etmiş. Ama nereye gideceği meçhuldür.”²¹¹*

²⁰⁹ Kaplan, Akalın, Bali, **Köroğlu Destanı**, s.6.

²¹⁰ Türkmen, Taşlıova, Tan, **Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri**, s.435.

²¹¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s.29.

Âşık olan kahraman kendinde olan değişikliği annesine anlatırken şu ifadeleri kullanmaktadır:

*“Ana, ben bir güzel gördüm
O yar beni del’eyledi.
Aşka düştüm gönül verdim
Bana başka hal eyledi.”²¹²*

Anlatılarda aşk genellikle hep karşılıklıdır. Verilen bade iki aşığa birden verilir yahut birbirlerini gördükleri an ikisi de âşık olur. Aşkın kahraman üzerinde yarattığı kapatma etkisinin yanında bir de çevreden aşıklara uygulanan bir kapatma eylemi vardır. Öyle ki âşık olan kahramanların birbirine kavuşması aile bireyleri, arkadaşlar yahut bir düşman tarafından engellenir:

*“Oğlanın adı Hurşid idi ve kızın adı İlik Hanım idi. Birbirlerine gayet
âşık oldılar. İki mahbub birbirinden ayrılmaz idi. Oğlan kızı alacak
oldı. Kızın karındaşları ve anası, oğlana vermeyecek oldılar.”²¹³*

Kahramanların birbirlerine olan aşkı öylesine büyük ve yücedir ki kavuşamadıkları zaman ölmeyi dahi göze alırlar. Sevgilisine kavuşamayan Perişan Sultan şikâyetini şöyle dile getirir:

*“Perişan da bu dünyada gülmedi
Ne yazık ki muradını almadı
O ki Çoban Süleyman’ım gelmedi
Alsın kazma kürek mezara gelsin”²¹⁴*

Ayrı kalmış âşıkların da ayrılık karşısında ölümü yeğledikleri görülmekte ve onlar bunun için Allah’a yalvarmaktadırlar:

*“Kadir Mevla’m senden bir dileğim var
Öldür beni, sevdiğimden ayırma.
O bana sevgili, ben de ona yar
Öldür beni, sevdiğimden ayırma.”²¹⁵*

²¹² Türkmen, Taşlıova, Tan, **Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri**, s.380.

²¹³ Kaya, Koz, **Halk Hikâyeleri I**, s.101.

²¹⁴ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.17.

²¹⁵ Türkmen, Taşlıova, Tan, **Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri**, s.290.

Aşk kahramanlar için büyük ve yüce bir olgudur. Hikâyelerde birbirlerine kavuşan âşıklar olduğu gibi kavuşmadan ölenlerin olduğunu da görmekteyiz. Tıpkı beraber âşık olmaları gibi ölümleri de beraberdir, peş peşedir:

“...<<ey benim aşkımla kendini bu hale koyan Tahirim gibi helak olsun>> deyip toprağı öptü. <<Yarabbi benim dahi, bu dakika ruhumu kabzeyle>> diye dua etti. Derin bir ah çekti ve Tahir'in toprağını üç kere koklayıp ruhunu teslim eyledi.”

Aşk halk hikâyelerinin ana temasını oluşturan konulardan biridir. Kahramanın âşık olduğu ilk andan sevgilisine kavuşana kadarki süreçte onun bir kapatılmaya tabi tutulduğu görülmektedir.

3.2. Kapatılma/Tutsaklık Nedenleri

3.2.1.Tedbirsizlik

Halk hikâyelerinde kahramanların kapatılma/tutsaklık nedenlerinden bir tanesi de kahramanların tedbirsiz olmasıdır. İncelenen hikâyelerin çoğunda kahramanın düşman karşısında tedbir almak yerine uyuduğu görülmektedir. Bu durumda onun kapatılmasına/tutsak edilmesine, yakınlarının öldürülmesine neden olmaktadır.

“Yok, Lala, benim uyukum gelince ben bir adım öteye gidemem. Gelirlerse gelsinler, ben de bir silahşorum. Yani ben onlardan korkacak değilim.”²¹⁶

Kahramanların tedbirsiz oluşları nedeniyle sevdiklerini kaybettikleri de hikâyelerde rastlanan durumlardandır. Kahramanlar düşman tehdidi altında olmalarına rağmen uyku uyumaları onlara zarar verir.

“Amma şimdi biz gelelim Haramîbaşı' nın kahbeliğine. Bir gün dağ başında nısfü'l-leylde Murad Şah ve Gülizar Hanım gaflette yatarken kalkıp Murad Şah'ın iki kollarını bağlayıp bıraktı. Şimdi Murad Şah gafletten uyandı. Baktı ki kız elden gidiyor.”²¹⁷

²¹⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.71.

²¹⁷ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri I*, s.150.

Durumun benzer bir örneğine Hikâyet-İ Hurşid İle İlik Hanım hikâyesinde de rastlamaktayız ve durum şöyle ifade edilir:

*“Böyle deyüp varıp bi pınar başında İki âşık uyuya kaldılar. Yatarken İlik Hanım uyanıp baksa ki dört etrafını asker almış, iş işten geçti.”*²¹⁸

Tedbirsizliğe örnek olarak kahramanların, âşıkların korkusuz oluşları da örnek olarak verilebilir. Hiçbir güce sahip olmayan kahraman sevdiği için her zorluğu göze alır ancak bu durum onun çeşitli şekillerde kapatılıp/tutsak edilmesin neden olmaktadır. Örneğin Pervane Hikâyesinde padişahın ismini yasaklamış olmasına rağmen âşık sevgilisinin adını söylemekten çekinmez, üstelik elinde hiçbir şeyi yokken.

*“Bu nasıl saygısızlıktır, bu ne cürrettir? Ben kızımın ismini yasaklamıştım. Sen kimsin ulan, konuşuyorsun kızımın adını? Derhal bunu çarmıha gerin, zindanlara atın, dedi.”*²¹⁹

Söylemez Hanım hikâyesinde ise babalarının kahramanları uyarışı onların kendilerince tedbir, önlemler alması gerektiğini bildirmek içindir.

*“Ben öldükten sonra siz bu memleketi, bu yerleri terk edip kökümüzün olduğu yere, vatanımıza gidecek siniz. Giderken, yolunuzun üzerinde bir yer var, orada Canpolat adında azılı bir dev var, onun hududundan geçmek zorundasınız; fakat orada bir de kara höyük var, işte o höyüğün içerisinde o gece sakın ola çadırlarınızı açmayasınız.”*²²⁰

Ancak bu uyarılara rağmen kahramanların kendi bildiklerini yaptıkları, herhangi bir tedbir almamaları nedeniyle Canpolat’a esir düştükleri görülmektedir.

“Sabah oldu, bütün kardeşler kalktılar. Mirza Han’ın Canpolat’la cenk etti gibi görünce onlar da müdahale ettiler. Lakin Canpolat’la bir türlü başa çıkamadılar. Sonunda Mirza Han, “Ey Canpolat, ben senin

²¹⁸ Kaya, Koz, **Halk Hikâyeleri I**, s.120.

²¹⁹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.93.

²²⁰ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s.85.

*yanında kalayım, beni tutsak et, dedi, "fakat gel, benim kardeşlerime yol ver, onlar gitsinler."*²²¹

Uzun zaman sonunda çocuk sahibi olan çiftin tedbirsizlikleri nedeniyle çocuklarını kaybetmeleri Şeyh Senan hikâyesinde görülmektedir. Hiç tanımadıkları bir kadının dini duyguları kullanarak çocuklarının yanında tek kalmasına izin vermeleri bu tedbirsizliğin en büyük örneğidir. Kendine fırsatlar sunulan, ailenin tedbirsizliğinden yararlanan zalim ninenin çocuğu kaçırmayı hikâyede şöyle geçer:

*"Zalim nene, çarşafının altından çıkarttığı alçıyla yapmış olduğu heykeli bırakır, bir koku verir çocuğun burnuna, çocuğu bayıltır, heykeli bırakır Şeyh Senan'ın yüzünü ipek tüllerle örter. Çocuğu alır kucağına, çarşafının altına koyar, oradan çıkar, yola düşer."*²²²

Küçücük çocuklarıyla ayrı ayrı vapura binmeye çalışan Saraç İbrahim'in bu davranışı da bir tedbirsizlik örneğidir.

*"Demek ki vapur arızalanmış. Bir kilometre ayrılmış, arızalanmış. Orada arızasıyla uğraşıyorlar. Çocuklar gider, vapura biner Kayık geri döner, Saraç İbrahim'i alacağı anda vapurdan anons ederler: "Daha kimseyi getirmeyin. Arıza bitti, yol alıyoruz." Vapur demir alır, yola koyulur."*²²³

Kahramanların çeşitli duygulara yenik düşerek yahut yanlış hareketlerde bulunarak tedbirsizlik içinde kapatıldıkları/tutsak edildikleri görülmektedir. Kahramanlar tedbirsizlikleri nedeniyle yalnızca kendilerini değil ailelerini ve sevdiklerinin de kapatılıp/tutsak edilmelerine neden olmaktadır.

3.2.2.Toplumsal Yapı

Kapatılma/tutsaklık nedenlerinden biride toplumsal yapıdır. Bireylerin düşünce ve davranışlarını belirleyen, etkileyen toplumsal yapı onların kapatılıp/tutsak edilmelerinde neden olmaktadır. Özellikle de hikâyelerde fazlaca yer alan çocuksuzluk toplumun önemseydiği ve bireyleri bu bağlamda değerlendirdiği bir

²²¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.86.

²²² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.184.

²²³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.267.

konudur. Bu sebeple çocuksuz olan bireyler toplumun bu baskısı nedeniyle kapatılmaktadır. Anlatılarda kahramanların çocuksuz olmaları nedeniyle küçümsedikleri görülmektedir:

*“-Ya Rab, Allah’ım, benim de bir çocuğum olur mu? Bir çocuğum olsa, o da okula gitse. El alem Koca Dallıhan’ın bir çocuğu bile yok, diyor.”*²²⁴

Toplum her konuda belirli görüşlere sahip olan bu sebeple kahramanları yaşadıkları neredeyse her durumdan ötürü yargılayabilecek bir yapıya sahiptir. Kocasının ölüm haberi gelen Gülizar, eşinin kardeşiyle evlendirilmek istenir. Sebebi ise toplumun çeşitli hoş olmayan ifadeler ortaya koymaması içindir.

*“Eğer şimdi senin de müsaaden olursa, geleneklerimizde, törelerimizde bu vardır, senin kızın, benim gelinim çok genç, dedikodularında yayılmaması için kulaklarımızın acı sözler duymaması için, eğer sende rızalık gösterirsen, ben senin kızın Gülizar’ı ikinci oğlum Sinan için eş yapmak niyetindeyim.”*²²⁵

Kahraman bu duruma razı olmak istemese de toplumun yarattığı bu algı bireylerin kapatılmasına neden olur. Gülizar Hanım’ın annesi dahi kızının istediğini değil de toplumun isteyip, kabul edeceğini yapmak ister:

*"Aman yavrum, isminin lekelenmemesi için sen mecbursun böyle bir kadere razı olmaya," dedi Gülizar'ın anası Dilşah Hanım, "yavrum, seni evimize götürürsek, dul karı olduğun söylenilir, oradan buradan kötü haberler yayılır, bu da bizim için hiç iyi olmaz. Sen mecbursun kaynına varmaya.”*²²⁶

Hikâyelerde bu konuyla ilgili rastlanan en belirgin örnekler yukarıda belirtildiği gibidir. Toplum birey için iyi olanı değil kendi için iyi ve uygun olanın olmasını ister.

²²⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.261.

²²⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.212.

²²⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.212.

3.2.3.Gelenek ve Kültür

Kapatılma/tutsaklık nedenlerinden biri de gelenek ve kültürdür. Toplumun geçmişten günümüze ula tırdı ı değer yargıları bireylerin kapatılıp/tutsak edilmelerinin en büyük nedenlerindendir. Bireylerin do umlarından ölümlerine kadar her şey bir geleneğe bağlı olarak yürütülür. Kahramanların bu geleneğe ve kültüre bağlı olarak engellendikleri görülür. Öyle ki kahramanlar düşüncelerini ifade edemez, yaşamını dile getiremez ve daima ona bağlı olarak davranmak zorunda kalır. Hikâye kahramanlarının ayıp olur düşüncesiyle büyüklerin, ailenin, toplumun yanında sevdiklerinden bahsedememeleri, onları bir giz gibi saklamak durumunda bırakılmaları kapatılma nedenlerindendir.

*‐   k o yanındaki lal mıdır, niye konuşmuyor, diye sordu Nasır Han
[Bizim yörelerimizde, Doğu'da öyledir, Türk geleneğinde bu da var:
Bu benim sevdiğim kızın babası olur, diye damat onunla konuşmaz.]*

- Lal mıdır nedir, niye konuşmuyor, diye tekrar sordu Nasır Han.

*-Hayır, efendim, edebindendir, onun için konuşmuyor. Aslında o da
saz a ı ıdır.*²²⁷

Necip ile Telli hikâyesinde bu durumdan dolayı Necip'in komutanlarına evli olduğunu söylemediği, s yleyemedi i görülmektedir.

*‐Ahmet pa a mektubu açıp okumaya ba ladı. Mektubun birkaç
yerinde Telli'den, Kara'dan bahsediliyordu. "Yavrum, bu Telli
kimdir," diye sordu Ahmet Pa a. "Efendim, Telli benim hanımımdır,"
dedi Necip. Ahmet Pa a çağırdı, " sen evli miydin, evladım," diye
sordu.*

*" Evet, pa am," dedi necip.*²²⁸

Kahramanların sevdiklerine kavu malarında da gelenek ve kültür tarafından engellendikleri görülmektedir.   ıkların i i, varlığı, kimsesiz oluşları nedeniyle

²²⁷ Yılmaz,   ıklardan Halk Hikâyeleri II, s.270.

²²⁸ Yılmaz,   ıklardan Halk Hikâyeleri I, s.57.

birbirlerine uygun görülmedikleri gelenek ve kültürün bu duruma karşı olduğu aşağıdaki ifadelerden anlaşılmaktadır.

“-Yavrum, ben de istiyorum; ben aşkın, sevdanın ne olduğunu senden önce yaşadım yavrum, ben de bilirim. Emin ol ki ben o çobanı hakir görmüyorum; fakat bizim buralarda bir töre, bir gelenek var, çobanlar her zaman hakir görülür ne yazık ki.”²²⁹

Kahramanların birbirine gönlü olsa da kavuşmaları için tüm usul geleneğe kültüre göre ayarlanmak zorundadır.

“- Yavrum, önce bir soralım, sual edelim, bakalım, onlar bize nasıl bir cevap verecekler.

-Ana, arada hiçbir engel yok, o da beni seviyor, demişti.

Ama yine de bir gelenek vardı, bir töre vardı, onu uygulamak gerekiyordu.”²³⁰

Gelenek ve kültür bireyler için ağır ve etkin bir güce sahiptir. Eşleri ölen kadınların eşlerinin kardeşleriyle evlendirilmeye çalışıldıkları görülmektedir:

“Eğer şimdi senin de müsaaden olursa, geleneklerimizde, törelerimizde bu vardır, senin kızın, benim gelinim çok genç, dedikodularında yayılmaması için kulaklarımızın acı sözler duymaması için, eğer sende rızalık gösterirsen, ben senin kızın Gülizar’ı ikinci oğlum Sinan için eş yapmak niyetindeyim.”²³¹

Gelenek ve kültür eylemleri ve yaptırımları nedeniyle kahramanların kapatılma/tutsaklık yaşamalarına neden olan etkenlerdendir. Kahramanlar uymak zorunda oldukları gelenek ve kültüre bağlı olarak kendilerini ifade edemez, geliştiremez, gerçekleştiremezler.

²²⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.197.

²³⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.207.

²³¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.212.

3.2.4.Düşmanlık

Düşmanlık kapatılma/tutsaklığın nedenlerinden biridir. Öyle ki bir düşmana sahip olan bireyler onun varlığının verdiği endişe ve kaygıyla psikolojik olarak zaten kapanmış olurlar. Ancak bunun yanı sıra kahramanların ailelerini ve sevdiklerini düşünerek özgürlüğünün, hareketlerinin sınırlandırılması da bir kapatılmadır. Yusuf ile Gülistan hikâyesinde, kahramanların ölümden korkmadıkları ancak düşman eline geçmesinin ve koz olarak kullanılmasının daha büyük korku yarattığı görülmektedir:

*“Fakat Yakup Bey'in asıl korkusu Yusuf'un ölmesinden değildi,
"düşman eline geçer de esir olursa, olur ya, bir gün bu çocuğu bize
karşı koz olarak kullanırlar," diye düşünüyordu.”*²³²

Halk hikâyelerinde bireyler arasındaki düşmanlık çok katı ve ağırdır. Düşmanlar zalim, merhametsiz kimseler olarak tanımlanmaktadır ve onların eline düşmek hem kahraman hem de sevdikleri için oldukça zordur.

*“Mahperi' yem sana kurbandır canım
Düşman zindanında pek perişanım
Allah yardımcımız olsun aslanım
Zalimler elinde kalma”*²³³

Bireyler arasındaki düşmanlık çeşitli nedenlerle başlamakla birlikte en belirgin olarak aynı kadına, kıza âşık olma ve onu elde etme çabası görülmektedir. Zalim ve merhametsiz olan düşmanlar için hiçbir şeyde sınır yoktur. Örneğin Cünun İle Dertli Sultan hikâyesinde beyin, evli olmasına rağmen Dertli Sultan'a göz koyduğu görülmektedir:

*“Bu bey çok zalim ve merhametsiz biriydi. Allah'ın merhamet
yağmurundan bir damla bile buna düşmemiştii. Oralarda gezerken
türkü okuyan Dertli Sultan'ın sesini duyar. Dönüp bakar ve Dertli
Sultan 'ın yüzünü görür. Dertli Sultan çok güzeldi. Adamlarına
dönerek:*

²³² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.150.

²³³ Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.142.

- Bu güzel. kimin neyidir? - Efendim yavrularının nafakası için gurbete düşen dertli Cünun'un hanımıdır.

-Olmaz! Böyle bir güzel ancak bana layıktır. Gidin onu benim çadırıma getirin. ”²³⁴

Düşmanlık bireylerin birbirleri için hain planlar yapmalarına sebep olan bir durumdur. Böylece kahramanlar bu planlar karşısında kapatılıp/tutsak edilebilirler:

“Ulan Köroğlu, sana öyle bir oyun edeceğim ki, bir daha aklın başına gelemeyecek, der. Üç metre derinliğinde bir buçuk metre genişliğinde bir kuyu kazdırır. Üzerine ince bir tül çektirir.

Köroğlu'nu oraya götürüp kuyunun içerisine düşürmeyi planlar. ”²³⁵

Bireylerin düşmanlık nedeniyle birbirlerini belli mekânlara kapatabildikleri gibi fiziksel, psikolojik olarak da çeşitli zarar verdikleri görülmektedir:

“...madem bu ki bizim üstümüze güldü ha, senelerden beri bizim pulumuzu aldı da bizi şimdi taşlamaya alıyor, iki gözüne milcilere emir verdiler ki «Mil atın!»>. ”²³⁶

Birbirlerine karşı düşmanlık besleyen taraflar birbirlerini zarara uğratmak için her türlü uğraşı denerler. Birbirlerine kavuştuktan sonra kıyafetlerini sihir yüzünden çıkaramayan Aslı'nın babasının yaptığı gibi:

“Aslı Han'ı Kerem'e nikâh eylediler ise de kızın babası Keşiş, sihir ile kıza miltan yaptırmış idi. Cazu karılar Aslı Han'a geydördiler. ”²³⁷

Yukarıda verilen örnekler doğrultusunda düşmanlığın düşmanlar tarafından gerçekleştirilebilecek olan eylemleri için kapatılma/tutsaklığı meydana getirdiği görülmektedir.

²³⁴ Kafkasyalı, Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri, s.576.

²³⁵ Kafkasyalı, Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri, s.586-587.

²³⁶ Kaplan, Akalın, Bali, Köroğlu Destanı, s.5.

²³⁷ Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001, s.292.

3.2.5. Kız Kaçırma/Kız isteme

Kız kaçırma, kız isteme bireylerin aile olabilmesi, bir bütünlük kurabilmesi açısından önemli olan olgulardandır. Yaşadığımız toplum gereğince gelenek ve göreneklere uygun bir şekilde kız isteme gerçekleşmektedir. Bu durumun kapatılma olarak alınmasının temel nedeni bireylerin istemediği kişilerle evlilik yapmasına zorlanmasıdır. Ve halk hikâyelerinde genellikle bu durum söz konusudur. Kadın kahramanı sevdiğine, sevgilisine değil de ailenin kendi uygun gördüğü, varlıklı kişilere verirler. Çoban Süleyman ile Perişan Sultan hikâyesinde Sultan bir sevdiği olmasına rağmen görücü gelen Kahraman Bey'e verilmek istenmektedir:

“Yavrum bak, bak, ne mutlu bize ki seni kim ister? Ahmet Bey’in oğlu Kahraman Bey bize izdivacında bulunmuş, gelmek istiyorlar, bir şerbetimizi içmek istiyorlar...”²³⁸

İsteme esnasında kızın babası kahramanın yapamayacağı, yapmakta zorlanacağı isteklerde bulunarak onu engellemeye çalışır. Bu sebeple de kız isteme kapatılma nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir:

*“Pederin karındaşlığı hem-civârı Hacı Veli'nin kızı Emeti nişanlısı iken,
"Böyle sefihe kız vermem," demiş idi. Terk-i diyârına sebep budur. Bu parasız Mısır'a vusûl. Zen-i mükellefeye harf-endâz; hânesine vusûl buldu.”²³⁹*

Bir şekilde kavuşan kahramanları ayırmak için kızın ailesinin de kaçırma eylemini gerçekleştirdiği görülmektedir.

*“Nazlı yâri gardaşları götürdü
Peşi sıra yana yana giderim
Dağlar engel olsa kesse önümü
Yolum düşer bir ormana giderim”²⁴⁰*

Bu tür engellenmeler karşısında kahraman sevdiğine kavuşmak için onu kaçırmayı dener. Necip ile Telli hikâyesinde durum şu şekilde ifade edilir:

²³⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.10.

²³⁹ Nutku, *Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri*, Ankara, 1997, s.177.

²⁴⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.385.

“Sonunda, Necip'le Kara birlikte Telli' yi kaçırmaya karar verdiler. Necip yardım etmeleri için birkaç arkadaşına daha haber verdi. Nihayet, Necip'le arkadaşları Telli' yi kaçırmak için hazırlanmaya başladılar.”²⁴¹

Sevgilisine ulaşamayan kahramanın onu kaçıracağı düşüncesi yalnızca kendi düşüncelerinde değil, çevredeki insanların düşüncelerinde de yer almaktadır.

“Senin gızın, onin oglina aşık olmuş. Bir kere senin yuların onin elinde. Çünkü, gızın o terefde. Er-geç, bir gün boçasını alır, gider. Bohçayı da almasa, yalın ayak, başı gabak gider. Ara yerde gizli geçirirler.”²⁴²

Sevgilisine ulaşmak için kaçırmayı deneyen kahramanlar olduğu gibi düşman/rakip kişiler de vardır. Düşman/rakip kişilerin kadın kahramanın sevdiğine ulaşmasını engelledikleri, kendileri elde etsinler diye kahramanı kaçırdıkları görülmektedir:

“...Kanlı Kasım arkadaşlarını alarak, kırk haramisini alarak gelip Maksut Bey'in elliğini bastı. Mahperi'yi saraydan çıkardı ve kardeşi Küçük Hasan Bey'in de başını kesti.”²⁴³

Kız İsteme/kız kaçırma bireylerin düşünce ve hayatlarının kısıtlandığı müddetçe bir kapatılma/tutsaklık nedeni olarak değerlendirilebilir.

3.3.Kapatılma/Tutsaklık Kaynakları ve Uygulayıcıları

3.3.1.İlahi/Dini Kaynak

Kapatılma/tutsaklık kaynağı olarak ele aldığımız ilk başlık İlahi/dini kaynaktır. İncelenen hikâyelerin birçoğunda ilahi kaynağın varlığından söz etmek mümkündür. Hikâyelerin özellikle giriş kısımlarında görülen çocuksuzluk temasında ilahi/dini kaynağın varlığı görülmektedir. Hikâye kahramanları bu durumun kaynağının tanrı olduğunun bilincindedirler. Elllerinde olan tüm varlığı verenin ilahi güç olduğunu bildikleri gibi eksik kalıplarının da kaynağının aynı kaynak olduğunu bilmektedirler:

²⁴¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.51.

²⁴² Sakaoglu, Alptekin, Sakaoglu, Şimşek. *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I*, s..23.

²⁴³ Türkmen, Cemiloğlu. *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.84.

“Hacı Ağa ise, ellerini her gün açardı duaya:

-Yarabb- el Âlemin, bana vardan, servetten verdin, ama bana bir evlat nasip etmedin, benim bu varım, servetim, bu saatten, bugünden sonra kime kalacak acaba?”²⁴⁴

Hikâyelerde çocuksuzluk kavramı ilahi kaynak tarafından yalnızca ana karakterlerin sahip olduğu bir problem değil, anlatıda geçen birçok kahramanın mustarip olduğu bir durumdur

“Zaman-ı evvelde bir padişah var idi. Padişahın bir ket hüdası var idi. İkisinin dahi zürriyeti dünyaya gelmedi deyü düşünürken günlerden bir gün bir derviş geldi.”²⁴⁵

Kahramanların karşılaştıkları doğa olayları da İlâhi kaynağın emriyle gerçekleşen olaylar olduğu için bunları da kapatılmanın kaynağı olarak göstermek mümkündür. Çoban Süleyman’ın kimsesiz kalmasına neden olan deprem İlâhi kaynağın etkisinde gerçekleşen bir durumdur:

“Ama deprem olduğu zaman Çoban Süleyman neredeydi, Garip Köyü’nde çobandı, bilmiyordu, depremin oluşundan bile habersizdi. Günün bir gününde bir haber alır, derler ki:

Çoban Süleyman, köyünüzde deprem olmuş, haberin var mı?”²⁴⁶

Leyla ile Mecnun hikâyesinde Mecnun’un kaybolmasına neden olan doğal afette ilahi kaynağın etkisiyle gerçekleşen bir durum olduğu düşünüldüğünde kapatılma kaynağı olarak ilahi kaynağı ele almak mümkündür:

“O anda gökten bir bulut indi. Bulut sen yağmur muydun bulut. Sen hortum muydun bulut! Mecnun gözden kayboldu. Bulut aldı. Ama ne arkadaşı gördü, ne kimse gördü.”²⁴⁷

Kahramanların kapanmasına sebep olan yaşadıkları veya yaşayacakları çeşitli sıkıntıların kaynağı olarak da ilahi kaynağı söylemek mümkündür:

²⁴⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.7.

²⁴⁵ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri I*, s.21.

²⁴⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.3.

²⁴⁷ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.148.

“O zaman Nebi Han, bir müddet hökmi serayında hükmederek, alem-i menada röyesine bir dervüş geldi.

“Ey Nebi Han senin dünyada yeddi sene çilen var, çekeceksin. Yeddi sene gısmetin var, dolanacahsın. Cenab-ı Hag ehval-i ezelde, levh-i galemde yeddi yıl seni gurbete yazmıştır.”²⁴⁸

Anlatılarda kahramanların ilahi kaynak tarafından birçok açıdan kısıtlandırıldıkları, yalnızlaştırıldıkları görülmektedir:

“Aşığ Müğdat, Müğdat Pehlivan’ın anası, babası ölmüşdi.”²⁴⁹

İlahi kaynak hikâye kahramanlarının yaşadıkları, karşılaştıkları olayların bir kaynağıdır. En büyük, yüce olarak tanımlanan bu ilahi varlık bireyleri ödüllendirdiği gibi çeşitli şekillerde cezalara tabi tutup onları kapatabilir.

3.3.2.Töre

Yazılı olmayan hukuk kuralları olarak tanımlanan töre sosyal ve hukuki kuralları belirten bir ifadedir. Bu kuralları belirlenmesinde etkili olan toplumsal normlar ödül ve ceza ile varlıklarını korurlar. Nesillere aktarımı ise büyüklerin uygulamaları ve bahsetmeleriyle gerçekleşmektedir. Böylece bireyler neleri yapıp neleri yapmayacakları konusunda bilgilendirilirler. Halk hikâyelerinde yer alan âşıkların kavuşması için törenin kurallarına uyulması gerekmektedir. Kahramanların aşk, sevdâ yüzünden çektikleri sıkıntılar ne olursa olsun, isterse herkes tarafından bilinsin yine de törenin kuralları gereğince yapılması gerekenler yapılmalıdır. Tıpkı Hasret ile Ferhat hikâyesinde bahsedildiği gibi:

“-Yavrum, ben de istiyorum; ben aşkın, sevdanın ne olduğunu senden önce yaşadım yavrum, ben de bilirim. Emin ol ki ben o çobanı hakir görmüyorum; fakat bizim buralarda bir töre, bir gelenek var, çobanlar her zaman hakir görülür ne yazık ki.”²⁵⁰

Âşıkların birbirine kavuşmaları için arada hiç bir engel olmasa bile törenin kurallarını uygulamak gerektiği Abdullah ile Gülizar hikâyesinde şöyle geçmektedir:

²⁴⁸ Sakaoglu, Alptekin, Sakaoglu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.193.

²⁴⁹ Sakaoglu, Alptekin, Sakaoglu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.182.

²⁵⁰ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s.197.

“- Yavrum, önce bir soralım, sual edelim, bakalım, onlar bize nasıl bir cevap verecekler.

-Ana, arada hiçbir engel yok, o da beni seviyor, demişti.

Ama yine de bir gelenek vardı, bir töre vardı, onu uygulamak gerekiyordu.”²⁵¹

Kahramanlar sevgiliye kavuşmak için törenin belirleyici kurallarına uymak zorundadırlar. Sevgiliye kavuşmak için bir aile büyüğünden izin alan aşığın ifadeleri bu durumun en iyi örneğidir:

*“Ana hakkın helal eyle
İzin ver yara gideyim.
Sütün emdim kana kana
İzin ver yara gideyim.”²⁵²*

Kahramanların, âşıkların birbirine kavuşmuş, evlenmiş olmaları törenin kurallarının bittiği anlamına gelmemektedir. Evli olan kahramanlar için başka bir yol bir düşünce yoktur. Eşleri gurbete gidip dönmese de ölse de onlar toplumun oluşturduğu yargının dışına çıkamazlar ve böylece bir kapanma yaşarlar. Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım hikâyesinde deliren eşi Mehmet’i bırakıp gitmek istemeyen, toplumun biçtiği rolleri kabullenmiş yani bir nevi kapanmış olan Gülfidan Hanım’ın ifadeleri şu şekilde yer almaktadır:

“Ben bu eve gelinlikle girdim, kefenle çıkarım. Beni hiç kimsenin çıkarmaya hakkı yok, bu benim alnımın yazısı, bu benim kaderimmiş. Mehmet’in bakımını kendim üstlenmeliyim. Mehmet’e toz kondurmam, Mehmet’e hiç kimse karışmayacak ve bundan sonra onun tüm sorumluluğu bendedir, delide olsa o benim kocamdır, dedi.”²⁵³

Kahramanların eşlerinin bir şekilde hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle kendisi yeni birileriyle evlendirilmek istenir ki bu kişiler genellikle ölen kişinin kardeşi konumundaki kimselerdir. Kahramanların bunu gerçekleştirmek zorunda olması

²⁵¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.207.

²⁵² Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.437.

²⁵³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.310.

toplumun bir gerekliliği, törenin bir kuralıdır. Eş i ölen Gülizar'ın eş inin kardeşiyle evlenmesi gerektiği durumu şöyle anlatılır:

*“Eğer şimdi senin de müsaaden olursa, geleneklerimizde, törelerimizde bu vardır, senin kızın, benim gelinim çok genç, dedikodularında yayılmaması için kulaklarımızın acı sözler duymaması için, eğer sende rızalık gösterirsen, ben senin kızın Gülizar'ı ikinci oğlum Sinan için eş yapmak niyetindeyim.”*²⁵⁴

Töre temeline toplumun görüş ve düşüncelerini alarak kurallarını oluşturur. Böylece toplumun hoş karşılamayacağı, saygısızlık olarak düşünölen davranışların engellendiği, yasaklandığı görölür ve böylece birey kapatılmış olur. Halk hikâyelerinin birçoğunda karşılaştığımız durumlardan biri kahramanın büyükler karşısında kendini ifade edememesidir. Kahramanın evli dahi olsa sevgilisinden, eşinden büyüklerin yanında bahsedemediği görölmektedir. Necip ile Telli hikâyesinde askerde olan Necmi'nin komutanına hala sevgilisinden bahsetmediği görölmektedir:

“Ahmet paş a mektubu açıp okumaya başladı. Mektubun birkaç yerinde Telli 'den, Kara'dan bahsediliyordu. "Yavrum, bu Telli kimdir," diye sordu Ahmet Paş a. "Efendim, Telli benim hanımımdır," dedi Necip. Ahmet Paş a ş aşırdı, " sen evli miydin, evladım," diye sordu.

*" Evet, paş am," dedi necip.”*²⁵⁵

Benzer bir şekilde kadın kahramanların da çeş itli meseleleri söyleyemedikleri görölmektedir. Örneğ in bebeği ağ aca takılan kadın kahramanın bu durumu kimseyle paylaşmaması buna en iyi örnektir:

*“Beş ik ağ aca takıldı. Gelin de bunu, o zamanın gelinleri söyleyemedi. Gelinin beş içi ağ aç ta kaldı.”*²⁵⁶

²⁵⁴ Yılmaz, *Âş ıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.212.

²⁵⁵ Yılmaz, *Âş ıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.57.

²⁵⁶ Türkmen, Cemiloğlu, *Âş ık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.262.

Kapatılma/tutsaklık kaynaklarından biri olan törede bireyler toplum normlarına göre yaşamlarını belirler, kendilerini ifade etmekte, eylemlerini gerçekleştirmede sıkıntılar yaşarlar. Bu da onları kapatan bir etken olarak halk hikâyelerinde yer alır.

3.3.3.Resmi Kaynak-Hukuk

Resmi Kaynak/hukuk toplumu düzene sokan, yapmaları gereken görev ve sorumlulukları bir arada toplayan sistemdir. Halk hikâyelerinde kahramanların görevlerinden biri olarak askere gitme durumu gözlemlenmektedir. Vatani bir görev olan askerlik kahramanların yapmak zorunda oldukları zorunlu bir eylemdir. Bu sebepten dolayı sevdiklerini, ailesini geride bırakarak kapanmış olurlar. Anlatılarda askerliğin süresinin uzun olması, çeşitli iletişim sorunlarının yaşanması da bu kapatılmayı destekleyen unsurlardandır. Sevgilisine yeni kavuşmuş olan Necip'in daha bir düzen kuramadan sevdiğine doyamadan askere gitmesi gerekmektedir. Bu metinde şu şekilde anlatılır:

“Aradan birkaç gün geçmişti ki Necip'in askerlik pusulası geldi. O zaman da askerlik şimdiki gibi bir yıl veya on sekiz ay değil, tam beş yıl askerlik yapacaktı. Necip'in askerlik kâğıdı gelince, anası Gamlı Sultan, "yavrum, senin hanımın bana emanet. Sen de bacın Sırma ile beni Allah'a emanet et," dedi, "Adil divanda yemin ederim ki sen gelene kadar Telli' nin bir teline zarar gelmesine müsaade etmeyeceğim.””²⁵⁷

Benzer bir durum Seyfî Çavuş hikâyesinde ise şöyle geçer:

“Savaş zamanıydı, askere alınacak olanların içinde Seyfî de vardı. O zamanlar askerlik, dille kolay, yedi yıldı.”²⁵⁸

Hikâyelerde bir suç işleyen kahramanların hukuk karşısında çeşitli cezalara tabi tutuldukları görülmektedir. Örneğin ona düşmanlık yapan kişiyi öldürmesi üzerine Kürşat Yüzbaşının sürgün edildiği görülmektedir:

“Mehmet silahını çeker çekmez, Kürşat Yüzbaşı önce davranıp onu vurdu. Düşenin dostu olmaz. Bu olay üzerine Kürşat Yüzbaşı'yı

²⁵⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.52.

²⁵⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.321.

Kars'tan İstanbul'a sürgün ederler. İstanbul'a gelir. Ailesinin haberi yok, çocuklarının haberi yok. Ne yapacaktı, ne edecekti? ”²⁵⁹

Yine aynı hikâyede hırsızlık yaptığı düşünülen Fırat'ın da hapse atıldığı şöyle geçmektedir:

“Sabahleyin lokantanın sahibi gelip baktı ki lokanta ne hale gelmiş: kasa açılmış, paralar yok. "Yahu bu Fırat burada değil miydi," deyip hemen Fırat'ın yanına gider, bakar ki, yastığın altında paralar var. "Demek ki bu işte onunda bir parmağı var," diye düşünür, çocuğu uyandırır ve onu sorgusuz sualsiz o zamanın polisine, zabıtasına teslim eder, "böyle bir hırsız buralarda yaşamaktansa hapislerde çürüsün daha iyi," diye düşünür. Fırat'ı hapse atarlar. ”²⁶⁰

Kardeşinin canına kıyan Osman Bey her ne kadar memleketinden ayrılrsa gurbete de gitse bu suçunun cezasını çekmelidir. Osman Bey bu suç gereğince tutuklanmış, resmi kaynak tarafından bir cezaya çaptırılmıştır:

*“Günün bir gününde o zamanki yönetim tarafından bunların adresine bir kara ulaştı:
- Evladınız sürdürülen takip sonucunda yakalandı, bu kadar müddet hapisanemizde kaldıktan sonra bir gün kendisini idam etmiştir. ”²⁶¹*

Resmi Kaynak/hukuk kuralları toplumu düzene sokmak adına çeşitli kural ve bunlar sonucunda yaptırımlar uygulayan bir sistemdir. Halk anlatılarında kahramanların resmi kaynak/hukuk karşısında yargılandıkları, kapatıldıkları görülmektedir. Çeşitli suçlar işleyen ya da işlediği düşünülen kahramanların resmi kaynak/hukuk karşısında hemen cezalandırıldığı görülmektedir.

3.3.4.Düşman/Rakip

Kapatılma/tutsaklık uygulayıcılarının en belirginlerinden biri de düşman/rakip kişilerdir. Kahramanların yaşamlarının neredeyse her safhalarında bu kişilerin varlığından söz etmek mümkündür. Düşman/rakip kişiler yalnızca dışarıdan birileri

²⁵⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.13.

²⁶⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.15.

²⁶¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.191.

değildir, kahramanların arkadaşları, akrabaları özellikle iktidarı elinde bulunduran babaları da düşman/rakip kişiler arasında bulunabilmektedir. Özellikle âşıkların birbirine kavuşmasında babaların büyük bir engel, kapatıcı bir unsur olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Kızlarını, oğullarını fakir, kimsesiz, kimliği belirsiz kişilere vermek istemezler. Kumru ile Esmeni hikâyesinde Kumru'nun babası kızını fakir biri olan Esmeni'ye vermek istemez, bu durumu da şu şekilde açıklar:

*“Esmeni bir fakir âşıktır. Ben nasıl Türkmen beyi olarak, ellik beyi olarak, evet kız almama alabilirim. Nereden olursa olur. Ama kızımı götürüp bir fakire, bir aşığa kızımı veremem.”*²⁶²

Kerem ile Aslı hikâyesinde ise asıl mesele fakirlik ya da yoksulluk değil, dini sebeplerdir. Bir gayrimüslim olan Aslı'nın babası kızını Müslüman olan Kerem'e vermek istemez ve onu kaçıır:

*“Ama zalim Keşiş Kara Melik gayrimüslim olduğu için, kızı dünyaya geldiği zaman, onu Müslüman bir Şah'ın oğluna vermek istemedi ve Aslı'yı alıp diyar be diyar kaçmaya başladı.”*²⁶³

İktidar sahibi olan babalar, kızlarının sevdiklerine kavuşmalarında engelleyici yahut geciktirici bir rol üstlendikleri görülmektedir. Mesela kahramana gerçekleştiremeyeceği ya da zorlanacağı görevler vererek kapatıcı bir etkiye bulunurlar. Örneğin kızını sevdiğine vermek için üçyüz altını altı ayda isteyen baba gibi:

*“Dar dünyada benim bir sevgüllüm var, Miyasa. Ben ona aşig, o bene aşig, ancak babası üçyüz altın, gizini vermek için istedi. Bene de bu sebepten altı ay da mehel verdi. Bu altı ay içinde bu parayı nerde gazanim diye işde ağladığım bu yoksulluk üzünden dağlara çıkmışam”*²⁶⁴

Hikâyelerde bir de aşığın sevgilisini almak, evlenmek isteyen, ona göz koyan düşman/rakip kişiler vardır. Bunlar da kahramana çeşitli eziyetler ederek çeşitli

²⁶² Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.57.

²⁶³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.201.

²⁶⁴ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s.187.

engeller koyarak onları kapatırlar. Bu düşman/rakip kişilerin kahramanın sevgilisini kaçırdıkları hikâyelerde işlenen kapatılmaya neden olan eylemlerdendir:

“...Kanlı Kasım arkadaşlarını alarak, kırk haramisini alarak gelip Maksut Bey’ in elliğini bastı. Mahperi’yi saraydan çıkardı ve kardeşi Küçük Hasan Bey’in de başını kesti.”²⁶⁵

Düşman/rakip kişiler kızları zor kullanarak kaçıır ve onların rızalıklarının olup olmadığını pek de önemsemezler:

“Güzelin golundan dutmasıyla aldı tergisine, üç güçlü tılsımlı köse ati sürmeye durdu. Gız feryad edirdi. Gollarını heman göskine arkadan çevirdi, gollarını bağladı, gızı dalına bağladı, ati sürdü.”²⁶⁶

Bir şekilde kahramanların sevgililerini kaçıran düşman/rakip kişilerin kapatmalarına karşın sevgililerin karşı koydukları görülmektedir. Yunus Bey’e varmak istemeyen Melek Sultan’ın kendini kapatan bu kişiye karşın kendini öldüreceğini söylemesi bu duruma örnek olarak verilebilir:

“Melek Sultan yüzüğüm kapağını açtı, içerisinde zehir olduğunu zalim Yunus Bey’e gösterdi. Melek Sultan demişti;

- Yunus Bey, bana yakın gelersen, yemin ediyorum Allah’ıma, bu zehri içerim, kendime kıyarım. Sakın bana yakın gelme, elin elime değmesin.”²⁶⁷

Düşman/rakip olarak zalim hükümdarları, köy ağalarını da söylemek mümkündür. Bu kişilerin baskıları, uyguladıkları şiddet toplum ve bireyler için bir tür kapatmadır. Buna örnek olarak Adil Şah’ın zalim düşmanları tarafından şiddete uğratılması verilebilir:

“...Ülker Sultan’ın babası Adil Şah, bir gün düşmanları tarafından taarruza uğratıldı. Şahın büyük oğlunun başını kestiler, Şah, elinden

²⁶⁵ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.84.

²⁶⁶ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II*, s.206.

²⁶⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.107.

*tuttuğu küçük oğlu ve hanımı ise sarayı çırılçıplak terk ettiler,
canlarını kurtardılar.*”²⁶⁸

Düşman/rakip kişiler gerek düşünceleri gerek eylemleriyle kahramanların kapanmasını sağlayan kaynaklardandır. Onları sevdikleriyle tehdit ederek, kaçırarak, yanlış haberler yayıp, şiddet ve ölüm gibi eylemler uygulayarak kapatır/tutsak ederler.

3.4. Kapatılma/Tutsaklık Mekânları

Dünyanın bir kapatılma/tutsaklık mekânı olarak değerlendirilmesi genel olarak onun hikâye kahramanları tarafından dertlerin, sıkıntıların çekilmek zorunda olduğu bir mekân olarak algılanmasıyla ilgili bir durumdur. Bu anlamda dünyanın çoğu zaman felekle yani kaderle özdeşleştirilip isyan edilen bir mekân haline geldiği görülmektedir:

*“Allah hiç kimseye göstermesin, o depremde ne anası ne babası ne de
bir başka akrabası kalmayan Çoban Süleyman feleğe sitem
ederek...”*”²⁶⁹

Dünya sitem edilmesi gereken bir felek veya kader gibi algılanırken kahramanların en çok yakındıkları ve onun bir kapatılma/tutsaklık mekânı olarak algılanmasına neden olan konu çocuksuzluk konusudur:

*“Efendim, Hacı Seyyad, Tiflis’te bir köyde yaşarken, hiç bunun dünya
yüzünde bir zürriyeti yok. Ne kadar dua eder, ne kadar ibadet eder;
ama vermeyen Allah vermez.”*”²⁷⁰

Dünyanın dertlerin ve sıkıntıların mekânı olarak algılanması kimi zaman hikâye kahramanlarının kendi ruh hallerini onunla özdeşleştirmesiyle sonuçlanır:

*“Ben gelince arzum kaldı vatanda
Deli olurum gurbet elde yatanda
Seher vakti kurbağalar ötende
Çık garip çöllere sor beni beni”*”²⁷¹

²⁶⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.45.

²⁶⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.3.

²⁷⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.1

Bir sıkıntı mekânı olan dünyada kahramanların en çok sevdiklerine kavuşmada sorun yaşadıkları görülmektedir. Dünya çoğu hikâye kahramanı için dert ve sıkıntı mekânı olarak görülür. Bu yüzdendir ki âşıklar ölmeyi, ayrı kalmaya tercih ederler. Çünkü diğer alemde kavuşacakları düşüncesi yatmaktadır:

*“Ben Kerem’im kam almadım dünyada
Arttı derdim oldu hepten ziyade
Her kim ki yar sevdi aldı dünyada
Benimki de kara geldi bele bak.”²⁷²*

Dünya bir kapatılma/tutsaklık olarak algılanırken daha çok gurbet/ayrılık teması için seçildiği görülür. Kahramanların kendi yaşadıkları ve vatan olarak algıladıkları mekândan ayrılmaları onlar için bir üzüntü, dert sebebidir:

*“Yıllardır gurbette yandım yakıldım
Baba toprağına geldim ağılaram
Çayırılar çimenler dağlar ovalar
Baba toprağına geldim ağılaram”²⁷³*

Dünya bazen bazı sebeplerden dolayı yıkılmış ve eski düzenini kaybetmiş bir mekân olarak da karşımıza çıkar. Bu yönüyle de kahramanlar için bir kapatılma/tutsaklık mekânına dönüştüğü görülmektedir:

“Tabii, o gafletle, korkudan hemen uykuya dalarlar. Sabahleyin kim ağlar; en küçük oğlu, Hamza Han ağlar. Hepsi uyanırlar, bakarlar ki, şehir diye bir şey yok, şehrin yeri dümdüz olmuş. O zaman inanırlar ki o ses doğrudur. Şehir yerle bir olmuş. Çocuklarının ellerinden tutarlar, yürümeye başlarlar.”²⁷⁴

Dünya halk hikâyelerinde geçen durumlar sebebiyle bir kapatılma/tutsaklık mekânıdır. Kahramanlar bu mekânda çeşitli sıkıntılarla karşılaşır, çeşitli zorlukların üstesinden gelmek zorundadır.

²⁷¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.54.

²⁷² Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.214.

²⁷³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.138.

²⁷⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.263.

3.4.1.Dağ

Dağlar, görkemiyle kahramanlar için bazen ulaşılması gereken kutsal mekânlar bazen ise kaçılması gereken olumsuz mekânlar halini alırlar. Olumlu anlamda değerlendirildiğinde bir erginlenme mekânları olarak ortaya çıkan dağlar olumsuz anlamda ise karanlık, kapalı ve dar mekânlara dönüşebilir:

*“Bülbüller bahçede bağlarda kaldı
Köroğlu çok eski çağlarda kaldı
Şimdi de karanlık dağlarda kaldı
Acaba bacası tüter bilmirem.”*²⁷⁵

Dağların ulu ve görkemli olması kimi zaman kahramanın yalnızlığını veya acizliğini tarif etmede de kullanılır. Dağlar bu anlamda kullanılırken bir karşıt unsur olarak ortaya çıkar. Kahraman kendi çaresizliğini dağların görkemi üzerinden anlatmaya çalışır:

*“Atlarından indiler. Necip Bey şöyle bir baktı, dağın üzerini bir duman bürümüştü, "bu dağın hali aynı benimkine benziyor," dedi kendi kendine, "bu dağın üzerindeki duman benim başımdaki sevda gibi. Bu dağın göğsündeki taşlar benim çıbanlarım gibi. Bu dağın otları benim tüylerim gibi. Bu dağın dereleri, selleri benim gözyaşlarım gibi.”*²⁷⁶

Dağların hikâyelerde en çok öne çıkan özelliklerinden biri de onların âşık olan bir kahramanın önüne engel olarak çıkmasıdır. Kahramanlar kimi zaman bu engeli aşır erginlenirken kimi zaman ise bu engel karşısında çaresiz kalırlar:

*“Nazlı yâri gardaşları götürdü
Peşi sıra yana yana giderim
Dağlar engel olsa kesse önümü
Yolum düşer bir ormana giderim”*²⁷⁷

Dağların engelleyici bir unsur olduğuna Yunus Emre hikâyesinde de rastlamaktayız:

²⁷⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.146

²⁷⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.58.

²⁷⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.385.

“Bir tipiye dutuldi. Akşam oldi, bir mağaraya sitar oldi. Bir mağaraya sitar oldular. Dağlar yol vermir...”²⁷⁸

Dağ zaman zaman bir kaçış mekânı olarak ortaya çıkar ve bu anlamda görünürde aslında olumsuz bir görüntü vermese de derin anlamda kahramanın kendi yaşadığı toplumdan bir kaçış isteğini sembolize eder. Bu anlamda yalnızlıkla özdeşleştirildiği söylenebilir. Diligram Yahya Bey hikâyesinde Hüseyin Bey ile eşinin birlikte dağlara çıktığı ifade edilmektedir:

“Hanım, bu yıl böyle yaylalara doğru, şu dağın eteğindeki çiçeklere doğru, süsen yaylalarına doğru böyle bir gezelim; gönlümüz, kalbimizi bir açılsın. Efendim, Hüseyin Bey ile hanımı, el ele tutarak yaylalara doğru, dağlara doğru çıktılar.”²⁷⁹

Dağ bazen de toplum içerisinde dertlerine çözüm üretemeyen kahramanların kaçtığı, sığındığı mekân işlevindedir. Bu anlamda belki doğrudan değil ama dolaylı olarak kapatılma mekânına dönüştüğü söylenebilir:

“Derdli Gurbani derdine derman aramak için kevn-i mekânın içinde, dağa, daşa düşdi. Başladı dolanmağa. Dolana dolana bir dağ büyüğüne çıhdi.”²⁸⁰

Dağlar hikâyelerde zulmün, engellerin olduğu bir mekân olarak geçer. Bu sebeple kahramanların bu mekâna gitmeleri, orada kalmaları kapaticılığı vurgulayan eylemlerdir. Öyle ki dağların bu kapaticılık özelliği Köroğlu’nu bile düşündürmektedir:

“Zaman o zamandı ki Köroğlu, bir dağın üzerine çıkarak, gecenin tam dar zamanıydı, döndü baktı ki Çamlıbel gözünün önünden kaybolmuş, "eyvah, acaba bu derviş kıyafetiyle beni şimdi bu dağda eşkıyalar, bezirgânlar, çobanlar yakalarsa bana ne işkenceler yapmazlar ki!" diye düşündü.”²⁸¹

²⁷⁸ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.252.

²⁷⁹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.162.

²⁸⁰ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.51.

²⁸¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.146.

Dağlar kahramanların çeşitli sıkıntılarla karşılaştığı, düşmanların yaşadığı ya da tuzaklar kurduğu bir mekân olduğu için kapatılma/tutsaklık mekânları arasında yer almaktadır.

3.4.2.Mağara

Mağara halk hikâyelerinde daha çok kaçış ve yalnızlık mekânı olarak karşımıza çıkar. Yani toplumla uyum sağlayamayan hikâyeye kahramanlarının kaçtığı mekân olarak görülür. Bu anlamda belki ilk bakışta kahraman için olumlu bir mekân olarak görülse de onun uyumsuzluğunu ve yalnızlığını temsil ettiği için aslında olumsuz bir mekândır:

“Bahtiyar'ın koluna girdi, onu bir mağaraya götürdü. Eşkiya Kasım orada tek başına yaşıyordu, elinde ne yoktu ki, silah doluydu mağara, içerde her çeşit yiyecekten bolca vardı.”²⁸²

Mağaranın hikâyelerde en çok öne çıktığı işlevlerinden biri de onun bir hapis mekânı olarak algılanmasıdır. Bu anlamda bir cezalandırma mekânı olduğu görülür. Bedri Sinan hikâyesinde onu öldürmek yerine bir mağaraya attıkları, hapsettikleri görülmektedir:

“...Sinan'ı öldürmediler. Götürdü, bir mağaraya attılar.”²⁸³

Mağaranın hikâyelerde öne çıkan bir diğer özelliği ise onun gurbet ve ayrılığın mekânı olarak kullanılmasıdır:

“Önüne gelen ne varsa, Allah ne vermişse, bir şeyler bulursa, bitkilerle beslenerek, ağaç kovuklarında, mağaralarda barına barına yol alıp gitmektedir. Rivayet edilir ki tam altı aylık bir zaman Öksüz Molla yol yürümüştür. Çünkü deyişlerde geçiyor, altı ay bir yol yürür gece gündüz.”²⁸⁴

Mağaralar bazı hikâyelerde kahramanların sığındığı, saklandığı mekânlar olarak da yer almaktadırlar. Soğuk hava şartlarında yolculuk yapan anlatı kahramanlarının bir mağaraya sığındıkları şu şekilde anlatılmaktadır:

²⁸² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.8.

²⁸³ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.110.

²⁸⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.25.

“Erzurum’a bir buçuk saat kala şehre yetüşemeyüp, kış duman kaplayup kendülerini şaşırup bir kayaya arkalarını virüp feryad ve efgan itmeğe başladılar. Hak Sübhan Hazretleri anların gözlerinin yaşlarına merhameten bir mağara gösterip soğuk kışda ol mağarada sığınup biçare Kerem aldı sazı...”²⁸⁵

Genel itibariyle mağaralar kötülüğün, karanlığın temsilidir. Yusuf ile Elif hikâyesinde Yusuf’un araştırdığı bir olayda anne ve kızının geceleri evden kaçarak bir mağaraya gittikleri görülür ve burada yaptıkları ahlaksız işlerden dolayı cezalandırılırlar, kapatılırlar. Anlatıda şu şekilde ifade olunur:

“Bunlar gider, Keloğlan gider. Yaklaşık bir saatlik at sürmeden sonra bakar ki, bunları bir dağın tepesinde, öyle sapa, kuytu bir yerde, bir mağaranın önünde beklerler. Mağaranın önünde gözcüler vardır.”²⁸⁶

Mağaralar anlatılarda çeşitli taraflarıyla ele alınmıştır. Kimi zaman sığınılacak bir mekân kimi zaman bir cezalandırma mekânı kimi zamanda zulmün ve engellenmenin mekânı olarak yer almaktadır. Hikâyelerde anlatı kahramanlarının mağaraya atılarak, mağara mekânında çeşitli şiddetlere maruz bırakılarak kapatıldıkları görülmektedir.

3.4.3.Sandık

Göçebe yaşam süren toplumların bireyleri cezalandırmak için yeni mekânlar inşa etmek yerine hâlihazırda bulunan ve yaşam tarzına uygun olan, taşınabilir sandıkları kapatma mekânı olarak kullandıkları görülmektedir. Düşmanlar tarafından kaçırılan Selvi ve Nazlı’nın sandığa kapatılarak kaçırıldıkları görülmektedir:

“Aradan birkaç gün geçti, bunlar develeri, atları hazırladılar, birer tane sandık yaptırdılar marangozda; bu sandığın Selvi’yi, birine de Nazlı’yı koydular, devenin hendeğine bunları bağladılar, bir yarı gecede hareket ettiler. Erciş’ten ver elini nereye gidiyordular; Tiflis’e gidiyordular.”²⁸⁷

²⁸⁵ Duymaz, *Kerem İle Ash Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma*, s.267.

²⁸⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.306.

²⁸⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.383.

Halk hikâyelerinde çoğunlukla bir hapis mekânı olarak değil de saklanma mekânı olarak sandıkların kullanıldıkları görülmektedir. Tahir Mirza hikâyesinde Hatem Sultan'ın gazabından kaçmak için kahramanın bir sandığa sığındığı görülmektedir:

*“Hatem Sultan gazzebinden kaçarken,
Sandih ile ben denize atıldım,
Genç yaşımda filiz verip açarken,
Yusuf gibi gurbet ele satıldım,”*²⁸⁸

Sandıktaki kız hikâyesinde ise sandıkta saklanan bir kızın varlığından söz etmek mümkündür:

*“Hemen üzerine doğru hücum ederken kız bunu gördüğü gibi sandığın içine girüp sandık kilitlenip; bey o kadar çıkmasını yalvarıp rica ederse de kız mümkün değil çıkmaz, çıkmadıktan başka : "beyim, ben sizin için bu hallere gireyim de siz beni böyle mutfakta süprüntüler içine ativerin, öyle mi!" deyi bir de sitem eder.”*²⁸⁹

Sandıklı Ebe hikâyesinde ise sandık bir ahlaksızlık için kullanılan kapatılma mekânıdır:

*“Deli kanlı kıza diyor ki: "Sen bu gece sancılanırsın. Sana doktor, motor getirelim der kocan. Sen, doktora baktırmam kendimi, bana ebe lâzım dersin. Eee nerden bulayım ben sana ebe, derse, Sultanahmet'te Sandıklı Ebe var, dersin. O sandıklı ebenin evini herkes bilir, o benim annemdir. Ben sandık içerisine girip sizin eve giririm.”*²⁹⁰

Sandık hikâyelerde az da olsa kullanılan kapatma mekânlarından bir tanesidir. Bireylerin isteyerek yahut istemeyerek girdikleri bu mekân içinde özgürlüklerinin sınırlandırıldığı, engellendikleri görülmektedir. Bu sebepten de kapatılma mekânı olarak değerlendirilebilir.

3.4.4.Ev/Kulübe

Ev/kulübe kahramanların kapatıldıkları mekânlardan bir tanesidir. Kahramanların çeşitli yoksulluklar çektiği, sıkıntıların yaşandığı bir mekândır. Necip ile Telli

²⁸⁸ Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, s.306.

²⁸⁹ Nutku, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, s.229.

²⁹⁰ Nutku, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, s.286.

hikâyesinde eşinin evinden zorla çıkarılıp baba evine götürülen telli için o ev artık bir kapatılma mekânıdır:

“...Telli’nin kolundan tuttu, onu bir kağına attı. Yanında kardeşini de getirmişti Kara, kardeşine dönüp Telli’yi doğruca babasının evine götürmesini söyledi.”²⁹¹

Abdullah Bey ile Cihan Hanım hikâyesinde ise evinin bir köşesinde eğitim alan kahraman için kapatılma mekânı olduğundan söz etmek mümkündür. Büyük, ihtişamlı bir evde yaşamak ancak bu evde yalnızca eğitim almak mekânı kapalı ve kapatan bir mekân haline getirir:

“Lala onu alıp götürdü, devrin en iyi medresesine yerleştirdi. Kendisi de ona göre hocalarını ayarladı. Ona belirli saatler dışında dışarı çıkmak yasaklandı. Yatması, yiyeceği, giyeceği hep içeriden temin edildi. Bir müddet hiç güneş yüzü görmedi; sadece sarayı bir köşesinde eğitimini alıyor, bir de spor yapıyordu.”²⁹²

Ülker Sultan hikâyesinde uğradıkları şiddet nedeniyle bulundukları ev onlar için kapalı, kapatan bir mekân haline dönüşmüştür, bu sebepten de kahramanların bu mekânı terk ettikleri görülmektedir:

“...Ülker Sultan’ın babası Adil Şah, bir gün düşmanları tarafından taarruza uğratıldı. Şahın büyük oğlunun başını kestiler, Şah, elinden tuttuğu küçük oğlu ve hanımı ise sarayı çırılçıplak terk ettiler, canlarını kurtardılar.”²⁹³

Ceylanların peşine gittiğinde bilmediği bir eve giren anlatı kahramanı oraya hapsolür:

“O kasabada bulunan bir beyin yüksek duvarlarla çevrili çok güzel bir alanı vardı; ceylanların şehre girdiğini görünce o kapılar açılır. Ceylanlar hızla içeri girer. Kapılar örtülür. Hasan da o kapının önüne

²⁹¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.56.

²⁹² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.45.

²⁹³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.45.

gelmiştir. Kapı tekrar açılır. Hasan kapıdan içeriye girer. Kapıyı içeriden kilitlerler.”²⁹⁴

Kahramanların belirli bir yaşa kadar gelip onlar için bir sığınak olan evleri bir hapisane haline de gelmektedir. Bir yanlış yapmaması için eve kilitlenen Meryem gibi:

“Meryem, günler geçti, anasını babasını kolluyordu. Kapıları üzerine kilitlediler. Ama kendisini öldürecekti. Nasıl öldürecekti? ...Mıçıla’nın mezarının başına gelerek intihar etti.”²⁹⁵

Ev/kulübe kahramanların çeşitli nedenlerden dolayı kapatıldıkları mekânlardandır. Kahramanların özgürlüklerinin kısıtlandığı, şiddet görüp, engellendikleri mekânlardan biri olarak halk hikâyelerinde de yer almaktadırlar.

3.4.5.Mahzen

Mahzen genel olarak kişilerin fiziksel özgürlüklerinin kısıtlanmasının yanında âşıkların birbirine kavuşmasını engellemek, kıskançlık, cezalandırma vb. unsurların bir sonucu olarak “gönderilen yer” ibaresiyle karşımıza çıkmaktadır. Mahzen genellikle karanlığı, darlığı sembolize eder burada yaşanan olaylarda bu sembolizme eş olarak ürkütücü, kısıtlayıcı olaylardır. Yusuf ile Elif hikâyesinde başı vurulan Hasan bunun en iyi örneğidir:

“Hasan’ın mahzende kellesini vurdular.”²⁹⁶

Mahzen anlatılarda hapsedilme mekânı olarak da kullanılmaktadır. Öyle ki kardeşinden haber alamayan Yusuf Bey sarayın mahzenine hapsedilmiş olabileceklerini düşünür:

“Ceylanlar bu kapıdan içeri girdiler, kardeşlerim de girdi, kapılar kapandı. Benim kardeşlerim buradadır. Belki de bu sarayın

²⁹⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.290.

²⁹⁵ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.268.

²⁹⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.290.

*mahzeninde, zindanlarındadır" diye kendi kendine düşünüyordu.
Orada bir hana atını çeker, hancıya misafir olur. ”²⁹⁷*

Durumun benzer bir örneğine Nebi Han hikâyesinde de rastlamaktayız:

*“Bahdı ki yerin altından bir ses geliyor. Lerduvanlari aşağı yendi alt
gata. Bahdı ki; bir kadın bir direğe sarılı. ”²⁹⁸*

Mahzen yer altında oluşu, karanlık ve sessiz oluşuyla bireyler için olumsuz çağrışımlar yapan bir mekândır. Bireylerin bu mekânlar içinde olması ise kapatıcılığın, tutsak ediciliğın bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

3.4.6.Hapishane

Kişilerin çoğunlukla belli bir sebebe bağlı olarak işledikleri bir suç, söyledikleri bir söz yüzünden hapsedildikleri görülür. Bireyleri ıslah etmeye, uslandırmaya yönelik olan bu eylem onları özgürlüklerinden alıkoyduğu, engellediği için kapatılma/tutsaklık mekânı olarak değerlendirilmektedir. Kardeşini öldüren Osman Bey’in cezalandırılmak için hapishaneye atılması bu durumun en iyi örneklerindendir:

*“Öyle bir zaman oldu ki -aranyordu çünkü Osman, cezasını
çekmeliydi-günün bir gününde diyarı gurbette bunu yakalarlar, hapse
atarlar. ”²⁹⁹*

Yalnızca işlenen bir suç karşısında değil düşman tarafından saldırıya uğrayan bireylerin de hapsedildikleri, hapishaneye atıldıkları görülmektedir:

*“Bunların etrafını düşmanlar tarafından eşkiyalar sardı. Bunları
yakalayıp götürdü, hapse koydular. ”³⁰⁰*

Hapishane, kahramanları sevdiklerinden ayıran, amaca ulaşmalarını engelleyen, geciktiren bir mekândır. Hapishaneye atılan kahramanlar üzülür, gerek olağan gerekse de olağanüstü varlıklardan medet umarlar:

²⁹⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.292.

²⁹⁸ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II*, s.193.

²⁹⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.191.

³⁰⁰ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.233.

“Şimdi biçare Güll'izâr'ı bir تنها yere koyup dört tarafına bekçiler koyup ahşam sabah yemeğini ve sair hizmetini matbahtan verirler idi. Şimdi Güll'izâr Hanım hapishanede ağlayarak bu beyti söyledi: ... ”³⁰¹

Kahramanların kimi zaman bir sebep olmaksızın, yanlışlıkla da hapishaneye atıldıkları görülmektedir. Hiçbir suçu olmayan Yusuf'un hapishaneye atılması gibi:

“Yusuf hâlâ nezarette yatıyordu. Bir gün uyurken, rüyasında, ustası Hasan Bey hayaline geldi, "oğlum, senin oradan çıkman bir hayli zorlaştı," dedi, "o nöbetçiye seslen, ondan seni Mustafa Bey'le görüştürmesini iste." Hâlbuki Yusuf'un nezarete girmesini gerektirecek hiçbir suçu yoktu; tesadüfen gitmiş, kalenin zindanına girmişti. ”³⁰²

Hapishane kahramanların yalnız kaldıkları, bu sebeple düşünmeye yöneldikleri bir mekândır. Kahramanların bu mekânda düşünerek hatalarını anlamaları, eksiklerini gözden geçirmeleri beklenir:

“-Oğlum. Ben Şah Abbasam. Bu ihtiyarın gollarını bağla. Onun gollarını bağladı. Gatdı gabağına. Bunu doğrudan önüne gatdı. Oğlum, bunu götürüp hapse goyacahsanız. Bu ta islamin şartını, imanin şartını öğrenene gadar bir tarafa goymıyacahsınız. ”³⁰³

Hapishane bireylerin hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı bir mekân olduğu için kapatılma/tutsaklık mekânlarından biri olarak değerlendirilebilir.

3.4.7.Kuyu

Anlatılarda cezalandırma kapatma mekânlarından biri olarak karşımıza çıkan kuyular karanlık ve kapalı mekânlardandır. Bazı anlatılarda ise kuyu tuzak kurulmak için kullanılan mekândır:

³⁰¹ Kaya, Koz, **Halk Hikâyeleri 1**, s.162.

³⁰² Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri II**, s.153.

³⁰³ Türkmen, Cemiloğlu, **Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri**, s.784.

“Ulan Koroğlu, sana öyle bir oyun edeceğim ki, bir daha aklın başına gelemeyecek, der. Üç metre derinliğinde bir buçuk metre genişliğinde bir kuyu kazdırır. Üzerine ince bir tül çektirir.

Koroğlu'nu oraya götürüp kuyunun içerisine düşürmeyi planlar.”³⁰⁴

Bu durumun bir benzerine Mahir’in hikâyesi isimli anlatıda da karşılaşmaktayız. Düşmanların kahraman için hazırladıkları bir planda onu tuzağa düşürüp kuyuya koyma fikri vardır:

“Şurada camızların altındaki taşları kaldırırsınız, taşların altına kuyu kazarsınız, oraya gömeriz, taşları üzerine, camızları da üzerine bağlar, geçer gideriz. Kim ne biliyor ki orada ne var.” Bu düzeni hazırlamışlar, ondan sonra her biri bir yere sinmişler. Birer tana vurduklarını say, daha bilmiyorum, o kadar vurmuşlar ki, “Yeter, öldü,” demişler. Başlamışlar kuyu kazmaya.”³⁰⁵

Kahramanları engelleyen, tutsak eden bir mekân konumunda olan kuyu kapatma/tutsaklık mekânlarından biridir:

“... Zira her kuyuya atılış bir iktidarın elden alınması ve başkasına/yardımcıya devredilmesi anlamını taşır. Bu durum kahramanın iktidarına yapılmış geçici bir müdahaledir.”³⁰⁶

Abdullah Bey ile Cihan Hanım hikâyesinde bu durumun örneği şu şekilde ifade edilir:

“Peki Lala, artık ben de seninle beraber geleyim. Böyle dedi, ama bir yandan da kendi kafasında Lala'yı nasıl bu fikirden vazgeçiririm diye düşünüyor. İlerde de bir su kuyusu var, derin bir su kuyusu. Şöyle geçirdi kafasından; “Lala'yı işte bu kuyuya düşürürsem belki Lala' dan söz alırım. Hele bir oyun yapayım?”³⁰⁷

³⁰⁴ Ali Kafkasyalı, *Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri*, s.586-587.

³⁰⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.125.

³⁰⁶ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.125

³⁰⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.62.

Anlatılarda kahramanların rüya gördükleri ve bu rüyalarda kuyuya hapsolmuş kişilerin yardım istediğinden bahsedilmektedir. Bu da kuyunun kapatıcı, tutsak edici karanlık ve dar oluşundan kaynaklanır. Kuyudaki kişilerin yardıma ihtiyaçları olduğu vurgulanmak istenir:

“Bir ay, iki ay, üç ay; anası baktı. Şeyh Senan gelmiyor Şeyh Senan zindanlar içerisinde, darağacına çekilme gününü bekliyor. Anası bir rüya görür; bakar ki, oğlu Şeyh Senan'ı bir kuyunun içine atmışlar. “Gardaş, gardaş” diye feryat ediyor. Gecenin bir dar zamanında, geç zamanında uykudan uyanır, kalkar, küçük oğlu Namdar İzzet'in otağına gelir, uyandırır yavrusunu.”³⁰⁸

Kuyuların içinden seslenen kişiler kahramanın harekete geçmesini sağlarlar. Saraç İbrahim ile Perişan Sultan hikâyesinde de feryat ederek yardım isteyen Hallı Dilber'i görmekteyiz:

“Hamza Han'ın dili de açılmıştı, çünkü gece rüyasında Halli Dilber'i görmüştü. Hallı Dilber bir kuyunun içinde feryat ediyordu, “Hamza Han, beni kurtar.”³⁰⁹

Dar ve kapalı mekânlardan olan kuyu bireylerin özgürlüklerini kısıtlayıcı dar ve kapalı olduğu için kapatılma/tutsaklık mekânları arasında yer almaktadır.

3.4.8.Orman

Orman karamsarlığı, kargaşayı, yalnızlığı sembolize eden mekânlardandır. Halk hikâyelerinde kahramanların yalnız bırakılmak istendiği, cezalandırmak için gönderildiği, korkunun, esaretin yaşandığı mekân olma özelliği de taşımaktadır. Ülker Sultan hikâyesinde kahramanın cezalandırılmak için ormana gönderilip ölüme terk edildiği görülmektedir:

“En iyisi siz bir kervan, bir alay asker hazırlatın, gecenin bir payında kızı götürsünler, Hint ormanlarının derinliklerinde bir yere atıp

³⁰⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.197.

³⁰⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.277.

gelsinler, orada onu kurtlar kuşlar yer, bu olay da geçer gider, hiç kimse duymaz, bizim de şanımız şöhetimiz dağılmaz.”³¹⁰

*“Türk mitolojisinde orman “çokluk, kötülük, karmaşa” ifade etmektedir.”*³¹¹ Ormana giren kahramanların bu karmaşa içinde kayboldukları görülmektedir.

*“Ben buralardan, bu ormanlardan yol çıkarıp çıkamam dışarılara,” dedi şehzade atına, “Arap at, seni ve beni buraya getiren Yaradan nasıl biliyorsa öyle çıkarsın.”*³¹²

Saraç İbrahim ile Perişan Sultan hikâyesinde ormana giren Hamza Han’ın kaybolduğu şu şekilde ifade edilir:

*“Hamza Han atına atlayarak biraz açıldıktan sonra öyle bir karanlık ormana girer ki, geldiği bulamaz.”*³¹³

Ormanlar karmaşıklığı nedeniyle bireylerin ve suçların içinde kaybolacağı mekânlardır. Çeşitli nedenlerden dolayı öldürülmek istenen kahramanların ormana atıldıkları orada öldürölüp yahut vahşi hayvanlar tarafından öldürölmelelerinin beklendiği görölmelektedir:

*“Yavrum, bunu götüreceksin, bir ormanda öldürölüp, kanlı gömleğini bana getireceksin. Bir anadan bir babadan olan gardaş bacısını nasıl ölölme götürebilir? Gözlelerinden kanlı yaş dökerdi. Bacısını atın önölme katarak bir ormanın kenarına getirdi.”*³¹⁴

Orman içinde kaybolan bireyler için bir kapatılma/tutsaklık mekânıdır. Ve bu mekândan kurtuluş ancak o ormanı tanıyıp bilen canlılar aracılığıyla gerçekleşir. Pervane içinde bulunduğu ormandan çıkabilmek için ceylanın rehberliğinden yararlanır:

“Şunu da söyleyeyim: Gideceksin, senin önölme bir ormanlık çıkacak. O ormanda yaralı bir ceylan var, ok yarası almış, şu sana verdiğim

³¹⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.39.

³¹¹ Ergun, “Türk Kültüründe Ruhlar ve Orman Kültü”, s.113.

³¹² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.43.

³¹³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.272.

³¹⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.123.

ekmeği o Ceylan'ın yarasına doğra, inşallah ayağa kalkar, seni o ormanlıktan geçirir. Kuşkanadın da olsa yılan göbeğinde olsa o ormanlığı geçmen başka türlü mümkün değil.”³¹⁵

Bir kapatılma/tutsaklık mekânı olan ormanlar kahramanlar için önemli mekânlardandır. Öyle ki burada karmaşıklığa karışıp kayıp olup ölebileceği gibi kendi benini bulup yeniden varola da bilir.

3.4.9.Farklı Boyutlar

Halk hikâyelerinde genellikle soyut mekânlar, anlatı kahramanlarının yükseliş noktalarının başlangıcını oluşturmaktadır. Büyülü ve devasa bir geçişin, yeniden doğmanın, benlik oluşumunun mekânı olarak var olmaktadır. Halk hikâyelerinde farklı boyutlara geçiş kahramanın genellikle uykuya dalıp bir rüya görmesiyle gerçekleşir:

“Çocuğu uykuya daldırdı. Uzakelli rüyasında bir baktı ki ne baksın, karşısında bir saray. Hani derler ya, âşıkların bazıları öyle der: Üç kadeh verdi, bin o habibin aşkına, biri o sevdiği kızın aşkına, biri de âşıklığın aşkına. Hızır da öyle deyip badeyi Uzakelli'ye verdi. Kız kimdir; Azerbaycan'da Bayraktar, Hükümdarın kızı Güzel Sultan.”³¹⁶

Rüyada kahramanların bir pir, derviş gibi olağanüstü kişileri de gördüğü bilinmektedir. Bu kişiler aracılığıyla kahramanın farklı boyutlara geçtiği söylenebilir.

“Takdir ilahiye bakın, bir gün, rüyayı âlemde, ona ismini koyan aynı insan, zat, onun yatağının yanına geldi, onu uyandırdı:

-Kalk bakalım, Uzakelli.

Kalktı, baktı ki yanı başında biri duruyor. Biraz da karanlıktı, Uzakelli -Niye korktun oğul, Senin beni tanıman lazım, dedi Hızır.”³¹⁷

Farklı boyutlarda kahramanlar olağanüstü kişiler tarafından sunulan badeyi içerek âşık olurlar. Ve farklı boyutlarda sevgilisinin evini, yaşadığı yeri, yüzünü görürler.

³¹⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.85.

³¹⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.218.

³¹⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.218.

“O zaman, Allah'ın hikmeti, âşık arkadaşıyla çalar söyler, gece rüyayı alemde peri hatunun, yani Cihangir Bey'in kızı Nazlı Sultan'a, Cenabı Hak, Hızır tarafından bunu âşık etti.”³¹⁸

Farklı boyutlarda kahramanlara gerçek yaşamla ilgili mesajlar, uyarılar verildiği de görülmektedir. Çıktığı yolda çoban Süleyman'ın geri dönmesi gerektiği ala koyun tarafından farklı boyutlarda dile getirilmektedir:

“...Çoban Süleyman ise, masaya başını koymuş, rüyasında ala koyununu görüyor, ala koyun ağlıyor:

-Çoban Süleyman ne olursun dön.”³¹⁹

“O zaman Nebi Han, bir müddet hökmi serayında hökmederek, alem-i menada röyesine bir dervüş geldi.

Nebi Han hikâyesinde de benzer bir durum söz konusudur. Kahraman farklı boyutlardan gelecekte olacaklara karşı uyarılmaktadır:

“Ey Nebi Han senin dünyada yeddi sene çilen var, çekeceksin. Yeddi sene gısmetin var, dolanacahsın. Cenab-ı Hag ehval-i ezelde, levh-i galemde yeddi yıl seni gurbete yazmıştır.”³²⁰

Farklı boyutlarda verilmek istenen mesajlar iyice anlaşılmalı, uyarılar dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde kahramanların çeşitli nedenlerden dolayı engellendiği, hayatlarını kaybettikleri görülmektedir. Tıpkı Kamber'in rüyasında gördüğü felaketi ertesi gün yaşaması gibi:

“Ama, bir dağın birine geldi. Artık köye yaklaşmıştı. Ama Kamber bir rüya gördü. Rüyasında bir sel geldi. Öyle coşkun bir sel geldi ki, aldı Arzu'yu, götürmekte idi. Bu da ben Arzu'yu kurtarırım diye kendisini sele attı. Hem Arzu aktı, hem Kamber aktı.”³²¹

Farklı boyutların bir kapatılma mekânı olarak değerlendirilmesinin sebebi kahramanların bu boyuta yabancı olmalarıdır. Bu yüzden düşünce ve davranış olarak

³¹⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.383.

³¹⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.11.

³²⁰ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s. 193.

³²¹ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.246.

başkalarının etkisi altında kalmış, kapatılmış ve soyutlaştırılmış olarak yer almaktadırlar. Farklı boyutlarda kahramanların aldıkları bir haber ya da duydukları yoğun duygular veya aşk nedeniyle kapatıldıkları görülmektedir. Bu boyutlardan çıkan kahramanın günlerce kendine gelemediği, baygın ve hasta bir şekilde yattığı görülmektedir. Bu da farklı boyutların kapatılma/tutsaklık mekânları olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır.

3.5. Kapatılma/Tutsaklık Mekânlarının Somut Şartları

Kapatılma/tutsaklık mekânlarının somut şartlarına anlatılarda çok fazla değinilmez. Ancak kullanılan ifadelerden, mekânlardan biz bu özellikleri belirlemekteyiz.

3.5.1.Karanlık Olma

Kapatılma/tutsaklık mekânlarının somut özelliklerinden en belirginini karanlık olmalarıdır. Hikâyelerde genellikle ormanların ve dağların karanlık olarak geçtiğini görmekteyiz:

“Hamza Han atına atlayarak biraz açıldıktan sonra öyle bir karanlık ormana girer ki, geldiği bulamaz. Hamza Han dolana dursun, Sergender ateşi yakar, bekler, bekler, kardeşi gelmez. Öğleyin giden kardeşi üç saat oldu gelmedi.”³²²

Ormanlar fiziksel anlamda karanlık olmasalar bile kahramanlar akşam vakitlerinde bu mekânda bulundukları için karanlık oldukları gözlemlenir:

“O karanlıklarda bir orman içerisine yavaş yavaş gark olup gider. Cakal sesi, kuş sesi, kurt sesi, bir zenane ehli, bir kadın, ayak yalın, başı açık; ayaklarını taş, diken paramparça etmiş, kanlar içerisinde, bir ağacın dibine yatıp kalır.”³²³

Bir diğer örnek ise dağlar üzerinden verilebilir:

“Bülbüller bahçede bağlarda kaldı

Köroğlu çok eski çağlarda kaldı

³²² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.272.

³²³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.125.

Şimdi de karanlık dağlarda kaldı

Acaba bacası tüter bilmirem.”³²⁴

Düşmanlarından kaçan Mahperi de karanlık dağlarda kalmıştır:

“...dağı öyle bir duman sardı ki, Mahperi bu dumandan daha fazla istifade etti. Niye? Eğer dağı duman sarmasaydı eşkiyanın öbür adamları Mahperi’yi gelip yakalarlardı. Mahperi bu istifadeden gelip epey dağdan aşağı indi. Karanlık çökmüştü artık gidemiyordu.”³²⁵

Anlatılarda bahsi geçen kuyu, mahzen, zindan gibi kapatılma mekânları da karanlıktır. Bu tür mekânlar yer altında oluşu nedeniyle bu özelliğe de sahiptirler. Ancak metinlerde birebir açıklanmamaktadırlar.

3.5.2. Sessiz/İssız Olma

Anlatılarda kahramanların kapatılıp/tutsak edildikleri mekânların bir özelliği de sessiz ve ıssız olmalarıdır. Kahramanların herhangi bir nedenden dolayı içinde bulundukları mekânların en belirgin özelliklerindendir. Öyle ki sessiz/ıssız mekânda kahramanlar çevrede bulunan nesnelerle söyleşir, dertlerini anlatırlar ve elbette çoğunlukla yalnız kalmaktan korkarlar. Çünkü bu ıssız ve sessiz yerler bireyler için pek de tekin değildir:

“İssız bir yerde bir dağın yamacından geçiyordu, kim bilir aklından neler geçiyordu, başı önünde, hiçbir yana bakmadan, dalgın dalgın yürüyordu,...”³²⁶

Hüseyin Bey ile Şahin Bey hikâyesinde tıpkı karanlık dağların var olduğu gibi ıssız oluşlarından da söz etmek mümkündür:

“O gecenin içinde, o ıssız dağ yamacında, kollarındaki yavrusu bir anda düşüp uçurumdan yuvarlanınca, o anda Sem Sultan neler hissetti, nasıl bir acı duydu, bir o bilir, bir de ana olan bilir.”³²⁷

³²⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.146.

³²⁵ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.91.

³²⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.7-8.

Yusuf ile Elif hikâyesinde ise ıssızlığın denize atfedildiği ancak orada bulunan yalnız binanın da bu durumdan nasibini aldığını görmekteyiz:

*“Atına biner ve tutar Hancı Senem'in yolunu. Issız denizden üç yüz metre geride yapılmış tek bir yapı, etrafta başka hiçbir tane bina, ev yok orada tek başına bir han.”*³²⁸

Sessiz ve ıssız yerler özellikle ormanlar ve dağlar kötü insan ve yaratıkların da mekânıdır. Kahramanlar fiziksel olarak bu mekânlarda kapatılıp/tutsak edilebildiği gibi psikolojik olarak da kapanmaktadırlar. Kirman Şah hikâyesinde ıssız dağların bir devin evi, kalesi olduğu ifade edilmektedir:

*“Devin nerede olduğunu hiç kimse bilmiyordu. Ama yüksek, ıssız bir dağın tepesinde ne atın, ne insanın geçeceği bir kayanın başında kalesinin olduğunu söylüyorlardı.”*³²⁹

Kahramanların kapatılıp tutsak edildikleri mekânların özelliğinden biri de sessiz ve ıssız olmalarıdır. Kahramanlar bu mekânların somut özelliklerinden de hem fiziksel hem psikolojik anlamda etkilenmektedirler.

3.5.3. Dar ve Kapalı Olma

Kapatılma mekânlarının yine en belirgin örneklerinden bir tanesi de dar ve kapalı olmalarıdır. Kahramanların kapatılması/tutsak edilmesi için bu gereklidir. Buna ilk örneği bireylerin sıkıntılar çekmek için gönderildikleri dünya üzerinden verebiliriz:

*“Dar dünyada benim bir sevgüllüm var, Miyasa. Ben ona aşig, o bene aşig, ancak babası üçyüz altın, gizini vermek için istedi. Bene de bu sebepten altı ay da mehel verdi. Bu altı ay içinde bu parayı nerde gazanim diye işde ağladığım bu yoksulluk üzünden dağlara çıkmışam”*³³⁰

Hapse atılmış kahramanın bu yeri tasvir ederek mekânın özelliğine de değinmesi şu şekilde bildirilmektedir:

³²⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.75.

³²⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.317.

³²⁹ Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.138.

³³⁰ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s.187.

“Demir kapı penceresi dar olur

Her gün erken künyeler sorulur

İkindi de frengiler kurulur

Oğul Fırat sen de düştün bu derde”³³¹

Kapatılma/tutsaklık mekânlarının dar ve kapalı olması Pervane hikâyesinde onu kurtaran olağanüstü bir güç sayesinde belirtilmektedir:

“Gecenin ıssız bir saatinde Pervane şöyle bir baktı ki o demir parmaklıkların ötesinde birisi duruyor. Yavrum pervane, şöyle bana gel, dedi ses. Kapı açılmıştı Pervane'ye. Pervane dışarı çıkmıştı. Yılan göbeğinde olsa, kuşkanadın da olsa geçmek mümkün mü, ama geçmişti işte. Pervane mecburdu sevdası için.”³³²

Cünun ile Dertli Sultan hikayesinde zaten kuyuya atılarak tutsak edilmiş olan Köroğlu'nun bir de üzeri kapatılır:

“Köroğlu önden girince, kuyuya düşer. Takma sakalı ve bıyığı sıyrılır.

Gürün Bey:

- Köroğlu ben seni tanıdım, sen beni tanıdın mı?

- Tanıdım, Gürün Beyi. Gürün Beyi büyük bir sal taşı getittirir,

Köroğlu'nun üzerini kapattırır.”³³³

Dar ve kapalı olma durumu kapatılma/tutsaklık mekânlarının önemli özelliklerindendir. Kahramanı kısıtlayıcı, engelleyici olması için bu özelliklere sahip olması gerekmektedir.

3.5.4.Yer Altında Olma

Anlatılarda kapatılma/tutsaklık mekânlarının bir diğer özelliği de yer altında olmalarıdır. Yer altına atma bireyin özgürlüğünü engelleme, işledikleri suçlar için yahut cezalandırmak için normal olanın dışına çıkarmadır. Yer altı karanlığın ve

³³¹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.18.

³³² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.96.

³³³ Kafkasyalı, *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri*, s.588.

kötünün sembolüdür. Suçlular, kötüler, öyle olduğu düşünülenler kötü olanla cezalandırılır:

“Köroğlu kendisine tuzaklar kurulduğunu nereden bilebilirdi? Gürin Beyi. Köroğlu'nu çadıra buyur eder. Köroğlu önden girince, kuyuya düşer. Takma sakalı ve bıyığı sıyrılır.

Gürin Bey:

- Köroğlu ben seni tanıdım, sen beni tanıdın mı?
- Tanıdım, Gürin Beyi. Gürin Beyi büyük bir sal taşı getittirir, Köroğlu'nun üzerini kapattırır.”³³⁴

Kapatılma/tutsaklık mekânlarının yer altında olmasına bir örnek de Nebi Han hikâyesinden verilebilir. Uykusundan uyanan kahramanın gelen ses üzerine aşağı indiği, yer altına gittiği görülmektedir:

“Bahdı ki yerin altından bir ses geliyor. Lerduvanlari aşağı yendi alt gata. Bahdı ki; bir kadın bir direğe sarılı.”³³⁵

Hikâyelerde yer altında olma özelliğiyle genel olarak kuyular yer almaktadır:

“İlerde de bir su kuyusu var, derin bir su kuyusu. Şöyle geçirdi kafasından; "Lala'yı işte bu kuyuya düşürürsem belki Lala' dan söz alırım. Hele bir oyun yapayım?”³³⁶

Kapatılma/tutsaklık mekânlarının yer altında olması insanlarla iletişimi kesme, yaşamla irtibatı koparma açısından önemlidir. Kahramanlar bu mekânlara atılır ya da bir tuzak sonucu kendileri düşerler. Yer altında olan mekânlar arasında hikâyelerde en çok örneğine rastladığımız kuyular vardır. Bunun yanı sıra mahzenler, zindanlarda yer altında olduğu bilinen kapatılma/tutsaklık mekânlarındandır.

3.6.Kapatılma/Tutsaklıktan Kurtuluş

Kapatılma/tutsaklık kahraman için engelleyici bir olgudur. Bu durumdan kurtulması için ancak kendi sınırlılığı üzerinde olan bir yardımcıya ihtiyaç vardır. İncelenen halk hikâyelerinde belli bir zaman ve mekân sınırı bulunmayan Hızır, pir, derviş gibi

³³⁴ Kafkasyalı, *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri*, s.588.

³³⁵ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s.193.

³³⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.62.

kimselerin kahramana yardım eden en önemli kimseler olduğu görülmektedir. Bunların yanında çeşitli hayvanlar ve sözü geçen, bilge kimselerin de kahramana yardım ettiği görülmektedir.

3.6.1.Olağanüstü Varlıklar Yardımıyla Kurtuluş

Tanrı yarattıklarıyla iletişimini araçlar sayesinde sağlar. Kapatılmış/tutsak edilmiş kişiye bu olağanüstü varlıkların yardımı bir ödül mahiyetindedir. Halk hikâyelerinde özellikle çocuğu olmayan kahramanlara Hızır, pir, derviş gibi kişilerin yardım ettiği görülmektedir. Bu yardım yapılırken kahramana çeşitli nesneler, yiyecek-içecekler verildiği görülmektedir. Bu olağanüstü kişiler yardımcı olabildikleri gibi müjdeleyici de olabilirler. Timur Han ile Maya Sultan hikâyesinde çocukları olmayan Maya Sultan’a Hızır tarafından çocuğunun olacağı müjdesi verilmiştir:

“O, hanımıyla beraber bu mutlu hayatın arkasında yaşayadursun:

Hızır, rüyasında gelip buna müjdeler ki:

- Ey Maya Sultan, senin bir oğlun olacak.”³³⁷

Olağanüstü kişilerin çocuğu olmayan kimselere yardım ettikleri gibi çeşitli hastalıklara sahip olan kahramanlara da yardım ettikleri, şifa verdikleri görülmektedir:

“Gördü ki, kızın şehrine gelmişler. Oğlanı anasının sakın olduğu konağın kapısının önüne iletip, attan indirip metaini eline verip kendinin Hızır Aleyhisselam olduğunu bildirip eline bir şişe verip eyitti:

“Validenin gözleri, senin için ağlayı ağlayı görmez oldu. Şunu hediye ilet; gözüne koysun, yine evvelki gibi ola.” Dedi.”³³⁸

Olağanüstü kişiler tarafından kahramana aşk badesi sunulduğu görülmektedir. Aşık olan kahramanların bu yolda olağanüstü kişiler tarafından güç ve yardım aldığı söylenebilir. Uyurken rüyasında pirleri gören Emrah’a bade içirilir:

³³⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.331.

³³⁸ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri I*, s.86-87.

*“Emrah, bir mezar taşına başını koymuş, öylece uyumuştur. Rüyasına
üç tane pir geldi; piri fani, yeşil sarıklı:*

-Oğlum Emrah, al şu badeyi iç, dediler ve bir kâse uzattılar.”³³⁹

Zorda kalmış kahramanlara bu olağanüstü kişiler yardım ederek uzun yolları kısaltır, düşünemeyeceğini düşündürür ve onu böylece içinde bulunduğu durumdan kurtarır. Zamansızlıkların sınırsızlıkların temsilcisi olan Hızır’ın kahramanı göz açıp kapama mesafesi kadarınca ulaşması gereken yere ulaştırdığı görülmektedir:

*“Biz her şeyi biliriz. Allah’ın emriyle iş yaparız. Ya Seyfen Mülük.
Şimdi gadinın bir elini ben dutacam, bir elini sen dutacahsın. Yum
gözizi dediğim zaman da, ikiz birliğde gözizi dutacahsınız.”³⁴⁰*

Hikâyet-i Âsuman ile Zeycân Beyân hikâyesinde yaptığı yolculuk neticesinde bir şeyleri kalmayan, zor duruma düşen Asuman’a yardım Hızır tarafından getirilir:

*“Böyle derken uykuya vardı. Hızır Aleyhisselâm gelip kaplan postunu
arkasına örttü ve önüne ateş yaktı. Âsumân, şimdi uykudan uyandı,
baktı ki karşısında bir derviş oturur.”³⁴¹*

Olağanüstü kişiler kahramanlara ihtiyacı olan gücü, kuvvetti de verirler, böylece kahramanın işlerini kolaylaştırmış olurlar:

*“Hüseyin Bey o gece yatarken rüyasında nur yüzlü bir baba, bir
aksakal gördü. Bütün gece, rüyasında o pirin göğsünde yattı. Pir,
Hüseyin Bey'e "bugünkü yarışmaya sen de katıl," dedi. Hüseyin Bey o
yarışmaya katıldı.”³⁴²*

Kahramanların girdikleri işlerde başarılı olabilmeleri için de olağanüstü kişiler tarafından kendilerine bir içecek verildiği görülmektedir. Tıpkı âşıklara sunulan bade gibi. Seyyad Bey ile Güllü Kız hikâyesinde Seyyad’a pir tarafından sunulan bir kuvvet suyunun varlığından söz etmek mümkündür:

³³⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.358.

³⁴⁰ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II*, s194.

³⁴¹ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri I*, s.44.

³⁴² Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.81.

“Duasını etti. Başladı uyumaya. Biraz sonra, bir de baktı ki, birisi kendisine sesleniyor:

-Kalk Seyyad’ ım, kalk yavrum!

Başını kaldırdı ki, ne kaldırsın? Ocağın batmasın! Yaşlı, nurani yüzlü bir derviş:

-... Yarın senin imtihan günüdür. İmtihan gününde kuvvetli olabilmen için, sana bir kuvvet suyu getirdim, dedi. Al bunu şöyle iç!”³⁴³

Kahramanın çeşitli işlerin üstesinden gelmesi için olağanüstü varlıklar tarafından verilen güç yalnızca iyi işler için kullanılması gereklidir. Gücsüzlere yardım etmek, yardıma ihtiyacı olanlara yetişmek gibi. Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım hikâyesinde bu durum şu şekilde ifade edilmektedir:

“Neneyi affetti Sadık; ama Sümmani Ağa’yı güzelce bir darağacına çektiler: Ama şunu ifade edeyim: Pir baba demişti ki; "Yavrum, içinde olan duyguları arzuları gerçekleştirmek şartıyla ben sana bu gücü veriyorum.”³⁴⁴

Kahramanı kapatan/tutsak edenler için de bu nurani varlıkların cezalandırıcılığını görmekteyiz:

Derviş eyitti:

"Şu altun lâle, gümüş sümbülden iki dal kopar, seni azad edeyim." dedi.

Cazı Karı, "Koparayım" derken, kuyuya düştü. Hemen Âsumân, kuyu içinde saçından tuttu, kaldırıp yere çaldı. Asumân, kendisini kuyunun ağzında buldu. Asuman ile Derviş kahveye geldiler.”³⁴⁵

³⁴³ Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.298.

³⁴⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.235.

³⁴⁵ Kaya, Koz, *Halk Hikâyeleri 1*, s.53.

Olağanüstü varlıklar hikâye kahramanlarının en büyük yardımcılarındandır. Kahramanlara her konuda yardım eden bu kişilerin insanın sınırlılıklarını temsil ettiği görülmektedir.

3.6.2. Hayvanlar Yardımıyla Kurtuluş

Halk hikâyelerinde kahramanları bulundukları zor durum içinden kurtarıp onlara yardım eden canlılar arasında hayvanlar da bulunmaktadır. Bu hayvanlar kahramanların yön bulmalarında, ulaşmaları gereken hedeflerine ulaştırmada yahut düşmanlar karşısında onları korumalarına öncülük etmektedirler. Çoban Süleyman ile Perişan Sultan hikâyesinde Çoban Süleyman’a seslenen, çıktığı yoldan geri dönmesini söyleyen koyunu görmekteyiz:

“...Çoban Süleyman ise, masaya başını koymuş, rüyasında ala koyununu görüyor, ala koyun ağlıyor:

-Çoban Süleyman ne olursun dön.”³⁴⁶

Koyunların yanı sıra keçilerin de kahramanlar için kurtarıcı konumda oldukları görülmektedir. Kimselerin ulaşamayacağı yerde, ölümle baş başa kalmak üzere olan çocuğun yardımına yetişerek onu açlıktan kurtarır:

“Keçi geldi, bir dereye indi; sarp kayaların dibinde bir dere, ormanlık, ağaçlık bir yer. Çoban da şöyle değneğine yaslanı yaslanı onu takip etti. Baktı ki keçi arka ayaklarını gerdi ve bir şey başladı keçiyi emmeye”³⁴⁷

Hayvanlar yalnızca canlı halleriyle değil cansız oldukları zamanlarda da kahramanlara yardım etmiş olurlar. Dede Korkut hikâyelerinde de benzeri olduğu gibi kahraman öldürdüğü, postunu soyduğu keçinin içine girerek şehre girmeyi başarır:

“Bu öyle buldu ki hırtlıktan iliğini. Kesdi seyizi. Derisini tuluh çıhardı ki, yanı hiçbi yerine yara vermeden. Çoban meğer çoh plancı. Çoban

³⁴⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.11.

³⁴⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.414.

düşündü ki, Tahir'i bu geçinin derisine sohup öyle götürecem. Başga götürmeye mümkün yoh.

Bunun etinden birez yediler. Kebap mebap ettiler. Ahşam payız devridi. Güz eyyamı. goyun içeri şehire gidir.”³⁴⁸

Ülker Sultan hikâyesinde, vatanından, sevdiklerinden uzaklaşmış olan sultana şehzadeye ulaştıran ceylanın varlığından söz etmek mümkündür. Ceylan Ülker Sultan için bir kurtuluş, şehzade için aşkına ulaşmasında bir aracı rolündedir:

“Orada şehzade Allah’a yalvarıp “ya Rabbi,” dedi “beni arkadaşlarımdan ayırdın, bu ceylanı benim gözüme taktın. Demek ki bu insanoğlu insanın çilesi burada bitmiş ki beni buraya gönderdin.””³⁴⁹

Pervane hikâyesinde de kurtarıcı olarak ceylanı görmekteyiz. Bu hayvanın ormanlık alanda kaybolan Pervane’yi ormanın dışına, aydınlığa kavuşturduğu görülmektedir:

“Hemen babasından alıp kuşağına bağladığı ekmeği o ceylan' ın yarasına doğradı. Ceylan ayağa kalktı. Sanki ona beni takip et der gibi düştü Pervane'nin önüne. Ormanlıkta Pervane'yi öyle aydınlığa, ışığa çıkardı ki. Allah cümlemizi aydınlığa çıkarsın.”³⁵⁰

“Atlar, tıpkı pir, derviş, aksakallı, eren vs gibi gizli bir bilginin taşıyıcısıdırılar...””³⁵¹

Kahramanların başına gelebilecek tehlikeleri sezebildikleri gibi bu durumun önüne geçmeye de çalışırlar:

“Başını dayadı ağaca, sırtını yasladı. Gözlerine biraz kış uykusu gelmişti. Az sonra sanki buna birisi:

- Kalk, diyerek seslendi.

Kalktı ki, at önünde durmuş. Şöyle ona işaret ediyor:

³⁴⁸ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.291.

³⁴⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.42.

³⁵⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.88.

³⁵¹ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.116.

- Gidelim! Yola çıkalım, der gibi. ”

Atlara bahşedilen bilgi ve içgüdü sayesinde kahramanların zor anlarında yetiştikleri gözlemlenmektedir. Bu durum hikâyede şu şekilde ifade edilmektedir:

“Benim bir atım var. İsmine derler Karakaytaz. Atım, dil bilir. Onu sana verdim. Darda kaldığın zaman, başını boş koyarsın. Nerde olsan gelir beni bulur!”³⁵²

Atlar kahramanların kurtarıcıları, kutsal hayvanlarıdır. Tıpkı insanlara sunulduğu gibi atlara da övgüler, hediyeler sunulduğu görülmektedir. Köroğlu’nun atına seslenişi bu ifadelerimizi doğrular niteliktedir:

“Atının üzerine eğilip "aman kırat, canım kırat, beni hiç darda koymadın, beni Kiziroğlu Mustafa'nın Ala paça atından kurtarırsan, yemin ederim, seni mermer çula, seni altına, gümüşe boğacağım, senin eyerini altından, gümüşten yaptıracağım, senin nallarını altından yaptıracağım, yeter ki bu Köroğlu ezilmesin bir Kiziroğlu Mustafa'ya," dedi Köroğlu.”³⁵³

Hikâyelerde kahramanlara yardımın çeşitli hayvanlardan geldiği de görülmektedir. Kahraman içinde bulunduğu sıkıntılardan bu hayvanlar sayesinde kurtulmaktadır.

3.6.3.Farklı Kişilerin Yardımıyla Kurtuluş

Hikâyelerde çeşitli sıkıntılar yaşayan kahramanların yardımına farklı kişilerin yetiştiği de görülmektedir. Farklı kişilerden kastımız; bilginin, tecrübenin temsilcisi ihtiyarlar, çobanlar, gizin sahibi ve saklayıcısı kadınlar, güçlü padişah ve kahramanlar gibi...

Çoban, tabiatın, kutsalın kaynağının bir temsilcisidir. Bu sebepten de zeki, merhametli ve samimidir. Ali Han Hükümdar ile Peri Hatun hikâyesinde sahipsiz ve nesnesiz kalan kahramana yardımın bir çobandan geldiğini görmekteyiz:

³⁵² Türkmen, Taşhova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri*, s.132.

³⁵³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.155.

“İşte, Allah'ın hikmetidir; gidende de çobana rastlıyor, gelende de çobana rastlıyor. Çoban gardaş, evet, önceden üzerimde mücevherim, param pulum, altınım vardı, bir çobana verdim, bir kuzu karnı aldım, çobanın elbisesini aldım; ama şimdi üzerimde sana verecek bir akçe bile yoktur. Benim buna ihtiyacım var, baba yurduna sığınmam gerekiyor. Çoban o kadar merhametli bir insan ki:”³⁵⁴

Halk hikâyelerinde bilginin ve tecrübenin temsilcisi yaşlı kişileri görmekteyiz. Bunlar ihtiyar dedeler olabildiği gibi nineler de olabilir. Örneğin çocuğu olmayan insanlara yardım eden Hanım Nene gibi:

“... Hanım Nene başladı hikâyesini anlatmaya:(...) bu şehirde çocuğu olmayan insanların büyük bir kısmı önce Allah'ın yardımı ve sonrada benim yaptığım tedavilerle çocuk sahibi oldular.”³⁵⁵

Anlatılarda kahramanların yüce gönüllü, anlayışlı kimseler tarafından da içinde bulundukları durumdan kurtuldukları görülmektedir. Örneğin, Mahmut Bey bir büyüklük yapıp çoban Süleyman'ın babası görevini üstlenir ve sevdiği kızla kavuşmasını sağlar:

Mahmut Bey, Perişan Sultan senin kızın Çoban Süleyman da benim oğlum, şimdi iste kızının başlığını, bu düğün, bu nişan ancak Çoban Süleyman ile Perişan Sultan'ın hakkıdır.”³⁵⁶

Benzer bir kurtarıma hikâyesine de Yusuf ile Gülistan hikâyesinde rastlamaktayız. Mustafa Bey köle olan Gülistan'ı azat edip sevgilisine kavuşturmaktadır:

“Böylece Mustafa Bey'e durumunu anlattı. Nihayet, Mustafa Bey, Gülistan'ı buldu, onu satın alan komutana belirli bir miktar para ödeyerek Gülistan'ı kölelikten azat etti, sonrada Gülistan ile Yusuf'u oradan yolcu etti.”³⁵⁷

³⁵⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.135.

³⁵⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.297.

³⁵⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.17.

³⁵⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.154.

Bir başka yardımcı kişi ise kadınlardır. Balkaya'nın ifade ettiği gibi: *“Kadınlar en iyi saklayıcı ve muhafaza edicidirler. Gizi kadınlar daha çok bilir ve giz kadınlarda yaşar. Bu yönleri ile anlatılara dâhil edilirler. Kahramana yardım edecek olan bilgiyi veya nesneyi ancak kadın bir yardımcı saklayabilir.”*³⁵⁸ Tıpkı düşmandan kaçan Melek Sultan'ın eski komşusu olan kadın kahramana sığınıp saklanması gibi:

“Melek Sultan, artık zalim Yunus Bey'in evinde duramıyordu. Nereye gelecekti; geldi Kızbes ablanın yanına. Kızbes abla eski komşularıydı.

*- Allah'ı seversen, beni evinde saklar mısın bir kaç gün?”*³⁵⁹

Halk hikâyelerinde kahramanların ihtiyaçları olduğu anda farklı kişilerden de yardım aldıkları görülmektedir. Bu kişiler de sıradan seçilmiş kişiler değil, tecrübeli, bilgi sahibi, zeki, çözümcü kimselerdir.

3.7.Kapatılma/ Tutsaklık Sonuçları

3.7.1.Olumsuz Sonuçları

Kapatılma/tutsak edilmenin olumsuz sonuçlarından söz etmek mümkündür. Bireyler kapatılıp/tutsak edildikleri mekânlar ve durumlar içindeyken sağlıklı düşünemeyip, güçlü bir tavır sergilemezlerse durum olumsuzluklarla sonuçlanır. Hikâyelerde en belirgin sonuç kahramanların birileri tarafından yahut kendi tercihleriyle hayatlarını kaybettikleri görülmektedir. Sevdiğine kavuşamayan, Melek Sultan ona sahip olmak isteyen Yunus Bey'e düşüncelerini şu şekilde ifade eder.

“Melek Sultan yüzüğüm kapağını açtı, içerisinde zehir olduğunu zalim Yunus Bey'e gösterdi. Melek Sultan demişti;

*- Yunus Bey, bana yakın gelirsen, yemin ediyorum Allah'uma, bu zehri içerim, kendime kıyarım. Sakın bana yakın gelme, elin elime değmesin.”*³⁶⁰

Durumun benzer bir örneğini Gülistan ile Süleyman hikâyesinde görmekteyiz. Sevdiğine kavuşamayan Gülistan bu kapatılma neticesinde canına kıymayı düşünmektedir:

³⁵⁸ Balkaya, *Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları*, s.87.

³⁵⁹ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.110.

³⁶⁰ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.107.

“Gülistan şunu düşündü: “ Eğer son saatte, son dakikada derdimin dermanı, gönlümün sultanı Süleyman gelmezse, intihar etmekten başka çare kalmıyor. ” ³⁶¹

Aşk üzerine kurulu olan birçok hikâyede kahramanların sevdiklerine kavuşamaması durumunda intihar ettikleri gözlemlenmektedir:

“Meryem, günler geçti, anasını babasını kolluyordu. Kapıları üzerine kilitlediler. Ama kendisini öldürecekti. Nasıl öldürecekti? ...Mıçıla’ nın mezarının başına gelerek intihar etti. ” ³⁶²

Arzu ile Kamber hikâyesinde de kahramanların kendilerini suya atarak can verdikleri görülmektedir.

“Köyün karşısında atından indi Arzu. Kamber kendisini suya attı, ırmağa. Arzu’ da kendisini suya attı ırmağa. ” ³⁶³

İletişimsizlik sorunu yaşayan, çeşitli engellenmelerle karşı karşıya kalan Gamlı Sultan’ın yaşadığı problemler nedeniyle hastalığa yakalandığı görülmektedir:

“Anası Gamlı Sultan ise akciğer hastalığına yakalanmıştı. Oğlu gurbette hasta, gelinleri karşı eve gelin olmuştu. ” ³⁶⁴

Tıpkı Gamlı Sultan gibi Hüseyin’in babası da oğlunun hasretine dayanamayarak kör olmak üzeredir:

“Sonra Hüseyin’e dönüp “oğlum, baban ağlaya ağlaya kör olmak üzere,” dedi, “sen şimdi git Diyarbakır’a, babanı teselli et yavrum, biz de Senem’i tekrar size getirip teslim edeceğiz. ” ³⁶⁵

Bir kapatılma mekânında bulunan kahramanların buradan kurtulamayarak hayatlarını kaybettikleri görülmektedir.

“Hasan’ın mahzende kellesini vurdular. ” ³⁶⁶

³⁶¹ Türkmen, Taşlıova, Tan, *Âşık Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, s.362.

³⁶² Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.268.

³⁶³ Türkmen, Cemiloğlu, *Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri*, s.248.

³⁶⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.60.

³⁶⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.29.

Askerliğini yapmak için ailesinden, sevdiklerinden ayrılan Necip'in eşine düşmanının göz koyması, onları ayırması ve bu nedenle Necip'in yurdundan ayrılmak zorunda kalması kapatılmanın olumsuz sonuçlardandır.

*"O Aralık, Ali Onbaşı, Necip' ten müsaade alarak, Karanın evine bir baskın yaptı arkadaşlarıyla. Müsadere ettikten sonra süngüyle Kara'yı öldürdüler. Cenazesini ailesinden teslim aldılar. Bunun üzerine, "artık bu topraklar bana haram olsun," dedi Necip, "bu garip topraklarda durmak istemiyorum." Nereye gidecekti, İstanbul' a gidecekti."*³⁶⁷

Tıpkı Necip gibi içinde bulunduğu durumla yaşayamayan başka kahramanlarda yurtlarını terk etmektedirler. Düşmanların yapacaklarından ötürü korku duyan Adil Şah ailesini de alarak yaşadığı yurdu terk etmek zorunda kalır.

*"...Ülker Sultan'ın babası Adil Şah, bir gün düşmanları tarafından taarruza uğratıldı. Şahın büyük oğlunun başını kestiler, Şah, elinden tuttuğu küçük oğlu ve hanımı ise sarayı çırılçıplak terk ettiler, canlarını kurtardılar."*³⁶⁸

Aşık olan kahramanın bu durumu aşkınlıkla birleştirmesi üzerine olumsuz sonuçlar ortaya çıkar. Normal bir birey olarak yaşamını süren Gays aşık olduktan sonra toplumun dışına itilen deli olarak adlandırılan bir bireye dönüşür:

*"Senin ismin Mecnûn - dedi- Seni deli divane felek dağları dolandıracah. Lakin, senin adın Gayıs, amma Mecnûn denildi. Sene herkeş deli diyecek Mecnûn diyecek."*³⁶⁹

Eşini kaybeden Latif Şah bu üzüntüyle ilk olarak evlenmez ancak sonrasında hayatına aldığı kişinin iftirası nedeniyle çocuklarını sürgün eder. Bu davranışı nedeniyle aile bütünlüğünü bozmuş olur. Ve çocuklarından uzak engellenmiş, yalnız bir yaşam sürer.

³⁶⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri II*, s.290.

³⁶⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.62.

³⁶⁸ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.45.

³⁶⁹ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, s.137.

*“Düğünden sonra Latif Şah meclisde iken, kadın Asıl’a bir yatakda yatma teklif eder. Çocuklar durumu kabul etmeyince, kendini yaralayan kadın padişah ve meclisin yanına varır. Durumu gören baba, iki oğlunu sürgün eder.”*³⁷⁰

Anlatılarda kahramanların kapatılma/tutsaklıkların sonucunun olumsuz şekilde sonlanmasının sebebi kahramanların içinde bulundukları durum içinden mantıklı düşünerek, cesur davranarak çıkamamalarıdır.

3.7.2. Olumlu Sonuçları

Halk hikâyelerinde kapatılma/tutsaklık olumsuz sonuçlarıyla görüldüğü gibi olumlu sonuçlarıyla da görülür. Olumlu sonuçlarda daha çok olumsuz gibi görünen bir durumun olumlu sonuçlanması durumu söz konusudur. Bu bazen somut şekilde bazen de soyut şekilde ortaya çıkar. Soyut şekilde görüldüğü zamanlar daha çok kahramanın erginleşme yaşayıp karakterini olgunlaştırdığı durumlardır. Somut şekilde görüldüğü zamanlarda ise kahramanın kapatılma/tutsaklık sonucunda olumlu bir olay yaşadığı görülür. Örneğin, bulunduğu diyardan ayrılan Çoban Süleyman rüyasında gördüğü koyunun ona seslenmesiyle geri döner ve sevdiğine kavuşmak için çabalar:

“...Çoban Süleyman ise, masaya başını koymuş, rüyasında ala koyununu görüyor, ala koyun ağlıyor:

*-Çoban Süleyman ne olursun dön.”*³⁷¹

Bazen kahramanın kapatılma/tutsaklık durumunu göze alması onun ödüllendirilmesiyle sonuçlanır:

*“İşde cezasını çekme için, bu da sizi bulma için gurbete, taci tahdi terketmiştir. Ben de Cenab-ı Hag’gın emriyle sizi gavuşdurdum.”*³⁷²

Yukarıda olumsuz sonuçlar arasında yer verdiğimiz durumu olumlu sonuçlar arasında da verebiliriz. Bunun nedeni ise kahramanın gurbete gitmiş olması orada

³⁷⁰ Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.105.

³⁷¹ Yılmaz, **Âşıklardan Halk Hikâyeleri I**, s.11.

³⁷² Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek, **Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II**, s.195.

tanıkları nedeniyle, komutanlarının arkasında olması nedeniyle geri dönüp intikamını almış ve sevdiğine de kavuşmuş olmasıdır:

“O Aralık, Ali Onbaşı, Necip’ ten müsaade alarak, Karanın evine bir baskın yaptı arkadaşlarıyla. Müsadere ettikten sonra süngüyle Kara’yı öldürdüler. Cenazesini ailesinden teslim aldılar. Bunun üzerine, “artık bu topraklar bana haram olsun,” dedi Necip, “bu garip topraklarda durmak istemiyorum.” Nereye gidecekti, İstanbul’ a gidecekti.”³⁷³

Hikâyelerde bir kapatılma/tutsaklık türü olan uyku ve rüya ile kapatılma/tutsaklık mekânı olan kuyunun da olumlu sonuçlar doğurduğu örnekler vardır:

“Bir ay, iki ay, üç ay; anası baktı. Şeyh Senan gelmiyor Şeyh Senan zindanlar içerisinde, darağacına çekilme gününü bekliyor. Anası bir rüya görür; bakar ki, oğlu Şeyh Senan'ı bir kuyunun içine atmışlar. “Gardaş, gardaş” diye feryat ediyor. Gecenin bir dar zamanında, geç zamanında uykudan uyanır, kalkar, küçük oğlu Namdar İzzet'in otağına gelir, uyandırır yavrusunu.”³⁷⁴

Daha önce yalnızlık konusunda kahramanların bazen hayvanlarla iletişim kurduğunu ve bunun da aslında onların yalnızlığını simgeleyen bir durum olduğunu söylemiştik. Aşağıdaki örnekte de bu anlamda bir yalnızlık söz konusudur ama bu defa sonuç olumludur:

“Pervane şöyle yürüdü, geldi, baktı ki ormanın içersinde bir çeşmenin başında bir ceylan, okla yaralanmış nasıl inliyor. Hemen babasından alıp kuşağına bağladığı ekmeği o ceylan'ın yarasına doğradı. Ceylan ayağa kalktı. Sanki ona beni takip et der gibi düştü Pervane'nin önüne. Ormanlıkta Pervane'yi öyle aydınlığa, ışığa çıkardı ki. Allah cümlemizi aydınlığa çıkarsın.”³⁷⁵

³⁷³ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.62.

³⁷⁴ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.197.

³⁷⁵ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.88.

Çocuksuzluk teması hikâyelerde en çok görülen kapatılma/tutsaklık temalarından biridir. Ancak bu durumun neden olduğu üzüntü hali kahramanlar için bazen olumlu örnekler de doğurabilir. Aşağıdaki örnekte Hüseyin, çocuksuzluktan dolayı yalvarıp yakardığı için olağanüstü bir gücün yardımını elde eder:

“Hüseyin o yalvarışını bitirmişti ki fani bir ihtiyar kılığında bir pir aniden peyda oldu orada, "Selâmünaleyküm, Hüseyin oğlum," dedi. Hüseyin hâlâ o dalgınlığın içindeydi, baktı ki karşısında kendisine gülümseyen yaşlı bir adam duruyor, "Aleykümselâm, baba," diye karşılık verdi. Neden sonra, olayın garipliğinin farkına vardı, "Siz nerden geldiniz," diye sordu. Pir gülümsemesini sürdürerek "Oğlum, sen çağırmasını bilersen," dedi, "Biz de gelmesini biliriz. Bizim için örtük perde, kapılı kapı olmaz. Yavrum, sırtını şöyle bir sıvazlayayım da derdin şifa bulsun." Hüseyin gayriihtiyari sırtını döndü, sonra tekrar yüzünü dönünce bir baktı ki ne baksın; ihtiyar kaybolmuştu, her şey bir anda olup bitmişti, akıl sır erdiremedi bu işe.”³⁷⁶

Kapatılma/tutsaklık türlerinin en önemli olumlu işlevlerinden biri de kahramanı erginleştirmesi ve daha bilinçli bir birey haline getirmesidir. Kahraman bu sayede bazen olayları daha olgun bir tavırla karşılar:

“Orada şehzade Allah’a yalvarıp “ya Rabbi,” dedi “beni arkadaşlarımdan ayırdın, bu ceylanı benim gözüme taktın. Demek ki bu insanoğlu insanın çilesi burada bitmiş ki beni buraya gönderdin.”³⁷⁷

Hikâyelerde bazı kapatılma/tutsaklık durumlarının ilk bakışta olumsuz gibi görünseler de aslında kahraman için olumlu durumlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumlar bireye bazen tecrübe kazandırırken bazen de onlarda dönüşüme neden olabilecek etkiler yaratır. Kapatılma/tutsaklık durumları ayrıca kahramanların hiç beklemediği bazı olumlu gelişmelere de neden olabilir. Tüm bunların örnekleri halk hikâyelerinde görülmektedir.

³⁷⁶ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.30.

³⁷⁷ Yılmaz, *Âşıklardan Halk Hikâyeleri I*, s.42.

4.KAPATILMA/TUTSAKLİK İLE İLGİLİ TESPİTLER

YILMAZ TİMUR, ÂŞIKLARDAN HALK HİKÂYESLERİ I, (ÇOBAN SÜLEYMAN İLE PERİŞAN SULTAN HİKÂYESİ)					
İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLİK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ama deprem olduğu zaman Çoban Süleyman neredeydi, Garip Köyü'nde çobandı, bilmiyordu, depremin oluşundan bile habersizdi. Günün bir gününde bir haber alır, derler ki: Çoban Süleyman, köyünüzde deprem olmuş, haberin var mı?	İletişimsizlik	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.3.
Allah hiç kimseye göstermesin, o depremde ne anası ne babası ne de bir başka akrabası kalmayan Çoban Süleyman feleğe sitem ederek...	Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.3.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Baba, ben Yoncalı Köyü'ndenim, benim köyümde deprem olmuş, ben bütün yakınlarımı, anamı, babamı, kardeşlerimi hep kaybetmişim, haberim yok, çoban adamım, garip adamım, Garip Köyü'nde çobanlık yapıyordum; ama olmuş bitmişlerden hiç haberim olmamış benim.	İletişimsizlik Engellenme	Dünya	İlahi Kaynak		Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman İle Perişan Sultan Hikâyesi). s.3.
Fakat Cenabı Mevla'mız Hacı Ağa'ya da hiçbir evlat nasip etmemişti, Hacı Ağa ise, ellerini her gün açardı duaya: -Yarabb- el Âlemin, bana vardan, servetten verdin, ama bana bir evlat nasip etmedin, benim bu varım, servetim, bu saatten, bugünden sonra kime kalacak acaba?	Çocuksuzluk	-	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman İle Perişan Sultan Hikâyesi). s.7-8.
Sorma baba sorma benim derdimi Gönül yarasının dermanı gitti Bağdan geldim güzel simayı gördüm Asıl bu gönlümün seyranı gitti	Ayrılık Aşk	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman İle Perişan Sultan Hikâyesi). s.8.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Telli hemen bu kâğıdı Perişan'ın anasına verir, Perişan'ın anasıysa çok merhametsizdi, gönül yarasını, gönül duygusunu, gönül cefasını tatmayan, görmeyen biriydi. Bir ana, bir kızına bu zulmü yapar mı? Perişan'ın yazdıklarını itibara almayarak hemen onları sildi, kızın ağzıyla yazdı ki...	Engellenme	-	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.10.
...Çoban Süleyman ise, masaya başını koymuş, rüyasında ala koyununu görüyor, ala koyun ağlıyor: -Çoban Süleyman ne olursun dön.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Hayvanlar Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.11.
Perişan da bu dünyada gülmedi Ne yazık ki muradını almadı O ki Çoban Süleyman'ım gelmedi Alsın kazma kürek mezara gelsin	Aşk Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.17.
Mahmut Bey, Perişan Sultan senin kızın Çoban Süleyman da benim oğlum, şimdi iste kızının başlığını, bu düğün, bu nişan ancak Çoban Süleyman ile Perişan Sultan'ın hakkıdır.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.17.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(HÜSEYİN İLE SENEM HİKÂYESİ)					
Ali İzzet Ağa' nın sadece bir kız çocuğu vardı, başka da çocuğu olmuyordu.	Çocuksuzluk	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Aşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi).
Aradan yedi yıl geçti. Şimdi siz ne dersiniz deyin dostlar, kimisi heyecan der, kimisi bir hastalığı vardır der, biz bir şey demeyeceğiz, sadece şu kadarını söyleyeceğiz ki aradan bunca zaman geçmesine rağmen Hüseyin'in bir çocuğu olmamıştı.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Aşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.25.
Senem anlatmıştı Hüseyin'in darıldığını, o da peşinden içeriye girdi. Hüseyin'in çantasını hazırladığını gördü, "nereye gidiyorsun," diye sordu. "Eh, artık bana yol göründü Senem," dedi Hüseyin, "sen beni babama şikâyet ettin, senin oğlunda erkeklik yok dedin. Şimdi ben kalkıp sana başka kocaya git diyemem, o yüzden ben gidiyorum. Sen de başının çaresine baksan iyi edersin." O çantasını toplarken Senemde oturmuş ağlıyordu.	Gurbet/ Ayrılık Engellenme Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Aşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.27.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hüseyin heybesini sırtına aldı, bindi bir ata. Nereye gidecekti şimdi bu adam, çok zengin bir babanın oğlu, o güne kadar hiç mi hiç çalışmamış, elini kalemden kıskanan bir adam, atına binmiş nereye gidiyordu, gurbete. Arkasından ağlıyor, ağıtlar yakıyordu Senem Hanım, ama nafile, Hüseyin gidiyordu.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	İlahi Kaynak Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.27.
Hüseyin son bendini de bitirmişti ki Kahraman Ağa eğilip yerleri öptü, topraklara sarıldı, “yarabbi sen ne büyüksün,” dedi, “eğer biz Hüseyin’e rastlamasaydık, tevafuk edip de karşılaşmasaydık, ben bu gelini götürecektim, ...”	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.29.
Sonra Hüseyin’e dönüp "oğlum, baban ağlaya ağlaya kör olmak üzere," dedi, "sen şimdi git Diyarbakır'a, babanı teselli et yavrum, biz de Senem'i tekrar size getirip teslim edeceğiz."	Engellenme	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.29.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
"Yahu, ben ne talihsiz adamım, ben ne şanssız bir insanım," diye söylendi, "ne olurdu biraz daha geç gelseydim, Senem başkasına gidecekti, ben de bu deritten, bu ıstıraptan, bu çileden kurtulmuş olacaktım ki tam yerinde rastladık, tam!" Hani bir söz vardır ya dostlar, "aynı tas, aynı hamam," eve dönmesine dönecekti Hüseyin ama derdi de onla beraber dönecekti. Bir yanda aşk bir yanda gurur, bakalım bu işin sonu nereye varacaktı.	Çocuksuzluk Engellenme	Dünya	İlahi Kaynak	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.29-30.
Baba oğul birbirlerine sarılmışlardı, ama yine de bir türlü inanamıyordu Ali İzzet Ağa, "Yok, oğul, yok, benim kulaklarım duymaz, gözlerim görmez oldu artık, seçemiyorum seni yavrum," dedi, benim oğlum gurbet elde öldü, burada olamaz. Biliyorum, sen beni teselli etmek için Hüseyin olduğunu söylüyorsun, ama benim oğlum gurbet ellerde garip bir mezar oldu, sen benim oğlum değilsin."	Engellenme Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hüseyin ile Senem Hikâyesi). s.32.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ÜLKER SULTAN HİKÂYESİ)					
En iyisi siz bir kervan, bir alay asker hazırlatın, gecenin bir payında kızı götürsünler, Hint ormanlarının derinliklerinde bir yere atıp gelsinler, orada onu kurtlar kuşlar yer, bu olay da geçer gider, hiç kimse duymaz, bizim de şanımız şöhretimiz dağılmaz.	Engellenme Sürgün	Orman	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.39.
Ayırdılar vatanımdan, evimden Sıla seni seyrettiğim bugündür Soylu libasımı aldın elimden Vatan seni seyrettiğim bugündür	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.39.
Orada şehzade Allah’a yalvarıp “ya Rabbi,” dedi “beni arkadaşlarımdan ayırdın, bu ceylanı benim gözüme taktın. Demek ki bu insanoğlu insanın çilesi burada bitmiş ki beni buraya gönderdin.”	Engellenme İletişimsizlik	Orman	İlahi Kaynak	Hayvanlar Yardımla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.42.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Ben buralardan, bu ormanlardan yol çıkarıp çıkamam dışarılara,” dedi şehzade atına, “Arap at, seni ve beni buraya getiren Yaradan nasıl biliyorsa öyle çıkarsın.”	Engellenme	Orman	İlahi Kaynak	Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.43.
Şehzade’nin ona olan aşkı da on beş kat daha arttı, öyle bir aşık oldu ki gecesi gündüzü, uykusu yok adamın. Bir türlü diyemiyor da ona, kendi kendine yanıp tutuşuyor. Aradan zaman geçti, şehzade başladı hastalanmaya, erimeye; kilo kaybediyor, zayıflıyordu.	Aşk	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.43.
...Ülker Sultan’ın babası Adil Şah, bir gün düşmanları tarafından taarruza uğratıldı. Şahın büyük oğlunun başını kestiler, Şah, elinden tuttuğu küçük oğlu ve hanımı ise sarayı çırılçıplak terk ettiler, canlarını kurtardılar.	Şiddet Ayrılık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ülker Sultan Hikâyesi). s.45.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(NECİP İLE TELLİ HİKÂYESİ)					
Sonunda, Necip'le Kara birlikte Telli' yi kaçırmaya karar verdiler. Necip yardım etmeleri için birkaç arkadaşına daha haber verdi. Nihayet, Necip'le arkadaşları Telli' yi kaçırmak için hazırlanmaya başladılar.	Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyeleri). s.51.
Aradan birkaç gün geçmişti ki Necip'in askerlik pusulası geldi. O zaman da askerlik şimdiki gibi bir yıl veya on sekiz ay değil, tam beş yıl askerlik yapacaktı. Necip'in askerlik kâğıdı gelince, anası Gamlı Sultan, "yavrum, senin hanımın bana emanet. Sen de bacın Sırma ile beni Allah'a emanet et," dedi, "Adil divanda yemin ederim ki sen gelene kadar Telli' nin bir teline zarar gelmesine müsaade etmeyeceğim."	Gurbet/ Ayrılık	Dünya	Resmi Kaynak/ Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyeleri). s.52.
Ben gelince arzum kaldı vatanda Deli olurum gurbet elde yatanda Seher vakti kurbağalar ötende Çık garip çöllere sor beni beni	Gurbet/ Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyeleri). s.54.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...Telli'nin kolundan tuttu, onu bir kağına attı. Yanında kardeşini de getirmişti Kara, kardeşine dönüp Telli'yi doğruca babasının evine götürmesini söyledi.	Engellenme	Ev	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyesi), s.56.
Ahmet paşa mektubu açıp okumaya başladı. Mektubun birkaç yerinde Telli'den, Kara'dan bahsediliyordu. "Yavrum, bu Telli kimdir," diye sordu Ahmet Paşa. "Efendim, Telli benim hanımımıdır," dedi Necip. Ahmet Paşa şaşırdı, "sen evli miydin, evladım," diye sordu. "Evet, paşam," dedi necip.	Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyesi), s.57.
Anası Gamlı Sultan ise akciğer hastalığına yakalanmıştı. Oğlu gurbette hasta, gelinleri karşı eve gelin olmuştu.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Necip ile Telli Hikâyesi), s.60.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(RIZA BEY HİKÂYESİ)					
Rıza Bey'in hayli zamandır çocuğu olmuyordu. Bir akşam evde otururlarken Rıza Bey'in hanımı sordu:...	Çocuksuzluk Yalnızlık	Ev	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.66.
Bey, bu kadar servetimiz, bu kadar devletimiz var. Maiyetimizde bu kadar insan çalışıyor. Ama bizim bir zürriyetimiz yok. Yavaş yavaş yaşlanmaya yüz tutmuşuz. Olmaz mı, sen ikinci bir hanım alalım. Ben razıyım. Ben vekâletimi sana veriyorum, evlen. Araştır, kendine layık birini bul, ikinci bir evlilik yap, Cenabı Allah benden sana zürriyet vermedi. Belki ikinci evliliğinden kız da olsa, oğul da olsa en azından dumanımızı tüttürecek bir evladımız olur, der Hazer Hanım.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.66.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Günlerden bir perşembe günüydü. Allah cümlemize hayırlı yarınlar versin. Akşam, Rıza Bey bir mevlit okutmuştu. Hoca mevlidi okurken içeriye bir gariban girdi. Böyle pejmürde bir halde, üstü başı yırtık, aksakallı, yeşil sarıklı bir ihtiyar.	-	Ev	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.67.
Epey bir müddet sonra Mirza Han'la Hazer Hanım'ın elindeki servet dağılır, o variyet elden gider. Mirza Han, öyle bir gün olur ki evde çay, şeker dahi bulamaz. -Ana müsaaden varsa, ben gurbete çalışmaya gideceğim, der Mirza Han.	Gurbet/ Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.68.
Ana, başka çaresi yok. Ben köyde bey oğluyum. Bu köylerde beni nahırcılığa gönderen yok, Çobanlığa gönderen yok, hizmetkârlığa tutan yok. Bana gurbete gitmek şart oldu.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.69.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Anasını gözünün önüne getiriyor, geçmişini, babasını, servetini, devletini, o günleri hayal ediyordu, o hayal içerisinde yarı uykudaydı ki kapının vurulmasıyla kendine geldi. -Selâmünaleyküm, -Aleykümselâm, baba, Baktı, karşısında lamba gibi, lambadan daha nurlu, daha pırıl pırıl aksakallı bir dede vardı. Kimdi bu dede; Erzurum'daki bakkaldı. Fırıncı babasının ağabeyi olan bakkaldı. Hemen onun elini öptü, ona yer gösterdi. Epey bir zaman geçtikten sonra:	Uyku/Rüya	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.71.
Cenabı Allah cümle dardakiler yardım etsin. Bir nal sesi duyar gecenin o saatinde. Eh, yerin göğün sahibi var yahu. Hiç kimse sahipsiz değildir. Yetimin sahibi Allah'tır. Yetim darda kalır mı? Bir nal sesi kulağına gelir. Ardına dönüp bakar ki bir boz atlı.	Yalnızlık	-	-	Olağanüstü Varlıklar Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.72-73.
Kim bu güzel; bir ağanın kızıdır. Mirza Han onu görür, akli başından gider.	Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Rıza Bey Hikâyesi). s.74.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(PERVANE HİKÂYESİ)					
Nur dağına çıkmıştı derviş baba, evliya baba Habibi Nacar. Fakat evine geldi, evde bir yoksulluk, evde bir açlık. Evde bir hüznün, evde bir çile vardı.	Engellenme	Ev	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.83.
Habibi Nacar düşünce içerisinde, hüzünlü hüzünlü nereye geliyordu. Derviş babaların içine katılacaktı, kafiyeyle geliyordu ki. Nurani bir pir baba dedi ki: - Ya Habibi Nacar, hiç düşünme, hiç gam etme, evine un gitmiştir, evine gıdalar gitmiştir, evine aş gitmiştir. Bir deve yükü gıdalar gönderildi. Dön evine.	Gurbet/Ayrılık	Ev	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.83.
Ya Habibi Nacar, evinde pişecek olan ekmekten ilk ekmeği kim yerse büyük bir ilme, bir varlığa sahip olacak, demişti. Habibi Nacar gelene kadar ekmek pişirilmişti. Bir ekmek kokusu, bir güzel koku vardı ki evde. Habibi Nacar gelip baktı ki Pervane ilk çıkan ekmeğin yarısını yemiş, sonra da uykuya dalmış.	Uyku/Rüya	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.83.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Rüyasında derviş babalar, yeşil fesliler ona musallat oldular. Bir resim gösterdiler Pervane'ye. Pervane, şu güzele âşık oldun yavrum, dediler. Badesini içirttiler. Allah cümlesini muradına erdirdin.	Uyku/Rüya	Ev	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.83.
Ben kalmışım bir devada Günlerin geçti ziyade Ben bade içtim rüyada İçimde bir sevda vardır.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.84.
Pervane halim müşküldür Bu bülbüle gonca güldür Yolum bir senelik yoldur İçimde bir sevda vardır.	Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.85.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Babasından helallik, destur alan Pervane günün bir gününde yola revan olacaktı, Nurpak şehrinden Hakikat şehrine gidecekti. İkisinin arası bir yıllık yoldu. Hani o ekmeğin yarısını Pervane yemişti ya, Habibi Nacar, evliya, o kalan ekmeğin yarısını da Pervane'nin belindeki kuşağa bağladı:	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.85.
Şunu da söyleyeyim: Gideceksin, senin önüne bir ormanlık çıkacak. O ormanda yaralı bir ceylan var, ok yarası almış, şu sana verdiğim ekmeği o Ceylan'ın yarasına doğra, inşallah ayağa kalkar, seni o ormanlıktan geçirir. Kuşkanadın da olsa yılan göbeğinde olsa o ormanlığı geçmen başka türlü mümkün değil.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Engellenme	Orman	-	Hayvanlar Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.85.
Pervane yola revan oldu. Mecburdu gitmeye. Hakikat şehrine gidecekti. Sevdiği Gül Sultan'a gidecekti. Şöyle geldi, baktı ki bir ormanlığa yaklaştı. Allah göstermesin, geçmesi mümkün mü? Dolandı, fırlandı, dört beş tur ormanlıkta dolandı durdu, bir yol bulamadı.	Gurbet/Ayrılık Engellenme	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.87.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Öyle bir yerdeyim bilemedim ki Ormanlıkta yolu bulamam baba Böyle gitse sevdiğimi bulamam Ormanlıkta yolu bulamam baba Dağların başını duman bürüdü Benim içerimi şivan bürüdü Sanki aydın günü zindan bürüdü Ormanlıkta yolu bulamam baba	Yalnızlık Korku	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.88.
Pervane şöyle yürüdü, geldi, baktı ki ormanın içersinde bir çeşmenin başında bir ceylan, okla yaralanmış nasıl inliyor. Hemen babasından alıp kuşağına bağladığı ekmeği o ceylan'ın yarasına doğradı. Ceylan ayağa kalktı. Sanki ona beni takip et der gibi düştü Pervane'nin önüne. Ormanlıkta Pervane'yi öyle aydınlığa, ışığa çıkardı ki. Allah cümlemizi aydınlığa çıkarsın.	Yalnızlık	Orman	-	Hayvanlar Yardımla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.88.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu nasıl saygısızlıktır, bu ne cürrettir? Ben kızımın ismini yasaklamıştım. Sen kimsin ulan, konuşuyorsun kızımın adını? Derhal bunu çarmıha gerin, zindanlara atın, dedi.	Engellenme Korku	Zindan	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.93.
Ben sana ceza olarak zindan hayatı vereceğim. Cerrah usta'yla beraber, kızımın ismini dediğinden dolayı seni zindanlara atacağım ve burada ki âşıkların hepsini imtihan edeceğim. Bunları sırayla darağacına çekeceğim, başta Mahmut olmak üzere ve burada harp ettireceğim. Bu harbi de üç padişahın arasında yaptıracağım. Elçiliğe gelen bu üç padişahın hangisi bu harbi kazanırsa kızımı onun oğluna vereceğim. Bunlar zindandaydılar, Cerrah usta ile Pervane. Öyle oldu ki padişahın birine söz kestiler. Gül sultan'ı onun oğluna vereceklerdi. Öyle bir ortam oldu ki çok kanlar döküldü. Gül Sultan gitti gidecekti. O da sevdalıydı Pervane'ye.	Hapsedilme Engellenme Korku	Zindan	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.95.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gecenin ıssız bir saatinde Pervane şöyle bir baktı ki o demir parmaklıkların ötesinde birisi duruyor. Yavrum pervane, şöyle bana gel, dedi ses. Kapı açılmıştı Pervane'ye. Pervane dışarı çıkmıştı. Yılan göbeğinde olsa, kuşkanadın da olsa geçmek mümkün mü, ama geçmişti işte. Pervane mecburdu sevdası için.	Hapsedilme	Hapishane	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.96.
Harp ilan edildi üç gün. En sonunda padişah ilan etti ki: -Zehirli kementleri fırlatın, bu delikanlıyı öldürüp bana getirin.	Şiddet Engellenme	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.96.
Cerrah usta geçti candan Ümit vardır yaradandan Bizleri bak o zindandan Soran babandır babandır	Hapsedilme Engellenme	Zindan	Töre	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.96.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Düğünler tutacaklardı. Yol aldılar. Tekrar o ormanlığa geldiler. Haramiler onların önünü tekrar kestiler. O arada Gül Sultan Pervane'ye dönüp "Pervane, hele bir dinle, dedi. Aldı Gül Sultan: Karşıdan gelen güzeli Layık görmüşüm ben sana Bu gelen Arap Sultan'ı Ben de layık gördüm sana.	Engellenme	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Pervane Hikâyesi). s.96.
(HAMİT HAN İLE MELEK SULTAN HİKÂYESİ)					
Hamit han 5-6 aylık bir evliydi, bu seferde bunun askerlik kâğıdı geldi. Geldi, eline ulaştı. Soruyordular, anası soruyordu, sevdiği soruyordu, babası soruyordu;	Gurbet/Ayrılık	Dünya	Resmi Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.101.
Sorma gardaş sorma benim derdimi Ela gözlü nazlı yardan ayrıldım Onun hasretiyle yanar ağlarım Ela gözlü nazlı yardan ayrıldım	Aşk Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.103.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Aylar oldu bir haberiniz gelmedi, N’ olur bir haber gönder baba can, Nasıl oldu anam unuttu beni, N’ olur bir haber gönder baba can	İletişimsizlik Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.105.
Melek Sultan yüzüğüm kapağını açtı, içerisinde zehir olduğunu zalim Yunus Bey’e gösterdi. Melek Sultan demişti; - Yunus Bey, bana yakın gelirsen, yemin ediyorum Allah’ ıma, bu zehri içerim, kendime kıyarım. Sakın bana yakın gelme, elin elime değmesin.	Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.107.
Hamit Han’ ım var hasretim Gurbette bitmez gafletim Melek Sultan’ a hasretim Ali Bey’ in oğlu benim	Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.109.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Melek Sultan, artık zalim Yunus Bey'in evinde duramıyordu. Nereye gelecekti; geldi Kızbes ablanın yanına. Kızbes abla eski komşularıydı. - Allah'ı seversen, beni evinde saklar mısın bir kaç gün?	Engellenme	Ev	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Hamit Han İle Melek Sultan Hikâyesi). s.110.
(ALİ HAN HÜKÜMDAR İLE PERİ HATUN HİKÂYESİ)					
Efendim, Hacı Seyyad, Tiflis'te bir köyde yaşarken, hiç bunun dünya yüzünde bir zürriyeti yok. Ne kadar dua eder, ne kadar ibadet eder; ama vermeyen Allah vermez.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.121.
Kervanını bir dağın eteğine çeker, bir çeşmenin başında iki rekât eda namazını kıldıktan sonra, Hacı Seyyad' ın kulağına bir çocuk sesi gelir.	-	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.121.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
O karanlıklarda bir orman içerisine yavaş yavaş gark olup gider. Cakal sesi, kuş sesi, kurt sesi, bir zenane ehli, bir kadın, ayak yalın, başı açık; ayaklarını taş, diken paramparça etmiş, kanlar içerisinde, bir ağacın dibine yatıp kalır. Öldürmeyen Cenabı Allah'tır. Ağacın dibinde buna ne bir kuş, ne bir kurt, ne bir çakal dokunur. Ne yapar; bir de gözünü açar ki, bir kaval sesi: - Allah Allah! Acaba bu kaval sesi bu ormanın içerisinde, bu dağın eteğinde ne arar? Yavaş yavaş ilerler, bakar ki, ne baksın; bir çoban, sürüsünü yaymış, ar kasını vermiş bir kayaya, kavalını yavaş yavaş çalmaya başlar. Kaval inledikçe, kaval çaldıkça Peri Hatun'un yüreğinden kan gitmeye başlar.	Sürgün Gurbet/Ayrılık	Orman Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). S.125.
Gardaşım, ben ne cinim, ne periyim; ben de senin gibi bir beni insanım. Bir zalimin zulmüne uğrayarak bu dağlara, bu ormanlara sürgün edildim.	Sürgün	Dağ Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.125.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Van Hükümdarı tebdili kıyafet olur, lalasıyla, veziriyle, vüzerasıyla bir kır gezintisine çıkar. Yanında olan en güvendiği insan Kara Vezir'le beraber çadırları bir dağın eteğine kurarlar. Çadırlar kurulur, yemekler yapılır, eğlence başlar. Kara Vezir yanına üç-dört tane lalasını, vezirini alarak şöyle bir gezmeye çıkarken, bakar ki, ağacın dibinde biri yatıyor.	-	Dağ Ev	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.126.
Aman hatun, içimde öyle bir korku var ki, dikkat et. Onun için, senin yanına en güvendiğim adamımı, Kara Vezir'i vereceğim. Kara Vezir'in emrinde yüz tane de asker Çünkü dağlarda eşkıyalar var. Dağlarda zulüm var, dağlarda engeller var, dağlar tekin değildir.	Engellenme Korku Şiddet	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.129.
Kecabaya binerler, kecaba revan olur. Üç gün üç gece yol geldikten sonra bir dağın eteğinde mola verirler. Dağın eteğinde emir verir Kara Vezir:...	Gurbet/Ayrılık	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.129.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Peri Hatun yavaş yavaş ihtiyacını görmek için bir derenin eteğine indi. İnerken, hani Van'da saraydan çıkarken, yavrularına elma soymak için küçük bir bıçak almıştı ya, o bıçakla belindeki kendiri keserek, kendiri bir taşla bağlar, oradan gecenin yarısı tekrar yola revan olur, bir ormanın içine girer. Zavallı kadın ormanın içine girer, Kara Vezir kendini çeker, çeker, bakar ki gelmiyor. Kalkıp, yavaş yavaş aşağıya geldi baktı ki, kendir bir taşla bağlanmış, ne Peri Hatun var, ne kimse var. Geriye döndü, feryat figan etti:	Kaçma/Kaçırılma a Tutsaklık	Orman	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi) s.133.
İşte, Allah'ın hikmetidir; gidende de çobana rastlıyor, gelende de çobana rastlıyor. Çoban gardaş, evet, önceden üzerimde mücevherim, param pulum, altınım vardı, bir çobana verdim, bir kuzu karnı aldım, çobanın elbisesini aldım; ama şimdi üzerimde sana verecek bir akçe bile yoktur. Benim buna ihtiyacım var, baba yurduna sığınmam gerekiyor. Çoban o kadar merhametli bir insan ki:	Yalnızlık	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi) s.135.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yıllardır gurbette yandım yakıldım Baba toprağına geldim ağlaram Çayırlar çimenler dağlar ovalar Baba toprağına geldim ağlaram	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ali Han Hükümdar İle Peri Hatun Hikâyesi). s.138.
(KÖROĞLU HİKÂYESİ KIZIROĞLU KOLU)					
Köroğlu, yavrusu Ayvaz' ı evlendirmek istemıştır. Ama gel gör ki kızın babası, Köroğlu'na şartlar koşmuştur:	Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Kızıroğlu Kolu). S.145.
Zaman o zamandı ki Köroğlu, bir dağın üzerine çıkarak, gecenin tam dar zamanıydı, döndü baktı ki Çamlıbel gözünün önünden kaybolmuş, "eyvah, acaba bu derviş kıyafetiyle beni şimdi bu dağda eşkıyalar, bezirgânlar, çobanlar yakalarsa bana ne işkenceler yapmazlar ki!" diye düşündü.	Şiddet Korku	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Kızıroğlu Kolu). S.146.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Görünmez gözüme aslan keleşler Ne zaman şafak olur atar bilmirem Koç Köroğlu garip kaldı bu dağda Acaba nerede yatar bilmirem.	Yalnızlık Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Kızıroğlu Kolu). S.146.
Bülbüller bahçede bağlarda kaldı Köroğlu çok eski çağlarda kaldı Şimdi de karanlık dağlarda kaldı Acaba bacası tüter bilmirem.	Yalnızlık Gurbet/Ayrılık İletişimsizlik	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Kızıroğlu Kolu). S.146.
Atının üzerine eğilip "aman kırıat, canım kırıat, beni hiç darda koymadın, beni Kızıroğlu Mustafa'nın Ala paça atından kurtarırsan, yemin ederim, seni mermer çula, seni altına, gümüşe boğacağım, senin eyerini altından, gümüşten yaptıracağım, senin nallarını altından yaptıracağım, yeter ki bu Köroğlu ezilmesin bir Kızıroğlu Mustafa'ya," dedi Köroğlu.	Korku	Dünya	Düşman/Rakip	Hayvanlar Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Kızıroğlu Kolu). S.155.
(DİLİGAM YAHYA BEY İLE YEMEN HANIM HİKÂYESİ)					
Hüseyin, varlıklı bir adam, ama gel gör ki onun yeryüzünde evladı yok.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Dilgam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.161.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hanımı öyle bir hale geldi, gam gün oldu, başını aşağı eğerek, dedi ki: -Hüseyin Bey, kâinatı yoktan var eden var; yeri, göğü, her şeyi, enliyi, cinliyi ve ecinniye, canlıyı yarayan odur. Mutlaka ki bizden bir parça eti esirgemez.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.161-162.
Hanım, bu yıl böyle yaylalara doğru, şu dağın eteğindeki çiçeklere doğru, süsen yaylalarına doğru böyle bir gezelim; gönlümüz, kalbimizi bir açılsın. Efendim, Hüseyin Bey ile hanımı, el ele tutarak yaylalara doğru, dağlara doğru çıktılar. O güzel havalar, o çiçeklerin kokuları, o kuzuların melemesi, o çobanın kavalı bunlara bir ninni gibi geldi. - Hatun, öyle bir uyku bastı ki beni, acaba olur mu ki şurada çeşmenin başına otursan, ben de başımı senin dizlerinin üzerine koysam, yüzüne bakarak şöyle bir derin uyku çeksem.(s.162)	Uyku/Rüya	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.162.
Uykusunda ne gördü Beyler; baktı ki, bir ihtiyar pir.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi).

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Beyim, senin duyduğun sesi ben de duydum. Sen rüyanda kimle konuşuyordun ise aynı sesi ben de duydum ki, melekler saf safa bağlamış, Cenabi Hak' a dua etmişler ki; bu naçar, bu biçare kuluna bir evlat ver diye Cenabi Allah'a müracaatta bulunmuşlar.	Uyku/Rüya Çocuksuzluk Yalnızlık	-	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.162.
-Yemen Hanım, ben senin ne düşündüğünü bilirim; ama ben istiyorum ki diyarı gurbete gideyim. Diyarı gurbette gidip çalışıp çabalayıp, hiç olmazsa sana da beş-on kurş ekme parası göndersem bundan daha iyidir. Ben bu köyde hizmetkârlık yapamam, ben bu köyde kimsenin malini koyununu otla tamam. Ama gider diyarı gurbette hizmetkârlık yaparım, herkese hizmet ederim, ekmeğimi kazanır, sana gönderirim.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.165.
Başına döndüğüm gül yüzlü beyim Yamandır dünyada Yaman ayrılık Gizlice sırrımı men kime deyim Ölümünden beterdir ay zaman ayrılık	Gurbet/Ayrılık İletişimsizlik Yabancılaşma	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.166.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Az gitti uz gitti, dere tepe düz gitti. Dilgam Yahya Bey, köyden kenara çıkmamış, bir dağın üzerine geldi, baktı ki, karanlık güneş yavaş yavaş çökme ye başlıyor: "Ya Rabbi, bu gurbet nedir, bu gurbet nerededir?" Gurbet arıyor kendisine (...) Dilgam Yahya Bey de derdini dağlara anlatmaya çalışır. "Ey dağlar, ey taşlar; acaba bu gurbet nerededir?" Kıymetli muhteremler: Dilgam Yahya Bey, diyarı gurbet diye gece gündüz yol yürür. Gelir, karanlıkta bir taşın dibine otururken bir uykuya geçer Bakar ki, ihtiyar bir derviş: - Uyan yavrum, gurbet çok uzak değil, gurbet sana yakındır, kaşla göz arası kadardır; ama eğer gurbeti yüreğinde hissedersen.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Uyku/Rüya	Dağ Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Dilgam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi): S.166.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yemen de buyurdu o bahtı kara Kokumlu kardeşli çektiririm dara İki kolu bağlı cismi sed para Attırırım Diligam'ı zindana dedi	Şiddet Engellenme Korkutulma	Zindan	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikâyesi). S.174.
(ŞEYH SENAN HİKÂYESİ)					
Senan ülkesinde Mürşit Şah diye çok selametli, çok merhametli bir şah varmış. Gel gör ki, Şahın yeryüzünde hiçbir zürriyeti, bir evladı yokmuş.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). S.179.
-Şahım sağ olsun. Bundan niye kederlenip, neden dertlenirsin? Lalanı, vezir vüzeranı al, şöyle bir tebdili kıyafet ol, şehri dolaş, biraz şehrin dışına çık; dağlara, dağların eteklerine, çayırlara, çimenlere, bülbül sesine, ceylan çığırta sına bir kulak ver der.	-	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). S.180.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İhtiyar peder o anda yeşil kuşağının altından bir elma çıkardı, Mürşit Şah'a uzattı. Mürşit Şah dedi ki: -İhtiyar, bu nedir? -Şahım sağ olsun, bu elmayı götüreceksin, içindeki çiğitlere bıçak değmeden bu elmayı keseceksin; yarısını sen, yarısını hanım sultan yiyecek. İnşallah Cenabı Allah size belki bir evlat bağışlar.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.181.
İhtiyar oturdu sofranın başına, yemeğini yedikten sonra bana bazı sorular sordu, ben de aynen sorulara cevap verdim. Dedim ki, “İhtiyar, yeryüzünde her şeyim var, ama bir zürriyetim, bir evladım yoktur. O da bana bu elmayı çıkardı, ikram etti;...	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.181.
Zalim nene, çarşafının altından çıkarttığı alçıyla yapmış olduğu heykeli bırakır, bir koku verir çocuğun burnuna, çocuğu bayıltır, heykeli bırakır Şeyh Senan'ın yüzünü ipek tüllerle örter. Çocuğu alır kucağına, çarşafının altına koyar, oradan çıkar, yola düşer.	Kaçırma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.184.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Derken bir dağın üzerine gelir. "İyi oldu nasıl olsa deve halvet, tilki bey. Burada bu çocuğu öldürür, başından da tacı çıkarır, götürüp satarım. Benim yedi bin yedi yüz hısımlıma, akrabama yeter" diye düşünür.	Şiddet Engellenme	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.186.
Zaman geldi ki Şeyh Senan ava çıkmak istedi. Arkadaşlarıyla beraber kuş, ceylan falan avlamak üzere ava çıktıkları bir gün, ormanda av peşinde koşa koşa yoruldu, bir kayanın dibinde oturdu, orada derin bir uykuya daldı. Uykusunda bir rüya gördü. Rüya âleminde bir ihtiyar pîr geldi yanına.	Uyku/Rüya	Orman Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.188.
Şeyh Senan uykudan uyandı, ağzından köpükler akmaya başladı. Şeyh Senan'ın kafası, beyni, aklı, kalbi, fikri İbare Sultan'da. Gece gündüz onu düşünür, ayılır bayılır, anası başında oturup ağlar sızlardı.	Aşk	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.188.
Ana can, biliyorsun ki Hakan şehrine gitmek mecburiyetim var, Hakan şehrine gitmek istiyorum; çünkü sevdiğim Hakan şehrindedir.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s.191.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ey Şeyhülislam; ben, İbare Sultan'la Hak tarafından badeliyim, Duyduğuma göre, sen, sevdiğimi zirdest etmişsin; sana yar olmadığı için onu zorla zindanlara kapatmışsın.	Hapsedilme Engellenme	Zindan	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s. 196.
Bir ay, iki ay, üç ay; anası baktı. Şeyh Senan gelmiyor Şeyh Senan zindanlar içerisinde, darağacına çekilme gününü bekliyor. Anası bir rüya görür; bakar ki, oğlu Şeyh Senan'ı bir kuyunun içine atmışlar. "Gardaş, gardaş" diye feryat ediyor. Gecenin bir dar zamanında, geç zamanında uykudan uyanır, kalkar, küçük oğlu Namdar İzzet'in otağına gelir, uyandırır yavrusunu.	Engellenme Şiddet Uyku/Rüya	Zindan Kuyu	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s. 197.
Git uyandır babanı, babandan bir ferman al, o fermanı götür Hakan hükümdarına ver; kardeşinin başı dardaysa, kardeşini kurtar gel.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Şeyh Senan Hikâyesi). s. 198.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(KEREM İLE ASLI HİKÂYESİ ‘AKREP BAĞLARI’)					
Önden bildirelim, zalim Keşiş, Aslı'yı alıp kaçırr. Kimdir bu Keşiş; Aslı'nın babasıdır, adı Kara Melik'tir ve Şah'ın, yani Kerem'in babasının hazne darıdır. İmdi, önceleri Şah'ın da haznedarın da çocukları olmuyordu. Bu yüzden birlikte niyaz ettiler, "senin kızın olursa benim oğluma vereceksin; oğlun olursa ben kızımı senin oğluna vereceğim, diye ahdettiler, beşik kertmesi yaptılar. Ama zalim Keşiş Kara Melik gayrimüslim olduğu için, kızı dünyaya geldiği zaman, onu Müslüman bir Şah'ın oğluna vermek istemedi ve Aslı'yı alıp diyar be diyar kaçırmaya başladı.	Çocuksuzluk Kaçırma Yabancılaşma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Aşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Kerem İle Aslı Hikâyesi ‘Akrep Bağları’). s.201.
Keşiş, "ben kızımı Müslüman bir şahın oğluna vermem," diyerek Aslı'yı aldı, o şehir senin bu şehir benim, diyar be diyar dolandı. Peşine düştü, onu aradı durdu, o dağ senin bu dağ benim, dolandı; ceylana türkü söyledi, dağlara türkü söyledi, geçen yolcuya türkü söyledi, sordu Aslı'yı. Dağdan sordu Aslı'yı, akarsudan sordu, ama hiçbir cevap alamadı.	Engellenme Kaçırma	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Aşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Kerem İle Aslı Hikâyesi ‘Akrep Bağları’). s.202.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
O anda hanın kapısından içeri bir ihtiyar girdi, kalabalığın ortasında elinde saziyla oturan Kerem'i görünce yanaştı, "selâmünaleyküm," dedi, "aleyküm selâm," diye karşılık verdi Kerem. "Eyvah, âşık baba," dedi ihtiyar, "senin sohbetine yetişemedik.	-	Ev	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Kerem İle Aslı Hikâyesi 'Akrep Bağları'). s.203.
İhtiyar adam biraz düşündü, sonra da "oğul, dün müydü, evvelsi gün müydü, bilemiyorum," dedi, "yanında bir kız ve bir kadınla beraber bir Keşiş Erzincan'a doğru gidiyordu."	-	-	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Kerem İle Aslı Hikâyesi 'Akrep Bağları'). s.203.
Gördükleri karşısında daha fazla dayanamayan Sofu kulübenin oradan koşarak geldi, "ay zalim keşişin kızı," dedi, "bu gördüğün Kerem'dir."	Yabancılaşma	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Kerem İle Aslı Hikâyesi 'Akrep Bağları'). s.209.
(UZAKELLİ GARİP ŞAH HİKÂYESİ)					
Kırk-kırk beş yaşına geldik, çocuğumuz yok hâlâ. Ama ben de Ana Sultan'ın üzerine, mümkün değil, evlenemem. Allah'ım, sen bize bir çare yetir," dedi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.213.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Kime gideceksin? Çok yakında kendi anasının babası ve dayıları olan çok kıymetli insanları vardı. "Ben, dayılarıma gidersem babam bu zulümden kurtulmuş olur, diye düşünmüştü. Yüreğine danıştı ve öyle yaptı. "Ne yapmam lazım, onu anlatmam lazım," dedi.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.217.
Bugün bana dün göründü Baba bana müsaade ver Ayrılacak gün göründü Baba bana müsaade ver.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.217.
Takdir ilahiye bakın, bir gün, rüyayı âlemde, ona ismini koyan aynı insan, zat, onun yatağının yanına geldi, onu uyandırdı: -Kalk bakalım, Uzakelli. Kalktı, bakti ki yanı başında biri duruyor. Biraz da karanlıktı, Uzakelli -Niye korktun oğul, Senin beni tanıman lazım, dedi Hızır.	Uyku/Rüya	Ev Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.218.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ben senin sadık dostunum oğul. Şimdi sana bir emanetim var. Dedi Hızır bir vesiledir, bir emanet veriyordu. - Nedir, diye sordu Uzakelli. - Şimdi görürsün. Çocuğu uykuya daldırdı. Uzakelli rüyasında bir baktı ki ne baksın, karşısında bir saray. Hani derler ya, âşıkların bazıları öyle der: Üç kadeh verdi, bin o habibin aşkına, biri o sevdiği kızın aşkına, biri de âşıklığın aşkına. Hızır da öyle deyip badeyi Uzakelli'ye verdi. Kız kimdir; Azerbaycan'da Bayraktar, Hükümdarın kızı Güzel Sultan.	Uyku/Rüya Aşk	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.218.
Hızır Aleyhissalam onu atına bindirdi. Göz açıp kapayınca kadar Bayraktar Hükümdarın kapısının önünde ydiler.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.218.
Bundan sonrası sana aittir oğul. Kıza törelî âşıklık yap, benim adımlı öz adınla ara etme. Dara düştün mü beni çağır oğul, önce Allah'ı çağır, sonra beni çağır, dedi Hızır.	Korku Yalnızlık	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.219.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu böyle olmaz, ben kızımı veremem buna, bunun hakkı zindandır. Bu nereden geldi de düşünümü zayi etti. Bunu atın zindana düşünce, Hızır Baba'nın dediği söz aklına geldi; "Önce Allah' Sonra beni unutma; dara düştün mü beni çağır," demişti. Akşam karanlığı çöker. Zindancı başı var, yüzüne bakanın işi rast gitmez.	Hapsedilme Engellenme Korku	Zindan	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.224.
Dinle sözlerimi zindancı başı Bağışla Mevlaya göster yolumu Ana yok baba yok gurbet ellerde Bağışla Mevla'ma göster yolumu.	Hapsedilme Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.224.
Böyle deyince, baktı ki sanki kartallar onun etrafında dolanıyordu. Hâlbuki ortalıkta ne kartal var ne de bir kuş. Ona öyle geliyordu ki sanki zindan başına yıkılıyor, sanki kuşlar onu dinliyordu.	Hapsedilme Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Zindan Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.226.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Zindana attılar beni Nerdesin ey Hızır Baba Taşlara tuttular beni Nerdesin ey Hızır baba	Hapsedilme Yalnızlık Şiddet Korku	Zindan	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.226.
Zindana salmıştı zindancı başı Hızır Baba orda etti teftişi Melekler saldı da güzünün yaşı Anlatılmaz gizli sırrım var benim	Yalnızlık Korku İletişimsizlik	Zindan	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.231.
Buralarda bitkin düştüm bir zaman Yüce dağlar yara yara getirdim Padişahlar gelsin sultanlar gelsin Rakibem sevdiğim yara gelmişim	Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.236.
Uzakelli Garip Şah ile Güzel Sultan evlenir. Gerçekten ihtişamlı bir düğün tutulur. Düğün biter üç gün sonra, yolculuklar başlayacak, Güzel Sultan anasından ayrılacak diye gözlerinden yaş dökülmeye başlar.	Gurbet/Ayrılık	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.239.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
- Yahu, sizin burada gerçekten adam ettiğiniz akıldan zavallı biri varmış, Allah dostu, onu bulun. - Yahu, onun ocağı batsın. Benim doğmama da vesile o; o delinin duası olmuş heralde.	Delilik	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.249.
Uzakelli gönül nişan Padişah olmuş devri şan Taze gelin derde düşen Dermanı senin kuzularmış	Engellenme	Dünya	-	Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Uzakelli Garip Şah Hikâyesi). s.251.
(SARAÇ İBRAHİM İLE PERİŞAN SULTAN HİKÂYESİ)					
Saraç İbrahim'in yeryüzünde hiç kimsesi yoktu. Ne babası var, ne anası var; bir iğne, bir iplik.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.255.
... tam başlayacak çalışmaya, başını kaldırır ki, balkonda bir kız duruyor. Kız kim; Padişahın kızı Perişan Sultan. Saraç İbrahim'in aklı başından gider, öyle bu şekilde kalır.	Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.255.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Tabii, o gafletle, korkudan hemen uykuya dalarlar. Sabahleyin kim ağlar; en küçük oğlu, Hamza Han ağlar. Hepsi uyanırlar, bakarlar ki, şehir diye bir şey yok, şehrin yeri dümdüz olmuş. O zaman inanırlar ki o ses doğrudur. Şehir yerle bir olmuş. Çocuklarının ellerinden tutarlar, yürümeye başlarlar.	Korku Uyku/Rüya Yabancılaşma	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.263.
Yola koyulurlar, yürümeye başlarlar. Yirmi gün mü giderler, bir ay mı giderler, epey uzun yol giderler, sonunda bir köye rastlarlar. O köyde bir Süleyman Ağa varmış. Süleyman Ağa bakar ki, karşıdan birileri geliyor.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.263.
Günlerce gittikten sonra denizin kenarına gelirler. Bakar ki, vapur şöyle bir kilometre öbür tarafta açıkta demirlemiş, milleti kayıkla götürüyorlar. Saraç İbrahim, çocuklarıyla beraber kayığa binecek; ama fazla gelir, çocuklar biner, Saraç İbrahim kalır.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.267.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Demek ki vapur arızalanmış. Bir kilometre ayrılmış, arızalanmış. Orada arızasıyla uğraşıyorlar. Çocuklar gider, vapura biner Kayık geri döner, Saraç İbrahim'i alacağı anda vapurdan anons ederler: "Daha kimseyi getirmeyin. Arıza bitti, yol alıyoruz." Vapur demir alır, yola koyulur.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.267.
Hacı Baba, yarın pazar; müsaade et, Hamza Han'la şu şehrin kenarındaki ormana gidelim, kendi halimizde kuş falan avlanalım, iki kardeş dertleşelim.	Yalnızlık Engellenme	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.270.
Hamza Han ava çıkmadan önce gece bir rüya görür. Rüyasında bir kız görür. Kız kim; aynı şehrin hükümdarının kızı, Hâllî Dilber.	Uyku/Rüya Aşk	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.271.
Hamza Han atına atlayarak biraz açıldıktan sonra öyle bir karanlık ormana girer ki, geldiği bulamaz. Hamza Han dolana dursun, Sergender ateşi yakar, bekler, bekler, kardeşi gelmez. Öğleyin giden kardeşi üç saat oldu gelmedi.	Ayrılık Yalnızlık	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.272.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hamza Han bir ormana girdi, atını o yana sürdü, bu yana sürdü, yolunu kaybetti. Aradan üç-dört saat geçti, Sergender atı peşine sürdü, dolandı, akşam karanlığı çöktü, kardeşini bulamadı.	Ayrılık Engellenme Yalnızlık	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.272.
Bu genç yaşta geldik tufana Akıl ermez böyle geçen zamana Öğlen gittik o karanlık ormana Hacı Baba Hamza Han'ım geldi mi?	Ayrılık Yalnızlık	Orman Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.273.
Hamza Han'ın dili de açılmıştı, çünkü gece rüyasında Halli Dilber'i görmüştü. Hâllü Dilber bir kuyunun içinde feryat ediyordu, "Hamza Han, beni kurtar.	Uyku/Rüya Aşk	Kuyu Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.277.
İki gün sonra düğün alayı bitti. Hamza Han'a ağaçtan kafes yaptılar. Vücudundan kanlar aka aka Hamza Han'ı o kafese koydular. Hacı Baba'nın gözyaşları ta dizine inmişti, ama korkusundan bir şey diyemiyordu.	Şiddet Korku Engellenme	Kafes	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.281.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hamza Han'ı zindana atarlar, davul zurnalar çalınır. Size haberi nereden vereyim...	Hapsedilme	Zindan	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikâyesi). s.281.
(AKILLI MEHMET İLE GÜLFİDAN HANIM HİKÂYESİ)					
Allah bize dünyadaki tüm güzellikleri nasip etti çok şükürler olsun, şükrediyorum ama bize yuvamızı şenlendirecek, ocağımızı tütürecek bir çocuk nasip etmedi bende bu yüzden efkârlandım, moral bozukluğumun sebebi budur.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.295.
Herkes atına bindi, kılıç, kalkan, ok, yay, mızrak kuşandılar, çıktılar dağların koynuna.	Şiddet	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.295.
... Hanım Nene başladı hikâyesini anlatmaya:(...) bu şehirde çocuğu olmayan insanların büyük bir kısmı önce Allah'ın yardımı ve sonrada benim yaptığım tedavilerle çocuk sahibi oldular.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.297.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hanım Nene gözlerini kapattı söyle bir hayale daldı. Ve içinden dua etmeğe başladı; "ya rabbim sana ben çok yalvardım her şey için her dara düştüğümde sana yalvardım ve sen benim her müşkül işimi hallettin sana bu ömrümün son zamanlarında bir kez daha yalvarıyorum. Bu ailenin yüzü de gülsün.	-	Dünya	İlahi Kaynak	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.298.
Eh, sevgili dostlar, düğünün son saatlerinde, en mutlu anlarını yaşayacakları zamanda, akıl terk etti Mehmet'i. Mehmet kaldı bir servetin umuduna. Damatlık elbiseleri içerisinde olan Mehmet tam bu sırada bahçe içerisindeki kullanılmayan, odunluk kömürlük gibi bir yere uğrayıp dönmek üzere gitmişti ki, akıl çıktı firara.	Ayrılık Delilik	Odunluk Kömürlük	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.309.
Ben bu eve gelinlikle girdim, kefenle çıkarım. Beni hiç kimsenin çıkarmaya hakkı yok, bu benim alnımın yazısı, bu benim kaderimmiş. Mehmet'in bakımını kendim üstlenmeliyim. Mehmet'e toz kondurmam, Mehmet'e hiç kimse karışmayacak ve bundan sonra onun tüm sorumluluğu bendedir, delide olsa o benim kocamdır, dedi.	Delilik Engellenme	Ev	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikâyesi). s.310.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(SEYFET ÇAVUŞ İLE FİLİZ HİKÂYESİ)					
Savaş zamanıydı, askere alınacak olanların içinde Seyfet de vardı. O zamanlar askerlik, dîle kolay, yedi yıldı.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	Resmi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Seyfet Çavuş ile Filiz Hikâyesi). s.321.
Sahipsiz bir bağın barı olur mu? Kurumuş ağacın darı olur mu? Gurbete gidenin yâri olur mu? Ölmüştür Seyfet' in gelmez dediler.	Yalnızlık Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Seyfet Çavuş ile Filiz Hikâyesi). s.326.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Filiz, bir taşın kenarına koydu çocukları, yüzünü dağlara döndü. Bir kadın, dağların ortasında, yalnız başına, o dertle, kime, ne söyleyebilirdi? Orada Filiz'in içini yakıp kavuran bu derdini söyleyebileceği sadece dağlar vardı, o da yüzünü dağlara döndü, "ey muhannet Seyfet, bana bunu mu yapacaktın, beni bırakıp gidecek miydin, sen beni böyle mi seviyor dun," diye yakardı, "dağlar, taşlar, akan nehirler, çayırılar, hele beni bir dinleyin, belki siz benim derdime ortak olursunuz."	Yalnızlık Ayrılık İletişimsizlik	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Seyfet Çavuş ile Filiz Hikâyesi). s.327.
Günler, haftalar sonra nihayet, Manisa'ya vardı. Orada da sora sora Balıkesir'den tanıdığı köylülerinin oturduğu bir mahalleyi buldu, orada yerleşti. Filiz'le çocukları küçücük bir evde kalmaya başladılar. Hayırseverler Ümit'i okutmaya gönüllü oldular. Filiz orada çocuklarıyla beraber yeni bir hayata başladı.	Gurbet/Ayrılık	Ev	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Seyfet Çavuş ile Filiz Hikâyesi). s. 329.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu dağlar ulu dağlar Etrafı sulu dağlar dağlar Ben derdimi söylesem Gün duru bulut ağlar	Yalnızlık İletişimsizlik	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Seyfet Çavuş ile Filiz Hikâyesi). s.334.
(KÖROĞLU HİKÂYESİ KELOĞLAN KOLU)					
Köroğlu'nun heybesini, torbasını önüne attı. Köroğlu aldı bunları, attı omzuna, yayan bir halde yola vurdu, gidiyordu. Neden, çünkü Köroğlu'nu taşıyacak at yoktu o küheylanların içinde. Köroğlu, heybesini aldı, yola düştü, ver elini Bulgaristan'ın Silistre şehri.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Keloğlan Kolu). s.342.
Köroğlu ve Hasan Paşa'nın vezirleri beraberce tavlaya gittiler. Tavlanın kapısını zorla açtılar. Kırat, Köroğlu'nu görür görmez sakinleşti, durdu.	Şiddet Kaçırılma	-	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Köroğlu Hikâyesi Keloğlan Kolu). s.346.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
... Yavrum, ben seni bekâr kız zannettim, ben seni koçaklarımdan birisine götürüyordum; ama mademki Hasan Paşa'nın nişanlısısın, ben kimsenin namus ve haysiyetine leke getirecek kadar kötü bir insan değilim.	Kaçma/Kaçırılma	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Koroğlu Hikâyesi Keloğlu Kolu). s.348.
Kırat yorulmuştu bir dağın başında, bir mağaranın dibinde yattılar.	-	Dağ Mağara	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Koroğlu Hikâyesi Keloğlu Kolu). s.348.
Koroğlu, bana müsaade et de nişanlım Hasan Paşa'nın ordusuna karşı gideyim. Elimle işaret edeyim ki Hasan Paşa savaş yapma diyeyim.	Şiddet Korku	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Koroğlu Hikâyesi Keloğlu Kolu). s.350.
(ERCİŞLİ EMRAH İLE SELVİ HAN HİKÂYESİ)					
Kaçacağız. Gece eşyamızı yükleyip, kaçacağız. Yoksa Kuğu Han sabahtan benim başımı vurdurur. Sabahleyin evlerini yüklendiler, yola çıktılar. Neyi vardı ki o zaman ev olarak; iki tane ufak yatak, bir tane hasır kilim, bir tanede affedersiniz- eşekleri vardı.	Kaçma Gurbet/Ayrılık Korku	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah İle Selvi Han Hikâyesi). s.355.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Emrah, bir mezar taşına başını koymuş, öylece uyumuştı. Rüyasına üç tane pir geldi; piri fani, yeşil sarıklı: -Oğlum Emrah, al şu badeyi iç, dediler ve bir kâse uzattılar.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi). s.358.
Tabii, malumunuz, o zaman, Van, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde. Van Kalesine Şah Abbas'ın geldiği haberi alındı, kale kapıları kapandı. Kale çok zengindi: o kadar un, o kadar zahire, o kadar para vardı ki, deme gitsin. Şah ne yaptıysa kaleye zafer bulamadı, kapısını açtıramadı.	Hapsedilme Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi). s.364.
Bu vücudum ayrılrsa bir başım kalsa, doğrasalar pare pare giderim, dedi. Emrah, babasının, anasının elini öptü, dualarını aldı, sazını aldı eline, düştü yollara. Gidiyordu; ama nereye gidiyordu, belli değildi.	Şiddet Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi). s.369.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Aradan birkaç gün geçti, bunlar develeri, atları hazırladılar, birer tane sandık yaptırdılar marangozda; bu sandığın Selvi'yi, birine de Nazlı'yı koydular, devenin hendeğine bunları bağladılar, bir yarı gecede hareket ettiler. Erciş'ten ver elini nereye gidiyordular; Tiflis'e gidiyordular.	Gurbet/Ayrılık Hapsedilme Kaçma/Kaçınılm a	Sandık	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah İle Selvi Han Hikâyesi). s.383.
Nazlı yâri gardaşları götürdü Peşi sıra yana yana giderim Dağlar engel olsa kesse önümü Yolum düşer bir ormana giderim	Kaçma/Kaçınılm a Yalnızlık	Dağ	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah İle Selvi Han Hikâyesi). s.385.
Adam gel ölmemişem selam gel Kollarımda kelepçe Zindanda tutsağam gel	Hapsedilme Engellenme Yalnızlık	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah İle Selvi Han Hikâyesi). s.387.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Aldılar, ama Emrah da bu anda öyle bir hata yapmıştı ki değerli dostlar Şah Abbas'ın verdiği fermanı üzerine almamıştı. Ferman nerede kalmıştı; Erciş'te Selvi'nin sandığında kalmıştı. O ferman Emrah'ta olsa, Kuğu Han, karşısında el pençe divan duracaktı.	Engellenme	Sandık	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi) s.393.
Emrah'ı attılar zindana, zindanda elini kolunu bağladılar Eza ceza ediyordu zindancı Öyle eza ceza ediyordu ki, tırnaklarını çekiyordular, etini dağlıyordular.	Hapsedilme Şiddet	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi) s.394.
Kırk gün tamam olmuştu, hiçbir haber gelmemişti. Kuğu Han emir verdi, Emrah'ı çıkardılar zindandan. Emrah öyle bir vaziyete gelmişti ki artık, tanınmaz bir haldeydi.	Şiddet Engellenme	Zindan	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikâyesi) s.396.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(PEİZAN HİKÂYESİ)					
Turan Beyliği toplandı, Leyla ana arkadaşlarını yanına alıp Borazan Bey'e baskına gitti. Bu arada Borazan Bey, Turan Bey'i ne yaptı; götürdü, binasının yanındaki bir kuyuya bıraktı, "Turan Bey, seni öyle bir ölümle öldüreceğim ki şimdiye kadar bir can böyle çıkmamış olsun," dedi, "öyle bir işkenceyle, azapla öldüreceğim seni.(s.403)	Hapsedilme Korku	Kuyu	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Perizan Hikâyesi). s.403.
(GÜLİZAR SULTAN İLE ÇOBAN SÜLEYMAN HİKÂYESİ)					
Gülzem Şah'ın hanımı Gülten Hatun'du. Fakat bunların dünya yüzünde bir zürriyetleri, bir çocukları olmamıştı.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Gülizar Sultan ile Çoban Süleyman Hikâyesi). s.409.
Günler böyle geçerken, bir gün Padişah bir rüya gördü. Rüyasında bir derviş yanına geldi, "ey Gülzem Şah," dedi, "şehrin dışında, birkaç kilometre uzağında bir çeşme var, yarın o çeşmenin başına gel."	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Gülizar Sultan ile Çoban Süleyman Hikâyesi). s.409.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Keçi geldi, bir dereye indi; sarp kayaların dibinde bir dere, ormanlık, ağaçlık bir yer. Çoban da şöyle değneğine yaslanı yaslanı onu takip etti. Baktı ki keçi arka ayaklarını gerdi ve bir şey başladı keçiyi emmeye.	Engellenme Yalnızlık	Orman Dağ	-	Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri I, (Gülizar Sultan ile Çoban Süleyman Hikâyesi). s.414.
YILMAZ TİMUR, ÂŞIKLARDAN HALK HİKÂYESLERİ II, 2011 (BAHTİYAR HİKÂYESİ)					
Ağanın oğulları, Bahtiyar'ı öldürmeye karar verdiler, oturup bunu nasıl yapacaklarını kendi aralarında konuştular. Bir gün Bahtiyar ormanda çalışırken, yedi kardeş onu orada sıkıştırdılar, bıçaklarla Bahtiyar'a öyle bir saldırdılar, onu öyle bir hale koydular ki kanlar içinde kalan Bahtiyar'ın öldüğünü düşünüp onu oracıkta bıraktılar.	Şiddet Korku	Orman	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bahtiyar Hikâyesi). s.5.
Ana, yedi seneye geldimse geldim, gelmedimse anla ki ölmüşüm. Fakat bana inan ana, yedi sene içinde kuvvetlenip onlardan çok daha güçlü biri olarak geleceğim buraya.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bahtiyar Hikâyesi). s.6.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İssız bir yerde bir dağın yamacından geçiyordu, kim bilir aklından neler geçiyordu, başı önünde, hiçbir yana bakmadan, dalgın dalgın yürüyordu, işte o anda bir ses, "delikanlı," dedi, "ellerini havaya kaldır" Bahtiyar şaşırıp kaldı. Biraz ilerisinde bir adam, elindeki silahı ona doğrultmuş, dikiliyordu. Bu adam, o bölgede mağaralarda, dağlarda, yaylalarda kervanların, atlıların önünü kesen, onlardan haraç alan Eşkîya Kasım adında, bak yapmış bir eşkıyaydı.	Yalnızlık Korku	Dağ Mağara	Düşman/Rakip		Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bahtiyar Hikâyesi). s.7-8.
Bahtiyar'ın koluna girdi, onu bir mağaraya götürdü. Eşkîya Kasım orada tek başına yaşıyordu, elinde ne yoktu ki, silah doluydu mağara, içerde her çeşit yiyecekten bolca vardı.	Yalnızlık	Mağara	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bahtiyar Hikâyesi). s.8.
(KÜRŞAT YÜZBAŞI HİKÂYESİ)					
Mehmet silahını çeker çekmez, Kürşat Yüzbaşı önce davranıp onu vurdu. Düşenin dostu olmaz. Bu olay üzerine Kürşat Yüzbaşı'yı Kars'tan İstanbul'a sürgün ederler. İstanbul'a gelir. Ailesinin haberi yok, çocuklarının haberi yok. Ne yapacaktı, ne edecekti?	Şiddet Sürgün Engellenme	Dünya	Resmi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Kürşat Yüzbaşı Hikâyesi). s.13.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sabahleyin lokantanın sahibi gelip baktı ki lokanta ne hale gelmiş: kasa açılmış, paralar yok. "Yahu bu Fırat burada değil miydi," deyip hemen Fırat'ın yanına gider, bakar ki, yastığın altında paralar var. "Demek ki bu işte onunda bir parmağı var," diye düşünür, çocuğu uyandırır ve onu sorgusuz sualsiz o zamanın polisine, zabıtasına teslim eder, "böyle bir hırsız buralarda yaşamaktansa hapislerde çürüsün daha iyi," diye düşünür. Fırat'ı hapse atarlar.	Uyku/Rüya Hapsedilme	Hapishane	Resmi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Kürşat Yüzbaşı Hikâyesi), s.15.
Yeter verdin beni kurda Sen gurbette ben de burda Daha dönmez misin yurda Yıllar bitti dön Kürşat'ım ... Dertli Elmas budur sözüm Gülmedi gurbette yüzüm Nazlı yârim iki kuzum Yıllar bitti dön Kürşat'ım	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Kürşat Yüzbaşı Hikâyesi), s.17.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bir faytona binerler, giderler, o zindandan içeri girerler. İçerde bir köşeye çekilmiş, elini çenesine koymuş bir delikanlı; ama saç baş beyazlamış, ihtiyar sanki. Ağlaya ağlaya göz pınarları tükenmiş.	Yalnızlık	Zindan	-		Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Kürşat Yüzbaşı Hikâyesi) s.18.
Demir kapı penceresi dar olur Her gün erken künyeler sorulur İkinci de frengiler kurulur Oğul Fırat sen de düştün bu derde ... Kubbesini ah u feryat bürümüş Mesut çoban Süleyman'dan hür imiş Burada nice pehlivanlar çürümüş Yavrum Fırat sen de düştün bu derde ... Kara dağlar kara dağlar Yavrum bulutlar kara dağlar Beni yardan ayırdınız Kalasız kara dağlar	Hapsedilme Şiddet Gurbet/Ayrılık Engellenme Yalnızlık	Hapishane	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Kürşat Yüzbaşı Hikâyesi) s.18-19.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ÖKSÜZ VEZİR HİKÂYESİ)					
Mehmet Emin Bey ile hanımının çocukları yoktu. Bir gün bağı gezerlerken bağın içinde o çocuğu bulurlar.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.23.
Böyle diyerek anasından helallik alır. Anası ağlar, babası ağlar. Anasını babasını ağlayarak bırakır ve nereye gideceğini de bilmeden yola çıkar. Artık neresi rast gelirse gece gündüz yürümektedir.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.25.
Önüne gelen ne varsa, Allah ne vermişse, bir şeyler bulursa, bitkilerle beslenerek, ağaç kovuklarında, mağaralarda barına barına yol alıp gitmektedir. Rivayet edilir ki tam altı aylık bir zaman Öksüz Molla yol yürümüştür. Çünkü değişlerde geçiyor, altı ay bir yol yürür gece gündüz.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Mağara	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.25.
Bir gün yolu bir kavşakta üç haneye, üç çeşit yola ayrılır, Hangi taraftan, hangi yoldan gideyim diye düşünürken, o anda her yolun üzerinde bir derviş insan zuhur eder, onun karşısına çıkarlar. Bakar ki üç derviş, her yolun başında bir derviş.	Yalnızlık	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.26.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Güzel Allah'ı seversen acı bana yan bana Takatim tek oldu yetiş ver bir lokma nan bana Düşmüşem gurbet eline el uzak vatan uzak Hak'tan özge bir teselli yoktur acıyan bana	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.28.
Öksüz, Gülendâ Sultan'ı gördükten sonra bir karasevdaya yakalanır. Artık iştahı kesilmiş, gelen yemekleri yemeden Güendâ Sultan'ın bahçesini terk etmiş. Ama nereye gideceği meçhuldür.	Engellenme Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.29.
Bir Öksüz'üm bu diyarda yok ulusum el benim Öyle bir derde düşmüşem bak perişan hal benim Yanaram aşkın için ey görsen müşkül hal benim Ümit dağına kar düştü kesti aramı hekim.	Yabancılaşma Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.32.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu düşünceyle, Öksüz, gecenin bir vaktinde kalkar, şehrin mezarlığına iner. Şehir mezarlığında biraz dolaştıktan sonra bakar ki ne görsün; bir tane yeni mezar o gün açılmış, toprağından belli. Mezarın basında der ki "demek ki benim sevdiğim. Güldem Sultan'ın mezarı buradır."	Yalnızlık	Mezarlık	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.34.
Öksüz nenenin evine gelir, orada bir kazma, bir kürek bulur, onları alıp haydi tekrar mezarlığa, başlar mezarı eşmeye. Eşer, önce tabuttan tahtaları falan çıkarır. Şöyle tahtanın birini açar ki ne açsın; mezar olduğu gibi kanla dolmuş nerdeyse. İşte halk dilinde kan tutması olayı dedikleri budur.	Engellenme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.35.
Yaşar emir erkânı hanlar sultanı Ağlattığın bende gülse ne olur Eshab-ı Keyfleri diriltten kanı Sevdiceğim hayat bulsa ne olur	Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.35.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bura değil han sarayın Basık bir dam içindesin Göremezsın sen o yeri Saklı pünhan içindesin	Engellenme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.36.
Kız şöyle bir etrafa baktı ki burası perişan bir ev, bir de Öksüz'ü görüyor. "Benim cariyelerim vardı, onlar ne oldu? Kırk cariyem vardı başımda, acaba onlar nerede," diye kendi kendine sorar.	Yalnızlık Engellenme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.36.
Altı ay mekânım oldu çöl yaban Dedim imdat eyle bana Yaradan Uğruma rast geldi üç tek dervişan Gösterdi yolumu bu Hindistan'a	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Çöl	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.40.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sevdası kalbimde bıraktı sızı Zulümle geçirdim gece gündüzü Nene geldi dedi öldü şah kızı Bir daha ki olup düşüm yorgana	Aşk İletişimsizlik Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.41.
Padişah onları evlendirir, yedi gün yedi gece Hindistan'ın Yeni Delhi şehrindeki bütün halka ziyafetler, ganimetler dağıtılır.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Öksüz Vezir Hikâyesi). s.42.
(ABDULLAH BEY İLE CİHAN HANIM HİKÂYESİ)					
Ne yazık ki. Ziyet Han'ın elli yaşlarına kadar bir çocuğu olmadı, çocuktan mahrumdu.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey İle Cihan Hanım Hikâyesi). s.45.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Lala onu alıp götürdü, devrin en iyi medresesine yerleştirdi. Kendisi de na göre hocalarını ayarladı. Ona belirli saatler dışında dışarı çıkmak yasaklandı. Yatması, yiyeceği, giyeceği hep içeriden temin edildi. Bir müddet hiç güneş yüzü görmedi; sadece sarayı bir köşesinde eğitimini alıyor, bir de spor yapıyordu.	Engellenme Hapsedilme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.45.
-Lala, ben bir Ziyet Han oğlu olarak, demek ki bu kadar hayatımı zindanlarda geçirdim, şimdi olacağım bu mu? Şimdiden sonra derhal kapları aç, ben dışarı çıkacağım.	Engellenme Hapsedilme	Zindan	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.47.
-Yok, lala, artık ben senin sözüne inanmam. Şimdi götürür beni, yine o zindana sokarsın. Onun için benim yerim bu dağ, ben gitmem. Benim çadırımı sakın kimse sökmesin, benim yerim bura.	Engellenme Hapsedilme	Zindan Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.47.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bir daha kuşu bıraktı Cihan. Telam kuşu bu sefer gelip tam da lalanın kurduğu tuzağa düştü. Abdullah da o ara yan tarafta, sarp bir kayalığın yanında, kafasına ceketini dolamış, hava sıcak olduğundan, dayanamamış, orada uyuya kalmış. Kuş ne kadar çırpındaysa da tuzaktan kurtulamadı. Kuş kaldı tuzakta, Abdullah uykuda. Cihan kızlarla gelirken baktı ki kuş gelmiyor, terlan kuşu gelmiyor.	Uyku/Rüya Hapsedilme Engellenme	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.49.
Lala yatmış idim gaflet içinde Uyandım ki nece yaz geldi gitti Bir elinde süsem birinde sümbül Kırk ince beliyle kız geldi gitti	Uyku/Rüya Engellenme	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.52.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Benim muradım seni kuyuya salmaktı, düşürmekti. Seni de kuyuya düşürdüm. Ya söz verirsın benimle geleceğine ya da bu kuyuda kalırsın.	Hapsedilme Engellenme Korku	Kuyu	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.63.
Bütün düğüne gelen, orada bulunan, yediden yetmişe herkes orada beklerken, bunlar bir şerbet ayarladılar. Şerbeti ikram ettiler Cihan Hanım ile Gülşah cariyeye. Yalnız, bunlar önceden düşünmüşler olayların böyle olacağını, o yüzden şerbetin içine öyle bir ilaç atmıştı; bulmuş ayarlamıştı ki, şerbet hem aynı şeker tadını veriyor, hem keyiflendiriyor, hem de aynı zamanda içen derhal en az üç saat uykuya yatırıyor. Öyle bir ilaç buluştular ondan serbest yapmıştı.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.70.
Uykudan uyanınca düğündeki kalabalık, herkes birbirinin yüzüne bakıyor; o diyor bana ne oldu, o diyor bana ne oldu, nasıl oldu. Sonunda herkes bu mevzuyu anladı; çünkü baktılar ki Cihan yok, âşık da yok. Anladılar ki, âşıklar cihanı kaçırmış.	Uyku/Rüya Engellenme Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.71.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yok, Lala, benim uykum gelince ben bir adım öteye gidemem. Gelirlerse gelsinler, ben de bir silahşorum. Yani ben onlardan korkacak değilim.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.71.
Abdullah çok da gözü kara birisiydi. İlk gelen ne kadar kişi varsa epey bir askeri öldürdü, bir kısmını yaraladı. Ama Ağa Han'ın askerleri çoktu; en sonunda askerler etrafını sarıp Abdullah'ı yakaladılar.	Şiddet Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.71.
Ağa Han'ın da kollarını bağladılar, o da esir olarak teslim alındı. Abdullah da bir-iki yerden yaralanmış, onu da kurtardılar, hepsini Gence şehrine getirdiler.	Engellenme Şiddet	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikâyesi). s.72.
(HÜSEYİN BEY İLE ŞAHİN BEY HİKÂYESİ)					
Fahralı, savaş altındaydı, herkes başka bir yere kaçıp kendisini, çoluk çocuğunu, ailesini kurtarmak istiyordu. Ali Bey ile eşi Sem Sultan da bu düşüncedeydi. Nitekim bir gece yarısı, Ali Bey ile Sem Sultan, aldılar eşyalarını, yavaş yavaş yola düştüler, yola revan oldular.	Şiddet Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.75.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gece bir dağın yamacına gelmişlerdi ki Sem Sultan kollarında derman kalmadığından, kucağındaki Hüseyin'i, daha kundakta olan Hüseyin'i dağın yamacından aşağıya düşürdü. O gecenin içinde, o ıssız dağ yamacında, kollarındaki yavrusu bir anda düşüp uçurumdan yuvarlanınca, o anda Sem Sultan neler hissetti, nasıl bir acı duydu, bir o bilir, bir de ana olan bilir.	Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.75.
Tıpkı onlar gibi daha nice insanlar da o yöreyi terk ediyordu, zalimin zulmünden kaçıp kurtulmak için.	Gurbet/Ayrılık Korkutulma/Korku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.75.
Hüseyin büyümüş, on iki on üç yaşlarına gelmişti. Avlanmayı çok seviyordu. Yaz vaktiydi, bir gün gene avlanmak için ormana gitti.	-	Orman	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.76.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
O güne kadar anası babası diye bildiği Samet Ağa ve onun hanımıyla helalleşip yola revan oldu Hüseyin. Nereye gidiyordu, asıl anasıyla babasını arayıp bulmaya.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.77.
Her yıl orada birçok gencin kellesi vuruluyordu, kalenin etrafında oluk oluk kan akıyordu. Kerimov' un eğlencesiydi bu, yoksa niyeti kızını evlendireceği yiğit bir adam bulmak filan değildi. Kerimov' un adamları, Şahin Bey'le Turna Han'ın yollarını çevirip ikisini de yakaladılar. Kerimov onları zindana attı.	Şiddet Engellenme	Kale Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.78.
Çayırılı'ya doğru gelirken yol üstünde bir çeşme gördü, çeşmenin başına gitti, orada elini yüzünü yıkadı, şöyle bir uzanıp yattı, dinlendi. Aradan yarım saat, bir saat geçmişti ki bir anda "hey efendi, sen," diye bir sesle uyandı. Başını kaldırdı, bir baktı ki ne baksın; başucunda biri var, yaşlıca bir adam.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi). s.79.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hüseyin Bey o gece yatarken rüyasında nur yüzlü bir baba, bir aksakal gördü. Bütün gece, rüyasında o pirin göğsünde yattı. Pir, Hüseyin Bey'e "bugünkü yarışmaya sen de katıl," dedi. Hüseyin Bey o yarışmaya katıldı.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikâyesi): s.81.
(SÖYLEMEZ HANIM HİKÂYESİ)					
Ben öldükten sonra siz bu memleketi, bu yerleri terk edip kökümüzün olduğu yere, vatanımıza gidecek siniz. Giderken, yolunuzun üzerinde bir yer var, orada Canpolat adında azılı bir dev var, onun hududundan geçmek zorundasınız; fakat orada bir de kara höyük var, işte o höyüğün içerisinde o gece sakın ola çadırlarınızı açmayasınız."	Gurbet/Ayrılık Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Söylemez Hanım Hikâyesi): s.85.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sabah oldu, bütün kardeşler kalktılar. Mirza Han'ın Canpolat'la cenk etti gibi görünce onlar da müdahale ettiler. Lakin Canpolat'la bir türlü başa çıkamadılar. Sonunda Mirza Han, "Ey Canpolat, ben senin yanında kalayım, beni tutsak et, dedi, "fakat gel, benim kardeşlerime yol ver, onlar gitsinler. Allah onların işini var etsin, ben senin yanında tutsak, senin kölen olayım." Bunun üzerine Canpolat bu teklifi kabul etti. Mirza Han diğer kardeşlerinden ayrılıp Canpolat'a teslim oldu. Diğerleri ise kervanlarını yürütüp yollarına devam ettiler.	Şiddet Hapsedilme Yalnızlık Gurbet/Ayrılık	Dünya	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Söylemez Hanım Hikâyesi). s.86.
Mirza Han meraklandı, "Peki, Söylemez Hanım niye hiç konuşmuyor" diye sordu adama. Adam, orasını ben de bilmiyorum, dedi, "fakat padişahımız Derviş Sultan kim kızımı üç sefer konuşturursa, kızını ona vereceğini söylemiş." Mirza Han, "güzel" dedi, bunu öğrendiğine sevindi.	İletişimsizlik Engellenme	-	-		Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Söylemez Hanım Hikâyesi). s.87.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Söylemez Hanım iyice alınmış gibi yapıp "Mirza Han buralarda falan değil, olsaydı bugüne kadar zaten bilirdim, dedi, ama aslında sen ruhunun nerede olduğunu söylemek istemiyorsun bana. O yüzden bahane uyduruyorsun, söylesene ruhunun nerede olduğunu." Dostlar, tabii ki hikâye bu, Canpolat baktı ki Söylemez Hanım'ın gönlüne yapmanın başka yolu yok, "Söylemez Hanım, Kaf Dağı'nın arkasında bir alageyik var," diyerek başladı anlatmaya. Hay ocağın batmasın Canpolat! "Alageyiğin karnında bir kutu, kutunun içerisinde de bir çift güvercin var. İşte benim ruhum o iki güvercindir"	Yalnızlık Hapsedilme	Dağ	-	Hayvanlar Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Aşklardan Halk Hikâyeleri II, (Söylemez Hanım Hikâyesi). s.92-93.
Sonunda bir gün Kaf Dağı'na vardı. Hemen kolları sıvadı, Kaf Dağı'nı aşmak için azimle tırmanmaya başladı. Günler sonra Kaf Dağı'nın zirvesine ulaştı. Bir de baktı ki Kaf Dağı'nın üzeri kocaman bir düzlüktür, tam ortasında da bir çeşme akmaktadır.	Engellenme	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Aşklardan Halk Hikâyeleri II, (Söylemez Hanım Hikâyesi). s.94.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ELMAS İLE KAHRAMAN HİKÂYESİ)					
"Bunun üzerine gurbete atıldım," diye devam etti hikâyesine Kahraman, "gittim, çalıştım, çırpındım, yedi sene gurbette gezdim. Cenabı Allah bana çok büyük ticaretler nasip etti, geldim, söylendiği şekilde binayı, bahçesini yaptırdım, Aslan Bey ne demişse, yani o şartların hepsini yerine getirdim. (s.106)	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Elmas ile Kahraman Hikâyesi). s.106.
Karşımda on dört senelik hasretim, duvara yaslanmış, duruyordu, duvağını başından kaldırdım, 'ey Elmas, dedim, 'Cenabı Allah dilemeyince, murat etmeyince murat almak çok kolay değildir. Dışarıda vurduklarımın biri büyük ağabeyin, biri de küçük kardeşin. Yarına kalırsam, Aslan Bey beni pare pere ettirir. Namusumu sana, seni Allah'a ısmarlıyorum, ben gidiyorum.' 'Ne zamana kadar, dedi Elmas'ım, 'ne zaman gelirsin?' O akşamın içinde pencereden görünen dağları gösterdim, 'şu yüksek dağların karı ne zaman erirse, dedim, 'ben de o zaman gelirim.' Sonra da evden çıktım.	Şiddet Gurbet/Ayrılık	Dağ Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Elmas ile Kahraman Hikâyesi). s.107.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Babası Elmas'a haber göndermiş, 'gel yavrum, o gitti, geleceği yok, demiş, 'kardeşlerinin de dirileceği yok. Sen bir genç olarak bir kaz damına başını sokup da ömrünü orada çürütme.	Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Elmas ile Kahraman Hikâyesi). s.107.
Bun etti bağrımı gurbet ateşi Sallanır cananım düşmana karşı Görünmez sılanın toprağı taşı Göstermeye dost ikrarın var mıdır?	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Elmas ile Kahraman Hikâyesi). s.108.
Çoktan beri terki vatan olmuşum Diyarı gurbette candan usandım Gayrı çekmekten ömrüm hiç oldu Aktı gözyaşlarım benden usandım Gönül ister bu Narman'ı aşı Ne kaldı gurbette gelmedi başa Bende olan derdi yüklesem taş Taşlar dile gelir senden usandım	Gurbet/Ayrılık Yabancılaşma Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Elmas ile Kahraman Hikâyesi). s.111.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(MAHİR'İN HİKÂYESİ)					
Cem olsalar bir araya gelseler Gece gündüz hal hatırım sorsalar Diyarı gurbete cennet deseler Çare yok bu gönül arzular sizi	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mahir' in Hikâyesi). s.118.
Geldim, Oltu'dan, Narman'dan, Kop Dağından aşım, Pasinler'in, yani Horasan'ın Gerek köyüne gittim. Köyde sağıma soluma baktım, hiç hoşuma gitmedi köyün yerleşimi. Çünkü bizde bazı şeyler vardır, Müslümanlara ait nişaneler vardır; yani cami gibi, okul gibi, medrese gibi, her neyse. Baktım, orada hiçbirini göremedim.	Gurbet/Ayrılık Yabancılaşma	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mahir' in Hikâyesi). s.120.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Şurada camızların altındaki taşları kaldırırız, taşların altına kuyu kazarız, oraya gömeriz, taşları üzerine, camızları da üzerine bağlar, geçer gideriz. Kim ne biliyor ki orada ne var." Bu düzeni hazırlamışlar, ondan sonra her biri bir yere sinmişler. Birer tana vurduklarını say, daha bilmiyorum, o kadar vurmuşlar ki, "Yeter, öldü," demişler. Başlamışlar kuyu kazmaya.	Şiddet Engellenme	Kuyu	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mahir' in Hikâyesi). s.125.
Kahvaltı yaparken gözüme bir uyku çöktü. Sevgilimin dizine başımı koydum, yüzüne yukarı bakarken öylece uyumuşum. Ne bakayım; baktım ki, sanki yağmur yağar gibi, şıpır şıpır yaşlar yüzüme iniyordu. Uyandım ki, sevgilimin yüzü aşağı düşmüş, gözlerinden yaşlar akıyordu.	Uyku/Rüya	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mahir' in Hikâyesi). s.136.
Vatan garip ülke garip ben garip Garibin devran edem kim ile Gelen garip geçen garip çöl garip Ben garibim eşgam edem kim ile	Gurbet/Ayrılık Yabancılaşma Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mahir' in Hikâyesi). s.137.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(YUSUF İLE GÜLİSTAN HİKÂYESİ)					
O yörenin çobanı dağda sürülerini otlatırken, bir at, gayri ihtiyari, sırtın da yaralı bir delikanlıyı getiriyor. Çoban atı yakalamak için elini uzatıyor, Yusuf attan düşüyor. Çoban, Yusufu kucaklıyor, sırtına alıyor, sonra da şeyhe kadar getiriyor.	Şiddet	Dağ	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.148.
Bana verdiği bin türlü yara Hak fırsat verirse gideceğim yâre Bilmem ki yar gitti hangi diyara Benim yâre sorduğunu anlatma	Engellenme Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.149.
Fakat Yakup Bey'in asıl korkusu Yusuf'un ölmesinden değildi, "düşman eline geçer de esir olursa, olur ya, bir gün bu çocuğu bize karşı koz olarak kullanırlar," diye düşünüyordu.	Hapsedilme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.150.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Aradan iki gün geçti, köle pazarına gittiler; fakat Gülistan köle pazarında yoktu. Gülistan nereye satılmıştı; Cimin Kalesi'ne satılmıştı, Cimin Kalesi komutanına köle olarak satılmıştı.	Engellenme Hapsedilme	Kale	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.151.
Sonunda kaleye vardı Yusuf, kalenin kapısına gitti, ustası Hasan Bey'in ona verdiği pusulayı nöbetçiye uzattı. Kalenin bekçisi pusulayı alınca, "sizi oraya götürürüm," dedi, "fakat sizin aradığınız komutan şu anda orada yok. O gelene kadar sizi nezarete tutmak zorundayım." Kaleye girip çıkmak öyle kolay değil. "Olsun," dedi Yusuf, "benim için nezaret de saray da suyun içi de aynıdır, hiçbir yerin diğerinden farkı yoktur."	Engellenme Hapsedilme	Kale Nezaret- Hapishane	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.153.
Yusuf hâlâ nezarete yatıyordu. Bir gün uyurken, rüyasında, ustası Hasan Bey hayaline geldi, "oğlum, senin oradan çıkman bir hayli zorlaştı," dedi, "o nöbetçiye seslen, ondan seni Mustafa Bey'le görüştürmesini iste." Hâlbuki Yusuf'un nezarete girmesini gerektirecek hiçbir suçu yoktu; tesadüfen gitmiş, kalenin zindanına girmişti.	Uyku/Rüya	Zindan Nezaret- Hapishane Kale Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.153.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Cimin Kalesi'ne esir olmuşum Sana anlatacak sözüm yok baba Gül misali sararmışım solmuşum Yüzüne bakmaya yüzüm yok baba Ciğerimi yaktı yâr ile sızım Garip kaldım gurbet elde öksüzüm Aynı şekildedir gece gündüzüm Yüzüne bakacak yüzüm yok baba	Engellenme Hapsedilme Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Kale	Düşman	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.153.
Böylece Mustafa Bey'e durumunu anlattı. Nihayet, Mustafa Bey, Gülistan'ı buldu, onu satın alan komutana belirli bir miktar para ödeyerek Gülistan'ı kölelikten azat etti, sonrada Gülistan ile Yusuf'u oradan yolcu etti.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Gülistan Hikâyesi). s.154.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(AHMET İLE MEHMET HİKÂYESİ)					
Benim bu başımı duman eyledi Bu genç ömrümü de ziyan eyledi Bir güzel gönlümü viran eyledi O sebepten gardaş yaralıyım ben	Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Ahmet ile Mehmet Hikâyesi). S.
Gecenin ıssız bir saatinde, iki tane tayları vardı, Ahmet onları eyerledi, Mehmet ile Perişan Sultan'ı nereye yolcu etti; Kayseri'ye. Mehmet ile Perişan Sultan yol almakta olsunlar, Kayseri'ye yola devam etmekte olsunlar; Ahmet günbegün, saat saat, dakika dakika çökmekteydi. Sakalı uzamış, hali pejmürde, okulunu bıraktı, perişan oldu.	Gurbet/Ayrılık Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Ahmet ile Mehmet Hikâyesi). s. 167.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(HASRET İLE FERHAT HİKÂYESİ)					
Allah'ın kaderi, takdiri böyleydi ki, İskender Bey'in çocukları hiç olmuyordu,...					Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.183..
O aralık hasret kapıya çıktı. O güne kadar çobanın yüzünü görmemiş. Çıkar çıkmaz bunun simasını gören Hasret'in aklı başından gitti, ruhu bedeninden, üç yüz altmışaltı damarını, yüz kırk dört parça kemiğini ateş aldı, yanmaya başladı.	Aşk	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.188.
Fakat vicdan azabı içerisin de o çemberde kalan Osman Bey başını aldı, nereye gitti; diyarı gurbete gitti, bir taraftan da ağlıyordu. Kardeş katili olmuştu, cezasını çekmesi gerekiyordu ki o zamanki kanunlara göre yedi yıl hapis yatması gerekiyordu Osman Bey in.	Şiddet Gurbet/Ayrılık Hapsedilme	Hapishane	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.190.
Öyle bir zaman oldu ki -ararıyordu çünkü Osman, cezasını çekmeliydi-günün bir gününde diyarı gurbette bunu yakalarlar, hapse atarlar.	Gurbet/Ayrılık Hapsedilme Engellenme	Hapishane	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.191.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Günün bir gününde o zamanki yönetim tarafından bunların adresine bir kara ulaştı: - Evladınız sürdürülen takip sonucunda yakalandı, bu kadar müddet hapishanemizde kaldıktan sonra bir gün kendisini idam etmiştir.	Hapsedilme Engellenme	Hapishane	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.191.
-Yavrum, ben de istiyorum; ben aşkın, sevdanın ne olduğunu senden önce yaşadım yavrum, ben de bilirim. Emin ol ki ben o çobanı hakir görmüyorum; fakat bizim buralarda bir töre, bir gelenek var, çobanlar her zaman hakir görülür ne yazık ki.	Aşk Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.197.
-Hasret'im, gözün aydın; seni Ferhat'ına verdiler ve Hacı Yahya dayın da bundan sonra Ferhat'ı ikinci oğlu ilan etti.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Hasret ile Ferhat Hikâyesi). s.201.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ABDULLAH İLE GÜLİZAR HİKÂYESİ)					
- Yavrum, önce bir soralım, sual edelim, bakalım, onlar bize nasıl bir cevap verecekler. -Ana, arada hiçbir engel yok, o da beni seviyor, demişti. Ama yine de bir gelenek vardı, bir töre vardı, onu uygulamak gerekiyordu.	Engellenme Aşk	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi). s.207.
Böylece Abdullah ile Gülizar murat alıp murat vermişlerdi ki aradan bir ay kadar bir zaman geçti, bu kez de Abdullah'ın askerlik pusulası geldi. O zamanlar askerlik ne bir sene ne iki seneydi, tam dört senelik bir görevdi. Abdullah diyardan diyara gidecek ti, ondan haberler alınmayacaktı, ona haberler verilmeyecekti.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi). s.208.
Eğer şimdi senin de müsaaden olursa, geleneklerimizde, törelerimizde bu vardır, senin kızın, benim gelinim çok genç, dedikodularında yayılmaması için kulaklarımızın acı sözler duymaması için, eğer sende rızalık gösterirsen, ben senin kızın Gülizar'ı ikinci oğlum Sinan için eş yapmak niyetindeyim.	Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi). s.212.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
"Aman yavrum, isminin lekelenmemesi için sen mecbursun böyle bir kadere razı olmaya," dedi Gülizar'ın anası Dilşah Hanım, "yavrum, seni evimize götürürsek, dul karı olduğun söylenilir, oradan buradan kötü haberler yayılır, bu da bizim için hiç iyi olmaz. Sen mecbursun kaynına varmaya."	Engellenme Şiddet	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi) s.212.
Aman ana getir zehir içeyim İçeyim de tatlı candan geçeyim Ben derdimi han babama açayım, İkinci kez gelin olmak istemem	Şiddet Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi) s.213.
Gülizar hiç cevap vermedi, sadece bütün olup bitenlere inanamıyordu. Gülizar bu acıyla sarardı, soldu ve hakkın rahmetine kavuştı.	Şiddet Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi) s.216.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
- Evladım, ne yapalım, ne bilelim? Günün birinde, bundan iki yıl önce birliğinden senin ölüm haberin geldi, yavrum. - Ana, baba, nasıl olur bu? - Evet, yavrum, biz de istemeyerek senin eşini geleneklere, törelere göre kardeşine vermek zorunda kaldık. Gülizar bu acıyla hakkın rahmetine kavuştu.	Engellenme Şiddet İletişimsizlik	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşklardan Halk Hikâyeleri II, (Abdullah ile Gülizar Hikâyesi). s.217.
(SÜMMANİ AĞA İLE GÜLGEZ HANIM HİKÂYESİ)					
Fakat şunu ifade edeyim ki: Bunun Gülgez Hanım' dan çocukları olmuyordu.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.223.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Fakat şunu da ifade edeyim: O günden sonra artık Gülfidan ile Ebubekir birbirlerini göremez olmuşlardır. Çünkü Ebubekir'i başka köye göndermişti, başka sürülerin önüne; eh, Ağanın emrine itaatsizlik yapıp oralara kadar gelemeydi artık. Gülfidan da gidemiyordu, o da gelemiyordu; yavru, Murathan büyümekteydi.	Engellenme Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.226.
Günün birinde yörenin ıssız bir beldesinde, bir kayanın dibinde yatmış koyunları, keçileri otlatan Sadık ismindeki bu delikanlı bir baktı ki, başında bir yeşil fesli derviş baba duruyor.	Uyku/Rüya	Dağ Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.230.
Gücünü kudretini ilahiden alan bu delikanlı, koyunlarını aldı getirdi. Kendisinde olan gücü biliyordu ki, şöyle denemek istedi gücünü.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.231.
-Ulan kahpe, bana böyle bir yanlış yaptın ha? dedi ve bunu zehirli zindana attı.	Engellenme Hapsedilme Korku	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.232.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Fakat Gülfidan neredeydi? Zehirli zindanda. Öyle bir hale gelmişti ki, o zehirler bunun artık vücuduna işliyordu, hareketsiz kalmıştı dar bir yerde.	Engellenme Hapsedilme Korku Şiddet	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.233.
Neneyi affetti Sadık; ama Sümmani Ağa'yı güzelce bir darağacına çektiler: Ama şunu ifade edeyim: Pir baba demişti ki; "Yavrum, içinde olan duyguları arzuları gerçekleştirmek şartıyla ben sana bu gücü veriyorum."	Korkutulma Şiddet	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikâyesi). s.235.

(CELALİ İLE KENANİ HİKÂYESİ)					
Onlar birbirlerini çok seviyorlardı; fakat ne yazık ki aradan yıllar geçmesine rağmen çocukları olmamıştı. İkisi de bu hüznün içerisindeydiler. Mehmet Bey hep içine atıyordu, bazen dönerdi kibleye, Yaradan'a sitem edercesine:	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.239.
Mehmet Bey, Allah'tan ümit kesilmez. Demin de dedim ya sana, elbet Mevla'm bizlere de bir kapı açar, demeye kalmamıştı, Allah'ın hikmeti işte bir ihtiyar belirdi kapıda:	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.240.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Fakat Duvarcı Mehmet'in gece yattığı yerde rüyasına Elmacı Baba geldi: -Yavrum, Duvarcı Mehmet; sen, Hatem Padişahın sonunun ne olduğu gördün, değil mi, şu şehrin adaletini güzel sağlamazsan seni ondan beter ederim, dedi.	Uyku/Rüya Şiddet Korkutulma	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.247.
Duvarcı Mehmet oldu padişah Mehmet. Bir alim hoca çağırttı; hocaya dedi ki: - Hoca, su benim iki oğlumu yanına alacaksın. Yeraltında bir medrese yapmışım, her ihtiyacınız orada karşılanacak. Ben yedi yıl senin de çocuklarımla da yüzünü görmeyeceğim. Yedi yıl sonra göreceğim yüzlerini.	Engellenme Hapsedilme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.247.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLİK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Padişah: -Bu insanlara, bu şehirde yapmış olduğunuz şeylerle güvenliği zedelediniz. Celali, sen ceza olarak kırk gece zehirli zindanda kalacaksın. Öürsen ne ala, ölmezsen senin için bir şeyler düşünmek istiyorum, dedi. Celâli'yi attılar zindana, Kenani kaldı orada. Celali, zindanın kapısında, içeri atacakları sırada, Zalim Pehlivan isminde birisi döndü, bir iki yerinden bıçakladı bunu, kanını akıttı.	Engellenme Hapsedilme Şiddet	Zindan	Düşman	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.250.
Otuz dokuz gün geçti aradan. Padişah emir verdi: Yarın benim oğlumun zindanda kalışının kırkinci günü. Alın, getirin onu, eğer ölmemişse, onu darağacına çekeceğim. Zindancı başı zindanın kapısını şöyle bir açtı ki, ne görsün: -Yahu, ben bunu bıçaklamıştım, her yeri kanamıştı, bunun yaşaması mümkün değildi. Bu nasıl bir hikmettir, dedi kendi kendine.	Engellenme Hapsedilme Şiddet	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi). s.252.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Öyle bir vaziyete girmiş ki, adeta eti soyulmuş, kemiği kalmış bir vaziyette. Bir ıssız bir yere, bir dağın başına geldiler, biraz dinlenmek istediler. Zalim zindancı başı dedi ki: -Arkadaşlar, kervanımız yoruldu. Şurada bir mola verelim, biraz dinlenmiş oluruz.	Şiddet	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi), s.253.
O esnada Celali karşıdan bir güzelin gelişini gördü; ama ona bir gözüyle değil, iki gözüyle değil, üç yüz altmış damarıyla değil, yüz kırk dört parça kemiğiyle değil, öyle vuruldu ki sanki ruhu bedeninden gitmişti, akli başından.	Aşk Engellenme		-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi), s.256.
Nene dedi ki: -(...)Onu öyle bir vaziyette bulduk ki ölü bir vaziyetteydi. Canı veren Allah, sonra ben onu hayata döndürdüm.	-	Dünya	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Celali ile Kenani Hikâyesi), s.257.
(DALLIHAN İLE NAZANI SULTAN HİKÂYESİ)					
-Ya Rab, Allah'ım, benim de bir çocuğum olur mu? Bir çocuğum olsa, o da okula gitse. El alem Koca Dallıhan'ın bir çocuğu bile yok, diyor.	Yalnızlık Çocuksuzluk Yabancılaşma	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazanı Sultan Hikâyesi), s.261.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İşte saz meclisinden döndükleri gece Murathan'a rüyasında Hızır Aleyhisselâm bir bade içerir. Murathan'a rüyasında bir yaşlı baba göründü: - Yavrum, bak, sana üç tane şey sunacağım. Bu birincisini Allah'ın kendi adına, bizi, yoktan var edenin aşkına iç.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Kişiler	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazan Sultan Hikâyesi). s.263.
Murathan rüyaya daldı Yar ile muradın aldı Göndermezseniz vallah öldü Öyle bir sultan dediler.	Uyku/Rüya Aşk Engellenme	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazan Sultan Hikâyesi). s.264.
-Âşık o yanındaki lal mıdır, niye konuşmuyor, diye sordu Nasır Han [Bizim yörelerimizde, Doğu'da öyledir, Türk geleneğinde bu da var: Bu benim sevdiğim kızın babası olur, diye damat onunla konuşmaz.] - Lal mıdır nedir, niye konuşmuyor, diye tekrar sordu Nasır Han. -Hayır, efendim, edebindendir, onun için konuşmuyor. Aslında o da saz aşığıdır.	İletişimsizlik Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazan Sultan Hikâyesi). s.270.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Padişah emir verdi: Atın hemen bunu zindana. Benim huzurumda bu nasıl konuşabilir? Atın bunu zindana. Benim huzurumda benim kızıma laf atan adam zindana düşer.	Engellenme Hapsedilme	Zindan	Düşman/Rakip	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazamı Sultan Hikâyesi). s.271.
-Oğlum, biz kızımızı iki sözü bir araya getiremez bilirdik, ama kızım şimdi bülbüle dönmüş. Bu, Allah işidir, kul işi değildir.	Engellenme Aşk	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Dallıhan ile Nazamı Sultan Hikâyesi). s.273.
(BAYRAM İLE GÜLDANE HİKÂYESİ)					
Efendim, olay şu: Kahraman Ağa'nın bir tek evladı var, Bayram isminde. Üç gün var, oğlunu askere yolcu edecek, Bayram asker gidecek.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bayram ile Güldane Hikâyesi). s.278.
Ondan sonra, Allah cümle gençlerimize nasip etsin, oğlunu askere yolcu eder. Zavallı Kahraman Ağa evde yalnız kalır.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bayram ile Güldane Hikâyesi). s.278.
Aradan altı ay geçer. Bayram bakar ki bu geçim zor iş. Gelir anasının yanına: -Ana can, ben burada durmam gayri, diyarı gurbete gideceğim. Der.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bayram ile Güldane Hikâyesi). s.281.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yavrum, gurbet zordur. Oğlum, Allah'tan kork, azda duralım, soğanla, ekmekle idare edelim, yeter ki bir arada olalım. Diyarı gurbet zordur yavrum. Ben bir tek evladımı, gurbete gönderdikten sonra benim burada yüreğim parçalanır, yüreğim paramparça olur.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	-	-		Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bayram ile Güldane Hikâyesi), s.281.
Garibem kalmışam gurbet ellerde Üstüme koskoca dağlar üşüştü Geceler uykusuz gündüz rahatsız Çaresiz koluma bağlar üşüştü	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Bayram ile Güldane Hikâyesi), s.284.
(YUSUF İLE ELİF HİKÂYESİ)					
Adil Ağa söze başlar, sağdan soldan, başından geçen bazı kıssalardan anlattıktan sonra, o iki oğluna dönerek, onlara bir dağ ismi verir ve: - Yavrularım, eğer ben ölürsem, şu dağın arkasına kesinlikle gitmeyin, o dağın arkasına geçmeyin. Bu benim vasiyetimdir, der oğullarına.	Engellenme	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi), s.289.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yahu hanım, ben sana bir sır vereceğim. Babam bana vasiyet etmişti, hatta hepimize vasiyet etmişti; oğlum, ben ölürsem, sakın ola siz şu dağın arkasına gitmeyin demişti. Ben ise babam öldüğünden beri bu merakımı yenemiyorum. O dağın arkasına bir bakıp geleceğim. Ola ki gelmezsem, kardeşlerime, çocuklarıma haber verirsin, bu dağın arkasına gitti diye. Üç gün say, üç gün sonra gelmezsem, kardeşlerime söylersin.	Engellenme İletişimsizlik	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.289.
Bir de bakar ki, ceylanlar şehre giriyorlar. O kasabada bulunan bir beyin yüksek duvarlarla çevrili çok güzel bir alanı vardı; ceylanların şehre girdiğini görünce o kapılar açılır. Ceylanlar hızla içeri girer. Kapılar örtülür. Hasan da o kapının önüne gelmiştir. Kapı tekrar açılır. Hasan kapıdan içeriye girer. Kapıyı içeriden kilitlerler. O sarayın muhafızları Hasan Bey'i yakalarlar. Meğerse o ceylanlar, o sarayın beyi olan Mahmut Bey'in kız kardeşi Elif'in ceylanlarıymış.	Engellenme Hapsedilme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.290.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hasan'ın mahzende kellesini vurdular.	Hapsedilme Şiddet	Mahzen	Düşman	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.290.
-Kardeşim, bu kardeşimizden bir haber çıkmadı. Gidip o dağın arkasında ne varsa görmek, en azından kardeşimden, ağabeyimden bir haber olsun alıp gelmek gerek; bu görev de ban düşer.	İletişimsizlik	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.291.
Yusuf, atına atlar bir sabah, dağa doğru atını sürer. Çıkar dağın tepesine, ağabeylerinin gördüğü manzarayı o da görür.	Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.292.
Yusuf Bey anlar: "Evet, benim kardeşlerim bu ceylanları kovaladılar: Ceylanlar bu kapıdan içeri girdiler, kardeşlerim de girdi, kapılar kapandı. Benim kardeşlerim buradadır. Belki de bu sarayın mahzeninde, zindanlarındadır" diye kendi kendine düşünüyordu. Orada bir hana atını çeker, hancıya misafir olur.	Hapsedilme Engellenme	Mahzen Zindan	Düşman	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.292.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bir seher vakti, annesi, sabah namazını kıldıktan sonra açar pencereyi, o ılgıt ılgıt esen rüzgârlara: -Acaba Yusuf'umu gördünüz mü? Diye soruyordu. İlgıt ılgıt esen ey seher yeli Bana Yusuf'umdan verin bir haber Aklım ziyan oldu olmuşam deli Bana Yusuf'umdan verin bir haber	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık İletişimsizlik	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.299.
-Evet, Yusuf, bugün git istirahat et. Sonra sana ikinci şartımı, ikinci isteğimi söyleyeceğim, der. Yusuf oradan ayrılır. İstirahat etmeye başlar. Ama yine kafasını bir düşünce alır; "Acaba bu şartı neydi?" Elif Hanım, Yusuf'u hangi diyara sürecekti, başına neler gelecekti, bilmiyordu. Yusuf istirahatini tamamlıyordu.	Sürgün Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.300.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sıkı sıkı kuşun ayağına sarılmaktan başka çaresi kalmamıştır. Denizin üstünde yolculuk başlar. Kuş orada lisana gelir: -Ey Yusuf, beni tanımadın mı? Der. -Hayır, tanımadım. Der ki: -Hani o yolda beni kurtardın ya, beni o kardan tipiden, borandan kurtardın ya. İşte, ben o kuşum. Şimdi de senin yardıma ihtiyacın var, ben de sana yardıma geldim.	-	-	-	Hayvanlar Yardımıyla	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.300.
Bunlar gider, Keloğlan gider. Yaklaşık bir saatlik at sürmeden sonra bakar ki, bunları bir dağın tepesinde, öyle sapa, kuytu bir yerde, bir mağaranın önünde beklerler. Mağaranın önünde gözcüler vardır.	-	Dağ Mağara	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.306.
İki tane hizmetçi art arda içeri girer, her ikisinin elinde birer tepsi; birinde harami başının kellesi, birinde de onun yardımcısının kellesi. Üstlerinde bir tane bez örtülü vaziyette. Sinan Bey'in önüne kelleleri koyarlar ve çekilirler.	Şiddet Engellenme	-	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.310.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sinan Bey, örtüyü, o bezi haramîbaşının kellesinin üstünden açınca, Gül Hanım bunu görür görmez gözleri fal taşı gibi açılır ve hemen koynunda sakladığı gül çubuğunu çıkarır: - Vay sen bir köpek olasın, der ve Sinan Bey'in tam omzuna vurur. Sinan Bey o anda bir köpek kılığına bürünür.	Şiddet Korku Engellenme	-	Düşman	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.310.
İçeriye giren kızı ve hanımı kapıyı örter örtmez Sinan Bey'i karşısında görünce şaşırırlar: - Bir güvercin ol, der kızına vurur. - Bir güvercin ol, der hanımına vurur. İkisi de güvercin olmuştur. Kapılar, pencereler örtülüdür. İkisini de yakalar, bir kafesin içine koyar. Gül çubuğunu da hemen orada o yanan şömine ocaklarının bir tanesine atar ve yakar.	Engellenme	Kafes	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi). s.313.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İşte o adaya bir şato yaptırır. Oraya hayvan taşır, koyun taşır, kuzu taşır, bağ bostan taşır. Oranın yapımı tam yedi sene sürer. Yedi senenin sonunda Sinan Bey; kızı ile hanımının kafesini alarak oradan bir kayığa biner ve o adaya gelir. Kayığı da yakar. Hiç kimse Sinan Bey'in yerini bulamaz. Kaybolmuştur ve yine kimse sırrına erememiştir.	Yabancılaşma Hapsedilme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi) s.313.
Atına biner ve tutar Hancı Senem'in yolunu. Issız denizden üç yüz metre geride yapılmış tek bir yapı, etrafta başka hiçbir tane bina, ev yok orada tek başına bir han.	Yalnızlık	Han	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi) s.317.
O Samandağ'da, yüksekçe bir yerde bir mağara vardı. Ben, o mağaraya sık sık giderdim, orada bazen kendimi, bazen de ovayı, dağları, o rüzgârların uğultusunu, onların sesini, yaprakların kımıldayışlarını rüzgârda çıkardıkları sesi dinlerdim. On yedi on sekiz yaşlarındaydım. Yine bir gün oraya gittiğimde, bir de baktım, orada bir delikanlı yatıyor. Orada uyumuş kalmış.	Uyku/Rüya Yalnızlık	Mağara Dağ	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Yusuf ile Elif Hikâyesi) s.319.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(TİMUR HAN İLE MAYA SULTAN HİKÂYESİ)					
Bir yıl, iki yıl, üç yıl derken, beşinci yılda Cenabı Hak bunlara otuz iki yaşlarındayken bir evlat verdi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.331.
O, hanımıyla beraber bu mutlu hayatın arkasında yaşayadursun: Hızır, rüyasında gelip buna müjdeler ki: - Ey Maya Sultan, senin bir oğlun olacak.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.331.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Tesadüftür ki, çocukların anaları bağırdı, onların sesine gittiler, sadece Turan Han kuşlarla kaldı. Akşam oldu, göz gözü görmeyecek bir dereceye geldi, kuşla hâlâ uğraşiyor. O arada, bir anda bir yaşlı, piri fani baba ortaya çıktı: - Ey yavrum. Öyle korktu ki, geri döndü, baktı, bir yaşlı baba. - Aman baba, herkes gitti, ben kuşla uğraşıyorum; ben bir şey yapmadım, dedi -Dur yavrum, Turan Han. Sen, kuşlarla bu kadar uğraştın. Kuşdili biliyor musun? -Hayır, dedi Turan Han.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.333.
Bu gece rüyamda gene görmüşem Bekle ana Turan "Han'ım gelecek Onun için hayallere dalmışam Bekle ana Turan han'ım gelecek	Uyku/Rüya Yalnızlık	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.344.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hele görsen Yaradan'ım neyledi Bil görende beni deli eyledi Bekle ana benim canım gelecek Bu gecede Hızır Baba söyledi	Engellenme Delilik	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.344.
Han babana haber saldım da aldım Ben senin yolunda del oldum öldüm Aşırı aşırı memleket geldim Hayâlîme yurdum gönül vurma sevdiğim	Aşk Delilik Engellenme	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Timur Han ile Maya Sultan Hikâyesi). s.355.
(METE HAN HİKÂYESİ)					
Ama Cenabı Hak ki kimseyi imtihanlara salmasın; bunların imtihanı da ağır olmuştu tabii. 10 yıl çocukları olmadı. Götürmediği, getirmediği gelip de çare bulacak diye uğraşmadığı hekim sayısı çoğa çıktı; ama bir türlü bir evlat edinemedi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mete Han Hikâyesi). s.361.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gece rüyasında gördü ki, ne görsün; benim bir oğlum oldu, adı da Hamit Han.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mete Han Hikâyesi). s.361.
Rüyasında yatarken, bir bakar ki, bir telaş içerisinde kapısı açıldı: -Selamunaleyküm ey oğul... -Aleykümselam baba. Baktı ki, yaşlı bir ihtiyar içeri girdi: sakalları bembeyaz, güzel bir insan. Beni tanıdın mı oğul, Hamit Han? diye sordu ihtiyar.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mete Han Hikâyesi) s.364.
Uykuda yatarım beyhude düştüm Kalacaksın yana yana dediler Hızır bize bade verenden sonra Ateş düştü şirin cana dediler	Uyku/Rüya Aşk Engellenme	Farklı Boyut	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mete Han Hikâyesi). s.367.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Nedir sendeki bu hal? Babası, Hamit Han'ı divana çağırdı: -Oğlum, babalara her şey söylenir; ama ben bir de hükümdarım, bana söyle, dedi. -Baba, senden utanırım, sana diyemem, dedi.	İletişimsizlik Engellenme	Dünya	Töre	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Mete Han Hikâyesi) s.369.
(ÇİLELİ ÂŞIK İLE NAZLI SULTAN HİKÂYESİ)					
Çileli Âşık'ın öz adının ne olduğunu bilmezler. Çünkü daha küçük yaşta anasını babasını kaybettikten sonra hiç kimsesi kalmaz. Onu halktan insanlar sahipsiz, bir kenarda bulur, köye getirirler; köyde de sahip çıkan olmaz.	Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	İlahi Kaynak	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Çileli Âşık ile Nazlı Sultan Hikâyesi) s.381.
O zaman, Allah'ın hikmeti, âşık arkadaşıyla çalar söyler, gece rüyayı alemden peri hatunun, yani Cihangir Bey'in kızı Nazlı Sultan'a, Cenabı Hak, Hızır tarafından bunu âşık etti.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Çileli Âşık ile Nazlı Sultan Hikâyesi). s.383.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Ustam, hakkınızı helal edin. Ben, bir gün veya iki güne kadar İstanbul'a gideceğim, dedi. -Hayırdır yavrum? - Vallahi, İstanbul'da âşıklar varmış, padişah sarayları varmış. Beni siz Bugüne kadar getirdiniz. Benim evim yokluk içerisinde; ya öleceğim, ya ben bu evimi geçindireceğim Bey kızıyla evlenmişim, zorluk içinde.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Engellenme	Ev	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Çileli Âşk ile Nazlı Sultan Hikâyesi). s.388.
Kim; aşık ağlar. Aşık der, aşık ağlar. Mert yurdundan ayrılrsa, peşinden aşık ağlar. Aşık, evin çevresine böyle baktı, "Eyvah, doğup büyüdüğümüz yer değil, ama epey zamandır yaşadığımız yerdir, yuvamızı kurduğumuz yerdir, çoluk çocuğumun büyüdüğü yerdir. Bir daha buraya gelmek ya nasip, çok uzak yere gidiyorum" dedi.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Yılmaz Timur, Âşıklardan Halk Hikâyeleri II, (Çileli Âşk ile Nazlı Sultan Hikâyesi). s.399.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
KAYA DOĞAN, KOZ M. SABRİ, HALK HİKÂYELERİ 1 (HİKÂYET-İ ÂSUMAN İLE ZEYCÂN BEYÂN)					
Zaman-ı evvelde bir padişah var idi. Padişahın bir ket hüdası var idi. İkisinin dahi zürriyeti dünyaya gelmedi deyü düşünürken günlerden bir gün bir derviş geldi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman ile Zeycân Beyân). s.21.
Zeycân ile Asumân'ı bir hocaya verdiler. Yedi sene okudular. Ta ki on dört yaşına girdiler, birbirlerini ol kadar severlerdi ki ayrılmanın imkânı yoktur. Bunların arasına bir Cazı Karı girdi.	Engellenme Ayrılık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman ile Zeycân Beyân). s.23.
Sabah oldu, kızı başka hocaya verdiler. İki hasreti birbirinden ayırdılar. Beş sene birbirlerini görmediler.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman ile Zeycân Beyân). s.23.
Andan Bey eyitti: “Ben senin oğluna kızımı vermem.” Dedi. Derviş İsmail eyitti: “Konuğun sözü Mevla'ya doğru gele” deyince Bey darılıp hançer çekip üzerine haml edip katledecek oldu.	Engellenme Şiddet	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman ile Zeycân Beyân). s.26.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ziyâde gaflet uykusuna daldı. Gördü ki bir hâristanda" kırk tane pir ellerinde yeşil kaplı mushafları var okuyup dururlar. Âsumân dahi el bağlayıp durdu.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.27.
"Andan "Sizi Mevlâ'ya emanet ettim" deyüp yola revân oldu, çıktı, gitti. Bir kışa tutuldu. Üzerinde urbası kalmadı. Mevlâ'ya niyâz edip arkasını bir kayaya dayadı, kaldı. Mevlâ'nın emri ile ol kaya yarıldı. Ol gice ol kayanın içinde kaldı.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dağ	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.43-44.
Böyle derken uykuya vardı. Hızır Aleyhisselâm gelip kaplan postunu arkasına örttü ve önüne ateş yaktı. Âsumân, şimdi uykudan uyandı, baktı ki karşısında bir derviş oturur.	Uyku/Rüya	Dağ Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.44-45.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Andan sonra Dede Sultân kaplan postunu verdi. Aldı arkasına dağı aşırđı. Beheylan Suyu'nun kenarına vardılar, kana kana su içtiler. Pir dedi ki: "Oğlum Asuman! Yum gözünü." dedi. Gözünü yumdu, suyu geçtiler. Gözün açtı, gördü ki iki at durur. Ol atlara bindiler. Dede Sultân eyitti:	Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.45.
Ayrı düştüm diyarımdan elimden Pervaneyim řu diyare kahveci Tutuřup yandım aşkın oduna Ciğerciğim oldu pare kahveci	Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.47.
Gözü uykuda şerbet kaynatır Ayakların salları başın oynatır Bu dünya fanidir âdem aldadır Deli isen tımarhaneye kahveci	Uyku/Rüya Delilik	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.48.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yâr beni yabana attı Vardı gurbet ele gitti Zeycân'ı bir pula sattı Kaldım aşkın tuzağında	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Aşk	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.51.
On sekiz kahveci bir araya geldiler. Bir Cazi Karı buldular. "Bu oğlan bunda iken bizim kahvelerimiz işlemez oldu. Sen bu oğlanı bir cezireye at." Dediler.	Hapsedilme Engellenme	Cezire	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.51.
Şimdi Asumân gördü ki altın lâle, gümüş sünbül bitmiş. Kocakarıya sual etti. "Şundan iki koparayım mı?" dedi. O Cazi Karı eyitti: "Kopar oğlum, ol bir arsız açıcıdır, yine biter." dedi. Âsumân dahi, alayım derken ol cezîrenin içindeki kuyuya düştü.	Hapsedilme Engellenme	Kuyu	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.51.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ayrı düştüm vatanımdan elimden Beni ayırdılar gonce gülümden Nice kurtulayım devin elinden Bize eyle bu imdâdı Ya Rabbi	Gurbet/Ayrılık Kaçma/Kaçınılm a	-	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.52.
Derviş eyitti: "Şu altun lâle, gümüş sümbülden iki dal kopar, seni azad edeyim." dedi. Cazı Karı, "Koparayım" derken, kuyuya düştü. Hemen Âsumân, kuyu içinde saçından tuttu, kaldırıp yere çaldı. Asumân, kendisini kuyunun ağzında buldu. Asuman ile Derviş kahveye geldiler.	Hapsedilme Engellenme	Kuyu	-	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âsuman İle Zeycân Beyân). s.53.
(HİKÂYET-İ ÂŞIK GARİB VE BEZİRGÂN KIZI)					
Zaman-ı evvelde Mısır şehrinde bir hatun var idi. Anın oğlu var idi. Atalarından öksüz kalmışlar idi. Ol vilayette bir dağ var idi. Her kim ol dağa çıkıp iki rekât namaz kılrsa her ne hâceti var ise revâ olurdu.	Yalnızlık	Dağ	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âşık Garib Ve Bezirgân Kızı). s.69.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Efendim şu âlemlerin elinden beni kurtar.” Deyince, kız gördü ki, kendi maşukudur. Bekçilere cevap eyledi ki: “Dokunman benim efendime, o benimdir, ben anımın. Bir kılına ziyan getirirseniz üçünüzün dahi başını keserim.” Dedi.	Aşk Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman	Farklı Kişiler Yardımıyla	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âşık Garib Ve Bezirgân Kızı). s.78.
Ben giderim dört yanınız bağ olsun Aramızda yüce yüce dağ olsun Gurbet ilin dilberleri sağ olsun Saram da eğlenem belki gelmeyem	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dağ	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âşık Garib Ve Bezirgân Kızı). s.79.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Yum gözün!” dedi. Yumdu. “Aç!” dedi. Açtı. Gördü ki, kızın şehrine gelmişler. Oğlanı anasının sakın olduğu konağın kapısının önüne iletip, attan indirip metanı eline verip kendinin Hızır Aleyhisselam olduğunu bildirip eline bir şişe verip eyitti: “Validenin gözleri, senin için ağlayı ağlayı görmez oldu. Şunu hediye ile; gözüne koysun, yine evvelki gibi ola.” Dedi.	Engellenme	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Âşık Garib Ve Bezirgân Kızı). s.86-87.
(HİKÂYET-İ HURŞİD İLE İLİK HANIM)					
Oğlanın adı Hurşid idi ve kızın adı İlik Hanım idi. Birbirlerine gayet âşık oldılar. İki mahbub birbirinden ayrılmaz idi. Oğlan kızı alacak oldu. Kızın karındaşları ve anası, oğlana vermeyecek oldılar.	Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid İle İlik Hanım). S.101.
Andan sonra o memleketde bir kocakarı var idi. Cazi idi. Vardı oğlanın haberi yok iken kızın karındaşlarına dedi ki: “Kızınız falanca adem ile niye konuşuyor? Kızına tembih et. Akşam sabah bir gürültü kopar.” Dedi.	Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid İle İlik Hanım). S.101.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Behey külhani kız! Sen bu oğlan ile niçin konuşuyorsun? Sen kızdın, tutuştun mu? Senin şimdi her yerini kara bestil gibi ederim. Yoksa senin oğlana varmaya gönlün mü var?” dedi.	Aşk Engellenme Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid ile İlik Hanım). S. 102.
Cazı Karı geldi bizi duyurdu Kardaşları beni yola buyurdu İki gözüm nazlı yârimden ayırdı Kolum bağlı uğrattılar yollara	Gurbet/Ayrılık Engelleme Aşk	Dünya	Düşman	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid ile İlik Hanım). S. 105.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ağlayı ağlayı çıktım evimden Yarım ne diyere gitti sevdiğim Ayırdılar beni gonca gülümnden Yarım ne diyere gitti sevdiğim	Gurbet/Ayrılık Engelleme Aşk	Dünya	Düşman	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-î Hurşid ile İlik Hanım). S.107.
Böyle deyüp varıp bi pınar başında İki âşık uyuya kaldılar. Yatarken İlik Hanım uyanıp baksa ki dört etrafını asker almış, iş işten geçti.	Uyku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-î Hurşid ile İlik Hanım). S.120.
Aç nikâbın sevdiğim gafletten uyan Geldi asker saf saf oldu sevdiğim Dört yanıma baktım kimseler yoktur Ecel peymânesi doldur sevdiğim	Uyku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-î Hurşid ile İlik Hanım). S.120.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...Haramibaşı kıza öldürdüm deyî kanlı gömlük gösterdi. Andan sonra İlik Hanım'ın aklı başından gidip, ah edip, bunu söyledi.	Aşk Delilik Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid ile İlik Hanım). S.124.
Şimdi ol Seyis Arap, Hurşid Bey'i alıp İlik Hnım'ın yanına gelip, bunların ikisini bir konağa koyup "Allahaismarladık" deyip çıkıp gitti.	Aşk	-	-	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Hurşid ile İlik Hanım). S.127.
(HİKÂYET-İ MURAD ŞAH)					
Rivayet olunur ki Horasan şehrinde bir âdil padişah var idi ve yedi iklim dört köşede misli yok idi ve hem dünyaya hiçbir zürriyeti gelmemiş idi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.133.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Günlerden bir gün babasının elinde bir kâğıt sûreti var. Murad Şah'dan sakınıp kâğıdı minder altına haps edip sakladı. Şimdi Murad Şah pederine sual edip pederi deyivermedi. Şimdi şahzade melûl olup pederine gücenip düşünürken gaflet basıp uykuya daldı. Bir de biçare Murad Şah nısfü'l-leylde rüyasında bir kız, ayın ondördüne benzer, mahbup, zîba gelip,...	Uyku/Rüya Hapsedilme Engellenme	Dünya	İlahi Kaynak	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.134-135.
Kısmetim gurbete attı yaradan Ağlama garip anam yollar göründü Bana izin verin çıkam yollara Yüce dağlar bana çöller göründü	Gurbet/Ayrılık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.137.
Şimdi Murad Şah yedi kat cenk âletini kuşanıp heybeye altını doldurup küheylân ata binip yola revân oldu. Az gitti uz gitti, altı ay bir güz gitti. Gide gide bir çöl ovaya düştü. Bir de baktı ki karşıdan kırk tane atlı geliyor. Meğer Harâmîbaşı imiş. Geldi Murad Şah'ı alıp bir kulübeye getirdiler.	Gurbet/Ayrılık	Kulübe	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.140.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Sevdiğim bana bu cefâlar yeter Bana Murad Şah'ım kaşların çatar Ayrılık ateşi ölümden beter Çevirmiş boynunu çöllere doğru	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 149.
Amma şimdi biz gelelim Haramîbaşı' nın kahbeliğine. Bir gün dağ başında nısfül'-leyde Murad Şah ve Gülizar Hanım gaflette yatarken kalkıp Murad Şah'ın iki kollarını bağlayıp bıraktı. Şimdi Murad Şah gafletten uyandı. Baktı ki kız elden gidiyor.	Uyku Engellenme Kaçma/Kaçınılm a	Dağ	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 150.
Şimdi Harâmibaşı Gül' izâr' ı alıp Murad Şah'ı eli bağlı ol çölde bırakıp gitti.	Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 151.
Şimdi Murad Şah, Gül'izarı ol kadar aradı hiçbir haberini alamadı. Aradan iki sene geçtikten sonra bir dağ başına çıkıp karşıdan bir ateş göründü. Neden sonra arayı arayı ateşi bulup baktı ki Harâmibaşı ve Gülizar'dır, hem gayet uykuya dalmışlar.	İletişimsizlik Uyku/Rüya	Dağ	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 154.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
"Eğer oğlum gelir ise benim tacı tahtımı elimden alır ve beni öldürür." deyü kasavete daldı.	Korku Şiddet Engellenme	Dünya	-	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 156.
"Şimdi varın size ölümünü bağışladım. İras geldiğiniz yerde tutun, iki gözüne mil çekin, kızı elinden alın, kendini bir cezireye atın, kızı alıp gelin."	Engellenme Şiddet Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 157.
Bir de gördü ki biçare Gül'izar' ın beş yerinde yara var, süngü ve kurşun ile yaralamışlar ki hiç kendini bilmiyor ve Murad Şah'ı dahi gözü görmüyor. Bir de o hâl üzere iken iki yüz kadar asker telef etmiş. Şimdi haramileri kemend atıp Murad Şah'ı tuttular. İki ellerini demir zincir ile bağlayıp meydana getirdiler.	Şiddet Engellenme Tutsaklık	Dünya	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 159.
Bunlar dahi iki ellerini bağlayıp Murad Şah'ı meydana çekip ve iki gözüne mil çekip yalnız bir cezireye bırakıp Gül'izâr'ı alıp ve yüklerini yükletip câriyesini dahi otuzunu da alıp beraber Horasan şehrine getirdiler.	Engellenme Şiddet Yalnızlık Gurbet/Ayrılık	Dünya	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S. 161.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Şimdi biçare Gül'izâr'ı bir تنها yere koyup dört tarafına bekçiler koyup ahşam sabah yemeğini ve sair hizmetini matbahtan verirler idi. Şimdi Gül'izâr Hanım hapishanede ağlayarak bu beyti söyledi:....	Hapsedilme Yalnızlık Engellnme	Hapishane	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.162.
Ayrı düştüm vatanımdan elimden Rakiplerin hatırları hoş olsun Beni ayırdılar gonca gülümden Ağlayalım ela gözler yaş olsun	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	Töre		Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.162.
Bir de Dede Sultan ellerini çözüp gözünü sığayıp gaib oldu. Şimdi Murad Şah Mevla'ya şükredip yüzünü yere sürüp hamd ü senâ eyledi ki "Îâhi ya Râb, beni gene dünya yüzüne getirdin." deyü şükreyledi.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.164.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu aşkın ateşi sinem yakmıştır Boğazıma zincir kement takmıştır Babam gözlerime hem mil çekmiştir Çöl ovada âh ettiğim sahihdir İsmiini söyleyim sizlere ayan Beni Mecnun gibi dağlara koyan Bulmadım dünyada bir hatır sayan Gül'izâr' im elimden gitti mâhimdir	Engellenme Şiddet Gurbet/Ayrılık Aşk	Dağ	Töre	-	Kaya Doğan, Koz M. Sabri, Halk Hikâyeleri 1 (Hikâyet-i Murad Şah). S.164.
SAKAOĞLU SAİM, ALPTEKİN BERAT, SAKAOĞLU YURDANUR, ŞİMŞEK ESMA. MEDDAH BEHÇET MAHİR'İN BÜTÜN HİKÂYESLERİ I, 1997. (MİGUMİ HAN)					
Aşig Migumi tek başına bir fakir çocuğu idi. Ama babası, anası ölmüşdi.	Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.147.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Sen bir zengin çocuğusun. Gapımın hizmetkeri bile değil Migumi. Ben nasıl seni ona verebilerem?”	Engellenme	Dünya	Töre	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.148.
Bezirgan gurbete yük götürdü. Yükünü gurbette saddı, kemerini altın doldurdu, gerisin geri yük aldı, kervanın geri döndü. Bir dağ başında haramılar bezirganı tagıp ederken bezirganın dört tarafı sarıldı, haramı tarafından.	Gurbet/Ayrılık Korkutulma/Korku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S. 149.
Bunların bu acı sözlerini duymadan ise, ben babamın sarayından bir kokdiga, baston kolligina düşdim, bu kahra da dayanamıyorum. Ancak el ele tutak, diyar be diyar olak. Öyle bir gurbete gidek ki, benim gızı senin kimin oğli olduğuni kimse bilmesin.	Gurbet/Ayrılık Yabancılaşma	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.151.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...bunun için sazını alıp Aşık Migumi diyar-ı gurbete gider. Ekme parası kazanır.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.152.
"Heç merak etme aga," diyip guvvetiyen gırcı, yırtıcı, beş on kişi cem etti başına. Aşık Migumi, gurbete getmişti, epmek parasına, bu zavallı genç Perizat, iki çocuğu ile Migumi'nin yolunu gözlüyordu.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Korkutulma/Kor ku Şiddet Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.156.
...Köroğlu: "Emmi -dedi- Bütün keleşlere emir ver." Köşe el galdırdı. Bindokuzyüzdoksando kuz tane koçak at beline geldi, Aşık Migumi'ye dedi ki: "Sen otur, Köşe'yinen otur, otur eminen. Ben senin eşini, bir de düşmanını gözün önüne getirirem, intikam al."...	-	-	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Migumi Han). S.162.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
SAKAOĞLU SAİM, ALPTEKİN BERAT, SAKAOĞLU YURDANUR, ŞİMŞEK ESMA. MEDDAH BEHÇET MAHİR'İN BÜTÜN HİKÂYESLERİ II, 1999. (EŞREF BEY)					
Nasıl ki, halk; yerde yatannarı gördi, peşine Deli Mırad'ın elannı duydi ise; bütün esnaflar sakladığı, darambar etdiği malı, mecbur galdi bu fiyata vermeye. Çünküm, elanda diyor ki; “satan da, alan da dutulırsa; alan da cellat, satan da cellat. Bu fiyete vermeyenleri haber ver!”	Korkutulma/Korku Engellenme	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.10.
Günün birinde, gecenin yarısı idi, yatarken; eger pırlar, eger üçler, eger beşler, eger yediler, eger gırlar cem oldılar, Eşref Bey'in odasının başına.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.14.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Her kim, Gandeher hökümdarı, o tegereden azmanın adını bene derse cellat ederem, sürgün ederem. Ben onun gızını ogluma alan degilem.”	Engelleme Korkutulma/Kor ku	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.18.
“Senin gızın, onun oglına aşık olmuş. Bir kere senin yuların onun elinde. Çünkü, gızın o terefde. Er-geç, bir gün boçasını alır, gider. Bohçayı da almasa, yalın ayak, başı gabak geder. Ara yerde gizli kaçırıllar.	Aşk Engellenme Kaçma/Kaçırılma	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.23.
Zerir büyümeden, ziyanın ögünü almak dogridi. Ateş yanıp büyümeden ataşı söndürmek dorgudur, gel bunnari iğdam etmeyelim. Bağli bağlı zindana goyalım... Her ikisini de iğdamdan gultarıp zindana tıkdılar. Eşref Bey ile bu deliganni zindan içinde galdılar.	Hapsedilme Engellenme	Zindan	Düşman	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.33.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Taht-ı İsfahan Şahi Şeyhogli Şah Abbas'ın bir kız gardaşı var idi. Adına, “Şah-i Duhter” derdiler. Şah-i Duhter, Şeyhogli Şah Abbas’ dan büyükti. Lakin, gendi gadin olduğu için, gardaşı Şah Abbas’ı tahta çıkarmışdı. Ona: “Ben bir gadınım, sen bir erkeksin. Sen otur tahtında; çözemediğin devayı bene daniş.”	Engellenme	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Eşref Bey). S.40.
(FİRDEVS ŞAH)					
Günlerin bir gününde, gatmer köşgünde otururken, Hazreti Hızır, Pir dede, eline bir çiçek alarak: “Gül satıyorum” der bağırırdı. Kimse bunin Hızır olduğuni bilmiyordu.					Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Firdevs Şah). S.46.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Evet, senin nereli olduğun belli değil. Kimin oğlu olduğun da belli değil. Sen, beri yabandan bu çoban bir ağacın dibinde gundagda ağlıyormuşsen, çoban seni evine getirmiş.	Yabancılaşma	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.51.
Derdli Gurbani derdine derman aramak için kevn-i mekânın içinde, dağa, daşa düşdi. Başladı dolanmağa. Dolana dolana bir dağ büyüğüne çıhdi. Gel biz haberi kimden verelim. Bu bahtı ki, sırtın başında bir göze akıyor. Gözeninde yanında ehdiyar bir adam oturuyor.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dağ	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.51.
O anda Derdli Gurbani’nin başına üçler, beşler, yediler, gırlar cem oldi. O gözenin etrafı tam gırl tene ağ saggalli ile doldi. “Ver nasibini” dediler.	-	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.53.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hanim, bundan sonra bu dünya bize zindan oldu. Ben zaten derdliyem, benim adım da Derdli, kendim de derdli. Beri yabandan getirdiğim çocuğun ismini Derdli Gurbani goyalım. Lakin bu çocuk da gayboldi getdi. Ölü midir, diri midir bilmeyiz. Bundan sonra bu dünya bize zindan oldu.	Yabancılaşma Yalnızlık Çocuksuzluk	Dünya	İlahi Kaynak	-	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.65.
Aşig Gurbani başini galdırıp yaninde bir ehdiyar ağ saggalli adami gördi... Oğlim bizler Allah'ın emriyle iş yapanlardanih. Emirsiz, izinsiz heç bir iş yapmadih.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.67.
Gırh Arap, hemen oni aldılar, dorgi periler ölkesine götürdiler.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Fırdevs Şah). S.71.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ASIL İLE NESİL)					
Latif Şah'ın iki çocuğu vardır. Bunlara Asıl ile Nesil adı verilir. Daha sonra, bu çocukların anneleri ölür. Dört yıl çocuk hatırına Latif Şah evlenmez.	Engellenme Yalnızlık	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Asıl ile Nesil). S.105.
Düğünden sonra Latif Şah meclisde iken, kadın Asıl'a bir yatakda yatma teklif eder. Çocuklar durumu kabul etmeyince, kendini yaralayan kadın padişah ve meclisin yanına varır. Durumu gören baba, iki oğlunu sürgün eder.	Engellenme Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip		Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Asıl ile Nesil). S.105.
Çünkü padişah olan Asıl kolları bağlı gardaşı ile beraber orman içinde aglib innerken Üçler yetişmişdi bir ağacın dalına.	Şiddet Engellenme	Orman	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Asıl ile Nesil). S.108.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(LEYLA İLE MECNUN)					
Mecnûn gendi odasında yatarken, Leylâ gendi hanasından yatarken, eger üçler, eger beşler, eger yediler, en evvel Mecnûn'ın baş gıltığına geldiler, gecenin yarısı idi. "Gah bahalım Gays" dediler. Gays gözini açtı ki, ne açsın yani Mecnûn adı Gays idi, ana adı. Yedi tane aksakalli başları yeşil bağlı odanın içç doluyor, peşine gırlar cem oldi. Saydı tam girk tene oldular.	Aşk	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Leyla ile Mecnun). S.135.
"Senin ismin Mecnûn - dedi- Seni deli divane felek dağları dolandıracah. Lakin, senin adın Gayıs, amma Mecnûn denildi. Sene herkeş deli diyecek Mecnûn diyecek.'	Delilik Yabancılaşma	Dağ	İlahi Kaynak	-	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Leyla ile Mecnun). S.137.
..., ara yere fitneler düşerek nâyet, Leylâ'nın emisi de, oğlundan yağni olarak gardaşını fitliyah, Leylâ'nın babasını Leylâ' yı alıp gecenin bir yarısı köç edip, Mecnûn'dan Leylâ'yı kaçırıp dorği diyar be diyar gitdiler. Buni kim etti, kim eyledi; eden etdi.	Kaçma/Kaçınılm a Gurbet/Ayrılık	Dünya	Rakip/Düşman	-	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Leyla ile Mecnun). S.142.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
"... Ancak Leylâ getti, ben Leylâ'yı aramah içün ya Leylâ'yı bulur, ya yolunda ölürem." diyen Mecnûn diyar-ı gurbeti gehriyar eyledi. Leylâ'yı aramah içün düştü gurbetin derdine.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Leyla ile Mecnun). S.143.
O anda bir ehtiyar adam geldi. Meger gelen kim idi, Mecnûn'a bâdeyi veren Hızır idi. Selam verdi çobana dedi ki.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Leyla ile Mecnun). S.150.
(MUĞDAT PEHLİVAN)					
Aşig Müğdat, Müğdat Pehlivan'ın anası, babası ölmüşdi.	Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Muğdat Pehlivan). S. 182.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Göynü Müğdat Pehlivan'daydı ve hicap edip babasına, anasına bişey demiyordu.	Aşk Engellenme	Dünya	Töre	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Muğdat Pehlivan). S.183.
O zaman Müğdat Pehlivan başının çaresine bahıp bu üç yüz madeni altını gazanmaya, gözüne diyar-ı gurbeti aldı.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Muğdat Pehlivan). S.186.
Dar dünyada benim bir sevgüllüm var, Miyasa. Ben ona aşig, o bene aşig, ancak babası üçyüz altın, gizini vermek için istedi.Bene de bu sebepten altı ay da mehel verdi. Bu altı ay içinde bu parayı nerde gazanım diye işde ağladığım bu yoksulluk üzünden dağlara çıkmışam .	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Muğdat Pehlivan). S.187.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hazreti Ömer cebindeki akçeyi ve bir de bir deve yükü, agliyan Müğdat Pehlivan’a beşvetti. Hazreti Halid cebindeki akçayı ve bir de bir deve yükü o da beşvetti. Nayet Hazreti Ali cebindeki ahçayı, o da bir deve yükü ile beşvetti.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Muğdat Pehlivan). S.187.
(NEBİ HAN)					
O zaman Nebi Han, bir müddet hükmi serayında hükmederek, alem-i menada röyesine bir dervüş geldi. “Ey Nebi Han senin dünyada yeddi sene çilen var, çekeceksin. Yeddi sene gismetin var, dolanacahsın. Cenab-ı Hag ehval-i ezelde, levh-i galemde yeddi yıl seni gurbete yazmıştır.	Uyku/Rüya Gurbet/Ayrılık	Dünya Farklı Boyut	İlahi Kaynak	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.193.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bahdı ki yerin altından bir ses geliyor. Lerduvanlari aşağı yendi alt gata. Bahdı ki; bir kadın bir direğe sarılı.	Engellenme Hapsedilme Şiddet	Mahzen	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.193.
"Biz her şeyi biliriz. Allah'ın emriyle iş yaparız. Ya Seyfen Mülük. Şimdi gadının bir elini ben dutacam, bir elini sen dutacahsın. Yum gözizi dediğim zaman da, ikiz birliğde gözizi dutacahsınız."	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.194.
Çoban ağlıyarak: "Benim geileyi gamım, ben babamdan ayrıldım, gurbete düşdüm. Ben bir vezir oğliydim ki şimdi çobanlıh edirem. Ancah benim babam ne oldi?	Gurbet/Ayrılık Engellenme İletişimsizlik	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.195.
İşde cezasını çekme üçün, bu da sizi bulma içün gurbete, taci tahdi terketmişdir. Ben de Cenab-ı Hag'gın emriyle sizi gavuşdurdum.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.195.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(NEMRUD HAN)					
“Ya beni serayan alacaksın ya da seni baba diye tanımam, sene görünmemiş cezalar çekdirirem, eyü bil,” dedi. Babası gorkusundan, “Peki” dedi.	Şiddet Engellenme Korkutulma/Korku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.197.
Ben babami tek başıma arayıp bulana gadder gurbeti gehriyar ettim.					Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.202.
“Memleketimiz içinde möhtaç galmış. Bu birinci tehsimi ona götürerem?” Diyince Nemrud Han o adamın elini dutti. “Baba bir tehsim de benden al, bir tehsim de ben verim. O adam kim ise beni de yanına götür.”	Yalnızlık	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.203.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bir mağaranın içinde; şeerin kenarında, bir mağaranın içinde Halife Ömer otururdu. Götürdü. Tehsimati verdiği kimin başını kaldırdı, oğlunu gördü.	Yalnızlık Yabancılaşma	Mağara	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Nebi Han). S.203.
(AŞIK VERGA)					
...Aşig Verga aşig olmuşdi. Kime? Eshapların gızının biri, Zennure isimli bir gıza aşig olmuşdi. Hazreti Hızır, eger üçlerinen, eger beşlerinen, eger yedilerinen, eger gırlarınan yeşil fincanda, hem Zennure'ye, hem de Aşig Verga'ya üç bade içirib, ikisini birbirine gösderip, ikisini birbirine Hağ aşigi etmişdiler. Her ikisine de demişdiler: "Çileyi çok çekeceksiz."	Aşk Engellenme	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.205.
Güzelin golundan dutmasıyla aldı terkisine, üç gıçlı tılsımlı köse ati sürmeye durdu. Gız feryad edirdi. Gollarını heman göskine arkadan çevirdi, gollarını bağladı, gızı dalına bağladı, ati sürdü.	Kaçma/Kaçırılma Engellenme	Dünya	Düşman/Rakp	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.206.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Neyet bu zalımı bi-din köse, Aşig Verga'nın sevgüllisini dorgi gendi dağ başında gulesine getirdi, yetiştirdi.	Kaçma/Kaçırılma Engellenme Hapsedilme	Dağ	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.206.
Aşig Verga düştü gurbetin gehrına. Sevgüllüsünü aramaya çıkdı.	Gurbet/ Ayrılık Aşk	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.207.
...Aşig Verga ariya ariya eyle geldi ki bir gedik başında üç tane çoban sürüyü yatırmış birbirleriyle, degenekler ellerinde tıgmiş, sohbet ediller. Meger o çobanlar o aciyi, o gızı üç gıçlı tılsımlı atın sırtında görerek...	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.207.
O zaman üç gıçlı ata Köse bindi, dogri gızı bir domruga bağladı, böylece onun kaçmasını engelledi.	Şiddet Engelleneme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997. (Aşık Verga). S.209.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gece gündüz Aşığ Verga, dorgi sevgüllüsene yakın gavuşurkan, gine Ölmez Köse uyuyordu. Üç gıçlı tılsımlı at kişnedi, Köse sıçradı: “Geldiler” dedi.	-	-	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.211.
...Aşığ Verga’yı bir derya kenarına getirib deryaya gollarını bağlayıp gındırlayarak suya itiledi. Atı bindi, gerisin geri döndi. O anda Cenab-ı Hag tarafından kevn-i mekan içinde Hızır İlyas yetişib Aşığ Verga’yı deryadan çıkardı, bendlerini aşdı, derya kenarına endirdi. Okiyib Aşığ Verga gözlerini açdı.	Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.211.

...bir ateş yakıp Aşık Verga'yı bu Ölmez Köse ateşin içine atdı. Üç güçlü ata bindi, dorgi gerisin geri döndi. Lakin bu terafdan dertlerin dermanı Hazreti Hızır Nebi o andan emrolundi, yetişdi, üfürdi, ateş söndi. Aşık Verga'nın heç bir yeri yanmadan Hazreti Pir ateşden gultarıp...	Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.213.
...Hazreti Hızır yetişib, Ölmez Köse uyurken Aşık Verga'nın sevgüllüsünü: "Gel gızım çilen tamam öldü," diyib gır atın terkesine alan Hızır ...	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Aşık Verga). S.217.
(ŞAHMARAN İLE LOKMAN HEKİM)					
Cameseb, emrinen girdi yeraltına. Meger yeraltında bütün hayvanetler buna garşı geldiler...	-	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Şahmaran ile Lokman Hekim). S.234.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
“Beyle bir hekim ki, benim derdimin dermanı yoh. Ben artıh bir beri yabana girdim. Bir derede otirim, guş, gurt yesin beni, gultarim.” Yani umuduni Allah’dan kesdi bu adam. “O ki derdimin dermanı yoh” deyib, dorgi bir dağa çıhdi.	Yalnızlık Engellenme	Dağ	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Şahmaran ile Lokman Hekim). S.240.
Tam bu sırada üsden aşşagi bir çoban sürüyi gavalinan suya getiriyordi, eyle zamani. Bile bile mi? Hayır bilmeyerah. Çoban endi, bu adamın yanından geçerken daşın dibinde oturan adami gördi. Çoban bu adama acıdı:	-	-	İlahi Kaynak	Farklı Kişiler Yardımıyla	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esma. Meddah Behçet Mahir’in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Şahmaran ile Lokman Hekim). S.240.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(YUNUS EMRE)					
Yunus Emrem, Taptap Baba'dan ayrılib gurbeti gözüne alan bu Yunus on dört yaşında bir çocuk... Yolda gelirken üç dervüşe ulaştı, dervüşlere eş oldi. Nâyet, gözlüye gizli olmaz, Taptap Baba Yunus'a yol verdi ki gede.	Gurbet/ Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.252.
Bir tipiye dutuldi. Akşam oldi, bir mağaraya sitar oldi. Bir mağaraya sitar oldular. Dağlar yol vermir, üç devrüş, bir de Yunus, Devrüşler Yunus'a sordular.	Engellenme	Mağara Dağ	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.252.
(KAĞIZMANLI AŞIK HIFZI)					
Ancak bu genç kız Sonay ile genç Hıfzi çok geçmeden birbirlerine eyle meyil bağladı ki, birbirlerine âşig oldular ki, ikisi de birbirini görmeyende gece gündüz ariyordular.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.309.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Babası: "Vay sen de Hıfzi'den taraf oldun," diyib kızını ceza vermek için bir odaya hapis etti. "Hele siz biraz aç galin, aklınızı başınıza toplarsız,"	Hapsedilme Engellenme	Ev	Düşman/Rakip	-	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.310.
"Çıh evimden Kağızman ölkesinde durma, durursan seni öldürtürem. Başını al, diyar diyar get," diyib Hıfzi'yi dışarı edip, kimsenin haberi yoh idi. O zaman kız yatırdı, uyuyordu. Hıfzi yalın ayak baş açık, bu zalımın gorhusundan başını aldı, ağliya ağliya bir yol dutdu. Dorgi o gece sabaha gadder yol gidip, sabak ışıklaniyordu, bir celeb çobanlara yetişdi. Çobanlar Hıfzi'yi görüb: "Yazık bu gence, - dediler- acaba ne derdi var, yalın ayak, baş açık bu dağlara düşmüş." Çobannar Hıfzi'yi yannarına sesletdi. Bu genç âşiğın gannını doyurdular, meseleyi sordular.	Korku/Korkutulma Gurbet/Ayrılık Engellenme Şiddet	Dağ	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Sakaoglu Saim, Alptekin Berat, Sakaoglu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.311.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
"Hayır -diyib- bu zalım emim beni buldurur," diyib diyar-ı gûrbeti gehriyar eden Hıfziteki canı ile getmekde olsun, bu getsin.	Korku/Korkutul ma Gurbet/Ayrılık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Sakaoğlu Saim, Alptekin Berat, Sakaoğlu Yurdanur, Şimşek Esmâ. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1997. (Yunus Emre). S.313.
TÜRKMEN, FİKRET, CEMİLOĞLU, MUSTAFA ÂŞIK ŞEVKİ HALICIDAN DERLENEN HALK HİKÂYESLERİ, ANKARA, 2009. (TAHİR MİRZA HİKÂYESİ)					
Ama ne yazık ki bunların ikisinin de evladı olmamış. İkisi de evlatdan sonsuzudu.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.247.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Böylece gendi haremine ayit bahçede namaz gılıp tenhada gılıp gendisi duasını bitirdikten sonra, Cenaballahdan evlat istedikten sonra, az sonra yanında bir nurani devriş baba peydah oldu.	Yalnızlık	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
-Goyma daha. Ohula getmesin. Mehtebe. Zöhre mehtebe gitmesin dedi. Bah giderse seni de öldürrem onu da.	Engellenme Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
Üçüncü bahdı ki: -Beni bir sandığın içerisine goydular. Denize atdılar.	Engellenme Şiddet	Sandık	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
O yerde Zöhrap vezir dedi ki: -Sultanım bunu öldürmek doğru deyil. Bu yerde mademki, bu senin gardaşın oğludu. Yalnız gel öldürmüyek. O ki itaat etmedi. O ki gizini da almah senin zoruna gidir. Babası öldü. Anası da öldü. Bunları yaptın. Bunu sürgün edek çekilsin gitsin, dedi.	Şiddet Sürgün Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.273.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Biz yatmah istiyirik. -Peki! Yatın, dedi. O dedi ki: -Şimdi bunun iki gullarını öldürek. Tahir'in elbisesini de gana buluyah götürek. O zavallı gulları günahsız olarak ikisinin de gılçnan vurdu başlarını kesdiler. Tahir de o sırada uyandı galhdı. Allah göstermesin. Tahir feryadeledi.	Uyku/Rüya Şiddet Korku/Korkutulma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.277.
Bu öyle buldu ki hırtlıktan ilğini. Kesdi seyizi. Derisini tuluh çıhardı ki, yanı hiçbi yerine yara vermeden. Çoban meğer çoh plancı. Çoban düşündü ki, Tahir'i bu geçinin derisine sohup öyle götürecem. Başga götürmeye mümkün yoh. Bunun etinden birez yediler. Kebap mebap ettiler. Ahşam payız devridi. Güz eyyamı. goyun içeri şehire gidir.	Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	Hayvanlar Yardımıyla Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.291.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Böyük bir sandığı vardı Zöhre'nin. İçi dolu pirti, palaz. Böyük sandığı getirdi. Ulan Allah senden razı olsun. Bunnan gutardih inşallah. Sandığın altını felan gözel yapıp sandığın içine goydular. Muşambaladılar ki, eğer sandih döner mönerse su girmesin. Bir ince iplik gibi kendirinen de şeyini bağladılar. Denize atdılar.	Engellenme Hapsedilme	Sandık	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.301-302.
Hatem Sultan gazzebinden kaçarken, Sandih ile ben denize atıldım, Genç yaşımda filiz verip açarken, Yusuf gibi gurbet ele satıldım,	Şiddet Engellenme Hapsedilme Gurbet/Ayrılık	Sandık	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.306.
O zalım elinden sürgün olmuştum, Sevdiğim Zöhreme hasret galmışdım, Gizli dönüp sevdiğimi bulmuşdum, Cellatlerin göz önünden itildim,	Gurbet/Ayrılık Sürgün	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Tahir Mirza Hikâyesi). S.307.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(EMRAH İLE SELVİ HİKÂYESİ)					
Aşih Ahmed'i govanda Emrah ondan evvel çıhdı. Emrah eve gitmedi.	Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Emrah ile Selvi Hikâyesi). S.331.
Ben Miroğlu Ahmet Bey'in meclisinde babamnan imtihan olacam, dedi. O böyle Cenaballaha duasını bitirib bahdı ki: Ohooo. Yanı tarafında bir mübarek zat peydah oldu. Yüzünden gözünden nur tökülir.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Emrah ile Selvi Hikâyesi). S.331.
Emrah yar hasretinden olar divana, Sevdiceğim esir getdi ne yana, Nice olmiyayım şama pervana, Nice ben galayım yasda garalı.	Delilik Kaçma/Kaçınılm a Yalnızlık Aşk	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Emrah ile Selvi Hikâyesi). S.356.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hasan Han: -Cellat diye bağırdı. Sen bir de adamın söyediğini mantıhsızdı diyersen. Bunun boynunu vurun diyende Emrah gahdı ortıya düdü.	Korkutulma/Kor ku Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Emrah ile Selvi Hikâyesi). S.366.
Emrah hasretini buldu, aradı, Ayrılıh çoh çehdi cismi yaradı, Adaletli şahımverdi muradı, Ayağına yüzüm sürüm bu gece,	Gurbet/Ayrılık Aşk	Dünya	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Emrah ile Selvi Hikâyesi). S.381.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(HAYDAR BEY HİKÂYESİ)					
Babası vefat ettikten sora inek öldü hasret oldu, bunun başga yerden geliri olmadığından bu çocuğu mekdepeden olıgoydular. Yani ohuldan çıhartdılar.	Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Haydar Bey Hikâyesi). S.467.
O aman ki çıhdım Elvan dağına, Şahım meni derde salan bir gızdı, Hamayıllar tahrı solu sağına, Şahım meni derde salan bir gızdı.	Aşk Engellenme	Dağ	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Haydar Bey Hikâyesi). S.482-483.
Haydar Bey der demez hemen Ahmat Şahın gulağına ufak bir tohat vurduğı kimi ayağıının altına düştü. Dutdu bunu getirdi muhkem bağladı. Tortop elledi. Makatın altına sohtu. Böylece bu işi, gızı aldı getdiler.	Şiddet Engellenme	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımlıyla	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Haydar Bey Hikâyesi). S.486.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(SALMAN BEY HİKÂYESİ)					
Böyle fikir ederek yatağın üzerinde, böyle ellerini arhiya dayayıf da elbisiylen böyle uzanıverdi. Bir müddet sonra bahdı ki bir gürültü geldi. Gözünü açdı ki bir nurani derviş. Bir elinde cam bir elinde fincan.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Salman Bey Hikâyesi). S.652.
Eğer ben bunnara desem ki, ben bir gıza aşılı oldum. Gız iki sene iki aylık yoldu. Bu haber babamın gulağına gitdise, babam beni zincimen bağlar bırakmaz beni o tarafa getmeğe. Beni mahkûm eder. İçeri gapadar.	Aşk Gurbet/Ayrılık Engellenme Şiddet Hapsedilme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Salman Bey Hikâyesi). S.657.
Padişah emir verdi. Bir kecave donatdı. Kecavaya bindirdi gızını. Yazılı gız. Artık bir ana baba evladını gurbete yola salan gibi. Böylece ağılyarah.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Salman Bey Hikâyesi). S.663.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gevhar'ı aldı atın beline. Salman Bey "Ya Allah" dedi. Gevhar Hanımı da aldı gucağına ver elini payitaht şehri. Yolu tutuf sürdürdü. Bağmancı durdu düşündü: Ben ne yapım Yarabbi. Bu iş benim başımda bu gabah patlıyacah. Ben gidim haber verim.	Kaçma/Kaçırılma Korku/Korkutılma	Dünya	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Aşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Salman Bey Hikâyesi) S.680.
O arafatdan gurtarıf deryayı geçdik, Issız berri yaban dağları aşdih, Gırh beş gün guhu ormana düşdük, Bir buçuh ay cihanı zulumat gördüm.	Engellenme	Dağ Orman	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Aşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Salman Bey Hikâyesi) S.680.
(ZULUM HÜSEYİN HİKÂYESİ)					
-Oğlum. Ben Şah Abbasam. Bu ihtiyarın gollarını bağla. Onun gollarını bağladı. Gatdı gabağına. Bunu doğrudan önüne gatdı. Oğlum, bunu götürüp hapse goyacahsanız. Bu ta islâmın şartını, imanın şartını öğrenene gadar bir tarafa goymıyacahsınız.	Engellenme Hapsedilme	Hapishane	Düşman/Rakip)	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Aşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Zulum Hüseyin Hikâyesi) S.784.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ne gadar yalvardı. Çare olmadı. Anası Heyrense bunu yola saldı. Aynı asgere giden bir evladı annası babası yola salan kimi buna çanta manta hazırlayıf yola salanda durdu tüşündü: Bu pazbendi de verim. Bu ancah babasını bunnan bular.	Gurbet/Ayrılık	-	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Zulum Hüseyin Hikâyesi). S.790.
Adım Hüseyin genç yaşımda yanarım, Hasretim var geçenlerden sorarım, Bir itgin babam var onu ararım, Baba ben garibem ahşam bazarı	Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Zulum Hüseyin Hikâyesi). S.793.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Gazan ağlar, Od yanar gazan ağlar, Gurbet elde ölenin, Gabrini gazan ağlar.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	-	-	Türkmen, Fikret, Cemiloğlu, Mustafa Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009. (Zulum Hüseyin Hikâyesi). S.808.
TÜRKMEN FİFRET, CEMİLOĞLU MUSATAFA ÂŞIK MEVLÜT İHSANİ'DEN DERLENEN HALK HİKÂYESİ, ANKARA, 2016. (KUMRU İLE ESMANİ HİKÂYESİ)					
... Zeycan da o zamana göre zamanın zamanı güneş görmemiş bir güzel. Çok güzel. Ama insanların hayatının ne olacağı bilinmez. Bunların anası babası ölür. Ölünce memleketi terk ederler.	Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kumru İle Esmeni Hikâyesi). S.56.
Esmeni bir fakir âşıktır. Ben nasıl Türkmen beyi olarak, ellik beyi olarak, evet kız almama alabilirim. Nereden olursa olur. Ama kızımı götürüp bir fakire, bir aşığa kızımı veremem.	Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kumru İle Esmeni Hikâyesi). S.57.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Türkmen beyi bunu duyar, Gelir postumuzu soyar, Sağ iken mezara koyar, Git gelemem Türkmen kızı.	Korkutulma/Korku Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Aşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kumru ile Esmeni Hikâyesi). S.59.
Evladını sesler. Kumru'yu sesler. Ama evladını, günlerce dolandır dağda. Bulamaz. Lakin rivayet var ki, anası da dağda kaybolur. Evladının kaybolduğu dağda anası da kaybolur.	Yalnızlık	Dağ	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Aşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kumru ile Esmeni Hikâyesi). S.60.
(BEDRİ SİNAN HİKÂYESİ)					
Kontaz Bey'se Revan Beylerinin kızı Benli Perişan'la, güzel, çalımlı bir kadınla evlenmişti. Ama Kontaz Bey'in bir talihsiz tarafı vardı. Çocukları yaşamıyordu.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Aşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.72.
O kadar arzusu var ki, hem anasının babasının emrini yerine getirecek, hemde kendini memnun edecek. Bu nezaket, bu düşüncenin içerisinde bir rüya gördü.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Aşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.73.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İşte Sinan Bey de o dakikada uyanmıştı. “Allah Allah ben rüya mı görüyorum, yoksa hayalda mıyım? İkinci rüyasında bir ihtiyar gene geldi.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.74.
Hatırma düştü güzel, Aşkın çeker dara beni, Bu gül benzim olur gazel, Sen düşürdün zara beni.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.75.
...Kanlı Kasım arkadaşlarını alarak, kırk haramisini alarak gelip Maksut Bey’ in elliğini bastı. Mahperi’yi saraydan çıkardı ve kardeşi Küçük Hasan Bey’in de başını kesti.	Kaçma/Kaçınılm a Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.84.
...dağı öyle bir duman sardı ki, Mahperi bu dumandan daha fazla istifade etti. Niye? Eğer dağı duman sarmasaydı eşkiyanın öbür adamları Mahperi’ yi gelip yakarlardı. Mahperi bu istifadeden gelip epey dağdan aşağı indi. Karanlık çökmüştü artık gidemiyordu.	-	Dağ	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani’den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.91.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Eh ne yapsın adam? O kadar mahçup oldu. Namuslu şerefli adam. Beni bir şey paklamaz. Hemen sükutçe kendi odasına girip intihar etti.	Şiddet	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.96.
Nihayet Sinan'ı çok yaraladı, attan aşağıya aldılar. Attan aşağı düşen Sinan yaralı olduğu halde ayaklarını bir atın üzerine bağladılar. Geldiler Buhara'ya. Tellallar bağarmaya başladı. Hemen yaralı yaralı attilar zindana.	Şiddet Hapsedilme	Zindan	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.99.
...Sinan bunu söylemişti. Bir de baktı ki, karşıdan bir atlı geliyor. Hemen durdu: ...Herhalde sen buraların garibine benziyorsun, dedi. Şurada bir geçit vardı, sen bilemiyorsun. Sür arkandan.	Yabancılaşma	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.109.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Üzerine derilerden verdiler. Sinan yatıyordu. Onları bekliyordu. O anda uyumuştı. Geldiler, kollarını bağladılar, ayaklarını bağladılar Sinan'ın.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.110.
...Sinan'ı öldürmediler. Götürdü, bir mağaraya attılar.	Engellenme Hapsedilme	Mağara	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.110.
Günün birinde yola çıkan ordularla Adan beyi gelip öyle bir savaş etti ki, Sinan beyin gemisini kurtarıp Adan'a çektiler. Lakin, Sinan beyin ne bundan haberi var ki: "Anam ne o diyor ne de bildiriyor."	Şiddet	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Bedri Sinan Hikâyesi). S.116.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ZAFER BEY İLE MAHİFİRİZ HİKÂYESİ)					
Ey olur mu benim derdim, Dünyada yok çare hekim, Gönlümü bir yara verdim, Bahtım oldu kara hekim,	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Zafer Bey ile Mahfiruz Hikâyesi). S.122.
- Yavrum Zafer! Senin baban, bu memleketten gitmeni istiyor. Ya gideceksin, ya da başına bir felaket gelir. Çünkü senin sevgilin Sümbül dediğini kardeşine nişanlanmış.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Engellenme Korkma/Korkutu lma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Zafer Bey ile Mahfiruz Hikâyesi). S.122.
Yar yar diye yola düştim, Geliyorum sana dağlar, Hasret ile yandım piştim, Gark oldum tufana dağlar.	Aşk	Dağ	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Zafer Bey ile Mahfiruz Hikâyesi). S.127.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Başka bir aşiret beyi hemen Erciş kalesini zaptetti. Beyi ve Beyin oğullarını kesti, halkın çoğunu da hapse attı. Zafer Beyi de hapse attı.	Şiddet Hapsedilme Engellenme	Hapis	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Zafer Bey ile Mahfiruz Hikâyesi). S.128.
Kim ne bilir noldu hanem, Hangi derdimize yanam, Hani atam, hani anam, Gurbet elde kara kaldım.	İletişimsizlik Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Zafer Bey ile Mahfiruz Hikâyesi). S.130.
(LEYLA İLE MECNUN HİKÂYESİ)					
Sen beni bıraktın feryadı zarda. Bari yardımına gel Leyla'm Leyla'm, Aç susuz bıraktın gece dağlarda, Gel de bu halimi bil Leyla'm Leyla'm.	Aşk	Dağ	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Leyla ile Mecnun Hikâyesi). S.144.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...Mecnun dağın kenarına gelmekte idi. Bir duman bir boran, bir yağmur, bir dolu çıktı. Bakalım ne dedi: Önümde bir dağ var başında duman, Her yandan geliyor sel Leyla'm Leyla'm, Kavuşmak haramdır, hallerim yaman, Bari mezarıma gel Leyla Leyla.	Aşk Yalnızlık Engellenme	Dağ	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsanî den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Leyla ile Mecnun Hikâyesi). S.148.
O anda gökten bir bulut indi. Bulut sen yağmur muydun bulut. Sen hortum muydun bulut! Mecnun gözden kayboldu. Bulut aldı. Ama ne arkadaşı gördü, ne kimse gördü.	İletişimsizlik	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsanî den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Leyla ile Mecnun Hikâyesi). S. 148.
(AFYONLU ÂŞIK ÖMER HİKÂYESİ)					
Diviti kalemi getirince çocuk kadına âşık oldu. Öyle âşık oldu ki... Getirdi diviti kalemi verdi. Evine geldi, hasta düştü.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsanî den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Afyonlu Âşık Ömer Hikâyesi). S. 151.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Müderriş Ömer Efendiye haber gönderdiler: - Ömer Efendi karısını boşasın. Oğlum onu seviyormuş, ona alacağım. Eğer boşamazsa gerisini kendi düşünsün. Boşarsa sağ kahr. Eğer boşamazsa ölür.	Korkutulma/Korku Engellenme Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Afyonlu Âşık Ömer Hikâyesi). S.152.
Afyon Paşası Ömer'e dedi ki: - Seni azat ediyorum lakin bu memlekette kalmayacaksın, dedi.	Gurbet/Ayrılık Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Afyonlu Âşık Ömer Hikâyesi). S.154.
(FERHAT İLE ŞİRİN HİKÂYESİ)					
Çadırdan yahut saraydan içeri girince Şirin'i görür görmez öyle oldu ki, sanki bir mum gibi eridi. Ağzından bir alev çıktı Ferhat'ın.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Ferhat ile Şirin Hikâyesi). S.158.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Eyvah! Şirin saraydan düşer ölürse ben niye kendimi öldürmem, deyip külünk derler havaya attı. Kafasını külüngün altına verince kafasını parçaladı. Ferhat burada öldü.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Ferhat ile Şirin Hikâyesi). S.160.
(AMASYALI KÜÇÜK ALİ BEY HİKÂYESİ)					
...dayısının Züleyha isminde bir kızı vardı. Bu da on üç on dört yaşlarındaydı. Züleyha'yı gördü. Züleyha'yı görünce bayılıp düştü. Âşık oldu.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Amasyalı Küçük Ali Bey Hikâyesi). S. 181.
Vay, ne olsun. Benim yeğenim olsun da, benim kızıma âşık olsun. Kızımın adını çeksin. Onun adını dillerde tellerde söylesin, deyip emir verdi. Küçük Ali'yi hapsettiler. Küçük Ali hapis olmakta olsun...	Aşk Hapsedilme	Hapis	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Amasyalı Küçük Ali Bey Hikâyesi). S.183.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İşi koyma bugün ile yarına, Baksana gönlümün sedefkarına, Babam beni vermeyecek yarıma, Ağlayarak gurbet ele giderim.	Aşk Engellenme Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016, (Amasyalı Küçük Ali Bey Hikâyesi). S.187.
Bir haber geldi ki, Ali'yi gene gizli olarak götürmüş, zindana atmış. Köroğlu aldı keleşleri. Sarayları bastı. Hemen Kenan Bey'i çıkardı. Sarayın önünde başını kesti.	Hapsedilme Şiddet Engellenme	Zindan	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Amasyalı Küçük Ali Bey Hikâyesi). S.187.
(ALYAR BEY HİKÂYESİ)					
Bakıyor ki Ali Haydar Bey: “Ben bu kardeşimle idare edemeyeceğim. Nihayet benim buna kötülüğüm dokunacak. En iyisi ben bu memleketi terk ederim.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016, (Alyar Bey Hikâyesi). S.192.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yine dermansız gezerim, Gurbet elde, gurbet elde, Ölsem kim eşer mezarım, Gurbet elde, gurbet elde.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Alyar Bey Hikâyesi). S.193.
Yıllar geçti gurbetteyim, Hanem burda değil hanam, Bunlar dostum bilmem neyim, Anam burda değil anam.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık Yabancılaşma	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Alyar Bey Hikâyesi). S.197.
(MENEKŞE İLE LÜTFİ SALİH HİKÂYESİ)					
Osman Beyin Kıbrıs'a sürgününü çıkarttı. Kıbrıs'a sürgününü çıkartınca Osman Beyin nezaketine bak. Hemen bu elindeki sürgün emrini alır almaz içeriye girdi.	Sürgün	Dünya	Resmi Kaynak/Hukuk	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
Kanarya kapıyı açınca nasıl karşısında çok yakışıklı çok nazenin bir genç görünce öyle kalbine bit aşk sızısı bir titreme sardı.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Menekşe ile Lütfi Salih Hikâyesi). S.232.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bunların etrafını düşmanlar tarafından eşkiyalar sardı. Bunları yakalayıp götürdü, hapse koydular.	Hapsedilme Engellenme	Hapishane	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Menekşe ile Lütfi Salih Hikâyesi). S.233.
Ve gün oldu ki evlenmedi de. Ömrünün neticesine kadar sevgilisi Kanarya 'nın hayaliyle uğraştı. (S.240)	Aşk Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Menekşe ile Lütfi Salih Hikâyesi). S.240.
(ARZU İLE KAMBER HİKÂYESİ)					
Gün olmuştur ki, Kamber anasından, babasından üç yaşında geri kalmıştır. Yani bunlar vefat etmişler.	Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Arzu ile Kamber Hikâyesi). S.244.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Kamber senin aşığının. Ta küçük yaştan senin aşığının. Senin büyümeni bekliyordum. Bugün geldin on beş yaşlarına. Beni etraftan istiyorlar, lakin yerle gök birbirine kavuşsa ben kimseye gitmem. Ben seninim sen benim. Ben seni bekliyordum. Sen ne diyorsun Kamber? Kamber duvara yaslandı. Arzu'ya bakmaya başladı. -Ne bakıyorsun Kamber? -Arzu, yengem duyarsa ben yetim çocuğum beni kovalar. Benim başıma bir felaket getirir. Ben yengemden korkuyorum.	Aşk Engellenme Korkutulma/Korku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Arzu ile Kamber Hikâyesi). S.245.
Ama, bir dağın birine geldi. Artık köye yaklaşmıştı. Ama Kamber bir rüya gördü. Rüyasında bir sel geldi. Öyle coşkun bir sel geldi ki, aldı Arzu'yu, götürmekte idi. Bu da ben Arzu'yu kurtarırım diye kendisini sele attı. Hem Arzu aktı, hem Kamber aktı.	Uyku/Rüya Engellenme Aşk	Dağ Farklı Boyut	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Arzu ile Kamber Hikâyesi). S.246.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Âşık oldum cefaya katlandım, Ateşlendim alevlendim odlandım, Arzu idim gelin oldum atlandım, Kamber'imi göremedim giderim.	Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Arzu ile Kamber Hikâyesi). S.247.
Köyün karşısında atından indi Arzu. Kamber kendisini suya attı, ırmağa. Arzu' da kendisini suya attı ırmağa.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Arzu ile Kamber Hikâyesi). S.248.
(ÂŞIK İHSANİ İLE SAKİNE HİKÂYESİ)					
Yani:”Baki benim için çirkin oldu. Ben onu reddediyorum. Bursa’ya sürüyorum. Ve görmek istemiyorum” dedi.	Sürgün	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Âşık İhsani ile Sakine Hikâyesi). S.252.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
On üç yaşlarına gelince, işte kendisi okulunda okuduğu Sakine'yi sevmeye başladı. Lakin Sakine'ye bir zengin kız olduğu için Mevlüt' e bakmıyordu. Nasıl baksın? Çünkü Mevlüt görmüyordu. Bu ise güzeldi.	Aşk Engellenme	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Âşık İhsani ile Sakine Hikâyesi) S.254.
Aradan üç sene geçince bir gün haber geldi ki, Sakine'yi nişanladılar yakın bir köye.	Aşk Engellenme Yalnızlık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Âşık İhsani ile Sakine Hikâyesi). S.255.
Lakin günler geçer, sevgilisinden haber alır ki, sevgilisi aklını kaldırmış ve hasta olmuş. Çok büyük bir hastalığa yakalanmıştır.	Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Âşık İhsani ile Sakine Hikâyesi) S. 258.
(KERKÜKLÜ MIÇILA İLE MERYEM HİKÂYESİ)					
Nasıl ki, silahları verince bu defa vali dedi ki: -Ben, silahları toplamışımdır. Sizi sürgün edeceğim. Üçe böldü. Öyle böldü ki, anası kızından, oğlu babasından ailesinden, kocasından, bir birinden ayrıldı.	Sürgün Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kerküklü Miçila ile Meryem Hikâyesi). S.262.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Beşik ağaca takıldı. Gelin de bunu, o zamanın gelinleri söyleyemedi. Gelinin beşiği ağaçta kaldı.	İletişimsizlik	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kerküklü Mıçla ile Meryem Hikâyesi). S.262.
Meryem, günler geçti, anasını babasını kolluyordu. Kapıları üzerine kilitlediler. Ama kendisini öldürecek. Nasıl öldürecek? ...Mıçla' nın mezarının başına gelerek intihar etti.	Şiddet	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Cemiloğlu Mustafa Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016. (Kerküklü Mıçla ile Meryem Hikâyesi). S.268.
TÜRKMEN FİKRET, TAŞLIOVA METE, TAN NAIL, ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA HALK HİKÂYELERİ, ANKARA, 2017. (KENAN İLE HANZADE HİKÂYESİ)					
Bu memleketten kendi başına gideceğim. Yalnız, eğer geri gelirsem, iyi geleceğim! Celal Paşa, hemen Hamit Han'ın sürgün fermanını imzaladı.	Gurbet/Ayrılık Sürgün	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 67.
Kenan der ki, anam bekler yolumu Gurbet elde kime diyem halımı Kader bağlamıştır iki kolumu Gözü yaşlı koydu nazlı sunamı	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 76.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Kenan, işlerini bitirdikten sonra uykuya daldı. Bir de baktı ki, çadırın kapısından içeri, üç nurani derviş girdi:	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 77.
Rüyada cemalin gördüm, yare hasret kalmışam Bülbül gibi gül ucundan sararıban solmuşam. Yusuf gibi zindanlarda ömrümü zay eyledim Ferhat gibi külüngünen yüce dağlar delmişem.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 78.
...Kenan uyuyordu. Uyandı, böyle bir baktı ki, başucunda at üzerinde iki kılıklı adam duruyor.	Uyku/Rüya	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 82.
Vatandan ayrıldım, gözüm yaşlıdır İçimde gam vardır, hem telaşlıdır Şimdi anam bekler, gözü yaşlıdır Gurbet elde perişan olmuşam.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 89.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Kadınlar, erkeklerin ayağına gitmez. Erkekler, kadınların ayağına gelirler. Bizim töremiz, bizim geleneğimiz budur.	Engellenme	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 94.
Hanzade Sultan, Kenan Bey' in aşkıyla yataklara düşmüştü. Sararıp dolmaktaydı...	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 96.
Kenan Bey, başını sevdiğinin dizine koydu! Gökyüzündeki yıldızları seyrederek, sevgilisine bakarak biraz uyumuştı. Başvezirin oğlu ve adamları etraflarını kuşattılar.	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 102.
...Hamit Şah' ın oğludur, deyince Ahmet Şah dedi ki: - Ulan ocağın batmasın! O benim en yakın dostum, en sevdiğim insandır! Eğer o bu olayı duyarsa, bizim tavımızı, tahtımızı elimizden alır, başımızı uçurur!	Şiddet	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kenan ile Hanzade Hikâyesi). S. 104.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(KİRMAN ŞAH HİKÂYESİ)					
Ahmet Şah'ım, karaları bağlaram Gözlerimden kanlı yaşlar çağlaram Gece gündüz Mahbup diye ağlaram Mansur gibi kaderimde dar kaldı.	Aşk Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 117.
Cenabıallah bize çocuk vermedi. Kardeşime verdi. Ne yapalım yani? Bak, ha kardeşimin çocuğu ha kendimin çocuğu.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 117.
Bir gün, Kirman, anası Mahbup'un hazırlamış olduğu yatakta uyurken [tabi Mahbup Hanım'ı kendi anası olarak bilmiyor]; gecenin bir vaktiydi; baktı ki kapı açıldı. İçeriye üç nurani derviş girdi:	Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 119.
Benim bir atım var. İsmine derler Karakaytaş. Atım, dil bilir. Onu sana verdim. Darda kaldığın zaman, başını boş koyarsın. Nerde olsan gelir beni bulur!	-	-	-	Hayvanlar Yardımlarıyla	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 132.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Mahperi; matem, yas içerisinde senin yolunu beklemede.	Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 136.
Tılsımlı dev, Mahperi'yi aldı, böyle bir kuş kanadıyla havalardan uçurarak doğrudan doğruya kendi bulunduğu yere götürdü.	Kaçma/Kaçırılma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 138.
Devin nerede olduğunu hiç kimse bilmiyordu. Ama, yüksek, ıssız bir dağın tepesinde ne atın, ne insanın geçeceği bir kayanın başında kalesinin olduğunu söylüyorlardı.	Hapsedilme Engellenme İletişimsizlik	Dağ	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 138.
Tellallar bağırdılar ki; cazu devin, tılsımlı devin kalesini bilen bir adam var mı ? diye. Zamanın birinde padişahın mahiyetinde çalışmış, çok yaşlı bir adam vardı. O dedi ki: -Ben onun yerini bilirim...	-	Dünya	Düşman/Rakip	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 140 .

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Mahperi' yem sana kurbandır canım Düşman zindanında pek perişanım Allah yardımcımız olsun aslanım Zalimler elinde kalma perişan.	-	Zindan	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 142.
Cenabıallah, Karakaytaz' a öyle bir güç vermişti ki; tırnaklarının üzerinde kaleye tırmanıp Kirman'ı deve göstermeden, tam menzile ulaştırdı.	-	-	-	Hayvanlar Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Kirman Şah Hikâyesi). S. 142.
(KÖROĞLU OLTU KOLU)					
Tamara, ocağın batmasın Tamara! Şehrin en iyi aşçılarını getirtti. Dedi ki: -Yemeklerin, köftelerin içerisine öyle bir zehir katacaksınız ki bunları öldürmeyecek ama derin bir uykuya daldıracak. Bunları, kollarından teker teker bağlayıp teker teker öldürdükten sonra, Oltu' da istediğinizi yapacağız.	Şiddet Uyku/Rüya Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Köroğlu Oltu Kolu). S. 177.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Köroğlu, böyle bir kuleden aşağıya baktı ki, pek peh peh, Kamertay dörtlüye yaklaşıyor! Anladı ki; “Bu geliş Kamertay’ın gelişine benziyor.”	-	-	-	Hayvanlar Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Köroğlu Oltu Kolu). S. 179.
(İRFANİ HOCA İLE TÜRKMEN KIZI HİKÂYESİ)					
İrfani Hoca, şöyle biraz yatmıştı, bir de baktı ki rüyasında iki derviş?	Uyku/Rüya	Farklı Boyutlar	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (İrfani Hoca ile Türkmen Kızı Hikâyesi). S. 188.
İçindeki aşk her ne kadar İrfani Hoca’ yı sarartıp solduruyorsa da yatağa düşmemişti, fakat Türkmen Kızı’nı yatağa düşürmüştü.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (İrfani Hoca ile Türkmen Kızı Hikâyesi). S. 191.
İrfani Hoca, bu güzele, şöyle gönülden gönüle aşık oldu. Uzatmayalım; o zaman ayınan yılınan şimdi muhtasarı dilinen. Derler ki; “İrfani Hoca bu güzele aşık olup onu kaçırmış.”	Aşk Kaçma/Kaçınılm a	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (İrfani Hoca ile Türkmen Kızı Hikâyesi). S. 198.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Süleyman Paşa: - Vay, sen misin benim aileme, hanımına söz eden? dedi. Emir verdi cellatlara: - Atın bunu zindana!	Şiddet Hapsedilme	Zindan	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (İrfani Hoca ile Türkmen Kızı Hikâyesi). S. 200.
İrfani! Benim üzerimde bir amir vardır. Üzerimdeki, senin amcan Kars Paşası'dır. Ondan gelen ferman üzerine sevdiğini elinden alıp babasına verecektim. Bunu yapmayacağım. Ama, canımı kurtarmak için seni buradan sürgün edeceğim!	Sürgün Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (İrfani Hoca ile Türkmen Kızı Hikâyesi). S. 203.
ERZİNCAN BAĞLARI HİKÂYESİ (KEREM İLE ASLI HİKÂYESİ BÖLÜMÜ)					
Ziyad Han'ın çocuğu yoktu ama gayrimüslim bir hazinedarı vardı.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Erzincan Bağları Hikâyesi (Kerem ile Aslı Hikâyesi Bölümü). S. 210.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ben Kerem'im kam almadım dünyada Arttı derdim oldu hepten ziyade Her kim ki yar sevdi aldı dünyada Benimki de kara geldi bele bak.	Aşk Yalnızlık Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Erzincan Bağlan Hikâyesi (Kerem İle Aşlı Hikâyesi Bölümü). S. 214.
Yüzüne bakınca göğün yıldızı Yüreğime saldı ateşten sızı Aslını sorarsan bir keşiş kızı Sarardı gül benzim soldu, ne çare?	Aşk Engellenme Yabancılaşma	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Erzincan Bağlan Hikâyesi (Kerem İle Aşlı Hikâyesi Bölümü). S. 215.
Ben kızımı vermeyeceğim Kerem'e! Ben kızımı bir müslümana vermem! diyerek, büyük paraları da gözden çıkararak, her şeyi bir kenara koyup gecenin yarısında emir verdi maiyetindeki insanlara: Yıkın çadırları! Yükleysin kervanı!	Şiddet Gurbet/Ayrılık	Dünya	Töre Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Erzincan Bağlan Hikâyesi (Kerem İle Aşlı Hikâyesi Bölümü). S. 226.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(ÂŞIK SÜMMANİ İLE GÜLPERİ (PERİZAT) HİKÂYESİ)					
Sümmani Baba, Perizat'ı, Gülperi'yi rüyasında görmüş aşık olmuş. Gülperi' de Sümmani'yi rüyasında görüp aynı şekilde aşık olmuş.	Uyku/Rüya Aşk	Farklı Boyut	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Âşık Sümmani İle Gülperi (Perizat) Hikâyesi). S. 229.
(BAĞDAT HANIM İLE HAFİZ HİKÂYESİ)					
Senem Sultan, Reşit Bey'le evlendiği zaman Cenabıallah' a bir dua etmiş; “Yarabbi, sen bana yedi evlat ver!” demişti. Ama bu duaların bazıları kabul olur bazıları kabul olmaz. Ne yazık ki, Cenabıallah ona yedi evlat değil, yedi yıl sonra ancak bir kız evlat vermiş.	Yalnızlık Çocuksuzluk	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bağdat Hanım ile Hafız Hikâyesi)S. 248.
...yataklarına girip uyumaya başladılar. Eee, gecenin ne zamanıydı? Yaratan Mevla bilir. Bağdat Hanım, bir de baktı ki kapı vuruluyor. Başını kaldırdı: - Buyrun! dedi. Odaya üç nurani derviş girdi.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Kişiler	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bağdat Hanım ile Hafız Hikâyesi). S. 252.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Rüya-yı alemde, yattığım yerde Beni dertten derde saldı birisi. Sevdası başımı düşürdü derde Aklımı başımdan aldı birisi	Uyku/Rüya Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bağdat Hanım ile Hafız Hikâyesi). S. 253.
...Hafız bu şekilde yaşarken Bağdat Hanım da aynı vaziyette. Kırk gün yataklarda kaldı. Eee, bu aşk, efendim aşk!	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bağdat Hanım ile Hafız Hikâyesi). S. 257.
(SEYYAD BEY İLE GÜLLÜ KIZ HİKÂYESİ)					
Atı da yoruldu, kendisi de yoruldu. Öyle sık ormanlar arasında, nerde olduğunu da bilmeyerek başını kaldırdı ki yıldızlar gökyüzünde!	Yalnızlık	Orman	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 280.
Başını dayadı ağaca, sırtını yasladı. Gözlerine biraz kış uykusu gelmişti. Az sonra sanki buna birisi: - Kalk, diyerek seslendi. Kalktı ki, at önünde durmuş. Şöyle ona işaret ediyor: - Gidelim! Yola çıkalım, der gibi.	Uyku/Rüya Yalnızlık	-	-	Hayvanlar Yardımlarıyla	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 281.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Kadir Mevla'm senden bir dileğim var Öldür beni, sevdiğimden ayırma. O bana sevgili, ben de ona yar Öldür beni, sevdiğimden ayırma.	Aşk Şiddet	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 290.
Hiç bilmiyordu ki Seyyad Bey, kızı Güllü Kız'a aşık olmuş. Bey, emir verdi yanındaki pehlivanlara: -Atın bunu zindana!	Aşk Engellenme Hapsedilme	Zindan	Düşman/Ayrılık	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 294.
Duasını etti. Başladı uyumaya. Biraz sonra, bir de baktı ki, birisi kendisine sesleniyor: -Kalk Seyyad' ım, kalk yavrum! Başını kaldırdı ki, ne kaldırsın? Ocağın batmasın! Yaşlı, nurani yüzlü bir derviş: -... Yarın senin imtihan günüdür. İmtihan gününde kuvvetli olabilmen için, sana bir kuvvet suyu getirdim, dedi. Al bunu şöyle iç!	Uyku/Rüya Engellenme	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 298.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Bizim töremiz, bizim geleneğimiz budur! Bizim yaylamızda, kim aykırı bir hareket ederse onun başı kesilir! Sen de bizim yaylamıza gelmiş, at kişnetmişsin, at oynatmışsın. Senin hakkın ölümdür...	Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 299.
Bir de baktı ki, sırtına bir el dokundu. İçerisine nasıl bir güç, nasıl bir kuvvet doldu. Taştan Bey'e nasıl bir elini attıysa kaldırdı, yere vurdu.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 302.
Güllü kız, ananın babanın tek evladıydı. Onun yerini, yolunu, diyarını bilmedikleri bir memlekete gitmesine bunların gönlü razı olur muydu? Hayır! Ama iki sevgilinin el ele tutuştuğunu gördükleri için, bunlar bir şey diyemediler.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi). S. 311.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Duyduğuma göre, bu şehirde hayli zamandır yas ilan etmişler, matem ilan etmişler. Bu matem, bu yası da; kimin yüzünden, senin yüzünden ilan etmişler. Beyin oğlu kaybolduktan sonra, herkes kara gitmeye başlamış.	Engellenme	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Aşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Seyyad Bey ile Güllü Kız Hikâyesi) S. 314.
(GÜLİSTAN İLE SÜLEYMAN HİKÂYESİ)					
Yığılın komşular kabin kardaşlar Bize bu yerlerden gitmek göründü. Gözümüzden akar kan ile yaşlar Gurbetin yolunu tutmak göründü.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Aşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi) S. 328.
-Yavrum Cenabıallah, bu dünyada bana evlat vermedi. Ailem, hanımım Erzurum' da. Eğer kabul edersen sen benim evladım ol.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Aşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi) S. 332.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Vatanımdan uzak düştüm buraya Yok mu merhametin, imanın dağlar. Kimsem yoktur, gelsin bana çareye Uzaklardan gelir kervanın dağlar.	Yalnızlık Gurbet/Ayrılık	Dağ	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi). S. 345.
Süleyman'ın gönlünde aşk yoktu ama Gülistan'ın gönlünde öyle bir aşk vardı ki, ne Aslı'ya benzer ne Şirin'e benzer ne de Leyla'ya benzer! Gülistan da perişan halde yayladan dönmüştü.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi) S. 351.
Bir gece Süleyman şöyle yatmıştı. Yorgundu. Tabi hanın işlerine bakıyordu. Gelene bakıyor, gidene bakıyordu. Gecenin bir zamanında, rüyasında bir baktı ki, nurani bir derviş:...	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi). S. 356.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-(...)Yavrum bunu sana aşık ediyoruz, seni de buna aşık ediyoruz! Çıkarttı, şöyle kudret ceminden Süleyman’a bir kadeh sunduktan sonra...	Aşk	-	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi). S. 356.
Kader beni saldı böyle hallara Sevdiğim yar gitti uzak ellere Gözümü dikmişim gelen yollara Ana, beni sevdiğimden ayırma.	Aşk Gurbet/Ayrılık Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi). S. 361.
Gülistan şunu düşündü: “Eğer son saatte, son dakikada derdimin dermanı, gönlümün sultanı Süleyman gelmezse, intihar etmekten başka çare kalmıyor.”	Şiddet Engellenme Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi). S. 362.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...İçlerinde biri daha vardı. Derviş kıyafetli. Şöyle bir baktı, dedi ki: - Arkadaşlar, bizim yapmış olduğumuz iş doğru değil. Feryatlar, zulümler arşa dayanır ve başımıza gökten afet, felaket yağar! Durun, önce bu delikanlının bir ifadesini alalım.	Şiddet Engellenme	Dünya	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gülistan ile Süleyman Hikâyesi) S. 366-367.
(GELİN TAŞI HİKÂYESİ)					
Ana, ben bir güzel gördüm O yar beni del'eyledi. Aşka düştüm gönül verdim Bana başka hal eyledi.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Gelin Taşı Hikâyesi) S. 380.
(EMİR HAN İLE SÜMBÜL HANIM HİKÂYESİ)					
-Ey Yakup Han! Benim etraftan duyduğum, topladığım haberlere göre, sen sülalemizin şeceresine göre bana babamızdan intikal eden, büyük oğula düşen hanlığı benim elimden almaya gayret ediyormuşsun! Ya seni şu anda öldürteceğim ya da bu memleketi terk etmek için yazdığım fermanı kabul edip imzalayacaksın!	Korkutulma/Korku Şiddet Sürgün	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Emir Han ile Sümbül Hanım Hikâyesi) S. 390.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
-Ey hanım! Gözün aydın! Bizim çocuğumuz yok. Allah bize öyle bir varlık, öyle bir servet getirdi ki, hiç kimseye nasip etmemiş bunu!	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Emir Han ile Sümbül Hanım Hikâyesi). S. 400.
Gurbet ellerinde kaldım perişan Ya ben ağlamayım, kimler ağlasın? Bit yetim kuzumla sahipsizim ben Ya ben ağlamayım, kimler ağlasın?	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Emir Han ile Sümbül Hanım Hikâyesi). S. 403.
Emir Han da gönülden gönüle Sümbül Hanım'a öylesine aşık olmuştu ki, artık içerisine bir ateş düştü. İnce ince yanmaya başlarken Sümbül Hanım, bu vaziyet karşısında burada fazla kalmadı.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Emir Han ile Sümbül Hanım Hikâyesi). S. 406- 407.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Ziyad Han'ın başına bir tuzak kurdular. Gecenin bir yarısında tahtından indirdiler. Attılar zindana.	Engellenme Şiddet Hapsedilme	Zindan	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Emir Han ile Sumbül Hanım Hikâyesi). S. 415.
(CELAL BEY İLE İPEK SULTAN HİKÂYESİ)					
...Hacı Ahmet Ağa, hanedan bir ailenin oğlu ama Canabıallah buna bir çocuk, bir evlat vermemişti.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 429.
Derviş, bir derinden of çekti. Peh ocağın batmasın Derviş! Allah'ın sevgili bir kulu. Dedi ki: - Hacı Ahmet Ağa! Şu çantamda bir elma var. O elmayı, öyle hayırlı bir bahçeden topladım.	-	-	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşhova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşhova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 430.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Celal Bey, yatak odasına gitti. Okumuş bir insandı. Namazını kıldı, duasını etti, gecenin bir saatine kadar. O devirde ne yapılması gerekirse onları da yerine getirdikten sonra uyumuştı. Bir de baktı ki kapı çalınıyor: “Allah Allah, bu saatte bizim kapı çalınmaz. Nedir bu hal, nedir bu şey?” diyerekten şöyle kalktı, dikeldi gitti açtı kapıyı. Baktı ki, bir nurani, yaşlı, ihtiyar gelmiş.	Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 431.
Odama misafir geldi, garip insan bu gece Sundu aşkın badesini bir dervişan bu gece. Üç yüz altmış altı damar yandı aşk ataşına Neler geldi bu başıma, halım yaman bu gece.	Aşk Engellenme	Farklı Boyut	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 435.
Ana hakkın helal eyle İzin ver yara gideyim. Sütün emdim kana kana İzin ver yara gideyim.	Gurbet/Ayrılık Aşk Engellenme	Dünya	Töre	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 437.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
İpek Sultan'ın, bu aşk badesini içtikten sonra, Derviş Baba rüyasında, aşıkı maşuka gösterdikten sonra, yüzündeki o gülücükler, o tebessümler gitmiş; yerini ağlamalar, sızlamalar almıştı.	Aşk	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 438.
Haramiler yallaştıkları zaman, kim? Garip Cünun, öyle uykuya dalmıştı ki, sanki hiç dünyadan haberi yoktu.	Uyku/Rüya	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 448.
Derviş Baba dedi ki: - Yavrum! Benim, çoluk çocuğum yok! Bu koyunlar, kendi koyunumdur. Kendim otlatıyorum ama bu kavalı çalmamın sebebi de; şehrimizin beyinin güzeller güzeli, dünya güzeli, bir kızı vardı. - Eee ne oldu? - Dur yavrum. Bu, hayli zamandır ki bir hastalığa yakalandı. Hiç kimse bunun derdinin çaresini bulamadı.	Çocuksuzluk Yalnızlık Engellenme Aşk	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Celal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 458.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Çoban Derviş, elindeki sudan bir kaç yudum içirdi. O çiçek tozlarından da güzel bir şurup yapıp içirdikten sonra: - Kızım, en büyük ilacımı şimdi sana getirdim.	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Cetal Bey ile İpek Sultan Hikâyesi). S. 462.
(BALA MEMMED HİKÂYESİ)					
Nazlı Hanım! Bizim artık bu memlekette, bu toprakta durmamız mümkün değil. Biz eğer burda durursak, bunların zehirli sözleri sinemize ok gibi saplanır. Tükenmiş ömrümüzü, en kısa zamanda yer, bitirir!	Engellenme Yabancılaşma Yalnızlık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bala Memmed Hikâyesi). S. 536.
Öyle ya? "Kalem öyle yazmıştı ki; ben de bir zamanlar zengin idim ama fakir oldum." deyip sözlerini bitirdikten sonra komşuları dağıldı. Derler ki; Bala Memmed, bu derde tahammül edemez. Bu olaydan üç beş gün sonra, ömrü vefâ etmez ve bu dünyadan göçer, gider.	Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Bala Memmed Hikâyesi). S. 539.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(MANSUR HİKÂYESİ)					
Kars sınırının doğusunda, düşman işgali altında kalanlardan biri de Mansur ve ailesiydi. Mansur ocağın batmasın!	Şiddet	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Mansur Hikâyesi). S. 557.
Aldıklarını Mansur'un yanına attığı zaman sanki Mansur'un ciğerine bir hançer saplandı. -Eyvah! Zamanında kapımda yedi hizmetçim vardı. Elimi kaldırdığım zaman, çay istesem çay, kahve istesem kahve gelirdi. Şimdi, çektiğim bu ıstırap nedir? O günlerde gördüğüm saygıya bak, bir de bugünkü hâlime bak! dedi. Gözlerinden kanlı yaşlar çağladı.	Şiddet Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Mansur Hikâyesi). S. 558.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Yarandım dünyada sürmedim sefa Düştüm gurbet ele çok çektim cefa Ezelki günlerim döndü hilafa Terlan yavrusuydum, şimdi sar oldum.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Mansur Hikâyesi) S. 559.
-Bu hasta, bu dertli hâlimle, bu acı içinde burda yaşamaktansa gidip kendi memleketinde ölmek daha iyidir! dedi.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Taşlıova Mete, Tan Nail, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017. (Mansur Hikâyesi) S. 559.
KAFKASYALI ALİ, ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU HAYATI, SANATI, ESERLERİ (CÜNUN İLE DERTLİ SULTAN)					
- Dört tane yavrumuz boyun büküyor. Bunlara yiyecek. İçecek lazım. Ben kime el açayım? Kimden yardım dileneyim, der. Cünun gurbete çıkıp çalışacaktı ama sevdiğini kime emanet edeceğini düşünüyordu.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Kafkasyalı Ali, Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun İle Dertli Sultan). S. 570.
Aman sorma baba sorma derdimi, Sevdiğim on yavruardan ayrıldım. Kimseye açamam ben bu yarımı, Hasret kalan yavruardan ayrıldım.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	Dünya	-	-	Kafkasyalı Ali, Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun İle Dertli Sultan) S. 571.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Bu bey çok zalim ve merhametsiz biriydi. Allah'ın merhamet yağmurundan bir damla bile buna düşmemiştir. Oralarda gezerken türkü okuyan Dertli Sultan'ın sesini duyar. Dönüp bakar ve Dertli Sultan 'ın yüzünü görür. Dertli Sultan çok güzeldi. Adamlarına dönerek: - Bu güzel. kimin neyidir? - Efendim yavrularının nafakası için gurbete düşen dertli Cünun'un hanımıdır. -Olmaz! Böyle bir güzel ancak bana layıktır. Gidin onu benim çadırıma getirin.	Kaçma/Kaçınılm a Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun ile Dertli Sultan). S. 576.
Gönülsüz olan, feryat eden Dertli Sultan'ı zorla götürüler. Günler geçip gitmektedir.	Kaçma/Kaçınılm a Engellenme	Dünya	-	-	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun ile Dertli Sultan). S. 577.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Cünun biliyorsun seninle benim aramda bir şartname vardı. Kimseye sır söylemek yoktu. O bezirgana söylediklerini duydum. Nedir senin bu hâlin bana açık açık anlat? Çünkü benim sözüm sözdür. Kim dert yanarsa o adamın başını keserim deyince Cünun anlar ki, Köroğlu kendisini öldürecek. Mademki öleceğim, hiç olmazsa Köroğlu'na, yavrularımın ve sevdiğimin benim yolumu gözlediğini söyleyeyim. Ondan sonra ölürsem de gam değil, diyerek bakalım Köroğlu'na ne söyler:	Korkutulma/Kor ku Şiddet	Dünya	-	-	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun ile Dertli Sultan). S. 579.
Ulan Köroğlu, sana öyle bir oyun edeceğim ki, bir daha aklın başına gelemeyecek, der. Üç metre derinliğinde bir buçuk metre genişliğinde bir kuyu kazdırır. Üzerine ince bir tül çektirir. Köroğlu'nu oraya götürüp kuyunun içerisine düşürmeyi planlar.	Şiddet Hapsedilme	Kuyu	Düşman/Rakip	-	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun ile Dertli Sultan). S. 586-587.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Köroğlu kendisine tuzaklar kurulduğunu nerden bilebilirdi? Gürün Beyi. Köroğlu'nu çadıra buyur eder. Köroğlu önden girince, kuyuya düşer. Takma sakalı ve bıyığı sıyrılır. Gürün Bey: - Köroğlu ben seni tanıdım, sen beni tanıdın mı? - Tanıdım, Gürün Beyi. Gürün Beyi büyük bir sal taşı getittirir, Köroğlu'nun üzerini kapattırır. Gürün Beyi:	Hapsedilme Engelleme	Kuyu	Düşman/Rakip	-	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun İle Dertli Sultan). S. 588.
Gürün Beyi. Demircioğlu'nu Köroğlu'nun bulunduğu yere getirir. Demircioğlu, on kişinin zor kaldırdığı sal taşı kaldırıp bir tarafa atar. Köroğlu solgun yüzüyle meydana çıkar.	Engellenme Hapsedilme	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Kafkasyalı Ali, Aşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri. (Cünun İle Dertli Sultan). S. 590.
NUTKU ÖZDEMİR, MEDDAHLIK VE MEDDAH HİKÂYELERİ, ANKARA, 1997. (EBE, HALLAÇ, ABDULLAH AĞA)					
Pederin karındaşlığı hem-civârı Hacı Veli'nin kızı Emeti nişanlısı iken, "Böyle sefihe kız vermem," demiş idi. Terk-i diyârına sebeb budur. Bu parasız Mısır'a vusûl. Zen-i mükellefeye harf-endâz; hânesine vusûl buldu.	Aşk Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip Töre	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Ebe, Hallaç, Abdullah Ağa). S.177.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(SANDIKTAKİ KIZ)					
Bey artık işbu mübtelâ olduğu âşk-ı sevdânın tesiriyle orada eğlenmeyip hânelerine avdete mecbûr olup; bey eve geldikte hemen odasına kapanır, beş on gün asla dışarı çıkmaz ve gece gündüz “ah, vah” ile ağlar, sızlar.	Aşk Hapsedilme Engellenme	Ev	-	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Sandıktaki Kız). S.228.
...şu kadar ki, hekimin hem bir vakıt seyahate ve efkârını ta'dil itmek hem de gezdikleri şehirlerde resimde kız bulurlarsa almak üzere çocuğun seyahate çıkmasını tavsiye eder.	Gurbet/Ayrılık Yalnızlık	-	-	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Sandıktaki Kız). S.228.
Hemen üzerine doğru hücum ederken kız bunu gördüğü gibi sandığın içine girüp sandık kilitlenip; bey o kadar çıkmasını yalvarıp rica ederse de kız mümkün değil çıkmaz, çıkmadıktan başka : "beyim, ben sizin için bu hallere gireyim de siz benî böyle mutfakta süprüntüler içine atıverin, öyle mi!" deyi bir de sitem eder.	Hapsedilme Engellenme	Sandık	-	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Sandıktaki Kız). S.229.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLİK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...lakin padişah babamdan korkusundan ne yapacağını, beni nereye saklayacağını bilmedi. Nihayet ben dedim ki: 'bari bir demir sandığa koy ve kilidini içinden yaptır, sandığı sattır, belki talihim beni bermurad eder,' dedim.	Hapsedilme Korkutulma/Korku	Sandık	-	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Sandıktaki Kız). S.230.
(SANDIKLI EBE)					
Deli kanlı kıza diyor ki: "Sen bu gece sancılanırsın. Sana doktor, motor getirelim der kocan. Sen, doktora baktırmam kendimi, bana ebe lâzım dersin. Eee nerden bulayım ben sana ebe, derse, Sultanahmet'te Sandıklı Ebe var, dersin. O sandıklı ebenin evini herkes bilir, o benim annemdir. Ben sandık içerisine girip sizin eve girerim."	Engellenme	Sandık	-	-	Nutku Özdemir, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997. (Sandıklı Ebe). S.286.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
KAPLAN MEHMET, AKALIN MEHMET, BALI MUHAN, KÖROĞLU DESTANI, ANKARA, 1973 (KÖROĞLU'NUN ZUHURU)					
Ürüşan Baba Bolu Beylerinden epey bir harçlık alarak, bu iki küheylanı da nerde bulduysa, eğer ne kıymette olduğunu Bolu Beylerine bildirecek ki Bolu Beyleri bu iki küheylanın kıymetini vere, ala. Ürüşan Baba gurbete çıktı.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu'nun Zuhuru). S.1.
...madem bu ki bizim üstümüze güldü ha, senelerden beri bizim pulumuzu aldı da bizi şimdi taşlamaya alıyor, iki gözüne milçilere emir verdiler ki «Mil atın!»>. O zaman Köroğlu'nun babası olan Ürüşan Baba diz üstünde, kollar arkadan bağlı, iki gözüne mil atıldı. E, Ürüşan Baba halini arz etti, ama gününden evvel, lâkin kıymeti olmadı.	Şiddet Engellenme	Dünya	Düşman/Raki	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu'nun Zuhuru). S.5.
Oğlu ağlaya ağlaya Kır ile Doru çekti babasının tavlasına. Dedi: «Oğlum tavlanın pencerelerini bütün kapat. Bu iki hayvanı zindan içinde besleyeceksin, ama nasıl besleyeceksin, ben sana nasıl tarif edeceğim sen de benim tarifime karşılık besleyeceksin.»	Hapsedilme Engellenme	Zindan	-	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu'nun Zuhuru). S.6.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Oğlum buna da şükür, yemesem kalacağım aç.» E oğlan sözün doğrusunu söylemiyor korkusundan, bir de onurundan; hem korkusundan demiyor, hem de onurundan.	Korku Engellenme	-	-	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu'nun Zuhuru). S.8.
(KÖROĞLU İLE DEMİRCİOĞLU)					
Bu nalı niye eğdin de kendin kuvvetin buna gösterdin, bu şimdi bu Erzurum'dan seni sağlam bırakmaz çıkasın.» Köroğlu o zaman canının korkusundan başladı biraz titremeye. Armenik dedi, ki «<Köroğlu senelerden beri iyiliğin görmüşüm, lâkin bugün ben seni misafir edeyim evimde, akşam karanlığı çökene kadar bizim konakta misafir ol, akşam karanlığı çöktükten sonra seni gizli yolcu edeyim, kıratın bin de kaç.	Korkutulma/Korku Şiddet Engellenme	Ev	-	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu ile Demircioğlu). S.17.
Askere karşı veririm. Ölürsen, zaten kurtulurum; kalırsa, iyi eş bilirim ki cesareti var. Terkisinde Kırat'ı kovarak, doğru Kemah dağlarına dayandı Köroğlu.	Engellenme Şiddet	Dağ	-	-	Kaplan Mehmet, Akalın Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Köroğlu ile Demircioğlu). S.30.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
(DEMİRCİOĞLU- REYHAN ARAP)					
Yani öğren, bu adam baka ki nerden gelir, kim? Meğer Demircioğlu yumruğunu sıkmişti. Reyhan sağ ayağını üzengiden çıkarıp Demircioğlu'nun kulağına eğilende, Demircioğlu yumruğu ile Reyhan Arap'ın koltuk dibinden, buna da solukluk yer derler, en insanın tehlike yeri oradır; nefes düğüldü mü, içerde daha nefesin düğüdür kalır. Reyhan Arap'ın koltuk dibinden, öyle, Demircioğlu bir yumruk vurdu ki Reyhan Arap'ın nefesi düğüldü. Akıl başından gider gitmez, Alapaça atın boynuna yıkıldı.	Şiddet Korkutulma	Dünya	Düşman/Rakip	-	Kaplan Mehmet, Akalm Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Demircioğlu-Reyhan Arap). S.37.
Lâkin, ben padişah babamın huzur divanında, akıl danelerinin huzurunda, senin kolların bağlı, yarasız getireceğimi ikrar etmişim. Şimdi kolu açık götürmüş olsam, olur ki padişah babam niçin açık getirdin der; kolu bağlı demiştir bana. Oğlum Reyhan, senin kollarını bağlayarak, atınla beraber götüreceğim.	Engellenme Korku	Dünya	-	-	Kaplan Mehmet, Akalm Mehmet, Bali Muhan, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973. (Demircioğlu-Reyhan Arap). S.43.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
DUYMAZ ALİ, KEREM İLE ASLI HİKÂYESİ ÜZERİNDE MUKAYESELİ BİR ARAŞTIRMA, ANKARA, 2001. (ÂŞIK KEREM HİKÂYESİ)					
...adına Ahlaz şehri dirler idi. Ol şehirde bir beğ var idi, adına Ağa Beğ dirler idi ve memleketin şahı idi. O şahın dünyada bir oğlan evladı yok idi.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.255
Bir de beğ gördükde bir ah idüp didi: “Varup bir vakit gurbet gezem” diyüp lalasıyla birer derviş takkesi başına urup yola revan oldular. Gide gide bir suyun başına oturdular. İki tütün bir kahve, keyifler oldu büsbütün. Bir de gördüler ki bir pir koca geldi, bunlara selamvirdi.	Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	Olağanüstü Kişiler	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.255
Gelelim kâfire... Oğlanın nişanın alup eve geldi. Kâfirin avratı bir türlü razı olmadı. Kafir bir türlü haber anladamadı. Gicenin nısfında bunlar birer ata binüp kaçdılar. Sabah olup Kerem bağçe kapusından içerü girüp kızın gergefi havuz başında idi.	Kaçma/Kaçınılm a Gurbet/Ayrılık	Dünya	Düşman/Rakip	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.256.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
...vara vara Ağrı Tağı'na dâhil oldılar. Bakdılar ki tağı duman kaplamış, bunlar yollarını şaşırıp Kerem, Sofu'ya sual itdi: “Bu tağı bilür misin?” “Bilmem, amma galiba Ağrı Tağı olmak gerekdir.” Biçare Kerem “Sofu kardaş, Getir şu sazi, bu tağa halimizi bildireyim, bize belki yol gösterir.” (...) Böyle didükde dağdan duman çekilüp aydın olup revan oldılar. (262)	Engellenme Yalnızlık	Dağ	-	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.262.
Erzurum'a bir buçuk saat kala şehre yetüşemeyüp, kış duman kaplayup kendülerini şaşırup bir kayaya arkalarını virüp feryad ve efgan itmeğe başladılar. Hak Sübhan Hazretleri anların gözlerinin yaşlarına merhameten bir mağara gösterip soğuk kışda ol mağarada sığınup biçare Kerem aldı sazi...	Engellenme	Mağara	-	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.267.
Böyle söyledikde atlu, mağara kapusına gelüp “”Ey Ademler, nedirsizin feryadınız?”” sual itdükde Kerem didi ki: “Kande dilerseniz götürüyim.” Kerem didi: “Biz iki kişiyüz”, “İkinizi dahi götürüyim” didi. Ol vakit Kerem didi: “Bu Hızır Aleyhi's-selamdır belki...” diyüp sazi eline aldı...	-	-	-	Farklı Kişiler Yardımıyla	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.267.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Hayıf ömrüm gurbet ilde geçirdim Hasbihalim bildiren yok bilen yok Gitdi fırsat elde idi kaçırdım Garip kaldım güldüren yok gülen yok Elimden aldırdım nazlı yârımı Terk eyledim ben anamı atamı Döge döge gömgök itdim sinemi Hançer alup deldiren yok delen yok	Gurbet/Ayrılık İletişimsizlik Yabancılaşma Aşk Yalnızlık	Dünya	-	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.268.
Aslı Han'ı Kerem'e nikâh eylediler ise de kızın babası Keşiş, sihir ile kıza miltan yaptırmış idi. Cazu karılar Aslı Han'a geydurdiler.	Engellenme	Dünya	Düşman/Rakip	-	Duymaz Ali, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001. (Âşık Kerem Hikâyesi). S.292.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
TÜRKMEN FİKRET, TAHİR İLE ZÜHRE (İNCELEME-METİN), ANKARA, 2015. (TAHİR İLE ZÜHRE HİKÂYESİ)					
Bu padişahın malı, mülkü, hâzinesi, askeri kısaca dünyada her şeyi vardı. Ancak çocuğu olmadığı için acı ve kederden kurtulamıyordu. Tek düşüncesi, tek kaygısı çocuktı.	Çocuksuzluk Yalnızlık	Dünya	İlahi Kaynak	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi), S.207.
Derviş elindeki kalemi padişaha verip, << gönlünden geçen ne ise tut, bakalım ilim ne gösterecek >> dedi. Padişah söyleneni yaptı ve gönlünden, <<acep bir evladım olur mu? >> diye niyet tuttu. Derviş bunların birinin de vezir olduğunu ve evlat için niyet tuttıklarını bildi. Üstelik padişahın bir kız, vezirinde bir erkek çocuğunun olacağını söyleyince, padişah hemen dervişin ellerine sarıldı, <<bizim kim olduğumuzu ve derdimizi bildin, ne olursa senden olur, aman derdimize derman>> diye yalvarmaya başladı. Derviş cebinden bir elma çıkardı, ikiye böldü, yarısını padişaha yarısını da vezire verdi.	Çocuksuzluk	Dünya	İlahi Kaynak	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi), S.208.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Tahir, zavallı, gezdiği yerleri bilmez oldu. Gece gündüz demeden deli gibi dolaşiyor, devamlı Zühre'yi düşünüyordu.	Delilik Aşk Gurbet/Ayrılık	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.209.
Seyrimde gice gördüm Zühre'ye varam dedim İki kara kelp geldi Menetti beni, durdum.	Uyku/Rüya Aşk Engellenme	Farklı Boyut	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.217.
Tahir ve Zühre birbirinden ayrılınca gece gündüz ağlaştılar. Zühre'nin aşkından deliye dönen Tahir, eline sazını alıp bağlara ve bahçelere gidip türküler söylüyordu.	Gurbet/Ayrılık Aşk Delilik	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.218.
Vezirler ayağa kalkıp padişah'tan Tahir'i affetmesini istediler. Padişah vezirlerini kırmadı ve <<tez, Mardin şehrine sürülsün, bir daha bu diyara gelmesin, eğer bundan sonra bu şehirde görürsem, rica falan dinlemez, öldürtürüm>> dedi.	Sürgün Engellenme Şiddet Korkutulma/Korku	Dünya	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.220.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Az gittiler uz gittiler, günlerin birinde Mardin şehrine ulaştılar. Zavallı Tahir'i zindana teslim edip, zindancıdan teslim kâğıdını alıp Tahir'le vedalaştılar.	Hapsedilme	Zindan	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.222.
Yatsı namazından sonra zindanın kapısı açıldı, Hazreti Hızır aleyhisselâm elinde siyah bir atla gelip selam verdi. Tahir'de saygıyla selâmı aldı, ama bunun kim olduğunu bilmiyordu. Hızır, <<oğlum üzülme, Allah duanı kabul etti, bu zindandan seni kurtarıp sevgiline kavuşturacağım>> dedi.	-	Zindan	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.225.
Sonra padişah emreyledi. Tahir'i yere yıkıp, elini ayağını zincire vurdular. Bir ağız açık sandığın içine koyup, sandığı bir sala bağladılar ve Şat Suyuna bıraktılar. Su zavallı Tahir'i alıp götürdü.	Şiddet Engellenme	Sandık	Düşman/Rakip	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.232.
Bunu işiten kızlar, hemen salı kenara çektiler ve Tahir'i sandıktan kurtarıp, saraya götürdüler.	Engellenme	-	-	Farklı Kişiler Yardımlarıyla	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi). S.233.

İLGİLİ KISIM	KAPATILMA/ TUTSAKLIK TÜRÜ/ BİÇİMİ	KAPATIL MA TUTSAKL IK MEKÂNI	UYGULAYICI LARI	KURTARICI	KAYNAK
Abdest alıp, sabah namazını kıldı, iki rekât da hacet namazı kılıp, Zühre'ye kavuşturması için dua eyledi. Bu arada uykusu geldi ve orada uykuya daldı. Uykuda iken kulağına bir at sesi geldi. Hemen uyandı, yanı başında beyaz atlaslar giymiş bir derviş ve siyah bir at gördü. Ayağa kalkıp karşı durdu. Derviş Tahir'e selam verdi. Tahir, selamı aldı. Derviş, Tahir'i terkisine alıp, <<gözünü yum>> dedi. Tahir gözünü yumdu. Derviş <<aç>> dedi, açtı. Tahir kendini Zühre'nin köşkünün altında buldu.	Aşk Uyku/Rüya	Farklı Boyut	-	Olağanüstü Varlıklar	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi) S.236.
..., ama Zühre başını taşlara vurup dövünüyordu. Aklı da bazen geliyor, bazen gidiyordu. Hemen padişaha haber verdiler. Padişah gördü ki kızı aklını kaybetmiş, hemen hekimler, hocalar toplandı, ama hiçbiri çare bulamadı.	Aşk Engellenme Şiddet Delilik	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi) S.244.
...<<ey benim aşkımla kendini bu hale koyan Tahirim gibi helak olsun>> deyip toprağı öptü. <<Yarabbi benim dahi, bu dakika ruhumu kabzeyle>> diye dua etti. Derin bir ah çekti ve Tahir'in toprağını üç kere koklayıp ruhunu teslim eyledi.	Aşk Engellenme	Dünya	-	-	Türkmen Fikret, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015. (Tahir İle Zühre Hikâyesi) S.245.

SONUÇ

Anadolu sahası halk hikâyeleri ele alınarak yapılan bu çalışmada kapatılma/tutsaklığın kavramsal olarak değerlendirilmelerine yer verilmiş; nedenleri, sonuçları, mekânları, uygulayıcıları gibi unsurlara hikâyeler üzerinden örnekler verilmiştir.

Kapatılma/tutsaklık ifadesini bireyin fiziksel ve psikolojik olarak etkilendiği ve bunun neticesinde bireyde yer yer olumlu yer yer olumsuz sonuçlar doğurabilen bir kavram olarak ele almak mümkündür. İncelenen hikâyelerde fazlaca örneğine rastladığımız bu kavram, hikâyeleri oluşturan önemli motiflerdendir. Bu kavramın tespit edilmesi sayesinde kahramanın değişim ve dönüşümleri ve bunların nelere yol açtığı belirlenmektedir. Katılma/tutsaklığı doğuran sebeplerin başında topluma yönelik olguların geldiği görülmektedir. Kapatılma/tutsaklık türleri ve mekânları ise hikâyelerin yazıldığı, anlatıldığı döneme göre şekillenmiş, değişiklik göstermiştir. Kapatılma/tutsaklık mekânları hikâyeler hangi dönemde söylenmiş ya da yazılmış olursa olsun genellikle karanlık, dar ve sesizdir. Kahramanların bu durumdan kurtulmaları içinse bir yardımcıya ihtiyaç duyulur ki bu çoğunlukla olağanüstü bir yardımcı veya hayvandır. Kapatılma/tutsaklık sonucunda kahramanların iki farklı dönüşüm yaşadıkları görülmektedir. Bunlardan ilki olumsuz etkilerdir. Kahraman kapatılma/tutsaklık sonucu içine kapanır, psikolojik sorunlar yaşar ve bu durumun sonu ölümle dahi bitebilir. Kapatılma/tutsaklık neticesinde kahraman iyileştirilmeye, düzeltilmeye çalışılsa da uygulanan davranış biçimi, bireyin kendiyle baş edememesi, onu yenik duruma düşürür, iyileştirmez, kötüleştirir. Kapatılma/tutsaklığın diğer etkisi ise olumludur. Öyle ki kapatılma/tutsaklık mekânından kurtulan, çıkan bireyler eskiye nazaran daha güçlü, daha etkin bireylere dönüşebilirler. Birey adeta yeniden doğar, çünkü o kapatıldığı süreçte kendiyle baş başa kalmış, kendi üzerine düşünmüş ve dönüşümünü gerçekleştirmiştir.

Kapatılma /tutsaklık yalnızca halk hikâyelerinde karşılaştığımız bir durum değildir. Modern çağa birlikte kapatma pratiklerinin belli ölçütlere indirildiği düşünülse de durum farklıdır. Modernleşmeyle birlikte bireylerin algıları, yaşayışları değişmiş; kapatılma/tutsaklık durumu hapisane, hastane gibi belli mekânlara bırakılmış gibi görülmektedir. Oysa ki günümüzde kapatma/tutsaklık için belli bir mekân yoktur. İnsanlar okullarda, iş yerlerinde, parklarda alışveriş merkezlerinde de kapatılmış/

tutsak edilmiş durumdadır. Onları gözetleyen, kontrol altında tutmaya çalışan birileri oldukça kapatılma/ tutsaklık için uygun ortam sağlanmış olur.

Üzerinde durmuş olduğumuz halk hikâyelerinde kapatılma/tutsaklığın bir değişim mekânı olmasının yanı sıra değişimin önünde engel bir işlevi de göze çarpmıştır. Halk hikâyelerinde kavramın her iki yönüne dair de birçok örnek söz konusudur. Bu örnekler incelenip bunların modern örnekleri de tespit edilerek ileride yeni çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ADLER, A. (2020). **İnsanı Tanıma Sanatı**. (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Say Yayınları.
- ADLER, A.(2019). **Yaşamın Anlam ve Amacı**. (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Say Yayınları.
- AKCAN, A. (2020), “Eski Türklerde Devlet Yönetiminde Hâkimiyetin İlahi Temelleri”, **Mecmua**, Sayı:20, s.303-321.
- AKYILDIZ, H. (1998), “Bireysel ve Toplumsal Boyutlarıyla Yabancılaşma”. **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**. Sayı:3. s.163-176.
- ALPTEKİN, A. (2021). **Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ALPTEKİN, M. (2018), “Köroğlu Destanı’nın Anadolu Kollarında Tutsak Olma Ve Tutsaklıktan Kurtulma Motifi”. **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Sayı: 20, s.206-223.
- AY, M. (2005), “Tanrı Tasavvurlarının Politik Tasarımlara Yansıması”. **KADER Kelam Araştırmaları Dergisi**. Sayı:6.2. s.47-68.
- AYDAR, H. (2005). “Kur'an'da Rüyalar ve Rüyaların Hayata Yansımaları”. **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**. 5(4). s.39-60.
- BACHELARD, G. (2008). **Uzamın Poetikası** (Çev. Alp Tümertekin). İstanbul: İthaki.
- BALIK, M. (2011). “Edip Cansever’in Tragedyalarında Yalnızlık, Bunalım ve Yabancılaşma”. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**. Sayı:18, s.7-23.
- BALKAYA, A. (2017). **Türk Halk Anlatılarında Kahramanın Yardımcıları**. Erzurum. Fenomen.

BALKAYA, A. (2014), “Halk Anlatılarında Kuyunun İşlevselliği Üzerine Bir Okuma”, **Milli Folklor Dergisi**, Sayı: 102, s.53-64.

BAYAT, F. (2008), "Ezoterik Bilgi Kaynağında Yasak Meyve." **Turkish Studies**, Sayı:3.5 s.615-625.

BORATAV, P. (2002). **Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği**. İstanbul: Numune Matbaası.

CAMPBELL, J. (2020). **Kahramanın Sonsuz Yolculuğu** (Çev. Sabri Gürses). İstanbul: İthaki Yayın.

CEYLAN, D. (2019), “Said Nursi’de Ayrılık Kaygısıyla Başa Çıkmada İman Deneyimi”, **Katre**, Sayı:8, s.81-98.

ÇELEPİ, M.S. (2012). Türk Halk Kültüründe Rüya. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmış Doktora Tezi. Muğla.

ÇELİK, N. (2016). “Mesnevi Ve Halk Hikâyelerinin Yapı (Zaman, Mekan, Kişi) Ve Motif Açısından Mukayesesi”. **Journal of International Social Research**. Sayı:9.42. s.108-114.

ÇETİN, İ. (2020). **Türk Halk Hikâyeciliği**. Ankara. Nobel Yayınları.

ÇETİNDAG, G. (2007). “Türk Kültüründe Mağara Motifi”. **Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi**. Sayı:1, s.443-455.

DAŞDEMİR, S. (2018). Anadolu Sahası Türk Halk Hikâyelerinde Şiddet. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kars.

DENİZ, F. (2020). Modern Ve Sufi Psikolojide Doğum Travması: İlksel Birlik Ve Ayrılık. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

DEMİR, A.E. (2018). “Anadolu 'da Delilik: Deli Emin”, **Düşünbil Dergisi**. [Erişim:17.02.2022, <https://dusunbil.com/anadoluda-delilik-deli-emin/>].

DOĞAN, A. (2006), “Bireyleşim/Kemalat Sürecinde Kapalı ve Dar Mekânlar”, **Dergipark**, Sayı:37, s.115-130.

DURSUN, A. (2020), "Efsanelerin İşlevlerinden Biri Olarak Tedbir." **Motif Akademi Halkbilimi Dergisi**, Sayı:13.32, s.1278-1296

DUVARCI, A. (2012). “Uyku Folklorü”. Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri (s.495-512). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EREN, M. (2014). **Kapatılmanın Patolojisi (Osmanlı’dan Günümüze Hapishanenin Tarihi)**. İstanbul: Kalkedon.

ERGÜDEN, I. (2017). **Hapishane Çağı-Kapatılan İnsan**. İstanbul: Sel Yayınları.

ERGUN, P. (2010). “Türk Kültüründe Ruhlar ve Orman Kültü”. **Milli Folklor**. Sayı:87. s.113-121.

ERKAYA, M. (2016), “Tasavvufi Eğitim Metodu Olarak Halvet”. **International Journal of Social Sciences and Education Research**. Sayı:2/4: 1506-1514.

GAYIBOV, S. (2008), “**Kitab-ı Dede Korkut’taki ‘Tutsaklık’ Durumu Karşısında Oğuz’un Tutumu**”, Turkish Studies, Sayı: 1/3, s.131-152.

GEÇTAN, E. (2017). **İnsan Olmak**. İstanbul: Metis Yayınları.

GEÇTAN, E. (2020). **Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar**. İstanbul: Metis Yayınları.

GENÇ, R. (2009), “Türk İnanışları İle Millî Geleneklerinde Renkler Ve Sarı - Kırmızı – Yeşil”. **Erdem**. Sayı: 9(27). s.1075-1110.

GENÇÖZ, T. (1998). “Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Baş Etme Yolları”. **Kriz Dergisi**. Sayı: 6, s.9-16.

GÜNDÜZ, U. (2011), “Kafka Metinlerinde İletişim, İletişimsizlik Ve Yabancılaşma Olgusu Üzerine”. **Selçuk İletişim**. 7.1, s.83-95.

GÜVEN, F. (2016), "Kars Kültüründe Kız Kaçırma/Kaçışma Geleneğinin Sosyokültürel Arka Planı." **Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 4.8, s.197-205.

IRAK, M. (2011). “Farklı Bir Bilinçlilik Durumu: Uyku”. **Pivolka**. Sayı: 6/20: 3-7.

JUNG, C.G. (2020). **Dört Arketip** (Çev. Zehra Aksu Yılmaz). İstanbul: Metis Yayın.

JUNG, C.G.(2015). **İnsan ve Sembolleri** (Çev. Hatice Mukaddes İlgün). İstanbul: Kabalcı.

İŞIKTAÇ, Y. (1991). Hukukun Kaynağı Olarak Örf ve Adet Hukuku. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmış Doktora Tezi. İstanbul.

KASIMOĞLU, S. (2017). “Şehriyar’ın Bin Bir Masal Gecesi Balının Karnı Sembolünün Bir Örneği Olarak Masal Diyarı”. **Folklor/Edebiyat**. Sayı:23(90), s.61-73.

KAZMAZ, S. “Türk Halk Edebiyatında Rüya ve Aşk Badesi Motifi”. **Erdem**. Sayı: 1.1. s.199-208.

KESKİN G. KARA Y. SEZGİN A.U. TERCANLI METİN G. (2019). “Kaçarak ve Kaçırılarak Evlenen Kadınlar: Niteliksel Çalışma”. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**. Sayı: 12/66: s.687-697.

KOÇAK, A. (2011). “Bir Kahraman Modeli Olarak Karaçuk Çoban”. **Dede Korkut ve Geçmişten Geleceğe Türk Destanları Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı**. (165-171).

KÖKTÜRK, Ş. (2006), “Türk Destanlarında Hapsedilme Motifi”. **Tübar**. Sayı: 9. s.384-400.

KÖSE, N. (1997). **Türk Halk Hikâyelerinde Gurbet**. Ankara: Milli Folklor Yayınları.

OĞUZ Ö. EKİCİ M. ve AÇA M. (2015). **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**. Ankara: Grafiker Yayınları.

ÖLÇER ÖZÜNEL, E. (2017). **Masal Mekânında Kadın Olmak**. Ankara: Geleneksel Yayın.

ÖZDEMİR, M. (2018). “Aşk Ve Kahramanlık Konulu Türk Halk Hikâyelerinde Düşman Tipi”. **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı:10.18, s.239-266.

ÖZMEN, F. (2020). “Halk Anlatılarında İntihar (Özkıym) Olgusu Ve Psikososyal Açıdan Değerlendirilmesi”. **Motif Akademi Halkbilimi Dergisi**. Sayı:13.30, s.580-598.

ŞAHİN, V. (2009). “Ferit Edgü’nün ‘Kaçınılmaz’ Adlı Küçürek Öyküsünde Bırakılmışlık Bunaltısı”. **Türk Dili**. cilt(690): s.121-139.

TDK, (2019). **Türkçe Sözlük**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

TEKİN, M. (2010). “Mevlana Celaleddin Rumi’de Din ve Yabancılaşma”. **İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**. Sayı:1, s.101-118.

TİMUR, K. (2017). “Bilinmez Diyarın Garip Misafiri: Sürgün ve Bireye Etkisi”. **Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi**. Sayı: 3/7: s.26-34.

ÜLKÜ S. BİLGİN N. (1983). “Stress (Psikolojik Zorlanma)”. **Eğitim ve Bilim**. Sayı:7, s.20-28.

ÜNSAL, A. (1996). “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”. *Cogito*. Sayı 6-7, s.29-36.

YARDIMCI, M. (2008). “Halk Edebiyatı Ürünlerinde Aşıkların Dilinde ve Köroğlu’nda Dağ”. **Edebiyat Tarihi Çerçevesinde Âşık Edebiyatı Araştırmaları**. s.249-269.

YAŞAR, M.R. (2007). “Yalnızlık”. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı:1, s. 237-260.

YAVUZ, C. (2019), “Çuvaş Halk Anlatılarında Evin Ve Ailenin Koruyucu Güçleri”, **İdil-Ural Araştırmaları Dergisi**, Sayı:1, s.59-81.

YILDIZ, N. (2009). “Türk Destanlarında Çocukluksuzluk”. **Milli Folklor**. Sayı: 21, s.76-88.

Karnick, P. Zengin, S. Kizilgeçit, M. (2011). “Yalnızlık Hissi: Teorik Yaklaşımlar”. **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**. Sayı: 11.3. s.217-229.

EKLER

Ek 1: Çalışmamızda Kullanılan Hikâyeler ve Künyeleri

1. Çoban Süleyman ile Perişan Sultan Hikâyesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
2. Hüseyin ile Senem Hikâyesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
3. Ülker Sultan Hikâyesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
4. Necip ile Telli Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
5. Rıza Bey Hikâyesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
6. Pervane Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
7. Hamit Han ile Melek Sultan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
8. Ali Han Hükümdar ile Peri Hatun Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
9. Köroğlu Hikayesi Kızıroğlu Kolu: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
10. Diligam Yahya Bey ile Yemen Hanım Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
11. Şeyh Senan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
12. Kerem ile Aslı Hikayesi “Akrep Bağları” : Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
13. Uzakelli Garip Şah Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
14. Saraç İbrahim ile Perişan Sultan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
15. Akıllı Mehmet ile Gülfidan Hanım Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.

16. Seyfet Çavuş ile Filiz Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
17. Koroğlu Hikayesi Keloğlan Kolu: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
18. Ercişli Emrah ile Selvi Han Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
19. Perizan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
20. Gülizar Sultan ile Çoban Süleyman Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri I., Ankara, 2011.
21. Bahtiyar Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
22. Kürşat Yüzbaşı Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
23. Öksüz Vezir Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
24. Abdullah Bey ile Cihan Hanım Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
25. Hüseyin Bey ile Şahin Bey Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
26. Söylemez Hanım Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
27. Elmas ile Kahraman Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
28. Mahir'in Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
29. Yusuf ile Gülistan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
30. Ahmet ile Mehmet Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
31. Hasret ile Ferhat Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.

32. Abdullah ile Gülizar Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
33. Sümmani Ağa ile Gülgez Hanım Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
34. Celali ile Kenani Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
35. Dallıhan ile Nazanı Sultan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
36. Bayram ile Güldane Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
37. Yusuf ile Elif Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
38. Timur Han ile Maya Sultan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
39. Mete Han Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
40. Çileli Aşık ile Nazlı Sultan Hikayesi: Yılmaz, Timur, Âşıklardan Halk Hikayeleri II., Ankara, 2011.
41. Hikayet'i Asuman ile Zeycan Beyan: Kaya, Doğan, Koz, M. Sabri, Halk Hikâyeleri I, İstanbul, 2020.
42. Hikayet'i Aşık Garib ve Bezirgan Kızı: Kaya, Doğan, Koz, M. Sabri, Halk Hikayeleri I, İstanbul, 2020.
43. Hikayet'i Hurşid ile İlik Hanım: Kaya, Doğan, Koz, M. Sabri, Halk Hikayeleri I, İstanbul, 2020.
44. Hikayet'i Murad Şah: Kaya, Doğan, Koz, M. Sabri, Halk Hikayeleri I, İstanbul, 2020.
45. Migumi Han: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I, 1997.
46. Eşref Bey: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
47. Firdevs Şah: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.

48. Asıl İle Nesil: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
49. Leyla İle Mecnun: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
50. Muğdat Pehlivan: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
51. Nebi Han: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
52. Nemrud Han: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
53. Aşık Verga: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
54. Şahmaran İle Lokman Hekim: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
55. Yunus Emre: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
56. Kağızmanlı Aşık Hıfzı: Sakaoğlu, Alptekin, Sakaoğlu, Şimşek. Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II, 1999.
57. Tahir Mirza Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
58. Emrah İle Selvi Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
59. Haydar Bey Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
60. Salman Bey Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
61. Zulum Hüseyin Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Şevki Halıcıdan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2009.
62. Kumru İle Esmani Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
63. Bedri Sinan Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.

64. Zafer Bey İle Mahıfıruz Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
65. Leyla İle Mecnun Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
66. Afyonlu Âşık Ömer Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
67. Ferhat İle Şirin Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
68. Amasyalı Küçük Ali Bey Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
69. Alyar Bey Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
70. Menekşe İle Lütfi Salih Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
71. Arzu İle Kamber Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
72. Âşık İhsani İle Sakine Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
73. Kerküklü Mıçıla İle Meryem Hikâyesi: Türkmen, Cemiloğlu, Âşık Mevlüt İhsani'den Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara, 2016.
74. Kenan İle Hanzade Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
75. Kirman Şah Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
76. Köroğlu Oltu Kolu: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
77. İrfani Hoca İle Türkmen Kızı Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
78. Erzincan Bağları Hikâyesi (Kerem İle Aslı Hikâyesi Bölümü): Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
79. Âşık Sümmani İle Gülperi (Perizat) Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.

80. Bağdat Hanım İle Hafız Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
81. Seyyad Bey İle Güllü Kız Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
82. Gülistan İle Süleyman Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
83. Gelin Taşı Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
84. Emir Han İle Sümül Hanım Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
85. Celal Bey İle İpek Sultan Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
86. Bala Memmed Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
87. Mansur Hikâyesi: Türkmen, Taşlıova, Tan, Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri, Ankara, 2017.
88. Cünun İle Dertli Sultan: Kafkasyalı, Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı, Sanatı, Eserleri.
89. Ebe, Hallaç, Abdullah Ağa: Nutku, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997.
90. Sandıktaki Kız: Nutku, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997.
91. Sandıklı Ebe: Nutku, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeleri, Ankara, 1997.
92. Köroğlu'nun Zuhuru: Kaplan, Akalın, Bali, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973.
93. Köroğlu İle Demircioğlu: Kaplan, Akalın, Bali, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973.
94. Demircioğlu- Reyhan Arap: Kaplan, Akalın, Bali, Köroğlu Destanı, Ankara, 1973.
95. Âşık Kerem Hikâyesi: Duymaz, Kerem İle Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, 2001.
96. Tahir İle Zühre Hikâyesi: Türkmen, Tahir İle Zühre (İnceleme-Metin), Ankara, 2015.